

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om placeringsfonder och vissa därtill anslutna lagar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås ändringar i lagen om placeringsfonder, vilken trädde i kraft år 1987. Ändringarna föranleds dels av nationella behov, dels av internationella förpliktelser. Placeringsfondsverksamheten regleras av Europeiska gemenskapernas direktiv om fondföretag (85/611/EEG), som implementerades genom en ändring av lagen om placeringsfonder år 1993, i samband med att avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet trädde i kraft. År 1994 ändrades lagen om placeringsfonder i samband med att revisionslagen stiftades. Vissa små ändringar föreslås i värdepappersmarknadslagen och handelsregisterlagen.

I förslaget preciseras och kompletteras verkställigheten av de tvingande bestämmelserna i direktivet om fondföretag i lagen om placeringsfonder. I syfte att förbättra och upprätthålla de finländska placeringsfondernas internationella konkurrensförmåga föreslås också att vissa av de valbara bestämmelserna i direktivet om fondföretaget nu införs. En stor del av dem gäller begränsningar för placeringsfondernas placeringsverksamhet och upplåning.

Det gällande kravet på minimikapital för ett fondbolag föreslås bli utbyggt med en

möjlighet att fastställa ett maximikapitalbelopp för bolaget. Därmed skulle fondbolaget inte behöva öka sitt aktiekapital när det uppnår tiomiljonersgränsen. Samtidigt föreslås att det för placeringsfonderna ställs ett krav på minimikapital och minimiantal andelsägare.

I syfte att göra verksamheten mera flexibel och att öka andelsägarnas valmöjligheter föreslås att det i fondens stadgar skall bestämmas om flera faktorer som utformar fondens karaktär och om vilka det i dag stadgas i lag. Hit hör fondens vinstandel, utdelningen eller kapitaliseringen av den samt möjligheten att ge ut bråkdelsandelar.

I förslaget preciseras förfarandet för återkallande av ett fondbolags koncession samt förfarandet för upplösande av fondbolag och placeringsfonder. Enligt internationella exempel föreslås placeringsfonderna få rätt att fusioneras med en eller flera andra placeringsfonder som i sin placeringsverksamhet iakttar motsvarande principer. Å andra sidan kunde en placeringsfond också delas.

Avsikten är att de föreslagna lagarna skall träda i kraft så snart som möjligt efter det att riksdagen har godkänt dem.

INNEHÅLLS FÖRTECKNING

	Sida
PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
ALLMÄN MOTIVERING	3
1. Nuläge	3
1.1. Placeringsfondernas verksamhet i Finland	3
1.2. Placeringsfondlagstiftningen	3
1.3. Internationell översikt och lagstiftningen i andra länder	5
1.3.1. Europeiska gemenskapernas direktiv om fondföretag	5
1.3.2. Implementeringen av direktivet om fondföretag i Finlands lagstiftning ..	6
1.3.3. Projektet för att ändra direktivet om fondföretag	7
1.3.4. Internationell jämförelse	9
1.3.4.1. Frankrike	9
1.3.4.2. Luxemburg	11
1.3.4.3. Storbritannien	13
1.3.4.4. Sverige	15
2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	17
3. Propositionens ekonomiska verkningar	25
4. Beredningen av förslaget	25
4.1. Beredningsskeden och beredningsmaterial	25
4.2. Utlåtanden	26
5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	26
5.1. Samband med andra propositioner	26
5.2. Samband med internationella avtal och förpliktelser	27
DETALJMOTIVERING	28
1. Motivering till lagförslagen	28
1.1. Lagen om ändring av lagen om placeringsfonder	28
1.2. Lagen om ändring av värdepappersmarknadslagen	71
1.3. Lagen om ändring av 14 § handelsregisterlagen	72
1. Lag om ändring av lagen om placeringsfonder	73
2. Lag om ändring av värdepappersmarknadslagen	89
3. Lag om ändring av 14 § handelsregisterlagen	90
BILAGA	91
Parallelltexter	91

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Placeringsfondernas verksamhet i Finland

Placeringsfondernas betydelse på den finska värdepappersmarknaden har vuxit under den senaste tiden. Internationellt sett är dock placeringsfondernas värde rätt anspråklöst i jämförelse med andra placeringar. Exempelvis i Förenta Staterna, som toppar statistiken, innehåller fonderna mer än 50 000 mark per person. I Sverige är motsvarande siffra över 15 000 mark, medan den i Finland är knappt 1 300 mark. Räntenedgången och de stigande börskurserna under 1993 kanaliserade betydligt mer pengar än tidigare till fonderna. Då gick fondkapitalet upp till nästan fyra miljarder mark från att året innan ha legat under en miljard mark. Också avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (nedan EES-avtalet) förde med sig lagändringar som innebar att placeringsfonderna fick större möjligheter att välja sina placeringsobjekt så att de fritt kunde placera sina medel i både inhemska och utländska värdepapper. Detta ledde till att nya typer av placeringsfonder uppstod och grundades. Fonderna är specialiserade antingen på aktier eller skuldebrev eller alternativt är de så kallade kombinationsfonder. Det har också varit möjligt att placera fondens medel t.ex. enligt geografisk region eller ekonomisk sektor.

Kapitalet i de fonder som placerar i Finland var som störst i slutet av augusti 1994, då fondernas marknadsvärde låg på 6,3 miljarder mark. Fondernas avkastning nådde dock inte upp till samma nivå som 1992 och 1993. När aktiekurserna sjönk hösten 1994 flyttade investerarna sina pengar till andra objekt, och särskilt aktiefonderna krympte. De flesta finländska småsparare har inte ställt in sig på att fonderna är långfristiga placeringsobjekt. Å andra sidan gör storinvesteringarna, t.ex. pensionsbolagen, inte placeringar i placeringsfonderna, utan direkt i värdepapper. Av skattefriheten för depositioner har också följt att fonderna alltid regelbundet har förlorat placerare strax före årsskiftet.

I slutet av mars 1995 fanns det 14 fond-

bolag som förvaldade placeringsfonder. Vid samma tidpunkt fanns det i Finland 41 placeringsfonder, av vilka 38 hade gjort ett bokslut år 1994. Det sammanlagda kapitalet i de finska fonderna var då ca 5,4 miljarder mark och i april 1996 igen 6,3 miljarder mark på grund av nya speciella räntefonder. De medel som förvaltas av placeringsfonderna utgörs huvudsakligen av hushållens besparingar, men också olika slag av fonder och stiftelser har placerat i fonderna. I början av augusti 1995 marknadsfördes för allmänheten i Finland andelar i sammanlagt 96 fondföretag med auktorisering i någon EES-stat, enligt den så kallade principen om en auktorisering. Vid tidpunkten i fråga hade tillstånd att marknadsföra andelar till allmänheten i Finland inte beviljats fondföretag med auktorisering i andra stater än EES-stater eller sådana fondföretag med auktorisering i någon EES-stat, som inte kan anses uppfylla kraven i direktivet om fondföretaget.

1.2. Placeringsfondlagstiftningen

Lagen om placeringsfonder (480/87) gavs den 8 maj 1987 och den trädde i kraft från början av september 1987. De ändringar som EES-avtalet krävde gjordes i lagen genom en lag om ändring av lagen om placeringsfonder (748/93), vilken gavs den 9 augusti 1993 och trädde i kraft från början av 1994. Också när revisionslagen (936/94) stiftades gjordes i lagen om placeringsfonder vissa ändringar genom den lag om ändring av lagen om placeringsfonder (943/94) som gavs den 28 oktober 1994 och trädde i kraft från början av 1995. Finansinspektionen har med stöd av lagen om placeringsfonder och lagen om finansinspektionen (503/93) meddelat fem föreskrifter som gäller placeringsfondernas rapportering till finansinspektionen, placeringsfondernas bokslut och tillämpningen av bokföringslagen samt komplettering av den, delårsrapporter, fondbolagets bokföring och bokslut samt placering av placeringsfondernas medel i standardiserade och andra derivatinstrument. Därtill ingår i reglementet för Helsingfors Fondbörs Ab, i avsnitt C, punkt 1.2 bestämmelser om att börserna skall upprätthålla en förteckning över

placeringsfonder.

Enligt lagen om placeringsfonder avses med placeringsfond en fond som huvudsakligen består av aktier och andra värdepapper och som ägs av de personer och samfund som har placerat medel i den. Placeringsfonden är inte i sig någon juridisk person, utan den är ett slags samägandeförhållande, varför den förvaltas av ett fondbolag, som är ett aktiebolag och som agerar för fondens räkning och i dess namn. Fondbolaget utarbetar bl.a. fondens stadgar och låter fastställa dem hos finansinspektionen som är tillsynsmyndighet. Fondverksamhet får inte bedrivas utan tillstånd. Finansministeriet beviljar på ansökan bolaget verksamhetstillstånd. Förvaringen av placeringsfondens tillgångar sköts av ett förvaringsinstitut, som kan vara ett finländskt kreditinstitut eller en värdepappersförmedlingsföretag eller ett utländskt kreditinstituts filial i Finland. Förvaringsinstitutet kan för uppgifter som avser utländska värdepapper också anlita utländska kreditinstitut. Förvaringsinstitutet skall också ta emot och betala ut betalningar som avser placeringsfonden.

Enligt lagen om placeringsfonder är den centrala principen vid placeringen av placeringsfondernas medel att riskerna av placeringsverksamheten skall spridas. Därför anges i lagen de förutsättningar under vilka risken anses vara tillräckligt spridd, närmast gäller det maximigränser för hur mycket av fondens medel som får placeras i ett visst investeringsobjekt. Placeringsfondens medel kan placeras i både inhemska och utländska värdepapper. Det är värdepapperskaraktär som avgör hur stor del av placeringsfondens sammanlagda tillgångar som maximalt får placeras i varje objekt. Värdepappren indelas i grupper beroende på om de är föremål för offentlig handel i Finland eller motsvarande utländska handelssystem eller inte. Placeringsfonderna har rätt att i syfte att främja en effektiv egendomsförvaltning samt att skydda sig för fluktuationer i valutakurserna placera medel i derivatinstrument. Finansinspektionen har den 27 december 1995 meddelat föreskrifter om placering av placeringsfondernas medel i standardiserade och andra derivatinstrument. I föreskriften indelas derivatinstrumenten i två kategorier beroende på om placeringarna i derivatinstrument görs enligt placeringsfondens stadgar eller om dessa placeringar kräver särskilt tillstånd av finansinspektionen. Till den första kategorin

hör standardiserade derivatinstrument som hänför sig till aktier och aktieindex samt standardiserade räntederivatinstrument. De derivatinstrument som hör till den andra kategorin finns uttömmande uppräknade i föreskriften. Placeringsfonderna får inte uppta krediter för sin fondverksamhet och inte heller bevilja krediter av placeringsfondens medel. Enligt huvudregeln får egendom som hör till en placeringsfond inte pantsättas.

Placeringsfonden är skyldig att ge ut andelar och att lösa in dem alltid då någon så kräver. Med tanke på inlösningskraven måste fonden ha tillräckligt med likvida medel, och därtill måste den vid behov sälja värdepapper för att fullgöra sina skyldigheter. Inlösen skall i regel ske genast och senast inom två veckor från det att inlösningskravet framställdes för fondbolaget, om inte finansinspektionen av särskilda skäl beviljar tillstånd att överskrida den stadgade tiden för försäljning av värdepapper. Inlösen sker till värdet på inlösningsdagen.

Placeringsfondens andelsägare får avkastning på sina placeringar i form av en vinstandel och en förändring i fondandelens värde. Beroende på hur placeringsfonderna utdelar vinstandelen kan de indelas i avkastnings- och tillväxtfonder. De förstnämnda utdelar årligen mer än hälften av det sammanlagda beloppet av vinsten enligt det fastställda bokslutet och det övriga fria egna kapitalet, med avdrag för förlusten enligt balansräkningen. En tillväxtfond kapitaliserar vinstandelen, och den realiserar först när andelsägaren överlåtar sin fondandel.

Om revision av placeringsfonder och fondbolag stadgas både i revisionslagen och i lagen om placeringsfonder. Revisionslagen är en allmän lag, i vilken det stadgas om revisorernas behörighet och registrering av dem, om deras skyldighet att verkställa revision, om innehållet i revisionen, om revisorernas opartiskhet, om styrning, utvecklande och övervakning av revisionsystemet, om sökande av ändring i tillsynsorganets beslut samt om straffstadganden och skadeståndsskyldighet. Lagen om placeringsfonder är en speciallag som kompletterar revisionslagen. Enligt lagen om placeringsfonder skall åtminstone en revisor vid fondbolaget och placeringsfonden vara en av Centralhandelskammaren eller en handelskammare godkänd revisor eller ett godkänt revisionssamfund. Finansinspektionen skall därtill enligt lagen om placeringsfonder i vissa fall för

fondbolaget och placeringsfonden tillsätta en revisor som uppfyller behörighetsvillkoren. Enligt lagen skall revisorn fortlöpande och minst en gång i månaden granska att fondandelens värde har beräknats rätt och att fonden sköts i enlighet med stadgarna.

Placeringsfonden håller en andelsägarstämma, som bl.a. skall välja en tredjedel av medlemmarna i fondbolagets styrelse. Därtill skall den för fondbolaget och placeringsfonden utse minst en revisor och en revisors-suppleant. För att den rösträtt som de värdepapper som hör till placeringsfondens tillgångar skall kunna användas vid bolagsstämman krävs å andra sidan att de av andelsägarna valda medlemmarna i fondbolagets styrelse inte motsätter sig detta.

I lagen om placeringsfonder ingår vissa allmänna föreskrifter om förfarandet när fondverksamheten överläts eller upplöses. Hittills har placeringsfonderna inte kunnat fusioneras eller delas. Med beaktande av placeringsfondernas karaktär är det mycket osannolikt att en placeringsfond går i konkurs.

Till fondbolagets skyldigheter hör att informera allmänheten om den fondverksamhet som det bedriver. Detta sker enligt lagen så att för varje av fondbolaget förvaltda placeringsfond skall publiceras en halvårsrapport, en årsberättelse samt ett fondprospekt, som skall hållas akutellt och till vilket skall fogas fondens stadgar. Enligt den ändring av lagen om placeringsfonder som trädde i kraft från början av 1994 meddelas närmare föreskrifter om innehållet i årsberättelsen, halvårsrapporten och fondprospektet genom beslut av finansministeriet. Något sådant beslut har ännu inte givits. I brist på föreskrifter har direktivet om fondföretag och samtidigt till denna del den s.k. innermarknadslagstiftningen, inte till fullo införts i Finland. Besluten bereds som bäst vid finansministeriet.

Helsingfors Fondbörs Ab upprätthåller en förteckning över placeringsfonderna enligt lagen om placeringsfonder samt över fondföretag registrerade inom EES-området och förmedlar dagligen uppgifter om dem och deras fondandelar. Den som vill bli upptagen i förteckningen skall göra en ansökan till och ingå ett skriftligt avtal med börsen. Avtalet innehåller bestämmelser om de uppgifter som fondbolaget förbinder sig att lämna till börsen. I avtalet förbinder sig börsen att avtalsenligt förmedla de uppgifter som har lämnats till börsen. Beslut om upptagan-

de i förteckningen och om avförande från den fattas av börsens verkställande direktör. Servicen är avgiftsbelagd.

Sedan EES-avtalet trädde i kraft har placeringsfonderna enligt rådets *direktiv* av den 20 december 1985 om *samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) (85/611/EEG)* haft rätt att enligt principen om en auktorisering marknadsföra sina andelar till allmänheten i alla EES-stater. På samma sätt har fondföretag som har fått auktorisation i någon EES-stat och som uppfyller de krav som nämns i direktivet haft rätt att marknadsföra sina andelar till allmänheten i Finland. Andra utländska fondföretag får marknadsföra sina andelar till allmänheten i Finland med tillstånd av finansministeriet.

1.3. Internationell översikt och lagstiftningen i andra länder

1.3.1. Europeiska gemenskapernas direktiv om fondföretag

Europeiska gemenskapernas direktiv om fondföretag och rådets direktiv av den 22 mars 1988 om ändring av det (88/220/EEG) trädde i kraft från början av oktober 1989.

Syftet med direktivet om fondföretag är att skapa enhetliga konkurrensförutsättningar för de fondföretag som har fått auktorisation inom EES-området och som uppfyller kraven enligt direktivet samt att garantera andelsägarna ett effektivare och mera enhetligt skydd. Direktivet reglerar fondföretagens auktorisationer, struktur, verksamhet och informationsskyldighet samt tillsynen över dem.

Syftet med verksamheten inom ett fondföretag som avses i direktivet om fondföretag är att kollektivt placera medel som förvärvats av allmänheten, främst i värdepapper och med iakttagande av principen om riskspridning. Företaget måste dock ha så mycket likvida medel som verksamheten kräver. Direktivet tillämpas endast på s.k. öppna fondföretag, som alltid löser in sina andelar när någon så kräver och som skaffar sitt kapital genom att marknadsföra sina andelar till en krets av placerare som inte på förhand är begränsad och individualiserad.

Enligt direktivet om fondföretag tillämpar varje EES-stat direktivet på fondföretagen inom sitt område. Ett fondföretag är beläget

i den stat där det förvaltande fondbolaget har sitt säte och där också dess huvudkontor skall vara beläget. En EES-stat kan dock på fondföretag med säte inom den tillämpa nationella stadganden som är strängare än direktivet, om dessa är av allmän karaktär.

De fondföretag som har fått auktorisation inom EES-området och som uppfyller direktivets krav har rätt att marknadsföra sina andelar i andra EES-stater enligt den s.k. principen om en auktorisation. Ett intyg av den behöriga myndigheten i hemstaten över att det är frågan om ett sådant fondföretag som avses i direktivet skall anses vara ett tillräckligt bevis på fondföretagets karaktär. På sådana fondföretag kan tillämpas bara värdestatens nationella bestämmelser om marknadsföring till den del som de inte ingår i direktivet. Direktivet ger inte fondbolaget rätt att grunda filialer i andra EES-stater. Därför måste fondbolagen på andra sätt sköta marknadsföringen av andelar i andra EES-stater, om inte varje berörd EES-stat i sin nationella lagstiftning har beviljat fondbolag med auktorisation i någon annan stat rätt att grunda filialer inom sitt område.

1.3.2. Implementeringen av direktivet om fondföretag i Finlands lagstiftning

Genom den ändring av lagen om placeringsfonder som trädde i kraft från början av 1994 verkställdes Europeiska gemenskapernas direktiv om fondföretag i Finland. I syfte att säkerställa detta ändrades lagens tillämpningsområde, förutsättningarna för verksamhetstillstånd för fondbolag och för grundande av sådana, bestämmelserna om förvaringsinstitut och fondbolag i allmänhet, villkoren för placeringsfondens placeringspolitik, stadgandena om fondbolagets informationskyldighet samt regleringen av placeringsfondens skyldigheter och av myndigheternas uppgifter.

Medan Finland var medlem i EES, hösten 1994 undersökte EFTAs övervakningsmyndighet *EFTA Surveillance Authority* (ESA) hur direktivet om fondföretag hade implementerats i de EFTA-stater som hörde till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Övervakningsmyndigheten publicerade i början av 1995 separata undersökningsresultat för var och ett av de undersökta medlemsländerna och ett sammandrag av dessa. I sina slutledningar anser ESA att Finland inte till fullo har implementerat direktivet

om fondföretag. Enligt rapporten gäller bristerna placeringsfondernas placeringspolitik, informationen till andelsägarna och tillsynsmyndigheterna samt verksamhetstillståndsförfarandet och stadgandena om övervakningen. En del av anmärkningarna är befogade och man har försökt beakta dem i de nu föreliggande ändringsförslagen. Vissa andra anmärkningar däremot avser sådana bestämmelser i direktivet som är valbara för medlemsstaterna och som i enskilda fall kan införas, om det nationellt anses att regleringen är ändamålsenlig. När en sådan möjlighet har utnyttjats måste den verkställas till fullo. Till vissa delar beaktade ESAs rapport också sådana brister.

Direktivet om fondföretag innehåller omkring 25 valbara bestämmelser. Alla har inte kunnat genomföras i lagen om placeringsfonder redan av den anledningen att en del av dem är s.k. övergångsstadganden som det inte längre har varit möjligt att tillämpa när EES-avtalet har trätt i kraft. Det stora flertalet av de valbara bestämmelserna har att göra med fondföretagets placeringspolitik. Av den anledningen att lagen om placeringsfonder genomför endast en minimiharmonisering har lagen inte tidigare utsträckts till den yttersta flexibilitet som direktivet medger. Trots det har placeringsfondernas placeringspolitik utvidgats på det sätt som möjliggörs av artikel 22.2 och 22.3 i direktivet, där den förstnämnda ger medlemsstaterna en möjlighet att höja begränsningen för investeringar i värdepapper med samma emittent från en tjugondel till en tiondel. Enligt den senare punkten kan gränsen på en tjugondel höjas till högst 35 % om fondens medel placeras i sådana värdepapper som har emitterats eller garanterats av ett i direktivet nämnt offentligt samfund. Undantag från begränsningen på en tjugonedel i artikel 22.1 kan också enligt punkt 4 göras i det fall att det är frågan om masskuldebrev emitterade av ett sådant kreditinstitut som har säte i någon medlemsstat och som enligt lag är underkastat särskild offentlig tillsyn i syfte att skydda skuldebrevsinnehavarna. Då kan maximigränsen höjas till en fjärdedel av fondföretagets tillgångar. Enligt artikel 23.1 kan ytterligare undantag från alla de ovan nämnda begränsningarna göras i placeringsfondens placeringspolitik, om placeringsfonden med iakttagande av principen om riskspridning har till syfte att placera fondens alla medel i värdepapper som har emitterats eller garan-

terats av ett sådant offentligt samfund som avses i artikeln. Därtill har placeringsfonderna i enlighet med artikel 21 rätt att skydda sig för risker till följd av valutakursfluktuationer samt även i övrigt att främja en effektiv portföljförvaltning på de villkor som anges i lag och i finansinspektionens föreskrifter. Placeringsfonderna kan också enligt artikel 19.2.b placera medel i sådana skuldförbindelser som till sina egenskaper anses motsvara värdepapper och som bl.a. kan överföras och utan problem realiseras och vilkas värde när som helst eller åtminstone med sådan intervall som anges i artikel 34 kan konstateras exakt. I sådana skuldförbindelser kan dock placeras högst en tiondedel av placeringsfondens medel. Utöver dessa valbara bestämmelser som gäller placeringspolitiken har det ansetts ändamålsenligt att i lagen om placeringsfonder, i enlighet med artikel 48 i direktivet, förutsätta att ett utländskt fondföretag inte får använda enbart en i hemstaten registrerad firma, om denna i Finland är ägnad att vilseleda allmänheten.

Hittills har inte den bestämmelse i artikel 36.2.a implementerats, enligt vilken en medlemsstat kan bevilja ett fondföretag tillstånd att uppta lån till ett belopp som motsvarar högst en tiondedel av fondföretagets tillgångar om lånet upptas enbart för ett tillfälligt syfte. Placeringsfonderna har inte heller beviljats rätt att avvika från sin placeringspolitik med iakttagande av principen om riskspridning i enlighet med andra stycket i artikel 26.1, under sex månader från det att auktorisationen och i Finlands fall placeringsfondens stadgar har stadfästs. De behöriga myndigheterna har inte heller befogenheter enligt artikel 37.2.b att bestämma att inlösen av fondandelarna skall avbrytas när andelsägarnas intresse eller det allmänna intresset det kräver. I artikel 25.3 bestäms ingående om medlemsstaternas rätt att låta bli att tillämpa bl.a. begränsningarna för förvärv av rösträtt, begränsningen av rätten att placera i masskuldebrev med en och samma emittent samt i andelar i ett och samma fondföretag. Artikel 56 ger därtill medlemsstaterna fullmakt att tillåta fondbolagen att emittera på innehavaren ställda bevis som berättigar till sådana värdepapper i andra bolag som har utställts på en viss person. Enligt artikel 34 kan de ge ett fondföretag tillstånd att offentliggöra andelarnas emissions- och inlösningspris endast en gång i månaden, om andelar inte har givits ut eller

lösts in under den nämnda tiden.

Europaparlamentet och rådet har gett direktiv 95/26/EG av den 29 juni 1995 om ändring av direktiv 77/780/EEG och 89/646/EEG om kreditinstitut, direktiv 73/239/EEG och 92/49/EEG om andra direkta försäkringar än livförsäkringar, direktiv 79/267/EEG och 92/96/EEG om direkta livförsäkringar, direktiv 93/22/EEG om tjänster inom värdepappersområdet och direktiv 85/611/EEG om företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) i syfte att stärka tillsynen på dessa områden. Detta s.k. BCCI-direktiv har publicerats i gemenskapens offentliga tidning den 18 juli 1995 (EGT L 168). Enligt artikel 6 i direktivet skall de lagar, förordningar och administrativa bestämmelser som krävs för att det skall kunna iakttas träda i kraft senast ett år efter publikationsdagen. Om verkställigheten av direktivet kommer att avlåtas en separat proposition under våren 1996.

1.3.3. Projektet för att ändra direktivet om fondföretag

Europakommissionen publicerade den 2 mars 1993 Europeiska gemenskapernas råds direktivförslag COM(93)37 final - SYN 453, EYVL C 59, genom vilket direktivet om fondföretag föreslås bli ändrat. Sommaren 1994 gavs ett ändrat direktivförslag COM(94)329 final - COD 453, 20.7.1994 *Amended proposal for a European Parliament and Council Directive amending directive 85/611/EEC on the coordination of laws, regulations and administrative provisions relating to undertakings for collective investment in transferable securities (UCITS)*. Det var inte bara innehållet i förslaget som hade ändrats, utan också behandlingssättet hade ändrats till medbeslutande procedur.

Den viktigaste ändringen i direktivförslaget går ut på att tillämpningsområdet för direktivet om fondföretag utvidgas. Om förslaget går igenom innebär det att de fondföretag som tidigare har arbetat utom räckhåll för de enhetliga europeiska normerna men vilkas verksamhet mycket har påminnt om fondverksamheten enligt direktivet kommer att omfattas av den reglering som förutsätts i direktivet. Sådana fondföretag är *kontantfonderna*, som har till syfte att placera alla förvaltade medel i depositioner i kreditinstitut, *fondandelsfonderna*, vilkas medel

placeras enbart i andelar i andra fondföretag, samt *marknadsföringsfonderna*, som marknadsför andelar i ett annat fondföretag, en s.k. förvaltningsfond, enligt ett särskilt avtal. Det förslag som gäller marknadsföringsfonderna förutsätter inte att medlemsstaterna vidtar lagstiftningsåtgärder, utan det är till sin karaktär prövning underkastat.

Det föreslås att till direktivet fogas definitioner av både värdepapper och penningmarknadsinstrument på grund av att dessa begrepp tolkas på varierande sätt och på olika sätt i olika medlemsstater. Derivatinstrument lämnas utanför både begreppet värdepapper och begreppet penningmarknadsinstrument och betalningsmedel inbegrips inte i begreppet värdepapper.

I förslaget uppställs ett tak för beloppet av placeringsfondernas likvida medel. Enligt det kan ett fondföretag placera högst en fjärdedel av de tillgångar som den förvaltar i depositioner i kreditinstitut. Begränsningen gäller inte kontantfonder eller andra medel som fondföretaget tillfälligt innehar och som kan realiseras. I direktivförslaget preciseras också placeringarna i derivatinstrument, som optioner och terminer. Enligt det kan ett fondföretag placera av de medel som det förvaltar i derivatinstrument och köpa och sälja sådana derivatinstrument vilkas underliggande tillgångar utgörs av värdepapper eller valuta, om företaget har tillräckliga medel för att täcka de verkliga eller förmodade risker som derivatinstrumenten för med sig.

Bestämmelsen om betydande inflytande, som tillämpas på placeringar i ett och samma bolag, föreslås bli preciserad. Legalpresumptionen skulle vara en tiondedel av röstetalet, räknad enligt det s.k. flaggningsdirektivet (Rådets direktiv om sådana uppgifter som skall offentliggöras vid förvärv eller avyttring av ett större innehav i ett börsnoterat bolag, 88/627/EEG). En medlemsstat kunde å ena sidan fastställa andelen till lägre än tio procent och å andra sidan tillåta ett fondföretag en möjlighet att visa att den fastställda andelen har överskridits utan att detta har skett i syfte att utöva inflytande.

Bestämmelserna om marknadsföring av andelar i fondföretag föreslås bli ändrade för säkerställande av att man inte genom nationella bestämmelser i medlemsstaterna på något sätt kan förhindra att andelar i fondföretag som är registrerade i andra medlems-

stater och som följer direktivet om fondföretag marknadsförs i medlemsstaten i fråga. Därtill skall det räcka om marknadsföringsmaterialet publiceras på ett språk som med lätthet kan förstås av placerarna i målstaten, och således inte längre på något av medlemsstatens officiella språk.

Det föreslås också att man frångår det krav i direktivet om fondföretag enligt vilket förvaringsinstitutet skall ha säte eller, om det har säte i en annan medlemsstat, affärsställe i den medlemsstat där fondbolaget har sitt säte. Som förvaringsinstitut kunde enligt principen att tjänster får erbjudas fritt utan att något affärsställe etableras också fungera ett kreditinstitut eller ett värdepappersföretag som har auktorisation att erbjuda förvaring och skötsel. Tillsynen av förvaringsinstitutet sköts av de myndigheter som också övervakar fondbolaget.

Detaljbehandlingen av det ändrade direktivförslaget började i början av september 1994 i rådets expertgrupper och vid rådets möte för finansattachéer. I oktober visade det sig dock omöjligt att komma överens om en gemensam ståndpunkt inom rådet i frågan. Den del av direktivförslaget som gäller kontantfonderna var mycket omtvistad under hela den tid förslaget behandlades. Dessutom motsatte sig en kvalificerad majoritet av medlemsstaterna den föreslagna lindringen av bestämmelserna om förvaringsinstitutets hemstat så att bestämmelsen inte skulle utgöra hinder för den i Romfördraget fastställda rätten att fritt erbjuda tjänster. Motståndet hade närmast att göra med problem i samband med myndigheternas övervakning. Förslaget att medlemsstaterna skulle få en valbar rätt att införa bestämmelser om marknadsförings- och förvaltningsfonder ansågs också vara oklart. Uppfattningarna om vad denna valbara rätt innebär och om hur den förhåller sig till principen om en auktorisation varierade mycket.

Rådet har genom ett brev av den 22 november 1994 bett Europeiska monetära institutet (EMI) ge ett utlåtande enligt artikel 109 f (6) i Romfördraget om direktivförslagets verkningar på finansinstitutens och finansmarknadens stabilitet. I sitt utlåtande CON/94/ (27.7.1995) tog EMI ställning till två frågor: 1) kontant- och penningmarknadsfondernas inverkan på finansmarknaden och på kreditinstitutens finansiering och 2) de nya fondtypernas stabilitet som sådan. EMI kunde godkänna kontantfonderna som

sådana, men är osäker på om de passar in i begreppet fondföretag enligt direktivet. De fonder som avses i direktivet placeras i värdepapper. EMI föreslår att direktivet skall kräva att fondföretagen i sitt marknadsföringsmaterial säger ut att placeringarna i kontantfonder inte omfattas av depositions-skyddet. I utlåtandet konstateras vidare att begränsningarna av valet av förvaringsinstitut strider mot Romfördraget och bankdirektiven och kan godkännas endast till dess att särskilda bestämmelser har givits om harmonisering av förvaringsinstitutens verksamhet. I utlåtandet uppmanas rådet att ompröva marknadsfondernas inverkan på finansieringssystemets stabilitet närmast till följd av det icke harmoniserade beskattningssystemet. Med tanke på finansieringssystemets stabilitet anser EMI att det är ett värdefullt mål att uppställa ett reglerat tak för placeringsfondernas placeringar i derivatinstrument.

Direktivförslaget behandlades inte i rådets expertgrupper våren 1995 och i mars beslöt rådets möte för ekonomi- och finansiella frågor att begära ett nytt förslag av kommissionen. Detta skall innehålla de delar av det tidigare förslaget i vilka det verkar möjligt att komma vidare. Vidare ville man från förslaget få bort vissa tekniska inkonsekvenser.

Europakommissionen har frågat vissa medlemsstater om deras villkor för att godkänna ett eventuellt ändrat direktivförslag. Kommissionen har inte varit i kontakt med Finland. Kommissionen har också sammankallat den kontaktkommitté som nämns i direktivet om fondföretag till den 1 april 1996 för att utreda under vilka förutsättningar och på vilket sätt den fortsatta beredningen realistiskt kunde föras vidare.

1.3.4. Internationell jämförelse

När lagen om placeringsfonder bereddes i mitten av 1980-talet och när lagen ändrades för att skyldigheterna enligt EES-avtalet skulle bli uppfyllda beaktades inte i detalj motsvarande lagstiftning i andra länder. Eftersom ett av syftena med denna proposition är att se till att de finländska placeringsfonderna bibehåller sin konkurrensförmåga på den gemensamma marknaden, har man i beredningsarbetet studerat lagstiftningen om kollektiva investeringar i de stater i Västeuropa där placeringsfondsvolymen är störst.

Den nordiska utvecklingen studerades så att man jämförde den svenska lagen om värdepappersfonder med lagen om placeringsfonder. Den svenska lagen låg ursprungligen till grund för den finska lagen om placeringsfonder.

Nedan beskrivs allmänt lagstiftningen om kollektiva investeringar i Luxemburg, Frankrike, Storbritannien och Sverige. Jämförelsen bygger på ett arbetsgruppsbetänkande av den 30 juni 1995 "Eurooppalaisen sijoitusrahastolainsäädännön vertailua" (FM 1995:20). Här anges bara huvudpunkterna i denna utredning.

1.3.4.1. Frankrike

I Frankrike började placeringsfondsverksamheten utvecklas kraftigt i slutet av 1960-talet sedan en lag av 1963 hade tillåtit placeringsfonder med kapital av varierande storlek. Samtidigt kom också de första s.k. öppna placeringsfonderna in i bilden. Redan på 1970-talet började det i Frankrike förekomma fonder som hade specialiserat sig på vissa sektorer, t.ex. råvaror, fastigheter eller ädla metaller eller på vissa geografiska områden.

Fondverksamheten i Frankrike har på 1980-talet utvecklats exponentiellt. År 1990 hade denna utveckling lett därtill att Frankrike var det näst största fondlandet efter Förenta Staterna och det största i Europa. Den kraftiga tillväxten var en följd av frigörelsen av bankverksamheten och värdepappersmarknaden samt av den ekonomiska och politiska osäkerheten i slutet av 1980-talet. Fondutvecklingen tog också fart efter en lagändring som förbjöd bankerna att betala ränta på depositioner för kortare tid än tre månader, vilket resulterade i en mängd penningmarknadsfonder. I slutet av 1994 var penningmarknadsfonden den klart mest dominerande fondtypen i Frankrike. Fondernas popularitet har också ökat av den traditionella misstron bland privatpersoner i Frankrike mot direkta värdepappersplaceringar. När direktivet om fondföretag trädde i kraft försökte man också genom en fördelaktig beskattning förbättra Frankrikes konkurrensförmåga som internationellt penning- och bankcentrum för utlänningar. Fonderna är en populär form av pensionssparande i Frankrike.

Den franska fondföretagsverksamheten bygger på en lag från 1988 (*loi No 88-1201*

du 23 décembre 1988 relative aux organismes de placement collectif en valeurs mobilières et portant des fonds communs de créances). Lagen har kompletterats, dels med senare förordningar, dels med föreskrifter, anvisningar och beslut av tillsynsmyndigheten, *Commission des Opérations de Bourse* (COB).

Fondföretagen indelas i Frankrike i två kategorier: de som investerar i värdepapper och övriga. Fondföretagen inom den senare kategorin investerar t.ex. i fastigheter och råvaror. Lagen om fondföretag reglerar endast de fondföretag som investerar i värdepapper, och dessa indelas ytterligare i två grupper, beroende på om direktivet om fondföretag är tillämpligt på dem eller inte.

Enligt lagen om fondföretag fungerar ett fondföretag som placerar sina medel i värdepapper antingen som ett placeringsbolag med kapital av varierande storlek (*Société d'Investissement à Capital Variable*, SICAV) eller som en allmän placeringsfond. För fondföretagets räkning och i dess namn handlar ett förvaltningsinstitut (*société de gestion*). Eftersom det av ett förvaltningsinstitut endast krävs att det är en juridisk person, kan en SICAV i princip agera i eget namn. I praktiken har också en SICAV ett separat förvaltningsinstitut.

Fondföretagen i Frankrike måste ha ett minimibegynnelsekapital. En placeringsfond måste när den grundas ha tillgångar på minst 2,5 miljoner och en SICAV på minst 50 miljoner franska franc. Minimikapitalet för ett förvaltningsinstitut är 500 000 franc eller 0,5 % av värdet på den förmögenhet som institutet förvaltar, men kapitalet behöver inte överstiga fem miljoner franc.

Ett fondföretag bildas genom ett avtal mellan förvaltnings- och förvaringsinstitutet. Dessa har till uppgift att göra upp stadgar som uppfyller COB:s minimikrav. I stadgarna skall bl.a. ingå en bestämmelse som säger om fondföretaget har grundats tills vidare eller för en viss tid och det skall anges vilket begynnelsekapital fondföretaget måste inneha när det grundas. I stadgarna skall också bestämmas hur fondföretagets vinstandelar delas ut samt vilket förfarande som skall iaktas vid teckning av andelar och vid återköp.

Fondföretagets tillgångar skall förvaltas av ett enda förvaringsinstitut. Som förvaringsinstitut kan verka bara en juridisk person som finns upptagen på ekonomiministeriets för-

teckning. Förteckningen upptar *Banque de France*, depositions-kassor, kreditinstitut, börssammanslutningar samt försäkringsanstalter. Förvaringsinstitutets hemstat skall vara Frankrike och byte av förvaringsinstitut kan ske endast genom beslut av domstol.

I Frankrike finns åtta slag av fondföretag som placerar i värdepapper men som har olika placeringspolitik: fondföretag som enligt principen om en auktorisation är berättigade att marknadsföra sina andelar inom EUs område, penningmarknads-, risk-, personal-, skuldebrevs-, fondandels-, garanti- och terminfondföretag. Lagen om fondföretag är uppbyggd så att den först upptar de stadganden som är gemensamma för SICAV och alla fonder samt de bestämmelser som är gemensamma för alla fondföretag och därefter beskriver de olika fondmodellerna. I Frankrike finns inte paraplyfonder, så man kan inte förflytta sig mellan placeringsfonder förvaltade av samma förvaltningsinstitut utan påföljder i form av skatter eller kostnader.

Den franska lagen om fondföretag har inte gått in för maximal flexibilitet enligt placeringspolitiken i direktivet om fondföretag. Lagen tillåter t.ex. placeringar i sådana värdepapper som är föremål för handel på ett tredje lands reglerade och regelbundet fungerande marknad, men den begränsar den grupp av tredje länder bland vilka man kan välja marknadsplats. Hit hör sådana medlemsländer i Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) som COB inte genom sina föreskrifter har lämnat utanför rätten att välja. Den gräns som gäller enskilda emittenter har i Frankrike höjts från en tiondedel till hela 35 eller 100 procent, om placeringsobjektet är ett värdepapper som har emitterats eller garanterats av ett offentligrättsligt samfund. Samtidigt har kretsen av emittenter avgränsats så till dessa offentligrättsliga samfund räknas OECD:s medlemsstater, lokala offentliga samfund i EU:s medlemsländer samt sådana internationella offentliga samfund som avses i direktivet om fondföretag. Frankrike har inte utnyttjat den rätt som medlemsländerna i direktivet om ändring av direktivet om fondföretag (88/220/EEG) har beviljats att höja tiondedelsregeln till högst en fjärdedel, när det gäller masskuldebrev emitterade av ett kreditinstitut med säte i en medlemsstat. Fondföretagen har enligt lagen möjlighet att låna ut av sina värdepapper. Utlåningsrätten är dock begränsad till tre tjugonedelar av

fondföretagets tillgångar. Enligt lagen om fondföretag kan ett fondföretag också låna upp värdepapper. Rätten att låna upp värdepapper har begränsats till en tiondedel av fondföretagets tillgångar. Därtill kan fondföretaget inom de gränser som fastställs i direktivet om fondföretag uppta kontantkrediter.

Definitionen av begreppet värdepapper i lagen om fondföretag har sedan 1988 gjort det möjligt för penningmarknadsfonderna att marknadsföra sina andelar inom EES-området enligt principen om en auktorisation. Klassificeringen av fonden som en värdepappersfond eller en egentlig penningmarknadsfond som kan agera endast nationellt, sker på basis av definitionen av fondens placeringspolitik, som är mera flexibel för de nationella fonderna.

I lagen om fondföretag finns detaljerade bestämmelser om omorganisering, fusionering och delning av fondföretag. För dessa åtgärder krävs alltid tillstånd av COB. Av fondföretagen kan en SICAV vara föremål för omorganisering med en eller flera andra SICAV samt alla andra slags fonder utom risk-, termin- och fondandelsfonder. Fonder med samma egenskaper, också risk-, termin- och fondandelsfonder, kan omorganisera sig med varandra. En SICAV kan fusioneras med alla andra slag av fondföretag och alla fondföretag som placerar i värdepapper kan delas. Andra slag av arrangemang är förbjudna. Beslut om dessa åtgärder fattas av förvaltningsinstitutet. Åtgärden skall registreras vid domstol och offentliggöras i en publikation vid namn *Bulletin des annonces légales obligatoires* en månad innan den verkställs. Vidare skall andelsägarna underättas om vad åtgärden innebär, om avgifter som skall betalas till det nya förvaltningsinstitutet samt om åtgärdens fiskala verkningar. Meddelandet skall sändas antingen individuellt per brev eller i form av ett informationsblad riktat till alla andelsägare. Också fondföretagets revisorer skall underättas om åtgärden minst 45 dagar före den fastställda verkställighetsdagen, för revisorerna skall utarbeta en rapport om villkoren för åtgärden. Rapporten skall sändas till andelsägarna senast 15 dagar före verkställigheten. I samband med en fusion kan verkställigheten förhindras av en sådan borgenär som anser att fondföretaget i sitt meddelande om fusionen har angett förmånsrättsordningen på ett felaktigt sätt så att han har fått en senare

förmånsrätt än han egentligen har. Detta skall ske senast 15 dagar före verkställigheten. Utgivning och återköp av andelar skall genom förvaltningsföretagets beslut avbrytas senast 15 dagar före verkställigheten. Andelsägarna kan under tre månader få sina andelar inlösta kostnadsfritt. Som en speciell form av omorganisering nämns det fall att placeringsfonden har nått upp till ett kapital på 500 miljoner franc. Förvaltningsinstitutet skall i det fallet vidta åtgärder för att grunda en ny placeringsfond med motsvarande placeringspolitik.

Realiseringen av ett fondföretag kan ske antingen på frivillig bas eller enligt en tvingande norm. Ett fondföretag måste realiseras om dess tillgångar har sjunkit under ett visst av COB fastställt minimibelopp, och situationen inte har kunnat korrigeras inom 30 dagar. Minimibeloppet för en SICAVs tillgångar är 25 miljoner franc och för ett fondföretag är det en miljon franc. När tillgångarna har sjunkit under minimibeloppet skall fondföretaget avbryta återköpen av andelar eller aktier. Avbrottet skall meddelas till COB, som också övervakar realiseringen. Villkoren för realiseringen och sättet att genomföra den framgår av fondföretagets stadgar. Realiseringen sköts av antingen förvaringsinstitutet eller förvaltningsinstitutet. Alternativt kan alla andelsägare hos domstol ansöka om att en realiserare skall tillsättas. Andelsägarna har inte rätt att på annat sätt ta initiativ till realisering av fondföretaget. Förfarandet börjar med att revisorn uppskattar fondföretagets tillgångar och utarbetar en rapport om förutsättningarna för realiseringen, varefter denna skickas till andelsägarna och COB.

1.3.4.2. Luxemburg

Luxemburg har den näst största fondverksamheten i Europa. Verksamheten är dock relativt ny där, för den första placeringsfonden i Luxemburg grundades först år 1959. Utvecklingen var kraftig särskilt på 1980-talet, då Luxemburg blev en s.k. skatteoas som lockade till sig utländskt investeringskapital.

Luxemburgs gällande lag om fondföretag är från 1988 (*loi du 30 mars 1988 relative aux organismes de placement collectif*). Den är indelad i fyra delar: 1) fondföretag som omfattas av direktivet om fondföretag, 2) övriga fondföretag i Luxemburg, 3) utländ-

ska fondföretag och 4) gemensamma stadganden för alla fondföretag.

Luxemburgs lag om kommersiella bolag anger flera möjliga yttre former för fondföretag. Enligt den kan den som bedriver placeringsverksamhet för sin verksamhet välja en sådan juridisk struktur som bäst motsvarar de mål som i varje enskilt fall har uppställts för placeringsverksamheten. Fondföretagets placerings- och upplåningspolitik samt öppenheten och den juridiska formen avgör om direktivet om fondföretag skall tillämpas på fondföretaget eller inte.

Ett fondföretag som hör till tillämpningsområdet för direktivet om fondföretag skall till sin juridiska form vara antingen fondbolag-placeringsfond, placeringsbolag med variabelt kapital eller annat placeringsbolag än bolag med variabelt kapital. En placeringsfond förvaltas av ett fondbolag och ett placeringsbolag av bolagets styrelse i enlighet med bolagsordningen. Fondbolaget kan ha olika former: aktiebolag, andelslag eller kommanditaktiebolag. Minimikapitalet är fem miljoner franc. Fondbolaget utarbetar placeringsfondens stadgar och publicerar dem i den officiella tidningen och sänder dem till underrätten för registrering. Lagen anger minimikraven på stadgarna. Fondbolaget kan ha ett parallellföretag vars enda uppgift är att vara rådgivare åt fondbolaget. För att kunna fungera som rådgivande organ måste företaget placera en viss procent och ett visst belopp av sitt aktiekapital i det fondbolag som det betjänar samt i masskuldebrevslån emitterade av staten Luxemburg. Det finns ett tak för hur höga kostnaderna för förvaltningen och rådgivningen får bli.

Fondföretagen i Luxemburg skall som förvaringsinstitut ha en bank. Beroende på till vilken grupp fondföretaget räknas tillämpas olika normer för förvaringsinstitutet. Förvaringsinstitutet för ett fondföretag som omfattas av regleringen enligt direktivet om fondföretag skall ha sitt säte i Luxemburg eller vara ett filialkontor till en sådan bank som har sitt säte i en annan EU-stat. Andra fondföretag i Luxemburg kan som förvaringsinstitut också ha ett filialkontor till en bank som har sitt säte i en tredje stat. Ett utländskt fondföretag är inte skyldigt att ange något förvaringsinstitut i Luxemburg.

Minimikapitalet för ett fondföretag är 50 miljoner franc, och kapitalet skall uppnås inom sex månader från det att fondbolaget fick sin auktorisation. Syftet med stadgande-

na är att försöka förhindra uppkomsten och existensen av s.k. spökfonder.

En placeringsfond kan utom hela andelar också ha bråkdelsandelar. Röstträtt vid andelsägarens stämman ger dock bara en hel andel. Fondföretagets andelar kan noteras på fondbörsen i Luxemburg.

Fondföretagens verksamhet övervakas av *Institut Monétaire Luxembourgeois* (IML). I och med att IML fastställer fondföretagets stiftelseurkunder samt valet av ledning, förvaringsinstitut och revisor beviljar IML fondföretaget auktorisation. IML för ett register över fondföretagen. Ett meddelande om att auktorisation har beviljats och därmed också om upptagningen i registret publiceras i officiella tidningen.

Luxemburg har gått in för den maximala flexibilitet i fråga om placerings- och upplåningspolitiken som direktivet om fondföretag medger för sådana fondföretag på vilka direktivet tillämpas. I syfte att främja en effektiv portföljförvaltning kan fondföretaget ingå olika derivatavtal och avtal som gäller lån av värdepapper. Låneavtal kan dock ingås bara genom ett standardiserat utlånings-system ordnat av en erhådd clearingorganisation eller ett förstklassigt finansinstitut som har specialiserat sig på värdepapperslån. Säkerheten skall motsvara det utlånade värdepapprets värde när avtalet ingås. Värdepappersutlånen får inte överstiga hälften av beloppet av fondens värdepappersinvesteringar och låneavtal kan inte ingås för längre perioder än 30 dagar.

Av de nationellt verksamma fondföretagen krävs inte en placeringspolitik som följer direktivet. IML har genom ett cirkulär av den 21 januari 1991 fastställt de allmänna villkoren för dessa fondföretags placeringspolitik. Fondföretagen kan därmed indelas i fondföretag som placerar i värdepapper, riskkapital, nyttigheter, futurer och/eller optioner och fastigheter. Utöver de begränsningar som gäller placeringspolitiken har för andra nationellt verksamma fondföretag än dem som placerar i värdepapper också uppställts vissa specialkrav på fondföretagets förvaltning. Enligt bestämmelserna krävs av de anställda som ansvarar för förvaltningen av fondföretagets tillgångar särskild sakkännedom om specialområdet i fråga, t.ex. riskplaceringar, handel med futurer och optioner samt nyttigheter eller fastighetsinvesteringar.

Luxemburgs lag om fondföretag innehåller särskilt detaljerade bestämmelser om upplös-

ning och realisering av fondföretag. Utgångsläget är att ett fondföretag skall upplösas och först i andra hand kan det bli frågan om att överföra förvaltningen på ett annat fondbolag. Förfarandet kan ske på frivillig basis eller enligt ett myndighetsbeslut. En frivillig realisering inleds genom beslut av fondbolagets bolagsstämma eller av placeringsfondens andelsägarstämma, när värdet av fondföretagets nettotillgångar har sjunkit under en viss i lagen nämnd gräns, när en viss i fondens stadgar angiven tid har löpt ut, när fondbolaget har försatts i konkurs och inte har kunnat ersättas av ett nytt fondbolag, när fondföretaget till följd av en frivillig åtgärd har varit utan fondbolag eller förvaringsinstitut i två månader, när tillsynsmyndigheten har återkallat fondföretagets auktorisation eller när förvaringsinstitutet har försatts i konkurs och inte har kunnat ersättas av ett nytt förvaringsinstitut. Genom ett beslut av myndigheterna upplöses ett fondföretag när antingen fondföretagets eller placeringsbolagets auktorisation har återkallats eller aldrig har beviljats. Initiativ till upplösning av bolaget tas av allmänna åklagaren, antingen självmant eller på begäran av IML. Till dess att domstolen har avgjort ärendet har IML rätt att ta del i alla åtgärder som gäller fondföretagets förvaltning.

Upplösningsförfarandet är beroende av om det har inletts frivilligt eller på myndigheternas initiativ. Vid en frivillig realisering sköts åtgärden av likvidatorer som föreslagits av fondföretaget och godkänts av IML. I sista hand är det domstolen som tillsätter realisatorerna. I domstolen framskrider realiseringen så att underrätten tillsätter en eller flera likvidatorer samt en s.k. rapporterande domare och beslutar om en metod för realiseringen. Domstolen bestämmer också om likvidatorernas arvoden och kostnadsersättningar. Realiseringssättet kan ändras genom ett senare beslut av domstolen, på initiativ av antingen domstolen eller likvidatorerna. Domstolen avslutar förfarandet genom ett slutligt upplösningsbeslut. Indragnings- och realiseringsbeslutet samt beslutet om avslutande av realiseringen skall publiceras i officiella tidningen samt i tre tidningar med stor spridning, av vilka en skall ges ut i Luxemburg. Publiceringen sköts av likvidatorn. I annonsen tillkännages också var de handlingar som gäller förfarandet förvaras samt meddelas om de åtgärder beträffande tillgångarna som har vidtagits på grund av att

det ännu inte har varit möjligt att betala ut medlen till de rätta ägarna. Vid en frivillig realisering faller domstolsskedet bort.

1.3.4.3. Storbritannien

De kollektiva investeringarna fick i tiden sin början i Storbritannien på 1800-talet. Numera är de kollektiva investeringarna mycket mångsidiga i Storbritannien, där lagstiftningen tillåter olika investeringsprinciper.

Investeringsverksamheten i Storbritannien regleras av lagen om finansiella tjänster (*Financial Services Act*) från år 1986. Regleringen av fondföretagen har två nivåer, så att lagen reglerar fondföretagens struktur men delegerar nästan all annan beslutanderätt åt tillsynsmyndigheten, handels- och industriministeriet, som i sin tur har överfört största delen av sin behörighet på värdepappers- och investeringsrådet (*The Securities and Investment Board*, nedan SIB). SIB har godkänt självreglerande organisationer som reglerar dels investeringsverksamhet av olika typ, dels övriga delområden som hör till investeringsverksamheten. *Common Law*-systemet karakteriseras av att särskilt de föreskrifter som SIB har meddelat är mycket detaljerade och gäller sådana i huvudsak avtalsrättsliga frågor som vanligen hos oss regleras inom avtalsrätten, vilka är väsentliga för den kollektiva investeringsverksamheten. Å andra sidan är syftet med de exakta och detaljerade föreskrifterna att ge investerarna ett effektivt skydd.

Enligt huvudregeln kan kollektiv investeringsverksamhet i Storbritannien bedrivas så att ett fondföretag blir godkänt av något självreglerande organ och iakttar dess regler. Auktorisation kan också sökas av SIB, men i praktiken har detta alternativ visat sig vara ett undntag. I vissa fall är kollektiva investeringar möjliga också utan auktorisation. På grund av skatteincentivet är det främst pensions- och välgörenhetsfonder som fungerar utan auktorisation.

De utländska fondföretag som har rätt att marknadsföra av sina andelar i Storbritannien indelas i lagen om finansiella tjänster i tre kategorier: 1) fondföretag som har grundats i någon annan EU-stat och som uppfyller förutsättningarna enligt direktivet om fondföretag, 2) fondföretag med auktorisation i tredje stat, om tillsynsmyndigheten anser att hemstatens lagstiftning erbjuder investerarna ett

tillräckligt skydd, och 3) övriga utländska fondföretag, vilka tillsynsmyndigheten i enskilda fall på ansökan beviljar marknadsföringstillstånd.

De kollektiva investeringarna sker i Storbritannien i form av antingen investerings- eller andelstruster. En investeringstrust är ett investeringsbolag med fast kapital, som investerar sina medel i bl.a. värdepapper och fastigheter, och som inte har rätt att marknadsföra sina andelar inom EES-området enligt principen om en auktorisation. Andelstrusten är en nyare form av kollektiva investeringar och bygger på det anglosaxiska trustbegreppet som innebär dubbeläggande. En andelstrust grundas genom ett trustavtal mellan fondbolaget och egendomsförvaltaren, och avtalets minimiinhåll framgår av SIB:s föreskrifter. Av det för trusten karakteristiska dubbelägandet följer att egendomsförvaltaren betraktas som fondens ägare, och är ansvarig för fondens förvaltning. Andelsägarens äganderätt däremot bygger på de fördelar som tillgångarna utgör. Fondbolaget för sin del säljer och köper tillbaka trustandelar och beslutar om andelstrustens investeringspolitik. Med egendomsförvaltare avses i praktiken förvaringsinstitutet. Begreppet egendomsförvaltare är dock mera beskrivande för den institution som används, eftersom egendomsförvaltarens uppgifter är mera omfattande än förvaringsinstitutets.

Enligt SIB:s föreskrifter kan fondföretagen i sin investeringspolitik iakttä nio alternativa modeller. Fondföretaget kan enligt mera nogganna bestämmelser investera i värdepapper, penningmarknadsinstrument, futurer och optioner, med stor risk i derivatinstrument, fastigheter, teckningsrätter, fondandelar eller vissa andra fondföretag. Dessutom kan vilka som helst av de ovan nämnda fondföretagen samlas ihop till en s.k. paraplyfond. Av de auktoriserade andelstrusterna kan värdepappers-, teckningsrätts- och paraplyfonderna med beaktande av sin investeringspolitik marknadsföra sina trustandelar inom EES-området.

Storbritannien har bara delvis genomfört den utvidgning av värdepappersfondernas investeringspolitik som direktivet om fondföretag tillåter, så att man har minskat kretsen av sådana tredje stater som kan stå som emittenter eller garanter för värdepapper i vilka en värdepappersfond får investera medel. Därmed kan en fond investera i värdepapper emitterade eller garanterade av Au-

stralien, Canada, Förenta Staterna, Japan, Norge, Nya Zeeland eller Schweiz.

De fonder som har sitt säte i Storbritannien har, med undantag av marknadsföringsfonderna, rätt att om inte annat har angetts i trustavtalet främja en effektiv portföljförvaltning genom att använda sig av moderna förfaranden som bygger på derivatinstrument och valutor. Genom bestämmelserna försöker man dock säkerställa att rena spekulationer inte betraktas som effektiv portföljförvaltning, utan att syftet med verksamheten är att kontrollera risken. En prishöjningsstrategi kan användas bara om fonden skäligen kan förväntas ha fördel av det. Därför förutsätts av en effektiv portföljförvaltning att följande villkor blir uppfyllda: transaktionen skall vara ekonomiskt lämplig och till fullo täckt samt ha till syfte att minska fondens risk, sänka dess kostnader eller på båda sätten vara i fondens intresse eller ge fonden en riskfri eller nästan riskfri fördel i form av tilläggskapital eller avkastning. Transaktionen skall täckas individuellt och allmänt till den teoretiska maximirisken.

Med undantag av fondandelsfonderna kan fonderna utan begränsningar syssla med värdepapperslån som en del av investeringsverksamheten. Värdepapperslån kan bl.a. användas som ett led i den effektiva portföljförvaltningen. Förutsättningar för värdepapperslånen är för det första att de tillgångar som är föremål för lånet utgörs av värdepapper, för det andra att egendomsförvaltaren är en kreditgivare som står under myndigheternas tillsyn, för det tredje att avtalsvillkoren följer SIB:s föreskrifter och har godkänts av egendomsförvaltaren och för det fjärde att den säkerhet som överlåts som pant har godkänts av egendomsförvaltaren, är tillräcklig och tillräckligt snabb. Motparten skall vara en person som står under myndigheternas tillsyn eller som är godkänd av *Commissioners of Inland Revenue*. Panten är tillräcklig bara om dess värde överstiger de utlånade värdepapprens värde vid överlåtelsen och om den har överförts på egendomsförvaltaren eller den som agerar för dennes räkning. Panten skall utgöras av kontanter, tillgångar med karaktären av kontanter, värdepapper emitterade av staten eller ett annat offentligt samfund, ett depositionsbevis, en remburs eller ett av TALISMAN-systemet (clearing av värdepapper) emitterat kortfristigt överlåtbart intyg. Panten anses vara tillräckligt snabb om den har överlåtit

innan värdepappret har överlåtits eller samtidigt och senast inom affärstid på överlåtelse-dagen. Det är egendomsförvaltaren, som skall se till att pantens värde alltid förblir större än det lånade värdepapprets värde.

En andelstrust har i princip bara ett slag av andelar, men kan dock enligt trustavtalet samtidigt ha både avkastnings- och tillväxtandelar. Vidare kan andelarna indelas i bråkdelar. Egendomsför, som för register över trustandelarna, är dock inte skyldig att anteckna mer än fyra gemensamma ägare för varje andel.

Till en trustandelsägare skall på begäran utges ett andelsbevis. Beviset behöver inte ges ut om vissa i trustavtalet nämnda specialvillkor uppfylls. Andelarna kan vara register- eller innehavarandelar. Den som äger en registerandel får ett andelsbevis som uttryckligen är utställt på honom. Ett innehavarandelsbevis däremot anger bara det antal trustandelar som beviset lyder på. Ett innehavarpapper kan bytas ut mot en registerandel och tvärtom.

Utgivningen och återköpen av trustandelar kan avbrytas för högst fyra veckor. Ett avbrott kan verkställas om det kan anses vara i de dåvarande och hypotetiska blivande andelsägarnas intresse. Det verkar som om vilken som helst grund som är i andelsägarnas intresse uppfyller förutsättningarna för avbrott.

En andelstrust måste hålla en andelsägarstämma. De fall där andelsägarstämmans medverkan krävs finns uttömmande uppräknade. Föreskrifterna gäller sådana andelstruster som har rätt att marknadsföra sina andelar inom EES-området. Andelsägarstämman skall sammankallas för att besluta om ändringar i trustavtalet, om undantag i trustens investeringspolitik, om fusion med en annan andelstrust, om omorganisering av trusten och om byte av fondbolag.

SIB:s föreskrifter täcker de detaljerade bestämmelserna om fusion, omorganisering och upplösande av andelstruster. Vid en fusion slås trustens alla tillgångar ihop med en annan andelstrusts tillgångar. Vid en omorganisering däremot överförs en del av andelstrustens tillgångar till ett eller flera fondböretag. En andelstrust skall upplösas om dess auktorisation har återkallats, om trusten har grundats för en viss tid och den har löpt ut, om trusten fusioneras med en annan andelstrust eller om en omorganisering har inneburit att den överlåtande trustens alla till-

gångar har blivit föremål för åtgärden.

I undantagsfall behöver tillgångarna i den fond som skall upplösas inte realiseras. Förfarandet kräver ett avtal mellan andelsägarna. Också bara en del av andelsägarna kan uppgöra ett sådant kontrakt. Åtgärden verkställs så att varje avtalspart får ett belopp av andelstrustens medel som motsvarar hans andel. Samtidigt blir den andelsägare som har fått av andelstrustens medel skyldig att ansvara för den upplösta trustens skyldigheter och kostnader i proportion till andelen i fråga. De tillgångar som inte delats ut realiseras och delas ut till de andelsägare som inte är parter i avtalet.

1.3.4.4. Sverige

Den gällande svenska *lagen om värdepappersfonder* är stiftad 1991. Den är senare ändrad i enlighet med EES-avtalet. Lagen innehåller alla allmänna stadganden om värdepappersfonder. Dessutom finns det speciallagstiftning om allemansfonder, på vilka lagen om värdepappersfonder tillämpas, om inte speciallagen stadgar annat. Därtill har *finansinspektionen*, som i Sverige utövar tillsyn över fondverksamheten, meddelat allmänna föreskrifter om värdepappersfondernas verksamhet (FFFS 1993:16).

Enligt lagen om värdepappersfonder kan man i Sverige också med särskilt tillstånd av finansinspektionen bedriva sådan näringsverksamhet som inte är fondverksamhet enligt lagen om värdepappersfonder, men där allmänheten erbjuds att för gemensam räkning delta i förvärv och förvaltning av värdepapper och andra *finansiella instrument*. En förutsättning är att det organ som ansvarar för förvaltningen skall stå under tillsyn. På detta sätt fungerar t.ex. penningmarknadsfonderna på nationell basis.

I Sverige kan kollektiva investeringar bedrivas endast med strukturen fondbolag - värdepappersfond. Lagen om värdepappersfonder omfattar inte investeringsbolag och andelslag som bedriver investeringsverksamhet. Ett fondbolag är ett aktiebolag som skall ha ett aktiekapital på minst en miljon svenska kronor. Fondbolaget har rätt att överlåta en viss del av sin verksamhet på någon annan. Om sådana uppdrag ges eller avsikten är att ge sådana, skall finansinspektionen få en detaljerad redogörelse för dem, deras omfattning och art samt de omständigheter under vilka de ges, och rådgivarens

adress och telefonnummer skall nämnas i fondbroschyren.

Finansinspektionen beviljar *fondbolaget* verksamhetstillstånd. Förutsättningar är att aktiebolaget har registrerats, att fondbestämmelserna för de fonder som bolaget avser förvalta är godkända och att bolaget inte är olämpligt att utöva verksamheten. Av tillståndet framgår de villkor som skall iakttas i verksamheten. Finansinspektionen skall ge sitt beslut beträffande tillståndet inom sex månader från det att ansökan lämnades in. Om beslut inte har meddelats inom utsatt tid, kan sökanden av *kammarrätten* begära en utredning om huruvida onödigt dröjsmål har förekommit. Domstolens enda uppgift är att avgöra om ansökan är mogen för beslut. Om finansinspektionen inte har fattat sitt beslut inom sex månader från det att kammarrättens utredning offentliggjordes, anses ansökan om tillstånd förkastad. Om domstolen anser att ansökan ännu inte är mogen för beslut, har sökanden rätt att när som helst föra ansökan om utredning till ny behandling i kammarrätten.

Finansinspektionen skall återkalla fondbolagets verksamhetstillstånd om bolaget har förlorat en tredjedel av sitt aktiekapital och förlusten inte har blivit täckt inom tre månader från det att den upptäcktes. Finansinspektionen kan bestämma att beslutet skall träda i kraft omedelbart. Om ett fondbolag anses ha gjort sig skyldigt till lagstridig verksamhet eller det inte längre anses vara lämpligt att bedriva fondverksamhet, kan finansinspektionen antingen återkalla fondbolagets verksamhetstillstånd eller alternativt ge bolaget en varning.

Värdepappersfondens fondbestämmelser och ändringar i dem godkänns av finansinspektionen. När finansinspektionen godkänner en ändring av fondbestämmelserna kan den, om ändringen anses vara av väsentlig betydelse för andelsägarna, bestämma att de nya bestämmelserna skall träda i kraft efter en viss tid, som får vara högst tre månader. När fondbestämmelserna har ändrats skall information om saken ges ut. Hur informationen ges ut anges i fondbestämmelserna. Om ändringen är väsentlig skall dock andelsägarna underrättas om den på det sätt som finansinspektionen bestämmer. Underrättelsen är en förutsättning för att ändringen skall godkännas.

I fondbestämmelserna anges grunderna för beräkning av försäljnings- och inlösenpris

för fondandelarna. Där skall också nämnas hur pantsättning av fondandelar skall gå till. Också vinstutdelningen skall alltid regleras i fondbestämmelserna. Fondandelens värde skall bestämmas och offentliggöras på lämpligt sätt och minst en gång i veckan.

Utgångspunkten för lagen om värdepappersfonder är en fond med en investeringspolitik som är förenlig med direktivet om fondföretag så att fonden i enlighet med principen om en auktorisation kan marknadsföra sina andelar inom EES-området. Bestämmelserna om fondernas investeringsverksamhet har delvis utvidgats på det sätt som möjliggörs av direktivet om fondföretag. Ett fondbolag har enligt lagen om värdepappersfonder möjlighet att i syfte att främja en effektiv portföljförvaltning och att skydda sig mot risker i samband med valutakursfluktuationer placera av de förvaltade värdepappersfondernas medel i derivatinstrument. Avsikten att använda derivatinstrument skall nämnas i ansökan om verksamhetstillstånd. I ansökan skall uppges vilken särskild erfarenhet bolaget har av att ingå derivatavtal. Där skall vidare anges den marknad på vilken man har för avsikt att ingå derivatavtal samt den clearingsorganisation vars tjänster bolaget ämnar anlita. I ansökan skall ytterligare specificeras de metoder för bedömning av risken som kommer att användas. Syftet med och omfattningen av användningen av derivatinstrumenten skall anges i fondbestämmelserna. Placeringarna i derivatinstrument får inte samtidigt överstiga två femtedelar av fondens tillgångar.

Fondbolaget kan ingå avtal om värdepapperslån beträffande värdepapper som hör till tillgångarna hos en fond som det förvaltar. Rätten att ingå sådana avtal har dock begränsats så att högst hälften av fondens tillgångar samtidigt kan vara föremål för sådana avtal. Ett avtal skall alltid vara standardiserat och ett värdepapper kan lånas ut bara mot tryggnads säkerhet. Som förmedlare kan anlitas ett *värdepappersinstitut* eller ett *utländskt finansiellt institut* som står under myndigheternas tillsyn.

Fondbestämmelserna anger hur fonden kan upplösas och förvaltningen överförs på ett annat fondbolag. Samtidigt skall det meddelas när och hur andelsägarna informeras om saken. Fondförvaltningen får inte överföras utan tillstånd av finansinspektionen. Överföringen eller upplösandet kan ske tidigast tre

månader efter det att beslutet har offentliggjorts. Finansinspektionen kan dock godkänna att överlåtelsen skall ske redan i ett tidigare skede. Förvaringsinstitutet skall omedelbart överta fondens förvaltning om finansinspektionen har återkallat fondbolagets verksamhetstillstånd, om fondbolaget har trätt i likvidation eller har försatts i konkurs. Förvaringsinstitutet har motsvarande skyldighet om fondbolaget vill upphöra med fondverksamheten.

Fondbolaget har med tillstånd av finansinspektionen rätt att lägga samman fonder eller att dela en enskild fond. Tillstånd till en sammanläggning kan beviljas om åtgärden kan anses förenlig med fondandelsägarnas intressen, de fonder som skall läggas samman har placeringsinriktning och fondbestämmelser som är likartade och sammanläggningen inte är olämplig från allmän synpunkt. Tillstånd till delning av en fond kan lämnas om åtgärden kan anses förenlig med fondandelsägarnas intresse. Fondbolaget skall genast underrätta andelsägarna om finansinspektionens tillstånd. En sammanläggning eller delning får verkställas tidigast tre månader efter det att tillståndet lämnades.

I lagen nämns ingenting om byte av förvaringsinstitut. Det sägs inte heller att saken skall regleras i fondbestämmelserna.

I *allemanssparandet* får delta alla som varaktigt är bosatta i Sverige. Det finns två former av allemanssparande: *allemanssparkonton* och *allemansfonder*, i vilka den som deltar får placera högst 2 000 kronor i månaden. En sparare kan ha bara ett allemanssparkonto, och därtill placera i högst två allemansfonder. Allemansfonderna är av två slag: allmänna allemansfonder och företagsanknutna allemansfonder.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

Största delen av ESA:s anmärkningar gäller frågan om hur ett sådant fondföretag som regleras av direktivet om fondföretag lyckas genomföra sin investeringspolitik inom ramen för lagen om placeringsfonder.

Enligt rapporten finns det inga bestämmelser om placeringsfondernas rätt att placera i masskuldebrev med samma emittent samt i andelar i samma företag som bedriver gemensam placeringsverksamhet på det sätt som förutsätts i andra och tredje strecksatsen i artikel 25.2 i direktivet om fondföretag. En

placeringsfond får äga högst en tiondedel av de ovan avsedda masskuldebrev och andelarna. Vidare borde placeringsfonderna garanteras rätt enligt andra stycket i artikel 25.2 i direktivet att inte iaktta de nyss nämnda begränsningarna vid förvärvstillfället, om det då inte går att uppskatta bruttomängden av skuldebrev eller nettomängden av de värdepapper som är under utgivning.

I rapporten hänvisas också till andra stycket i artikel 36.1 i direktivet, enligt vilken ett fondföretag, trots att det under normala förhållanden inte utan särskilt tillstånd får uppta lån för placeringsfondens räkning, får förvärva utländsk valuta genom kreditförmedling. Vidare sägs i artikel 41.2 att trots att fondbolaget inte får bevilja lån av placeringsfondens medel eller gå i borgen för tredje parts förbindelser, hindrar det inte fondbolaget från att till placeringsfonden förvärva värdepapper som inte är till fullo betalda.

Artikel 26 i direktivet har enligt rapporten överhuvudtaget inte verkställts. Enligt första stycket i artikel 26.1 behöver ett fondbolag inte iaktta principerna för placeringsfondens placeringspolitik när det utnyttjar teckningsrätter för värdepapper som ingår i fondtillgångarna. Frågan om överskridning av placeringsbegränsningarna till följd av utnyttjade teckningsrätter regleras i 37 § 7 mom. lagen om placeringsfonder, enligt vilket finansinspektionen av särskilda skäl för en viss tid kan bevilja undantag från de i paragrafen angivna placeringsbegränsningarna t.ex. om gränsvärdena har överskridits på grund av att teckningsrätter har utnyttjats. Stadgandet motsvarar inte helt direktivets syfte. Enligt andra stycket i artikel 26.1 kan ett fondbolag tillåtas att under sex månader från det att placeringsfondens stadgar fastställdes avvika från de begränsningar för placeringspolitiken som avses i artikel 22 och 23 i direktivet. En förutsättning är dock att principen om riskspridning beaktas. Bestämmelsen är till sin karaktär valbar. Enligt artikel 26.2 skall fondbolaget vid sina försäljningstransaktioner prioritera rättelse av förhållandet, med hänsyn till andelsägarnas intressen, om de begränsningar som avses i punkt 1 har överskridits av orsaker som är oberoende av fondbolaget eller som följd av att teckningsrätter har utnyttjats. Även detta förfarande regleras i 37 § 7 mom. lagen om placeringsfonder. Alla de ovan nämnda be-

stämmelserna i direktivet föreslås bli införda som sådana.

Den rätt som direktivet om fondföretag ger fondföretagen att marknadsföra sina andelar i andra EES-stater bygger när det gäller tillsynen på samarbete mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter (artikel 49 och 52). Det är i värdstatens tillsynsmyndighets intresse att övervaka att marknadsföringen av andelar inom dess behörighetsområde sker lagenligt. Därför stadgas i direktivet om fondföretag att innan ett fondföretag börjar marknadsföra sina andelar i en annan EES-stat än den var företaget har fått auktorisation, skall det till den behöriga myndigheten i värdstaten skicka närmast de handlingar som gäller marknadsföringen av andelarna samt uppgifter om övriga praktiska arrangemang i samband med marknadsföringen (artikel 44-46). Övervakningen av marknadsföringen av andelarna i ett utländskt fondföretag är delvis beroende av vilka åtgärder den behöriga myndigheten i fondföretagets hemstat har vidtagit i fråga om fondföretaget i fråga. Eftersom den behöriga myndigheten i värdstaten i sin stat skall övervaka att placerarskyddet genomförs, är det i dess intresse att få del av sådana uppgifter om fondföretaget som har betydelse vid marknadsföringen av andelarna. I den gällande lagen om placeringsfonder finns inga stadganden om meddelanden till behöriga myndigheter i andra länder. Som en väsentlig uppgift med tanke på marknadsföringen av fondföretagets andelar har i artikel 37.3 i direktivet om fondföretag ansetts att fondföretaget i de fall som anges antingen i lag eller i fondföretagets stadgar och enligt det förfarande som föreskrivs i dem tillfälligt har avbrutit inlösen av sina andelar. I artikel 52.3 i direktivet jämföras ett av myndigheterna initierat avbrott av inlösen av andelarna med en sådan åtgärd som avses i artikel 37.3. Som en omständighet som påverkar marknadsföringen av andelarna har också betraktats att fondföretagets auktorisation har återkallats eller andra allvarliga åtgärder. Eftersom denna information är av betydelse både för existerande och potentiella andelsägare, skall den meddelas till den behöriga myndigheten i värdlandet, för att denna skall ha en möjlighet att vidta behövliga åtgärder för att skydda de placerare som finns inom dess behörighetsområde. Meddelandet sänds till de behöriga myndigheterna i alla de EES-stater där fondföretagets andelar har marknads-

förts. Enligt den gällande lagen och de ändringar som föreslås i den förpliktas fondbolagen, förvaringsinstitut samt statsrådet och finansinspektionen att i vissa situationer skicka de meddelanden som förutsätts i direktivet. Eftersom statsrådet är den myndighet som beviljar fondbolagen verksamhetstillstånd föreslås det få denna skyldighet när det har återkallat verksamhetstillståndet för ett sådant fondbolag som förvaltar en placeringsfond vars andelar enligt principen om en auktorisation har marknadsförts inom EES-området. Finansinspektionen skall sköta uppgiften i de fall då den har bestämt att inlösen av placeringsfondens andelar skall avbrytas antingen på eget eller på fondbolagets initiativ i syfte att upplösa placeringsfonden. Fondbolaget för sin del skall sköta meddelandet när det av finansinspektionen har fått rätt att för en viss tid avbryta inlösen av andelarna i en placeringsfond som det förvaltar på grund av att bolaget inte har haft möjlighet att inom stadgad tid realisera värdepapper som hör till fondens tillgångar i syfte att tillgodose ett inlösningskrav. På samma sätt är det fondbolagets skyldighet att avbryta inlösen av andelar i de fall då placeringsfondens värde eller antalet andelsägare har blivit mindre än vad som stadgas i lag eller bestäms i fondens stadgar. Inlösen av fondandelar avbryts automatiskt samtidigt som förvaltningen av fonden i vissa särskilda fall övergår på förvaringsinstitutet. Därför skall förvaringsinstitutet skicka det ovan nämnda meddelandet. Det anses inte ändamålsenligt att i lagen om placeringsfonder stadga att det i fondens stadgar kunde ingå bestämmelser om de fall då inlösen av fondandelarna kan avbrytas, samt om förfarandet i ett sådant fall. Till denna del föreslås att valmöjligheten enligt direktivet om fondföretag inte utnyttjas.

Till lagen om placeringsfonder föreslås bli fogat ett kompletterande stadgande genom vilket man försöker förbättra fondandelsägarnas ställning så att andelsägaren själv kan välja om han ansöker om ersättning direkt av förvaringsinstitutet eller via fondbolaget. Ingetdera alternativet betraktas som primärt. Förslaget bygger på artikel 9 i direktivet om fondföretag.

Med tanke på att marknaden skall fungera är det särskilt viktigt att säkerställa tillgången på sådan information som beskriver placeringsfondernas verksamhet. Detta är viktigt för både existerande och potentiella pla-

cerare. En opartisk information är en förut-sättning för att marknaden skall fungera effektivt och med tanke på placerarnas skydd. Fondbolagens skyldighet att lämna information föreslås bli utvidgad. Enligt den gällande lagen skall fondandelsvärdet beräknas alla vardagar. Däremot finns det i den nuvarande lagen om placeringsfonder inga stadganden om offentliggörande av andelsvärdet. Artikel 34 i direktivet om fondföretag förutsätter dock att värdet skall offentliggöras alltid när andelar ges ut och inlöses samt, frånsett vissa undantag som beviljas av särskilda skäl, minst en gång varannan vecka.

De valbara bestämmelserna i direktivet om fondföretag reglerar främst placeringsfondens placeringspolitik. Inom de givna gränserna har medlemsstaterna möjlighet att med iakttagande av nationell ändamålsenlighetsprövning besluta om hur flexibel placeringsfondernas placeringspolitik skall vara och om hur placeringsfonderna kan ha karakteristiska drag som skiljer dem från varandra. En del av bestämmelserna har att göra med fondbolagets informationsskyldighet. Det föreslås att regleringen i lagen om placeringsfonder skall bli så flexibel som möjligt, vilket säkrar de finländska placeringsfondernas internationella konkurrensförmåga. Flexibiliteten skall dock inte införas på bekostnad av den trygghet för andelsägarna som har varit rättesnöre i den gällande lagen. Flexibiliteten förutsätter en mera omfattande informationsskyldighet och därmed att fondbolagets fondverksamhet skall vara genomblickbar.

Enligt lagen om placeringsfonder kan fondbolaget, på villkor som finansinspektionen har fastställt, i syfte att främja en effektiv egendomsförvaltning placera av placeringsfondens tillgångar i sådana standardiserade derivatinstrument som avses i lagen om handel med standardiserade optioner och terminer (772/88). Motsvarande medel kan också med tillstånd av finansinspektionen i syfte att skydda mot valuta- och ränterisker placeras i derivatinstrument som gäller sådana värdepapper som avses i 36 § 2 mom. 2 och 3 punkten samt i syfte att skydda mot valuta- och ränterisker. Denna reglering bygger på fullmakten i artikel 21 i direktivet om fondföretag. Verksamheten regleras på basis av fullmaktsstadgandet i lagen om placeringsfonder genom finansinspektionens föreskrifter. I syfte att precisera lagstiftningen och förtydliga finansinspektionens pröv-

ningsrätt föreslås att verkställigheten av artikel 21 mera exakt än tidigare skall ske på lagnivå. För att regleringen skall kunna motsvara den snabba och fortlöpande utvecklingen på området, föreslås att finansinspektionen försättningsvis får rätt att meddela föreskrifter, men mera begränsat än tidigare. I lagen föreslås reglering på två nivåer så att möjligheten att välja bland de ovan nämnda investeringsobjekten bygger på användningsändamålet. I sådana instrument som avses här kan placeringsfondens medel placeras antingen för att skydda fonden eller för att främja en effektiv egendomsförvaltning. Också de godtagbara instrumenten indelas i grupper beroende på om finansinspektionen skall meddela föreskrifter av dem eller inte. För att placeraren bättre skall känna till de risker som är förknippade med placeringsfonden föreslås ett krav på information om syftet med och omfattningen av användningen av derivatinstrument samt om riskbedömningsmetoderna.

Artikel 21 i direktivet om fondföretag, som definierar begreppet effektiv egendomsförvaltning, beskriver inte entydigt vilka metoder medlemsstaterna enligt principen kan tillämpa. Trots det har t.ex. avtal som gäller värdepapperslån och återköp betraktats som utmärkta exempel på användningen av metoden. Genom att delta i utlåningen kan en fond få extra avkastning på sina värdepapper. Samtidigt fungerar marknaden mera stabilt, likviditeten förbättras och förtroendet för den ökar. Återköpsavtalen för sin del ger placeringsfonden en möjlighet att tillfälligt frigöra kapital som är bundet i värdepapper. Av dessa orsaker föreslås placeringsfonderna inom ramen för vissa begränsningar och informationsskyldigheten få rätt att ingå låne- och återköpsavtal som gäller värdepapper som hör till fonden.

Enligt den gällande lagen har finansinspektionen på ansökan kunnat bevilja ett fondbolag rätt att placera en placeringsfonds alla medel i värdepapper som har emitterats eller garanterats uteslutande av vissa offentliga samfund. Tillstånd har beviljats för viss tid. Lagen om placeringsfonder och direktivet om fondföretag känner inte någon sådan begränsning. När placeringsfondernas medel i enlighet med direktivet om fondföretag placeras i det nämnda slaget av värdepapper är det en åtgärd som inte till sin karaktär är tidsbegränsad. Därför föreslås i syfte att säkerställa den möjlighet som avses i artikel

23 i direktivet att det i lagen om placeringsfonder skall stadgas om de förutsättningar under vilka en placeringsfonds medel kan placeras i det ovan nämnda slaget av värdepapper. Genom att undanröja tidsbegränsningen för tillståndet vill man göra det möjligt för placeringsfonderna att verka på lång sikt. Enligt förslaget beviljas tillståndet av statsrådet.

I lagen om placeringsfonder har genomförts de delvis tvingande och delvis frivilliga bestämmelserna i artikel 22.1—4 i direktivet om fondföretag som gäller principen om riskspridning i samband med placeringen av placeringsfondens medel samt avsteg från den under de förhållanden som nämns i bestämmelserna. Om man går in för den flexibilitet som avses i artikel 22.2—4, kräver punkt 5 i samma artikel att det uppställs en extra begränsning. Där sägs att för att principen om spridning av placeringsfondernas risker skall bli genomförd, får det sammanlagda beloppet av placeringar i värdepapper med en och samma emittent enligt punkt 1—4 inte överstiga 35 % av placeringsfondens medel. Å andra sidan skall de värdepapper som avses i punkt 3 och 4 inte beaktas när fyra tiondedelsregeln enligt punkt 2 tillämpas. Eftersom den skyldighet som avses i punkt 5 ännu inte nämns i vår lag, föreslås att stadganden om saken intas i lagen om placeringsfonder.

I 37 § 6 mom. lagen om placeringsfonder stadgas om placering av placeringsfondens medel i en annan placeringsfond som förvaltas av samma fondbolag. Enligt huvudregeln är sådana placeringar förbjudna. Ett undantag utgör placeringar i s.k. specialfonder. Genom stadgandet har man strävat att verkställa första stycket i artikel 24.3 i direktivet om fondföretag. Verkställigheten är dock inte fullständig. Därför måste lagen kompletteras så att med ett fondbolag jämföras också ett sådant annat fondbolag tillsammans med vilket det fondbolag som förvaltar fonden har gemensam företagsledning, där samma part har bestämmanderätten i båda bolagen eller som förenas av ett betydande direkt eller indirekt ägoförhållande. För att regleringen skall bli enhetlig måste stadgandena därtill också gälla aktierna i ett fondföretag som förvaltas av samma fondbolag eller ett därmed jämförbart fondbolag.

Enligt den gällande lagen får fondbolaget inte uppta kredit för fondverksamheten. Artikel 36.2 i direktivet om fondföretag däre-

mot ger en medlemsstat rätt att tillåta kreditupptagning, dock till högst en tiondedel av fondens tillgångar, om det sker i ett tillfälligt syfte. Fondbolagen föreslås inom ramen för direktivet få rätt att under vissa förutsättningar finansiera sin fondverksamhet med lån, om finansinspektionen har beviljat tillstånd. Kredit kan behövas om man vill garantera placeringsfondens likviditet under förhållanden då det inte är gynnsamt att sälja av placeringsfondens värdepapper.

Fondernas särdrag kan leda till att placerrarnas skydd inte i alla fall förutsätter att andelsvärdet offentliggörs en gång i veckan. Artikel 34 i direktivet om fondföretag ger medlemsstaterna rätt att vara flexibla i de fall där andelsägarnas intresse inte äventyras. Därför kunde fondbolaget med undantagstillstånd av finansinspektionen fördubbla intervallen mellan offentliggörandena, men inte helt avstå från dem.

Enligt den gällande lagen har alla finska placeringsfonder med beaktande av sin placeringspolitik rätt att marknadsföra sina andelar inom EES-området. Direktivet om fondföretag ställer vissa krav, men när de är uppfyllda kan marknadsföringen inledas. Dessa förutsättningar nämns i 2 § 3 mom., där det stadgas om rätten för ett fondföretag med auktorisation inom EES-området att börja marknadsföra sina andelar i Finland. Momentet föreslås bli ändrat. I lagrummet nämns nu särskilt ett intyg utfärdat av den behöriga myndigheten i hemstaten över att placeringsfonden uppfyller kraven i direktivet om fondföretag. Det föreslås att finansinspektionen i lagrummet skall anges som den finska myndighet som utfärdar ett sådant intyg.

Lagen om placeringsfonder har traditionellt huvudsakligen gällt fonder som placeras i värdepapper, som fortlöpande förvärvar sina medel av en obegränsad skara placerare och som på anmodan återinlöser andelarna. Vidare har fonderna förutsatts iakta en i lagen definierad placeringspolitik inom ramen för vissa valmöjligheter. Den snabba utvecklingen på finansmarknaden å ena sida och finansieringsbehovet hos små och medelstora företag å den andra och därmed selsättningsaspekter samt en stimulering av fastighetsmarknaden har skapat tryck att utveckla alternativa finansieringsmöjligheter. För att man inte genom lagen om placeringsfonder i onödan skall hindra utvecklingen, borde man inom ramen för lagen

kunna godkänna s.k. specialfonder som fungerar parallellt med de nuvarande placeringsfonderna. När statsrådet fastställer stadgarna för en sådan placeringsfond borde det dock beakta andelsägarnas intressen samt att fonden inte strider mot allmänt intresse. Visserligen av de tvingande stadgandena i lagen om placeringsfonder borde kunna frångås, med beaktande av fondernas specialkaraktär. Av specialfonderna skulle krävas en större skyldighet än normalt att informera om fondens karaktär samt dess placeringspolitik. Specialfondernas andelar kan inte marknadsföras inom EES-området på det sätt som avses i direktivet om fondföretag.

I 2 § i den gällande lagen stadgas om rätten för utländska fondföretag att marknadsföra sina andelar till allmänheten i Finland. De utländska fondföretagen indelas i två grupper. Indelningen bygger på karaktären av fondföretagets placeringsverksamhet samt på vilken stat som har beviljat den auktorisation. I lagrummet implementeras för det första skyldigheten enligt direktivet om fondföretag att tillåta handel i andra medlemsstater med andelar i ett företag som har sitt säte i en annan medlemsstat och som bedriver sådan kollektiv investeringsverksamhet som avses i direktivet. För det andra tar man där ställning till marknadsföring i Finland av andelar i andra utländska fondföretag än sådana som avses i direktivet. Eftersom den nuvarande ordalydelsen i 2 § har ansetts svårtolkad, är avsikten med förslaget att förtydliga den. Vidare borde lagrummet omfatta också sådan marknadsföring av andelar i utländska fondföretag som är riktad till en begränsad och specificerad grupp. Det skall inte heller få ha betydelse vem som sköter marknadsföringen, utan principen borde tillämpas jämbördigt på alla som verkar inom branschen.

I det föreslagna 2 § 2 mom. lagen om placeringsfonder uppräknas på ett uttömmande sätt de stadganden i lagen om placeringsfonder som kan tillämpas på de hfr avsedda fondföretagen. I övrigt tillämpas på marknadsföringen av fondföretagens andelar samma stadganden om marknadsföring som på marknadsföringen av andelar i placeringsfonder.

För att placerarnas skydd skall bli genomfört i olika situationer förutsätts att både placeringsfonderna och fondföretagen, om finansinspektionen så kräver, skall använda finska eller svenska vid marknadsföringen

av andelarna.

Med tanke på en sund och fungerande konkurrens har det ansetts problematiskt att tillståndsprövningen bygger på t.ex. marknadsläget eller det ekonomiska behovet. Därför kan man vid beslut om beviljande av verksamhetstillstånd för fondbolaget slopa kravet på att verksamheten skall vara i allmänt intresse. Som villkor för verksamhetstillståndet anges i stället att fondbolaget utom att ha sådana ekonomiska förutsättningar och en sådan förvaltning som krävs för en tillförlitlig placeringsverksamhet också kommer att ledas med yrkesskicklighet samt enligt förnuftiga och trygga affärsprinciper.

Fondbolagets bolagsordning godkänns av finansministeriet när det avgör fondbolagets ansökan om verksamhetstillstånd. Samma uppgift sköts delvis också av handelsregistermyndigheten. Detta överlappande förfarande är komplicerat och skapar bland sökandena osäkerhet om hur och vilken ordning ansökningarna till de olika myndigheterna skall göras. I syfte att förenkla förfarandet föreslås att ansökningar som gäller ändrande av bolagsordningen riktas direkt till handelsregistermyndigheten som blir skyldig att inhämta utlåtande av statsrådet och finansinspektionen om ansökan.

Stadgandet om aktiekapitalet i de fondbolag som förvaltar placeringsfonder har uppgjorts när det i Finland ännu inte förekom fondverksamhet. För att visa en tillräcklig soliditet skall ett fondbolag enligt den gällande lagen ha ett aktiekapital på minst en miljon mark. Det skall dock ökas i takt med att tillgångarna i de placeringsfonder som bolaget förvaltar växer. Erfarenheter av lagstiftningen i andra länder har visat att det är ifrågasatt om det skall anses ändamålsenligt att i alla lägen fortlöpande öka aktiekapitalet. Därför föreslås i lagen om placeringsfonder ett villkorligt stadgande som gör det möjligt att genom bestämmelser i bolagsordningen begränsa maximiaktkapitalet till minst tio miljoner mark, varefter aktiekapitalet inte längre behöver ökas. Enligt detta stadgande kunde fondbolagets aktiekapital i fondbolagets bolagsordning fastställas flexibelt enligt vad som i varje enskilt fall är ändamålsenligt. Vidare föreslås att finansinspektionen från fall till fall av särskilda skäl kunde bevilja undantag från kravet på tio miljoner mark.

Med tanke på finansmarknadens effektiv-

tet och placerarnas skydd borde det inte på marknaden finnas sådana egendomsmassor som inte har verkliga möjligheter att uppnå målsättningen för användningen av dem. Det har t.ex. i Luxemburg ansetts möjligt att för placeringsfonder fastställa en minimiränta som utgör en förutsättning för att verksamheten skall anses vara framgångsrik. Därför föreslås att en placeringsfond alltid skall ha tillgångar på minst tio miljoner mark. En placeringsfond anses dock vara i ett startskede under de första sex verksamhetsmånaderna. Under denna tid måste fonden samla in det erforderliga begynnelsekapitalet. För att undvika oskäliga och onödiga upplösningar och fusioner kunde finansinspektionen av särskilda skäl bevilja fonden mera tid att bygga upp sitt kapital.

Placeringsfondsverksamheten går enligt definition ut på kollektivt investerade av medel som insamlats av en obegränsad skara placerare. Placeringsfonderna skall inte kunna användas som redskap för att uppnå något annat syftemål. Därför borde en placeringsfond alltid ha minst 50 andelsägare. Det är dock inte ändamålsenligt att förhindra att det grundas placeringsfonder vilkas verksamhet bygger på olika placeringsidéer om det kan visas att det enda syftet med verksamheten inte är t.ex. att kringgå beskattning. Därför kunde finansinspektionen av särskilda skäl bevilja undantag från minimikravet på 50 andelsägare.

Stadgandena om både fondbolagets aktiekapital och placeringsfondens minsta tillgångar och minsta antal andelsägare bygger på nationell ändamålsenlighetsprövning. I artikel 5 i direktivet om fondföretag förutsätts bara att fondbolaget har finansiella resurser som är tillräckliga för att bolaget skall kunna bedriva sin verksamhet på ett effektivt sätt och uppfylla sina förpliktelser.

Nu föreslås att man i lagen om placeringsfonder går över från en begränsning av handeln som gäller en särskilt definierad insiderkrets till en sådan anmälningsskyldighet som avses i värdepappersmarknadslagen (495/89). På basis av praktiska erfarenheter föreslås en precisering av den krets av personer och samfund eller stiftelser för vilka skyldigheten gäller. Det gällande stadgandet är oändamålsenligt, eftersom det har omfattat sådana grupper av personer som inte de facto har haft någon möjlighet att komma åt sådan information som avses i insiderstadgandet. Förbudet för fondbolaget och dess

aktieägare samt andra samfund än pensionskassor och andra stiftelser än pensionsstiftelser i vilka dessa har bestämmanderätt att äga andelar i en placeringsfond som fondbolaget förvaltar frångås inte.

Placeringsfondernas särdrag kan enklast främjas så att fondbolagen ges en möjlighet att friare än tidigare bestämma placeringsfondens karaktär i fondens stadgar inom de kriterier som uppställts i lagen. Samtidigt kan man säkerställa att lagstiftningen ger ändamålsenliga och flexibla möjligheter att upprätthålla den internationella konkurrensförmågan. Friheten för sin del för med sig en större informationskyldighet.

Placeringsfondens karaktär kan enligt förslaget på ett flexibelt sätt utformas redan genom att placeringspolitiken definieras friare enligt vad som beskrivits ovan. Därtill kan den vinstandel som fonderna delar ut enligt förslaget bestämmas fritt och fonden kan t.ex. eftersträva en lika stor utdelning varje år. Trots att fondandelarna enligt huvudregeln alltid är antingen avkastnings- eller tillväxtandelar, kunde en placeringsfond i fortsättningen samtidigt ha både avkastnings- och tillväxtandelar. Fondandelarna för sin del kunde vid behov delas i bråkdelar. För att andelsägarna skall bli behandlade på ett jämbördigt sätt förutsätts dock att det för fondandelarna i en och samma placeringsfond finns bara en divisor. Därtill kunde en fondandel enligt en bestämmelse i stadgarna lösas in antingen mot kontanter eller mot värdepapper som hör till fonden plus eventuellt kontanter. Stadgandena om fondandelens karaktär och placeringsfondens vinstutdelning faller inom medlemsstaternas nationella behörighet. Direktivet om fondföretag förutsätter att fondandelarna vid anmodan löses in med placeringsfondens medel. Utgångspunkten är att fondplaceringarna skall vara likvida. Direktivet ställer dock inga krav på hur inlösen kan skötas.

I 17 § lagen om placeringsfonder uppräknas vad som minst skall anges i placeringsfondens stadgar. Till följd av ändringar som föreslås i andra paragrafer, måste förteckningen förlängas. Dessutom blir normerna entydigare och stadgandena mera lättlästa om lagrummet kompletteras med ett 2 mom. i vilket uppräknas vad som måste nämnas i stadgarna om fonden har för avsikt att utnyttja de valmöjligheter som erbjuds på annat håll i lagen.

Stadgandena om placeringsfondens stadgar

är till karaktären nationell lagstiftning. I artikel 4.2 i direktivet om fondföretag konstateras att en placeringsfond kan auktoriseras bara om de behöriga myndigheterna har godkänt fondens stadgar. Vad som måste ingå i stadgarna sägs inte.

Finansinspektionens rätt att meddela föreskrifter för fondverksamheten enligt lagen om placeringsfonder föreslås bli delvis utvidgad och delvis inskränkt. Rätten att meddela föreskrifter borde utvidgas därför att det inte är möjligt att på lagnivå tillräckligt smidigt, exakt och ändamålsenligt ange alla detaljerade förutsättningar och praktiska situationer.

Finansinspektionens rätt att meddela föreskrifter utvidgas så att finansinspektionen vid behov kan meddela närmare föreskrifter om beräkningen av fondandelens värde. I praktiken kommer föreskrifterna närmast att gälla värderingen av de olika egendomsposter som ingår i fondens tillgångar. Vidare kan finansinspektionen meddela närmare föreskrifter om vissa delar av innehållet i den anmälan som skall göras innan andelar av ett fondföretag med auktorisering i en EES-stat börjar marknadsföras i Finland. Finansinspektionen meddelar också närmare föreskrifter om fondbolagets rätt att utomlands ingå låne- och återköpsavtal beträffande värdepapper som hör till en placeringsfonds tillgångar i syfte att främja en effektiv egendomsförvaltning samt placera fondens medel också i icke-standardiserade derivativinstrument eller i derivativinstrument genom förmedling av ett optionsföretag i en stat som inte hör till EES-området.

Finansinspektionen har med stöd av den gällande lagen meddelat föreskrifter om placering av placeringsfondernas tillgångar i standardiserade och andra derivativinstrument. Enligt direktivet om fondföretag kan ett fondföretags medel placeras i derivativinstrument i syfte att skydda företaget mot vissa risker samt att främja en effektiv portföljförvaltning. För att precisera lagstiftningen och klargöra finansinspektionens prövningsrätt föreslås att mera exakta stadganden om vilka åtgärder som är tillåtna tas in i lagen om placeringsfonder. Förfarandet enligt den nuvarande lagen, där finansinspektionen i enskilda fall beviljar tillstånd att ingå andra än standardiserade derivatavtal, föreslås stå kvar. Sådana derivatavtal kan ingås både i Finland och utomlands. Till motsvarande delar bibehåller finansinspektionen sin rätt

att meddela föreskrifter. Därtill kan finansinspektionen bestämma när den sannolika risken till följd av en transaktion som gäller derivativinstrument är täckt till sitt maximala belopp.

För både placerarna och fondbolagen har det visat sig vara problematiskt att de andelsregister som fondbolagen upprätthåller för varje placeringsfond är offentliga. Eftersom största delen av fondplaceringarna härrör från hushåll, beskriver uppgifterna i andelsregistret nämast privata personers och enskilda hushålls ekonomiska ställning. Offentlighetens betydelse bör därför i detta sammanhang bedömas just ur denna grupps synvinkel. Offentligheten innebär att en person fråntas rätten att själv bestämma om sådana uppgifter som gäller honom själv. I förhållande till andra spar- och placerings sätt som privatpersoner använder, särskilt till bankdepositioner, är skillnaden markant, eftersom det är straffbart att yppa sådana kunduppgifter som gäller bankdepositioner. Detta kan påverka placeringsbeslutet. Å andra sidan kan resultatet för placeraren bli svårförutsett särskilt om medel från en bankdeposition kanaliseras till en placeringsfond inom samma koncern. I den senare placeringsformen är uppgifterna om tillgångarna offentliga, i motsats till vad som är fallet med övriga bankangelägenheter. Förslaget att andelsregistren inte längre skall vara offentliga behövs för att datasekretesstadgandena skall bli enhetliga när det gäller de vanligaste placeringsformer som utnyttjas av enskilda placerare. Myndigheterna måste dock ha en möjlighet att ur andelsregistret få uppgifter som de behöver för att sköta sina lagstadgade uppgifter.

Ett fondbolag kan inte under alla omständigheter själv sköta de uppgifter som gäller placeringsfondens förvaltning på ett ändamålsenligt sätt. T.ex. när man har för avsikt att placera av fondens medel på en sådan särskild marknad att man anser att den bästa sakkunskapen beträffande den finns utanför fondbolaget, kan det vara i andelsägarnas intresse att den nödvändiga informationen skaffas av en utomstående som tillhandahåller denna service. Det är inte heller möjligt eller lönsamt för ett fondbolag att själv sköta alla förvaltningsuppgifter. Den gällande lagen hindrar inte fondbolaget från att förvärva sådana tjänster. I syfte att förtydliga frågan om fondbolagets ansvar är det dock skäl att uttryckligen nämna denna rätt i lagen och

samtidigt ange vilka skyldigheter den medför. Direktivet om fondföretag ställer inga hinder för detta.

De stadganden som gäller placeringsfondernas placeringsverksamhet föreslås bli delvis mera flexibla, delvis mera exakta. Regleringen av placeringspolitiken sker främst i samband med den tvingande eller frivilliga implementeringen av direktivet om fondföretag. Nationell ändamålsenlighetsprövning behövs dock till vissa delar. Därför definieras i förslaget en sådan emittent som avses i 37 § 2 mom. i enlighet med koncernbegreppet i bokföringslagen. Å andra sidan föreslås placeringsfondens rätt att lämna tillgångar i pant bli utvidgad, för att placeringsfonden skall ha en reell möjlighet att placera medel också i icke standardiserade derivatinstrument.

Begreppet förvaringsinstitut föreslås bli utvidgat att delvis täcka de värdepappersförmedlare som avses i 1 kap. 4 § värdepappersmarknadslagen, till vilka räknas både inhemska och utländska värdepappersföretag, inhemska kreditinstitut och utländska kredit- och finansinstitut. Med tanke på myndighetsövervakningen är det dock ändamålsenligt att begränsa de utländska värdepappersförmedlare som fungerar som förvaringsinstitut till sådana samfund som har regelmässigt säte inom EES-området. Därtill förutsätts det att förvaringsinstitutet har etablerat sig i Finland.

Stadgandena om förvaringsinstitutets hemort motsvarar kraven i direktivet om fondföretag (artikel 8.1). Nationell prövning gäller dock beträffande vilka samfund som kan utses till förvaringsinstitut (artikel 8.3).

I lagen om placeringsfonder stadgas att revisoerna är skyldiga att kontinuerligt och minst en gång i månaden granska att fondandelens värde har beräknats på rätt sätt och att fonden sköts i enlighet med stadgarna. Fondbolagens revisorer har väckt frågan om de nuvarande förutsebara granskningarna och deras täta intervall kan anses ändamålsenliga.

Lagen om placeringsfonder föreslås bli ändrad så att revisorerna ges större spelrum att själva besluta om granskningstidpunkten. Antalet granskningar föreslås dock bli fast: tre granskningar skall alltid göras mellan årsberättelsen och halvårsrapporten. En av granskningarna skall göras just före årsberättelsen respektive halvårsrapporten offentliggörs. Ändringen tillåter kontinuerliga men

icke förutsebara granskningar, vilket bättre motsvarar syftet med revisionen.

I lagen om placeringsfonder stadgas om överföring av och upphörande med fondverksamhet. I lagen finns dock inga stadganden om fusion eller delning av placeringsfonder. Därför har lagen tolkats så att en placeringsfond inte kan fusioneras eller delas. I praktiken har det förekommit fall då en fusion mellan placeringsfonder kunde ha varit en mera ändamålsenlig lösning än t.ex. att fonden måste upplösas eller överföras på ett sådant fondbolag som redan förvaltar en fond med motsvarande placeringsprinciper. I de internationella exemplen har det också mera i detalj stadgats om omorganisering av placeringsfondsverksamheten än i Finlands gällande lagstiftning.

Nu föreslås att i lagen om placeringsfonder utöver det nuvarande 8 kap. tas in tre nya kapitel med stadganden om omorganisering av placeringsfondsverksamheten. I 8 kap. stadgas om överlåtande av placeringsfondsförvaltningen på ett annat fondbolag. I 8 a kap. anges förutsättningarna för fusiering av en placeringsfond med en annan placeringsfond med samma placeringsprinciper. I 8 b kap. stadgas om delning av en placeringsfond och i 8 c kap. om upplösande av fondbolag och placeringsfonder.

Omorganiseringen av fondverksamheten präglas av en stark tillsynsaspekt. Avsikten med myndigheternas tillsyn är att se till att inte fondandelsägarna och borgenärerna blir lidande av åtgärden. Både för överlåtelse av placeringsfondsförvaltning och för fusiering och delning av placeringsfonder krävs tillstånd av finansinspektionen. Ansökan som skall innehålla minst vissa angivna uppgifter, skall ge tillsynsmyndigheten en tillräcklig bild av följderna av den planerade åtgärden. I de två sistnämnda fallen skall till ansökan fogas ett utlåtande av en eller flera revisorer som utför uppdraget som oberoende sakkunniga om att arten och omfattningen av innehållet i delnings- eller fusionsplanen är tillräckliga för en bedömning av de tillgångar och ansvar som skall överföras samt av vederlagets storlek och fördelningen av det. Förfarandet präglas också av klara stadganden om vissa tidsfrister, som inte får brytas utan att förfarandet förfaller. Stadgandena är avsedda att skydda andelsägarna för en utdragen osäkerhet beträffande placeringen. En fusion av två eller flera fonder är ett alternativ till att fonderna upplös-

ses. Att en placeringsfonds tillgångar fusionernas med tillgångarna i en annan fond med motsvarande placeringsprinciper kan i många fall vara förnuftigare med tanke på helheten än att fonden upplöses. Det kan inte anses eftersträvansvärt att stora värdepappersposter plötsligt dyker upp på finansmarknaden.

Enligt förslaget kan ett fondbolags verksamhetstillstånd återkallas antingen på ansökan av fondbolaget eller på myndigheternas initiativ. Förutsättningarna för en sådan åtgärd finns uttömmande uppräknade i de föreslagna stadgandena. Ett återkallande av verksamhetstillståndet på initiativ av myndigheterna karakteriseras i förslaget på två sätt: verksamhetstillståndet återkallas och fondbolaget kan om det så önskar fortsätta sin verksamhet som ett vanligt aktiebolag eller återkallandet av verksamhetstillståndet leder till att bolaget upplöses och verksamheten upphör. I det senare fallet har påföljden ett drag av sanktion. I de fall då ett fondbolag försätts i konkurs eller träder i likvidation föreslås att den gällande principen skall iaktas, enligt den skall förvaringsinstitutet tillfälligt ta över förvaltningen av placeringsfonderna.

En upplösning av en placeringsfond kunde enligt förslaget inledas på initiativ av fondbolaget eller myndigheten, t.ex. när fondbolagets koncession återkallas. I förslaget uppräknas uttömmande de fall då det kan bli aktuellt att upplösa en fond. Om förfarandet initieras av myndigheten, skall denna också se till att det slutförs.

Det är viktigt att den information som ges ut är tillräcklig, men också att den är riktig. Därför måste det förutsättas att om ett väsentligt fel har inträffat vid offentliggörandet av andelens värde, skall det rättas till så snabbt som möjligt. Det är inte ändamålsenligt att alla fel skall behöva rättas. Enligt förslaget är det finansinspektionen som skall avgöra om felet har varit väsentligt.

3. Propositionens ekonomiska verkningar

Syftet med de föreslagna ändringarna är att öka förtroendet för placeringsfondernas verksamhet genom att placerarnas skydd förbättras och förutsättningarna för och övervakningen av fondverksamheten förtydligas. Placeringsfonderna får också en möjlighet att samtidigt fungera som både tillväxt- och

avkastningsfonder. Syftet med propositionen är att medverka till att utvidga verksamheten och samtidigt kanalisera finansiering på villkor av eget kapital till företagsverksamheten, vilket är ägnat att förbättra förutsättningarna för företagsverksamhet. Eftersom det är att anta att en stor del av fonderna kommer att ändra sina stadgar så att andelsägarna själva kan besluta om den vinstandel som tillfaller fondandelen skall betalas ut årligen eller kapitaliseras, ökar förslaget särskilt personalfondernas intresse för placeringsfonderna som ett seriöst placeringsalternativ. Genom att lagstiftningen kommer att vara på allmän europeisk nivå kan de finska placeringsfonderna bättre konkurrera om placeringsmedel i Finland.

Förslaget är ägnat att öka finansinspektionens uppgifter. Eftersom finansinspektionens verksamhet finansieras med tillsynsavgifter som uppbärs av tillsynsobjekten, kommer propositionen inte att påverka finansinspektionens ekonomiska situation. För de nya åtgärderna kan fastställas en ny separat åtgärdsavgift. Därmed är det i regel fondbolagen och de övriga tillsynsobjekten som får stå för propositionens ekonomiska verkningar.

4. Beredningen av förslaget

4.1. Beredningsskeden och beredningsmaterial

Beredningen i syfte att ändra lagen om placeringsfonder inleddes vid finansministeriet som tjänstearbete i september 1994. Härvid beaktades särskilt att lagen internationellt sett skulle få en modern form. Syftet har varit att föra upp lagstiftningen till samma nivå som i de viktigaste EU-staterna och att förbättra de finska placeringsfondernas konkurrensförmåga och säkerhet. Det viktigaste beredningsmaterialet har därför utgjorts av en jämförande utredning av placeringsfondslagstiftningen i Europa, vilken den 30 juni 1995 publicerades i finansministeriets serie av arbetsgruppsbetänkanden (arbetsgruppsbetänkande 1995: VM 20). Utredningen behandlade den gällande lagstiftningen om kollektiva investeringar i Frankrike, Luxemburg, Storbritannien och Sverige. Vid beredningen har också beaktats den rapport som EFTAs övervakningsmyndighet ESA efter ett tjänstemannabesök i Helsingfors i oktober 1994 utarbetade om implemente-

ringen av direktivet om fondföretag i lagen om placeringsfonder.

Vid arbetet med att bereda propositionen har Finlands Bank, finansinspektionen och Finlands Fondförening r.f. deltagit genom att kommentera de framlagda förslagen.

4.2. Utlåtanden

Utlåtande om lagförslaget och detaljmotiveringen inbegärdes sommaren 1995 av 45 olika myndigheter och organisationer. Följande inkom med utlåtanden: Värdeandelsföreningen, handels- och industriministeriet, konkurrensverket, konsumentombudsmannen, konsumentverket, justitieministeriet, patent- och registerstyrelsen, finansinspektionen, social- och hälsovårdsministeriet, Finlands Bank, dataombudsmannen, arbetsministeriet, statskontoret, finansministeriets skatteavdelning, skattestyrelsen, AKAVA r.f., Yrkesrevisorer r.f., Fondkommissionärsföreningen r.f., Helsingfors Fondbörs Andelslag, GRM-revisorer r.f., Centralhandelskammaren, CGR-föreningen r.f., Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK r.y., Egendomsförvaltningsbolaget Arsenal Ab, Andelsbankernas Centralförbund, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC r.f., Finlands Advokatförbund, Finlands Fastighetsförbund r.f., Finlands Juristförbund r.f., Bankföreningen i Finland r.f., Finlands Fondförening r.f., Finska Försäkringsbolagens Centralförbund r.f., Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund.

Allmänt ansåg man i utlåtandena att de föreslagna lagändringarna var behövliga. Man fäste särskilt uppmärksamhet vid placeringsfondernas säkerhet som placeringsobjekt, för placeringsfondsandelar marknadsförs numera allmänt åt småinvestorare. På grund av att saken har varit aktuell har man i utlåtandena särskilt nämnt placeringsfondernas rätt att göra investeringar i derivatinstrument. Många myndigheter och intresseorganisationer som företräder näringslivet fäste särskild uppmärksamhet vid förslaget kostnadseffekter. Det konstaterades att finansinspektionen måste garanteras tillräckliga resurser samt tillräckligt med tid att förbereda sig på att sköta de uppgifter som förslaget medför. Som nödvändiga betraktades speciellt de nya stadgandena om överlåtande av en placeringsfonds förvaltning samt om fusion och delning av fonder. Det ansågs ändamålsenligt att regleringen fördes upp till

den nivå som den nuvarande utvecklingen kräver. I vissa utlåtanden föreslogs ändringar i enskilda stadgandena. I propositionen har man såvitt möjligt försökt beakta de påpekanden som gjorts i utlåtandena.

Det gavs också en möjlighet att i utlåtandena bedöma behovet att bereda lagstiftning om kollektiva investeringar i fastigheter. I vissa stater i Europa finns lagstiftning motsvarande lagen om placeringsfonder som gäller dylika fastighetsfonder. I begäran om utlåtande hänvisades till den undersökning som Fonden för Finlands Självständighets Jubileumsår offentliggjorde sommaren 1995 och som gällde förutsättningarna för att i Finland grunda fonder som specialiserar sig på fastighetsinvesteringar och andra motsvarande former av kollektivt investering. Undersökningen bygger på erfarenheter i andra länder och den koncentrerar sig på att studera orsakerna till att fastighetsplaceringsfonderna har lyckats respektive misslyckats. Utgångspunkten var att idén med fastighetsfonder är bra. Det framlades vissa synpunkter på huruvida fonderna på samma sätt som placeringsfonderna borde ha ett variabelt kapital eller ett fast kapital. Vid den fortsatta beredningen har man i regel understött fastighetsfonder med fast kapital på grund av de problem som en fond med variabelt kapital kan ha då det gäller likviditet, inlösen av andelar, värdering av tillgångarna, övervakning av verksamheten, fondens förvaltning och arten av informationen till placerarna. Å andra sidan har det ansetts att det på grund av erfarenheterna i Finland av fastighetsinvesteringssaktiebolag är viktigt att lagstiftningen tillåter fastighetsfonder med både fast kapital och variabelt kapital, vilka vad beträffar tidpunkten och egenskaperna lämpar sig väl för den tunna och icke likvida fastighetsmarknaden i Finland.

5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

5.1. Samband med andra propositioner

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om värdepappersföretag och därtill ansluten lagstiftning (RP 7/1996 r.d.) är för närvarande under behandling i riksdagen. I det förslag som gäller ändring av värdepappersmarknadslagen föreslås Finlands Bank få rätt att fastställa reglerna för annan offentlig handel på penning- och

masskuldebrevsmarknaden, när det är frågan om skötseln av uppgifter som ansluter sig till dess verksamhet och när handelsparterna är yrkesplacerare. Enligt direktivet om fondföretag skall en placeringsfonds tillgångar främst placeras i värdepapper som är föremål för offentlig handel. Om Finlands Bank för penningmarknaden fastställer de föreslagna reglerna, utvidgas placerarbasen på penningmarknaden bl.a. därför att finansinspektionen kan fastställa regler för penningmarknadsfonder enligt direktivet.

Vid finansministeriet bereds som bäst en proposition med förslag till lag om ändring av värdepappersmarknadslagen samt till annan lagstiftning om clearingverksamhet inom värdepappershandeln. I propositionen definieras bl.a. låne- och återköpsavtal som gäller värdepapper samt föreslås att en clearingorganisation skall ha verksamhetstillstånd för att få fungera. Hänvisningarna i denna proposition om ändring av lagen om placeringsfonder till den ovan nämnda propositionen bygger på de ovan avsedda avtalens rättsliga karaktär. I förslaget till ändring av lagen om placeringsfonder förutsätts inte heller att en clearingorganisation skall ha verksamhetstillstånd. Därför finns det inget hinder för att finansinspektionen standardiserar eller godkänner de låne- eller återköpsavtal beträffande värdepapper som clearas inom vissa clearingorganisationer eller optionsföretag så snart ändringarna i lagen om placeringsfonder har trätt i kraft.

5.2. Samband med internationella avtal och förpliktelser

Medlemsstaterna i Organisationen för Ekonomiskt samarbete och utveckling OECD har år 1961 ingått två avtal som syftar till att främja fri rörlighet för tjänster och kapital och som försöker genomföra dessa mål med tanke på finansmarknaden. Dessa avtal, allmänt kända under namnet kapitalkoderna, är koden för tjänsters rörlighet (*Code of Liberalisation of Current Invisible Operations*) och koden för kapitalrörlighet (*Code of Capital Movements*). Deras tillämpningsområde har senast utvidgats år 1992.

Det viktigaste syftet med tjänstekoden är att frigöra utbudet av tjänster mellan medlemsstaterna. I praktiken innebär detta att om det för en sådan tjänst som skall frigöras i någon stat behövs verksamhetstillstånd eller godkännande av en myndighet, skall så-

dant automatiskt beviljas ett företag från en annan avtalsstat. Principen är att dessa stater skall ha status av mest gynnad nation, så frigörelseåtgärden skall likvärdigt gälla alla avtalsstater. Koden förhindrar dock inte system av EU:s typ, där frigörelsen kan vara mera omfattande än enligt koden. Frigörelsen kan begränsas bara på basis av allmän ordning och säkerhet. Medlemsstaterna har också rätt att förhindra verksamhet som utnyttjar frigörelsereglerna för att kringgå lagar. I avdelning E i bilaga A till tjänstekoden uppräknas sådana finansiella tjänster som skall frigöras, och där nämns också placeringsfondsverksamhet (*collective investment securities*). Enligt avtalet kan marknadsföringen av sådana tjänster regleras i värdstaten. Bilaga A.II till tjänstekoden handlar om grundande av dotterbolag och filialer som erbjuder finansiella tjänster inom en annan avtalsstat. I bilagans allmänna del konstateras att sådana värdepappersföretag enligt bilagan som finns i hemlandet och i en annan medlemsstat skall behandlas jämbördigt, och att på grundande av en filial eller ett representationskontor som har sitt ursprung i en annan medlemsstat får inte tillämpas strängare krav än på inhemska värdepappersföretag inom samma bransch. Där nämns också de principer enligt vilka representationskontor skall få grundas och verka. Eftersom ett finskt fondbolag inte enligt lagen om placeringsfonder kan ha filialer eller andra representationskontor, ställer tjänstekoden enligt ovanstående inte hinder för att inte heller utländska fondbolag beviljas denna rätt. Däremot har utländska fondbolag eller fondföretag rätt att grunda dotterbolag i Finland för att bedriva fondverksamhet eller verksamhet som väsentligt hör samman därmed. Kapitalrörlighetskoden för sin del bygger på tanken att tillgångar i inhemsk och utländsk ägo inte kan försättas i olika ställning. Tillgångarna måste kunna realiseras i vilken stat som helst och överföras från en stat till en annan. Lagen om placeringsfonder ställer inte sådana hinder som avses i koden för tillgångar i utländsk ägo, oberoende av nationalitet.

GATS-avtalet (*General Agreement on Trade in Services*), som utvidgar det internationella frigörandet av handeln till tjänster, inklusive finansiella tjänster (närmast bank- och försäkringstjänster samt tjänster i anslutning till värdepappershandel och placerings- och börsverksamhet) undertecknades i april

1994. Samtidigt grundades världshandelsorganisationen WTO (*World Trade Organization*). GATS-avtalet trädde i kraft i juni 1995 och det frigör tjänster, varmed enligt artikel XXVIII avses produktion, distribution, marknadsföring, försäljning samt leverans av tjänster, vilka erbjuds antingen direkt över gränsen från en avtalsstat till en annan eller genom etablering inom en annan avtalsstat. Tjänsterna kan enligt avtalet också erbjudas så att den som erbjuder tjänsten representeras av en fysisk person i den andra avtalsstaten.

På samma sätt som OECDs kapitalkoder bygger GATS-avtalet på principen om mest gynnad nation. Utom att artikel V i avtalet tillåter en djupare integration i stil med EU, ger den också avtalsstaterna rätt att med de andra staternas samtycke avvika från principen om mest gynnad nation.

GATS-avtalet har två bilagor som gäller erbjudande av finansiella tjänster. De ger

avtalsstaterna rätt att avvika från vissa av avtalets skyldigheter. Medlemsstaterna får också upprätthålla bestämmelser enligt vilka utländska företag behandlas på annat sätt än inhemska företag. Sådana bestämmelser måste dock vara motiverade med försiktighetsskäl, t.ex. tryggnad av finansmarknadens stabilitet och placerarnas skydd. Inom de servicebranscher som finns upptagna på en särskild förteckning över förbindelser, skall tjänster och tillhandahållare av tjänster som kommer från en annan avtalsstat när det gäller alla åtgärder som påverkar utbudandet av tjänsterna beviljas minst lika god behandling som inhemska tjänster och dem som tillhandahåller dem. När det gäller placeringsfondsverksamheten har Finland till förteckningen över särskilda förbindelser fogat en anmärkning enligt vilken filialer till utländska fondbolag inte får förvalta finländska placeringsfonder.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslagen

1.1. Lagen om ändring av lagen om placeringsfonder

1 kap. Allmänna stadganden

1 §. I denna paragraf ingår lagens viktigaste definitioner. Paragrafens 1 punkt föreslås bli ändrad så att med placeringsfond avses en sådan fond som huvudsakligen består av värdepapper och som ägs av de personer, samfund och stiftelser som har placerat i den. Eftersom andra former av värdepapper inte räknas upp i definitionen och aktier inte längre har någon särställning som placeringsobjekt för placeringsfonderna, finns det ingen grund att särskilt nämna aktier. På grund av de ändringar som till följd av EES-avtalet har gjorts i lagen om placeringsfonder, kan placeringsfonderna på lika villkor placera i aktier och andra värdepapper som är föremål för offentlig handel. De finska placeringsfonderna är därmed värdepappersfonder. Men för att det inte i onödan

skall uppstå oklarhet om stiftelsernas rätt att placera i andelar i placeringsfonder, föreslås 1 punkten bli kompletterad så att stiftelser på samma sätt som personer och samfund nämns som potentiella fondandelsägare. Begreppet stiftelse inbegriper här också pensionsstiftelser enligt lagen om pensionsstiftelser (1774/95) och begreppet samfund omfattar pensionskassor enligt lagen om försäkringskassor (1164/92).

Paragrafens 2 punkt föreslås bli preciserad i enlighet med 1 punkten, så att med fondverksamhet avses anskaffning av medel från allmänheten till placeringsfonden och placering av dessa medel, huvudsakligen i värdepapper. Med fondverksamhet avses därtill förvaltning av en placeringsfond.

Paragrafens 3 punkt föreslås bli preciserad så att begreppet fondbolag definieras som ett finskt aktiebolag som bedriver fondverksamhet.

I 4 punkten definieras begreppet förvaringsinstitut, som föreslås bli ändrat att motsvara den föreslagna definitionen av värdepappersförmedlare i regeringens proposition

till riksdagen med förslag till lag om värdepappersföretag och därtill ansluten lagstiftning. Enligt förslaget är en värdepappersförmedlare enligt 1 kap. 4 § värdepappersmarknadslagen ett övergripande begrepp, som omfattar värdepappersföretag, utländska värdepappersföretag, kreditinstitut samt utländska kreditinstitut och finansiella institut. Med tanke på myndigheternas övervakning är det dock ändamålsenligt att rätten att fungera som förvaringsinstitut inte utvidgas till allt vad begreppet värdepappersförmedlare enligt ovanstående inbegriper. Därför föreslås att begreppet förvaringsinstitut begränsas i 40 §. Förvaringsinstitutets uppgift är att på samma sätt som enligt den gällande lagen förvara placeringsfondens medel samt sköta inbetalningar och utbetalningar som avser fonden.

I 5 punkten definieras begreppet fondandelsägare. För att stiftelserna skall bli jämställda med samfund och personer, föreslås att 5 punkten kompletteras så att med fondandelsägare avses inte bara personer och samfund utan också stiftelser. Samtidigt föreslås definitionen av fondandelar bli ändrad så att innehav av en bråkdel av en andel i regel medför alla de rättigheter och skyldigheter som gäller för en hel fondandel.

I 6 punkten föreslås en definition av begreppet fondföretag. Därmed avses en utländsk placeringsfond och ett därmed jämförbart utländskt företag som bedriver kollektiv placeringsverksamhet. Karaktären av placeringsverksamheten hos ett sådant fondföretag som har fått auktorisation i något annat land än Finland kan avsevärt avvika från placeringspolitiken inom de inhemska fonder som placerar i värdepapper. Ett fondföretag kan därmed investera i t.ex. råvaror, andra nyttigheter eller fastigheter. Fondföretagets juridiska form kan också variera från ett rättssystem till ett annat. Verksamheten kan t.ex. bedrivas i form av ett placeringsbolag med variabelt kapital. Men ett fondföretag kan också ha ett fast kapital. För att vara ett s.k. öppet (*open end*) fondföretag, som vid anmodan återinlöser sina andelar av andelsägaren och som inte har en individualiserad eller begränsad potentiell krets av placerare, måste ett fondföretag med fast kapital försäkra sig om att de ovan nämnda villkoren blir uppfyllda, i sista hand genom utomstående tjänster. De kollektiva investeringarna kan också bygga på fördelar (*beneficial ownership*), som t.ex. inom de andel-

struster (*unit trusts*) som finns i Storbritannien.

Paragrafens 7 punkt föreslås bli kompletterad så att med en andel i en placeringsfond, vilken inte enligt gällande lag betraktas som ett värdepapper enligt lagen om placeringsfonder, jämställs andelar i utländska företag som bedriver kollektiv placeringsverksamhet enligt fondverksamhetens principer. Det är nödvändigt att utvidga undantaget från definitionen för att det inte skall vara möjligt att kringgå principen enligt vilken rätten att placera placeringsfondens medel i fondandelar i andra placeringsfonder är begränsad i 37 § 3 mom. i den gällande lagen. Detta kunde annars ske t.ex. så att man grundar en placeringsfond som i enlighet med 36 § 2 mom. 2 punkten investerar enbart i andelar i sådana utländska företag som bedriver kollektiv investeringsverksamhet och som är föremål för handel inom ett med offentlig handel jämförbart bytessystem i de stater som nämns i fondens stadgar. Begreppet andel är ett övergripande begrepp, som omfattar både aktier och andelar i tillgångar som hör till en placeringsfond eller ett fondföretag.

I paragrafens 8 punkt definieras begreppet derivatinstrument. Med derivatinstrument avses en standardiserad option eller termin enligt 1 kap. 2 § lagen om handel med standardiserade optioner och terminer (772/88) eller ett annat avtal vars underliggande tillgångar är värdepapper, valuta, ränta, nyttighet, derivatkontrakt eller index som beskriver prisutvecklingen för de underliggande tillgångarna.

I den 9 punkt som föreslås bli fogad till paragrafen definieras begreppet fondandel så att det täcker inte bara hela andelar utan också bråkdelar av sådana. Detta är nödvändigt eftersom stadagandena om hela andelar och bråkdelandelar fränsett vissa särskilt nämnda undantag föreslås bli enhetliga.

Till paragrafen föreslås ytterligare bli fogad en 10 punkt, enligt vilken med hemstat för ett fondföretag avses den stat i vilken fondföretaget har fått auktorisation.

2 §. Paragrafens 2 mom. föreslås bli preciserat så att rätten att marknadsföra andelar i ett fondföretag inom EES-området i enlighet med principen om en auktorisation, skall gälla endast sådana placeringsfonder eller med dem jämförbara företag som bedriver kollektiv placeringsverksamhet, vilka i fråga om sina egenskaper uppfyller villkoren en-

ligt direktivet om fondföretag. Beslut om huruvida ett fondföretag uppfyller villkoren enligt direktivet om fondföretag fattas av de behöriga myndigheterna i fondföretagets hemstat.

Enligt det gällande 2 mom. tillämpas på placeringsfonder som har fått auktorisation i en stat som tillhör EES-området inte de stadganden i lagen om placeringsfonder som gäller för fondbolag och placeringsfonder. I syfte att förtydliga regleringen föreslås att i 2 mom. uppräknas de stadganden i lagen om placeringsfonder som redan nu tillämpas på sådana fondföretag som avses här. Hit hör 4 § 3 mom., som gäller förbud att använda vilseledande firma, samt 67 a §, i vilken det stadgas om åtgärder som kan vidtas om ett utländskt fondföretag inte i sin verksamhet iakttar förbudet enligt 4 § 3 mom.

I den nya 2 b § föreslås det bli stadgat om språket vid marknadsföringen. Regleringen gäller både placeringsfonder och fondföretag. Här föreslås ingå en hänvisning till denna paragraf. Vidare föreslås i 67 a § bli stadgat om åtgärder i sådana fall då ett fondföretag har börjat marknadsföra sina andelar i Finland innan den i 2 § 4 mom. nämnda tidsfristen har löpt ut eller innan tillstånd enligt 2 § mom. har beviljats. Också straffstadgandet i 69 § 5 punkten skall tillämpas på dylika fondföretag i de fall som avses i 2 b §, 4 § 3 mom. och 67 a §.

Enligt 2 § 3 mom. i den gällande lagen skall vid marknadsföringen till allmänheten av andelar i sådana fondföretag som avses i direktivet om fondföretag iakttas det förfarande som anges i lagrummet. Eftersom direktivet om fondföretag inte begränsar tillämpningen av reglerna för marknadsföringen enbart till de ovan nämnda fallen, utan direktivet allmänt reglerar utbudande av andelar i en annan medlemsstat (artikel 44), föreslås 2 mom. bli ändrat så att enhetliga bestämmelser i regel tillämpas på all marknadsföring av andelar i sådana fondföretag som avses i lagrummet. Avsikten med förslaget är bl.a. att förhindra att någon kringgår de förfaranden som krävs i syfte att skydda placerarna, så att t.ex. ett fondföretag bjuder ut sina andelar åt en uttryckligen avgränsad grupp av placerare. Direktivet förutsätter att de fondföretag som faller inom dess tillämpningsområde skall ha till syfte att kollektivt investera medel som har anskaffats av allmänheten. Direktivet definierar dock inte begreppet allmänheten. De s.k.

direktiven för den inre marknaden har till syfte att skapa ett enhetligt marknadsområde i Europa. Därmed kan varje placeringsfond och fondföretag inom EES-området bara ha en allmänhet. Hur placeringsfonden eller fondföretaget nalkas olika grupper av placerare inom denna allmänhet får inte påverka arten eller omfattningen av den information som skall ges åt de potentiella placerarna. Därmed skall t.ex. direktreklam bedömas på samma sätt som vilket annat slag av marknadsföring som helst. I fråga om varje placeringsfond och fondföretag skall därmed ges enhetlig information inom hela EES-området, både till nuvarande och till potentiella placerare.

Enligt direktivet om fondföretag skall de behöriga myndigheterna i den stat där placeringsfonden eller fondföretaget har sitt säte, dvs. har sin hemort, utöva tillsyn över fonden eller företaget (artikel 49.3) Därmed övervakar myndigheten i hemstaten i allmänhet placeringsfondens eller fondföretagets verksamhet inom hela EES-området. Direktivet medger dock ett undantag från denna regel. Detta gäller verksamhet enligt artikel 44-48, och enligt det skall myndigheterna i den stat där andelar bjuds ut i enlighet med artikel 44 vara behöriga att kontrollera marknadsföringen. I punkt 4 i samma artikel förutsätts att de behöriga myndigheterna skall ges de befogenheter som de behöver för att utföra sina uppgifter.

I artikel 47 sägs att om ett fondföretag utbjuder sina andelar i en annan medlemsstat inom EES-området än den stat som är företagets hemstat, skall det i den andra staten på minst ett av denna andra stats officiella språk tillhandahålla de handlingar och den information som skall tillhandahållas i hemstaten. I direktivet om fondföretag anges minimikraven på den information som skall lämnas till andelsägarna (artikel 46). Ett fondföretag skall offentliggöra ett fondprospekt, en årsberättelse för varje räkenskapsår samt en halvårsrapport för räkenskapsperiodens sex första månader. Till de uppgifter som fondföretaget skall offentliggöra i hemstaten hör vidare åtminstone emissions- och inlösenpriset för andelarna (artikel 34). I fondprospektet skall nämnas åtminstone de uppgifter som nämns i bilaga A till direktivet, för att placerarna skall kunna göra en välgrundad bedömning av den placering som erbjuds dem. Därtill anses fondbolagets stadgar eller bolagsordning utgöra en del av pro-

spektet. De kan dock enligt det förfarande som anges i direktivet om fondföretag sändas till andelsägarna eller erbjudas dem separat. All väsentlig information i prospektet skall hållas aktuell. Årsberättelsen för sin del skall innehålla en balansräkning eller redovisning av tillgångar och skulder, en specificerad resultaträkning för räkenskapsåret, en verksamhetsberättelse för räkenskapsåret, den information som anges i bilaga B till direktivet samt all annan väsentlig information som gör det möjligt för investerare att göra en välgrundad bedömning av hur fondföretagets verksamhet har utvecklats och av dess resultat. Halvårsrapporten i sin tur skall innehålla minst den information som anges i kapitel I—IV i bilaga B till direktivet. I det fall att fondföretaget har utbetalat eller föreslår utbetalning av interimsutdelning, skall i redovisningen anges resultatet efter skatt för halvårsperioden i fråga samt den interimsutdelning som utbetalas eller föreslås.

Den information som nämns ovan är det minimum som krävs. Om fondföretagets hemstat i enlighet med artikel 1.7 i direktivet på den information som fondföretagen måste offentliggöra där har ställt krav som är strängare än vad som anges i artikel 46, skall också denna information tillhandahållas andelsägarna i Finland samt vid marknadsföringen av andelarna (artikel 47). För att finansinspektionen effektivt skall kunna övervaka att ett fondföretag fullgör sin skyldighet enligt artikel 47 och att verksamheten inte skall kunna anses strida mot 2 kap. 1 § värdepappersmarknadslagen eller 4 § 3 mom. lagen om placeringsfonder, skall fondföretaget till finansinspektionen skicka all den information och alla de handlingar som det enligt direktivet om fondföretag och hemstatens lagstiftning skall lämna och offentliggöra. För en potentiell andelsägare är informationen och handlingarna jämförbara med marknadsföringsmaterial. Eftersom direktivet förutsätter att den information som offentliggörs skall dateras, skall förändringar i informationen och handlingarna med undantag av andelarnas emissions- och inlösenpriser sändas till finansinspektionen för kännedom.

I det gällande 3 mom. förutsätts att ett fondföretag som uppfyller kraven enligt direktivet om fondföretag och som har fått auktorisation i en annan stat inom EES-området, för att kunna börja marknadsföra sina andelar till allmänheten i Finland, till finans-

inspektionen skall sända ett intyg över att det har fått auktorisation i hemstaten, utfärdat av den behöriga myndigheten där. För att kraven i direktivet om fondföretag skall bli uppfyllda förutsätts alltid att fondföretaget har beviljats auktorisation (artikel 4). Därför är det inte nödvändigt att i 1 punkten kräva att det i intyget till finansinspektionen konstateras att fondföretaget har beviljats auktorisation. Det bör noteras att den ansökan som avses i 3 mom. görs i fondföretagets namn, och inte t.ex. av den som bjuder ut tjänsterna och sköter marknadsföringen av andelarna (artikel 46, första strecksatsen).

Enligt 3 mom. 3 punkten skall till finansinspektionen i samband med marknadsföringsanmälan skickas fondprospektet, den senaste årsberättelsen och den möjligen därefter offentliggjorda halvårsrapporten. Eftersom det kan förväntas att fondföretagen i enlighet med direktivet om fondföretag till andelsägarna och de potentiella andelsägarna också skickar alla de andra handlingar och upplysningar som det skall offentliggöra i hemstaten samt i alla de övriga stater inom EES-området där det marknadsför sina andelar (artikel 47), föreslås här att 3 mom. 3 punkten kompletteras så att de ovan avsedda handlingarna och upplysningarna skall offentliggöras också för andelsägare och potentiella andelsägare i Finland. Med tanke på övervakningen skall motsvarande material också skickas till finansinspektionen.

Enligt 3 mom. 4 punkten skall finansinspektionen få upplysningar om vilka åtgärder som har vidtagits för marknadsföring av företagens fondandelar i Finland. Enligt 3 mom. 5 punkten skall till finansinspektionen lämnas in upplysningar om vilka åtgärder som har vidtagits med tanke på utbetalningar till andelsägarna. I 3 mom. 6 punkten föreslås det att fondföretagets skyldighet att ge information utvidgas att omfatta de i direktivet om fondföretag avsedda upplysningarna om de åtgärder genom vilka fondföretagets andelar inlöses i Finland. Enligt 3 mom. 7 punkten skall finansinspektionen lämnas in uppgifter om hur och var fondföretaget lämnar ut de uppgifter som det är skyldigt att tillhandahålla (artikel 45). Dessutom förutsätts det i 3 mom. 8 punkten att också annat marknadsföringsmaterial lämnas in. Syftet med detta lagrum är att skydda de finska placerarna genom att se till att förutsättningarna enligt artikel 45 i direktivet om fond-

företag blir uppfyllda. Stadgandena får dock inte leda till att ett fondföretag de facto förväntas etablera sig i Finland på något sätt.

Till följd av det ekonomiska livet är så mångfacetterat och utvecklas snabbt och oförutsett är det i praktiken omöjligt att i lagen på ett uttömmande sätt stadga om uppfyllande av de krav som anges i artikel 45. Därför föreslås i 4 mom. att finansinspektionen skall få rätt att meddela närmare föreskifter om innehållet i de upplysningar som skall ges enligt 3 mom. 4—8 punkten. Vidare föreslås här att förändringar i de uppgifter som nämns i 3 mom. 2—8 punkten i varje enskilda fall utan dröjsmål skall sändas till finansinspektionen för kännedom. En sådan förändring sker t.ex. när en paraplyfond börjar att marknadsföra andelar av en sådan underfond som inte ingår i förut inlämnad ansökan. Enligt 3 mom. 1 punkten är myndigheten i den medlemsstat där fondföretaget har sitt säte enligt direktivet om fondföretag skyldigt att skicka ett meddelande om att fondföretaget inte längre uppfyller kraven enligt 2 mom. eller att dess auktorisation har återkallats (artikel 52.3). I detta syfte skall medlemsstaterna se till att de har tillräckligt samarbete sinsemellan och utbyta all nödvändig information.

I 5 mom. föreslås bli stadgat om den tidpunkt som nu anges i 4 mom., vid vilken ett fondföretag som avses i 2 mom. kan inleda marknadsföringen av sina fondandelar i Finland. Detta kan ske tidigast två månader efter att fondföretaget i enlighet med 3 mom. har gjort anmälan till finansinspektionen, under förutsättning att sökandens åtgärder har motsvarat de krav som nämns i 3 mom.

I direktivet om fondföretag finns inga bestämmelser om på vilket språk anmälan till den behöriga myndigheten skall göras. De uppgifter som nämns i artikel 47 skall dock tillhandahållas och offentliggöras på något av värdstatens officiella språk. I de ändringar som föreslås i 3 mom. har de uppgifter och handlingar som i samband med anmälan skall lämnas in till finansinspektionen indelats i åtta grupper. Av dessa motsvarar de i 2 och 3 punkten nämnda handlingarna de handlingar som avses i artikel 47. Till dessa handlingar kan däremot inte räknas det intyg som till övervakningsmyndigheten skall lämnas över att fondföretaget uppfyller kraven enligt direktivet om fondföretag, fondföretagets marknadsföringsmaterial eller de åtgärder som har vidtagits med tanke på utbe-

talningar till andelsägarna. Direktivet om fondföretag anger inte entydigt om det kan förutsättas att en del av handlingarna och uppgifterna skall finnas på finska eller svenska redan i det skede när anmälan görs. Ett sådant krav kan åtminstone inte ställas på intyget av den behöriga myndigheten i fondföretagets hemstat, och inte heller på uppgifterna om hur utbetalningar till andelsägarna kommer att skötas. Därför föreslås här att endast de handlingar som nämns i 3 mom. 2 och 3 punkten behöver inlämnas till finansinspektionen på finska eller svenska i det skede när anmälan görs.

Till paragrafens nya 6 mom. föreslås bli överfört ett stadgande som i den nuvarande lagen ingår i 5 mom. Samtidigt stadgandet föreslås bli preciserat så att med fondföretag som har fått auktorisation utanför EES-området jämföras också andra fondföretag i en stat inom EES-området än sådana som har fått auktorisation enligt 2 mom. Stadgandet skulle därmed gälla exempelvis s.k. paraplyfonder, vars alla underfonder inte uppfyller kraven enligt direktivet om fondföretag. Lagrummet föreslås också bli tillämpligt på sådana fondföretag som fungerar helt utan auktorisation. Tillstånd krävs i motsats till tidigare praxis för allt utbudande av andelar i sådana fondföretag som avses i 6 mom. till potentiella placereare i Finland, och då blir det straffbart att marknadsföra andelar utan tillstånd av statsrådet. Det spelar ingen roll vem som sköter marknadsföringen eller i samband med hurudana tjänster andelarna i de här avsedda fondföretagen bjuds ut till kunderna.

För enhetlighets skull föreslås att på de här avsedda fondföretagen primärt tillämpas samma marknadsförings- och informationsstadganden som på fondföretagen enligt 2 mom. För dessa fondföretag gäller därtill vad som i 2 b § föreslås bli stadgat om språket vid marknadsföringen av fondföretagets andelar. Statsrådet kan dock av särskilda skäl bevilja undantag från båda de ovan nämnda kraven. Ett sådant skäl kunde vara t.ex. att fondföretagets andelar enligt fondföretagets stadgar eller bolagsordning bjuds ut endast till en begränsad krets av placereare, som enligt allmän livserfarenhet kan antas förstå fondprospektet, årsberättelsen och halvårsrapporten på originalspråket eller på ett sådant annat språk till vilket handlingarna redan är översatta.

Eftersom andelar i olika fondföretag i dag

i Finland bjuds ut till en begränsad och individualiserad krets av potentiella placerare, krävs det en övergångstid för att verksamheten skall kunna anpassas till de nya stadgandena.

För att garantera de finska fonderna jämbördiga internationella konkurrensmöjligheter kunde tillstånd att marknadsföra andelar inte beviljas t.ex. ett sådant fondföretag som har fått auktorisation i eller som har sitt säte i en s.k. skatteflyktsstat. Detta beror på att de finska myndigheterna inte i praktiken har någon möjlighet att få tillförlitliga uppgifter om fondandelarna och deras avkastning, och därmed inte heller till effektiv övervakning. Verksamheten kan söka sig till stater av en viss typ också till följd av sådana andra faktorer som kan snedvrída konkurrensen. Det är befogat att motarbeta marknadsföringen av andelar i fondföretag i Finland också därför att placeringen kan användas för ett syfte som innebär att medel flyttas utom räckhåll för borgenärerna vid en konkurs, och därför att det via en placering i ett fondföretag är möjligt att dölja ursprunget till medel som härrör från brottslig verksamhet. Tillstånd kan inte heller beviljas om inte lagstiftningen i fondföretagets hemstat anses erbjuda de finska placerarna ett skydd av minst lika hög nivå som den finska lagstiftningen. Då måste man beakta fondföretagets placeringspolitik och övervakningen av den samt om det verkligen förekommer samarbete mellan övervakningsmyndigheterna. Om ansökan gäller tillstånd att marknadsföra andelar i en sådan paraplyfond vars alla underfonder inte uppfyller kraven enligt direktivet om fondföretag, kan tillstånd beviljas bara för hela fonden. Detta beror på att en paraplyfond karakteriseras av att det för placeraren är möjligt att när som helst kostnadsfritt gå över från en underfond till en annan. Genom förslaget vill man garantera att fonderna behandlas likvärdigt.

2 a §. Rätten för fondbolag att utomlands börja marknadsföra andelar i en placeringsfond som den förvaltar är inte reglerad i den gällande lagen. Enligt principen för internationell rätt kan andelar marknadsföras i stater utanför EES-området bara om staterna har ingått ett särskilt avtal om saken eller om värdstaten annars genom nationella åtgärder har möjliggjort detta. Enligt paragrafens 1 mom. kan andelar i en placeringsfond med stöd av direktivet om fondföretag marknadsföras inom EES-området alltid när den

placeringsfond som emitterar andelar uppfyller kravet enligt direktivet om fondföretag. På andra placeringsfonder än de som motsvarar direktivet skall däremot tillämpas de ovan nämnda principerna i internationell rätt.

Inte heller finns det närmare stadganden om vilket förfarande ett fondbolag skall följa innan det inom EES-området börjar marknadsföra andelar i en placeringsfond som det förvaltar. Av direktivet om fondföretag följer dock att förfarandet primärt är detsamma som förfarandet enligt 2 § 3 mom. För att det inte i onödan skall uppstå oklarhet om vilken myndighet i Finland som är behörig att utfärda sådana intyg som avses i 2 § 3 mom. 1 punkten, föreslås här i 2 mom. bli stadgat att begäran om intyg skall göras till finansinspektionen som skall utan dröjsmål meddela beslut i ärendet. Vid marknadsföringen av andelar inom EES-området skall gällande lagar, förordningar och administrativa bestämmelser i värdstaten iakttas. Värdstatens behörighet begränsas dock av artikel 47 i direktivet om fondföretag, enligt vilken fondbolaget i värdstaten behöver offentliggöra endast de handlingar och uppgifter som det är skyldigt att offentliggöra i sin hemstat. I praktiken innebär detta, att skyldigheten att offentliggöra information i vissa fall kan vara mera och i andra fall mindre omfattande än motsvarande skyldighet för fondföretag som har fått auktorisation i värdstaten.

2 b §. Beträffande kravet på det språk som skall användas i fondföretagets marknadsföring stadgas i dag i 2 § 4 mom. Där sägs att vid marknadsföringen skall användas finska eller svenska. Enligt direktivet om fondföretag skall ett fondföretag iaktta de stadganden om marknadsföring och reklam som gäller i värdstaten. Dessa bestämmelser får enligt direktivet inte tillämpas på ett diskriminerande sätt (artikel 44). Stadganden om det språk som skall användas vid marknadsföring av andelar i placeringsfonder och fondföretag föreslås här bli intagna i en ny 2 b §. Enligt förslaget skall vid marknadsföringen användas finska eller svenska, om finansinspektionen så kräver.

5 §. I paragrafens 2 mom. föreslås en teknisk ändring, som bygger på statsrådets principbeslut av den 13 december 1995 om beredningen av ändringar i ministeriernas verksamhetsområden och av stadganden om verksamhetsområdena. Därmed skall det i

lag inte finnas onödiga stadganden som hänvisar till ett visst ministerium. Därför ersätts ordet finansministeriet här med ordet statsrådet.

6 §. I paragrafen föreslås tekniska ändringar på grund av att bankspektionen som behörig myndighet enligt lagen om finansinspektionen (503/93) har efterträtts av finansinspektionen. Därtill föreslås 1 mom. bli kompletterat så att till förteckningen över dem som skall stå under finansinspektionens tillsyn fogas förvaringsinstitut utöver fondbolag och placeringsfonder. I syfte att undvika sådana tolkningsproblem som har förekommit i praktiken föreslås ytterligare i lagrummet bli preciserat att med tillsyn över placeringsfondens verksamhet avses också att finansinspektionen är behörig att övervaka att fondverksamheten sker i enlighet med placeringsfondens stadgar.

Den nya definitionen av fondföretag i 1 § 6 punkten innebär att ett fondföretag alltid är utländskt. Därför föreslås att ordet utländskt som onödigt stryks ur 2 mom.

2 kap. Fondbolags bildande

7 §. Enligt den nuvarande ordalydelsen i 1 mom. skall finansministeriet när stiftarna av ett fondbolag hos ministeriet ansöker om verksamhetstillstånd inhämta bankspektionens utlåtande om ansökningen. I paragrafen föreslås en teknisk ändring på grund av att bankspektionen som behörig myndighet enligt lagen om finansinspektionen har efterträtts av finansinspektionen. På motsvarande sätt ersätts ordet finansministeriet med ordet statsrådet på grund av statsrådets principbeslut av den 13 december 1995. Eftersom förfarandet med utlåtande inte i onödan får fördröja eller bokstavligt tolkat förhindra behandlingen av ansökan om verksamhetstillstånd, föreslås stadgandet därtill bli ändrat så att statsrådet endast blir skyldigt att begära utlåtande av finansinspektionen. Om inte finansinspektionen inom den av statsrådet utsatta tiden yttrar sig om ansökan, kan statsrådet fatta beslut utan utlåtande. Därmed är utlåtandet ingen förutsättning för beviljande av verksamhetstillstånd.

8 §. De stadganden som nu ingår i 7 § 2 mom. föreslås bli flyttade till denna paragraf. Samtidigt föreslås de bli ändrade så att fastställelse av ändringar i fondbolagets bolagsordning inte längre behöver sökas hos statsrådet. Däremot skall ändringar i fond-

bolagets bolagsordning utan dröjsmål anmälas för registrering på det sätt som stadgas i handelsregisterlagen (129/79). Statsrådet fastställer i praktiken fondbolagets bolagsordning när det beviljar fondbolaget verksamhetstillstånd, för enligt 7 § måste bolagsordningen fortfarande läggas fram för att verksamhetstillstånd skall kunna beviljas. Därför behöver det inte särskilt nämnas att bolagsordningen skall fastställas.

Fondbolagets bolagsordning är en väsentlig faktor när fondbolaget beviljas verksamhetstillstånd. Därför måste inverkan av ändringar i bolagsordningen på motsvarande sätt kunna bedömas med hänsyn till att fondbolaget även efter det att ändringen har trätt i kraft skall uppfylla kraven för beviljande av verksamhetstillstånd. För att undvika besvärliga och överlappande förfaranden föreslås trots allt att det egentliga fastställandet av ändringar i bolagsordningen överförs på patent- och registerstyrelsen ensam. För tydlighets skull föreslås en hänvisning till 9 kap. 14 § 2 mom. lagen om aktiebolag (734/78) samt till handelsregisterlagen. Samtidigt föreslås till 14 § handelsregisterlagen bli fogat ett nytt 3 mom., enligt vilket registermyndigheten skall inbegära utlåtande om ändringsansökan av både statsrådet och finansinspektionen. Därmed kunde statsrådet som är den myndighet som beviljar verksamhetstillstånd ta ställning till om ändringen i bolagsordningen eventuellt påverkar fondbolagets koncession. Å andra sidan kunde handelsregistret helt eller delvis låta bli att godkänna ett sådant förslag till ändring av bolagsordningen som enligt utlåtandena uppenbart skulle leda till att verksamhetstillståndet återkallas.

För att statsrådet och finansinspektionen skall ha en möjlighet att sköta sina åligganden enligt lagen om placeringsfonder, måste de alltid ha aktuella uppgifter om bl.a. fondbolagets gällande bolagsordning. Därför föreslås i paragrafen bli stadgat att fondbolaget utan dröjsmål skall sända den registrerade ändringen av bolagsordningen till statsrådet och finansinspektionen för kännedom. Även om meddelandet blir fördröjt hindrar det inte att den nya registrerade bolagsordningen tillämpas, eftersom det för att anteckningarna i handelsregistret skall vara offentligt tillförlitliga krävs att den i handelsregistret antecknade bolagsordningen är den som gäller och tillämpas inom aktiebolaget i fråga. Eftersom fondbolagets bolag-

sordning är väsentlig med tanke på tillsynen, kan följderna av att den inte sänds in till finansinspektionen bli att länsstyrelsen på förslag av finansinspektionen förelägger vite enligt vilket fondbolaget förpliktigas att uppfylla sin skyldighet. I sista hand kan fondbolagets tredska leda till att verksamhetstillståndet återkallas i enlighet med 54 § 1 mom.

9 §. Paragrafens 1 mom. föreslås bli kompletterat så att kravet på fondbolagets kapital begränsas på ett sådant sätt att man, när fondbolagets aktiekapital har uppnått gränsen tio miljoner mark, inte längre ovillkorligt tillämpar kravet att kapitalet skall utgöra en procent av kapitalet i den eller de fonder som bolaget förvaltar. Det erforderliga aktiekapitalet kan därmed för sådana fondbolag som förvaltar fonder med över en miljard mark i placeringskapital vara mindre än en procent av fondernas sammanlagda kapital, om det i fondbolagets bolagsordning ingår en bestämmelse om ett sådant maximikapital för fondbolaget. Kravet på tio miljoner mark anses garantera en tillräcklig soliditet. Å andra sidan är det inte ändamålsenligt att i lagrummet ange någon ovillkorlig maximigräns för fondbolagets aktiekapital, för begränsningen kunde visa sig bli ett hinder för tillväxt och utveckling inom vissa typer av fonder, särskilt räntefonder.

Förslaget motsvarar den modell som används i Frankrike. Det gör det möjligt att i praktiken tillämpa de modeller för aktiekapitalet som anges i 2 kap. 3 § lagen om aktiebolag som alternativ till det förfarande som anges i 9 § 1 mom. i den nuvarande lagen. Fondbolagets aktiekapital kan därmed i praktiken anges på fyra olika sätt i bolagsordningen. Det kan i enlighet med lagen om aktiebolag vara antingen ett fast belopp eller ett visst minimi- och maximibelopp, varvid minimikapitalet skall vara minst en fjärdedel av maximikapitalet. I det sistnämnda fallet anger bestämmelsen i bolagsordningen endast det område inom vilket aktiekapitalet får röra sig, och inom vilket aktiekapitalet kan ökas eller minskas utan ändring av bolagsordningen. Den gällande 9 § 1 mom. lagen om placeringsfonder fastställer minimikapitalet till en miljon mark och förutsätter att aktiekapitalet fortlöpande skall ökas så att det utgör minst en procent av det sammanlagda kapitalet i de placeringsfonder som fondbolaget förvaltar. Det finns ingen regel om hur högt kapitalet kan ökas, vilket

kan bli ohållbart när fonderna växer. Den ändring som föreslås i detta moment innebär ytterligare en fjärde möjlighet att ange storleken av fondbolagets aktiekapital: det kunde till en början vara minst en miljon mark och enligt en bestämmelse i bolagsordningen kunde fondbolagets bolagsstämma när kapitalet har ökat till 10 miljoner mark besluta att aktiekapitalet inte längre ökas.

Till paragrafen föreslås bli fogat ett nytt 3 mom., enligt vilket fondbolaget på ansökan kan få rätt att avvika från det i 1 mom. nämnda kravet beträffande aktiekapital på 10 miljoner mark. Tillstånd beviljas av statsrådet av särskilda skäl, t.ex. i ett fall där fondernas tillväxt har utvecklats exceptionellt. Tillstånd kunde beviljas om fondbolagets eget kapital är minst så stort som vad som då krävs av aktiekapitalet. Detta förfarande ger flexibilitet, för syftet med stadgandet är endast att garantera fondbolagens soliditet av en viss nivå.

10 §. Eftersom avsikten inte är att genom lagen om placeringsfonder begränsa den privata rätten att bedriva affärsverksamhet, föreslås 1 mom. bli ändrat så att man i grunderna för beviljande av verksamhetstillstånd för fondbolag inte längre skall kräva att verksamheten är i allmänt intresse. Verksamhetstillståndsprövningen kan därmed inte ske utgående från marknadsläget eller det ekonomiska behovet, utan verksamhetstillstånd skall beviljas om man genom utredningar enligt 2 mom. har kunnat försäkra sig om att fondbolagets ekonomiska förutsättningar och förvaltning uppfyller kraven på tillförlitlig fondverksamhet och att fondbolaget kommer att ledas med yrkesskicklighet samt enligt förnuftiga och trygga affärsprinciper.

I paragrafens 3 mom. föreslås vissa tekniska ändringar på grund av att bankspektionen som behörig myndighet har efterträts av finansinspektionen. Vidare föreslås att tolkningen av det i lagrummet förekommande begreppet "erforderlig vandel" preciseras i syfte att göra innehållet i stadgandet tydligare. Definitionen av vandeln hos ledningen för ett samfund som verkar på finansmarknaden har granskats bl.a. i detaljmotiveringen till den lag som skall stiftas om värdepappersföretag, där en ovillkorlig förutsättning för företagets verksamhet och i sista hand för hela marknads tillförlitlighet är att ledningen för ett värdepappersföretag har god vandel. Denna kan enligt motive-

ringen bli äventyrad om företagets grundare, en styrelsemedlem, verkställande direktören eller någon annan person inom företagets ledning har blivit föremål för förbud mot affärsverksamhet eller konkurs eller har dömts för värdepappersmarknadsbrott, grovt egendomsbrott eller konkursbrott. I syfte att definiera begreppet godandel har man således i detaljmotiveringen till lagen om värdepappersföretag gått in för att räkna upp de situationer i vilka en persons godandel åtminstone har blivit ifrågasatt i lagens mening. Förteckningen kan dock inte vara uttömmande. Det är svårt att entydligt definiera vad godandel är. Trots det får tolkningen av förutsättningarna inte leda till godtyckliga lösningar som särskilt påverkas av vilken information som används vid bedömningen och var uppgifterna har sitt ursprung. Som praktiskt exempel kan nämnas en anmälan om penningtvätt beträffande sökanden som har lämnats in till finansinspektionen. Med beaktande av användningsändamålet med informationssystemet måste man minnas att en uppgift som gäller en misstanke inte får användas för annat ändamål, om detta inte uttryckligen stadgas. Å andra sidan är det inte entydigt var gränsen för erforderlig godandel går i de fall då sökanden t.ex. har ett brottsligt förflutet eller tidigare har misslyckats i affärsverksamhet. I praktiken kan frågan om hur sådana fakta skall presenteras och sådana bedömningar beträffande kandidaten kan erhållas i förväg skapa problem. Bland annat sådana faktorer måste beaktas när bedömningen görs.

11 §. I paragrafen föreslås tekniska ändringar på grund av att bankinspektionen som behörig myndighet har efterträtt av finansinspektionen.

3 kap. Fondbolags förvaltning

13 §. I paragrafens 1 mom. föreslås en teknisk ändring enligt statsrådets principbeslut av den 13 december 1995 om beredningen av ändringar i ministeriernas verksamhetsområden och av stadganden om verksamhetsområdena. Ordet finansministeriet ersätts här med ordet statsrådet.

Till paragrafens nya 5 mom. föreslås bli överförd ett stadgande som i den nuvarande lagen ingår i 15 § 10 mom., enligt vilket en styrelsemedlem i fondbolaget som har valts av fondandelsägarna inte får vara anställd hos fondbolaget eller förvaringsinstitutet

eller vara styrelse- eller direktionsmedlem i något annat fondbolag eller något annat förvaringsinstitut.

15 §. Paragrafens 1 mom. föreslås bli kompletterad så att andra stiftelser än pensionsstiftelser enligt lagen om pensionsstiftelser och andra samfund än pensionskassor enligt lagen om försäkringskassor jämställs med samfund eller stiftelser i vilka fondbolaget eller dess aktieägare har bestämmanderätten, och vilka enligt den nuvarande lagen förbjuds att äga andelar i en placeringsfond som förvaltas av fondbolaget. Begreppet bestämmanderätt föreslås för sin del bli definierat på det sätt som avses i 22 b § bokföringslagen (655/73). Det är inte ändamålsenligt att förhindra att pensionsmedel söker sig ut på finansmarknaden. Därför föreslås att pensionsstiftelser och pensionskassor lämnas utanför lagrummets tillämpningsområde. Å andra sidan vill man inte de facto förhindra att medel som hör till pensionsstiftelsen för ett kreditinstitut inom samma koncern som fondbolaget placeras i placeringsfonder t.ex. genom stadganden som tvingar pensionsstiftelserna att placera sina medel i andelar i placeringsfonder som förvaltas av fondbolag inom samma koncern som någon annan bank. Eftersom syftet med regleringen i 1 mom. ursprungligen var att minska de s.k. institutionella ägarnas inflytande i placeringsfondens beslutsfattande, är ett fullständigt ägoförbud inte nödvändigt, utan samma resultat kan uppnås t.ex. så att de pensionsstiftelser och pensionskassor som hör till samma koncern som fondbolaget inte får utöva sin rösträtt vid andelsägarstämman.

I syfte att i tillämpliga delar förenhetliga de s.k. insiderstadgandena i värdepappersmarknadslagen och lagen om placeringsfonder, så att man vid verkställigheten av stadgandena så långt det är möjligt kunde följa samma principer, föreslås 2 mom. bli ändrat så att den begränsning beträffande handeln som gäller enligt det nuvarande lagrummet frångås, och de i stadgandet nämnda gruppernas innehav av andelar i en viss placeringsfond i stället blir offentligt. Samtidigt föreslås att med avvikelse från vad som är fallet i den gällande lagstiftningen skall de här nämnda grupperna av personer och samfund delas in i fyra grupper utgående från om anmälningskyldigheten uppstår direkt genom att man tillhör en viss grupp eller om också något annat villkor måste bli uppfyllt för att anmälningskyldighet skall uppstå.

Till den första gruppen hör enligt 1 punkten medlemmar och suppleanter i fondbolagets eller förvaringsinstitutets styrelse, dess verkställande direktör och verkställande direktörens suppleant samt revisorer, revisorssuppleanter eller för revisionen av fondbolaget eller förvaringsinstitutet huvudansvariga anställda i en revisionssammanslutning. Till den andra gruppen hör enligt 2 punkten de övriga anställda i fondbolaget som har möjlighet att påverka de beslut som gäller placeringen av fondens medel. Personer inom denna grupp omfattas av anmälningsskyldigheten först när det kan påvisas att de har en verklig påverkningsmöjlighet. I den gällande lagen har insiderbegreppet definierats så att det har inneburit att insiderställningen har omfattat t.ex. sådana i förvaringsinstitutet anställda personer som inte i sitt arbete har någonting med fondernas affärsverksamhet att göra, och som inte ens har en teoretisk möjlighet att utnyttja insiderinformation inom fonderna. Därför föreslås att också personerna i insiderställning vid förvaringsinstitutet indelas i två grupper. Därmed blir enligt 3 punkten en person som är anställd vid ett förvaringsinstitut anmälningsskyldig på det sätt som här avses i det fall att han genom sin övervakningsuppgift har en verklig möjlighet att få information om placeringsfondens placeringsverksamhet. För att stadgandet skall få en konsekvent struktur föreslås att här i 4 punkten nämns de samfund och stiftelser som avses i 3 mom. i den gällande paragrafen. Också för dem gäller därmed i fortsättningen anmälningsskyldighet och inte begränsning av handeln. Vidare föreslås att begreppet bestämmanderätt skall uppfattas i enlighet med 22 b § bokföringslagen.

I paragrafens 3 mom. föreslås bli stadgat om den anmälningsskyldiges skyldighet att av finansinspektionen ansöka om tillstånd att köpa, sälja eller på annat sätt mot vederlag förvärva värdepapper av eller överlåta värdepapper till placeringsfonden. Huvudregeln är fortfarande att placeringsfonden bedriver handel med värdepapper bara på den offentliga marknaden, och vidare att de i 2 mom. nämnda förtroendevalda och anställda vid fondbolaget och förvaringsinstitutet samt övriga anmälningsskyldiga kan bli andra part vid placeringsfondens köp eller försäljning av värdepapper endast av en händelse, dvs. när de fungerar på den offentliga marknaden. En motsvarande begränsning föreslås

bli tillämpad också när derivatinstrument mot vederlag överläts mellan de anmälningsskyldiga och placeringsfonden. I det sistnämnda fallet krävs alltid tillstånd av finansinspektionen när förvärvet eller överlåtelsen av ett derivatinstrument inte sker genom förmedling av ett sådant optionsföretag som avses i lagen om handel med standardiserade optioner och terminer.

I paragrafens 4 mom. föreslås tekniska ändringar på grund av att bankinspektionen som behörig myndighet har efterträtt av finansinspektionen. I samband med värdepapper som berättigar till aktier föreslås också en hänvisning till lagen om aktiebolag.

I paragrafens 5 mom. ingår stadganden som gäller för de anmälningsskyldiga och motsvaras av det nuvarande 6 mom. om personer som är föremål för handelsbegränsningar. Enligt momentet skall anmälningsskyldigheten utsträckas till personer som den anmälningsskyldige är förmyndare för samt till sådana samfund och stiftelser i vilka han har ett avsevärt inflytande. På grund av den förslagna ändringen i 2 mom. föreslås här bli stadgat om anmälningsskyldiga.

I paragrafens 7 mom. konstateras att fondbolaget skall föra register över värdepapper som ägs av dem som enligt 2 mom. är anmälningsskyldiga. Eftersom fondbolaget enligt 31 § för register över alla fondandelar i de placeringsfonder som det förvaltar, skall det direkt genom sin ställning överföra de uppgifter som avses i 2 mom. till det i 7 mom. avsedda registret över insiderägande. I praktiken är det dock möjligt att en fondandelsägare inte anmäler sitt fång till fondbolaget på det sätt som avses i 28 §. För att stadgandet om anmälningsskyldighet i 2 mom. inte skall kunna kringgås, måste personerna i insiderställning göras anmälningsskyldiga. Den i 6 mom. föreskrivna anmälningsskyldigheten föreslås dock bli inskränkt i de fall då de värdepapper som omfattas av anmälningsskyldigheten har överförts till värdeandelssystemet. För att uppgifterna skall erhållas genom det nämnda datasystemet förutsätts vidare att den som tar emot anmälningarna, i detta fall fondbolaget, har vidtagit åtgärder för att få motsvarande uppgifter ur värdeandelssystemet. Motsvarande förfarande har införts också i värdepappersmarknadslagen. I detta lagrum föreslås hänvisningar inte bara till 5 mom. utan också till 2 och 4 mom.

Paragrafens nuvarande 9 mom. föreslås bli

upphävd såsom onödig i och med att handelsbegränsningen har ersatts med en anmälningsskyldighet.

Om förbudet i 10 mom. för en av fondandelsägarna vald medlem i fondbolagets styrelse att vara anställd hos fondbolaget eller förvaringsinstitutet eller verka som medlem i styrelsen eller direktionen för något annat fondbolag eller förvaringsinstitut föreslås bli stadgat i 13 § 5 mom.

4 kap. Placeringsfonder

16 a §. I denna nya paragraf föreslås att minimibeloppet av de medel som placeringsfonden förvaltar skall vara tio miljoner mark. Därtill skall en fond alltid ha minst 50 andelsägare. Begynnelsekapitalet samt minimiantalet andelsägare måste uppnås inom sex månader från det att placeringsfonden började med sin verksamhet. Genom denna tidsgräns vill man förhindra att det uppkommer s.k. spökfonder. Förslaget motsvarar det förfarande som har införts i Luxemburg. Syftet med stadgandet om minimiantalet andelsägare är att uttrycka att det är frågan om en form av kollektiva investeringar. Syftet med lagen om placeringsfonder är inte att främja sådant investerande som ser ut att uppfylla kriterierna för kollektivt investerande, men vars egentliga syfte är något annat, och som i praktiken skulle leda till att i fondverksamheten kan delta endast en begränsad krets av personer, samfund eller stiftelser. Därför skall samfund och stiftelser som hör till samma concern betraktas som en helhet när antalet andelsägare räknas. Bestämmanderätten föreslås bli definierad enligt 22 b § bokföringslagen.

Paragrafens 1 mom., som skall vara huvudregel, kan i vissa fall visa sig osmidig och förhindra att det grundas olika slag av specialfonder. Å andra sidan kan stadgandet i 1 mom. få oskäliga konsekvenser i sådana fall då en fond har fått ett tillräckligt antal andelsägare, men det erforderliga begynnelsekapitalet inte har uppnåtts inom de utsatta sex månaderna. Eftersom syftet med 1 mom. är att förhindra att det uppstår s.k. byrålädsfonder, kan undantag inte beviljas från det föreslagna minimikapitalet. Lagrummet kräver dock smidighet, och sådan kan uppnås genom att statsrådet ges rätt att förlänga tidsfristen enligt 1 mom. och på ansökan bevilja fonden en kort förlängning, om det kan anses att det kapital som har samlats in

är tillräckligt nära det krav som anges i 1 mom. eller i fondens stadgar. När undantagstillstånd beviljas skall det således beaktas hur sannolikt det kan anses vara att det erforderliga minimikapitalet uppnås inom den förlängda tiden. För fonder som placeras i en viss speciell sektor kan det också i praktiken vara svårt att få 50 olika placerare i en stat av Finlands storleksklass. I vissa fall kan inträdespriset vara högt ställt av ändamålsenlighetsskäl. Eftersom syftet med kravet på antalet andelsägare endast är att säkerställa att fondplaceringarna enligt lagen har karaktären av kollektivt investerande av medel som insamlats av allmänheten, föreslås i paragrafen ingå ett 2 mom., enligt vilket statsrådet på ansökan och av särskilda skäl kan bevilja undantag från kravet på antalet andelsägare i 1 mom. Tillstånd kan således beviljas t.ex. för en sådan fond vars stadgar enligt en skälig och förnuftig bedömning kan anses uppfylla förutsättningarna för fondplacering. I fondens stadgar kan inte heller olika grupper av placerare försätas i olika ställning, enligt 20 §. Detta förhindrar dock inte att tyngdpunkten i verksamheten inriktas på en viss målgrupp. Det väsentliga är att var och en som kräver att få förvärva en andel i fonden skall ha rätt att få en sådan om han betalar det begärda inträdespriset plus eventuella avgifter och provisioner. Genom inträdeskrav får inte placerare som blir utanför den egentliga målgruppen de facto diskrimineras. I motsatt fall måste fonden betraktas som en sluten fond, på vilken lagen om placeringsfonder inte tillämpas. Enligt etablerad tolkning är det den som ansöker om undantagstillstånd som är skyldig att visa vilken karaktär fondplaceringarna har.

17 §. Till paragrafens 1 mom. föreslås bli fogad en ny 11 punkt. Enligt den skall i placeringsfondens stadgar bestämmas var, när och hur fondandelsens värde offentliggörs. Till paragrafens 1 mom. föreslås också bli fogad en ny 12 punkt. Enligt den skall det i stadgarna framgå hur och på vilka grunder de andelsägarna valda medlemmarna i fondbolagets styrelse väljs. Enligt 13 § 2 mom. i den nuvarande lagen väljs de andelsägarna valda medlemmarna i fondbolagets styrelse på det sätt som bestäms i fondbolagets bolagsordning. I praktiken har det förekommit situationer där mängden av andelsägarna valda styrelseledamöterna är mindre än antalet av placeringsfonder som fondbolaget

förvaltar. I fondbolags bolagsordningar har problemen löst på olika sätt. I några fall blir de ovan omtalade ledamöterna valda av ett representarskap, som består av medlemmarna valda vid fondbolagets förvaltade placeringsfonders fondandelägarstämmor. I andra fall blir ledamöterna valda av de fondbolagets förvaltade placeringsfonder, vilkas marknadsvärde är de största, var och en en ledamot. Det väsentliga är att de nuvarande och potentiella andelsägarna anges hur och på vilka grunder de andelsägarna valda medlemmarna i fondbolagets styrelse blir valda.

Till paragrafen föreslås bli fogat ett nytt 2 mom. i vilket uppräknas de omständigheter som skall nämnas i placeringsfondens stadgar i det fall att någon av de möjligheter som lagen tillåter har utnyttjats i fonden. Genom detta stadgande vill man förtydliga lagens struktur och underlätta tolkningen. I 1 punkten nämns beloppet av placeringsfondens begynnelsekapital. I den nya 16 a § föreslås för placeringsfonder ett minimikapital som måste uppnås inom en sex månaders period från det att finansinspektionen har godkänt fondens stadgar. Eftersom placeringsfonden med de begränsningar som anges i 16 a § kan bestämma fondens begynnelsekapital, måste det anges i fondens stadgar för att finansinspektionen skall kunna övervaka att begynnelsekapitalet har uppnåtts inom den utsatta tiden och att kapitalet inte sjunker under den i stadgarna fastställda gränsen, och vid behov kan vidta sådana åtgärder som dess åligganden förutsätter. I 2 punkten nämns minimiantalet fondandelsägare. Detta antal måste anges i fondens stadgar av motsvarande orsaker som fondens minimikapital. Enligt 3 punkten skall det nämnas i fondens stadgar om man på det sätt som anges i 20 § 3 mom. har för avsikt att dela fondandelarna i bråkdelar. Det skall också uppges vilken divisor som används. Enligt 22 § 1 mom. skall en placeringsfond ha antingen avkastnings- eller tillväxtandelar. Detta hindrar inte att man i placeringsfondens stadgar bestämmer att fonden samtidigt har både tillväxt- och avkastningsandelar, men enligt 4 punkten måste det i placeringsfondens stadgar nämnas om detta alternativ kommer att tillämpas. I 5 punkten förutsätts det att det i stadgarna måste specificeras vilket förfarande som kommer att iakttas när vinstandelarna uppdelas på dels avkastningsandelar, dels tillväxtandelar i en sådan fond som enligt sina stadgar kan ha

båda slagen av andelar samtidigt. Syftet med 6 punkten är att komplettera regleringen i 1 mom. 2 punkten. Där konstateras att i fondens stadgar skall nämnas de uppgifter som krävs enligt 36 a § 4 mom., om fondbolaget har för avsikt att på det sätt som avses i lagen placera av placeringsfondens medel i derivatinstrument. Momentets 7 punkt har samma syfte som 6 punkten. Där sägs att det i placeringsfondens stadgar måste nämnas om fondbolaget har för avsikt att i fråga om placeringsfondens medel ingå låne- eller återköpsavtal. Enligt 8 punkten måste det i placeringsfondens stadgar nämnas om fondbolaget kan placera av placeringsfondens medel i andelar i en placeringsfond eller i ett fondföretag som förvaltas av samma fondbolag eller av ett sådant annat fondbolag som har gemensam företagsledning med det fondbolag som förvaltar fondens tillgångar eller så att samma part utövar bestämmanderätten i båda fondbolagen eller så att dessa förenas av ett betydande direkt eller indirekt ägoförhållande. Samtidigt skall det närmare anges hur placeringsfonden eller fondföretaget har specialiserat sig. I 9 punkten hänvisas till fondbolagets möjlighet att grunda en placeringsfond med en sådan placeringspolitik som avses i 37 § 7 mom. I stadgarna för en sådan placeringsfond skall anges de stater, lokala offentliga samfund eller internationella samfund av offentligrättslig karaktär vilka står som emittenter eller garantier för de värdepapper i vilka fondbolaget ämnar placera mer än 35 % av placeringsfondens medel. I den nya 54 d § 1 mom. 3 punkten förutsätts att fondbolaget skall upplösa placeringsfonden eller vidta åtgärder för att fusionera placeringsfonden på det sätt som avses i 8 a kap., om någon annan grund för upplösning av fonden enligt placeringsfondens stadgar än vad som nämns i 1 eller 2 mom. uppfylls. Om fonden kommer att upplösas under vissa förutsättningar skall detta enligt 10 punkten nämnas i placeringsfondens stadgar. Enligt det gällande 33 a § 1 mom. kan i placeringsfondens stadgar intas en bestämmelse enligt vilken fondandelarna överförs till värdeandelssystemet. För enhetlighets skull föreslås att detta nämns här som en 11 punkt. I 12 punkten hänvisas till upplysningsskyldigheten enligt 27 §, där det sägs att fondbolaget skall anmäla om det i sin verksamhet har för avsikt att anlita utomstående förvaltnings- eller rådgivningstjänster. I så fall skall det i

placeringsfondens stadgar ingå bestämmelser om arten och omfattningen av dessa tjänster.

18 §. I paragrafens 1 och 3 mom. föreslås tekniska ändringar på grund av att bankinspektionen som behörig myndighet har efterträtt av finansinspektionen. När det i 38 a § föreslås att vissa typer av specialfonder får grundas med tillstånd av statsrådet, föreslås här att stadgarna för dessa fonder och ändringar i dem också skall fastställas av statsrådet.

19 §. I det nya 2 mom. som föreslås bli fogat till paragrafen stadgas att fondbolaget skall underrätta finansinspektionen när det ämnar börja med placeringsfondens verksamhet. Fondverksamheten anses börja vid den tidpunkt då fondandelarna börjar marknadsföras till allmänheten. Stadgandet kompletterar 6 § 1 mom. och dess syfte är att förbättra finansinspektionens övervakningsmöjligheter.

20 §. Till paragrafens 1 mom. föreslås bli överflyttade de stadganden som nu ingår i 22 § 1 mom. om att den som har placerat medel i en placeringsfond har rätt till en fondandel. Vidare bestäms att fondandelen berättigar till en odelad andel av fondens medel.

Till 2 mom. föreslås bli överförda stadgandena från nuvarande 22 § 2 mom. om fondandelarnas lika rätt samt om att alla fondandelar i en placeringsfond i regel är lika stora.

I 3 mom. föreslås bli stadgat om ett undantag från kravet enligt 2 mom. att alla fondandelar i en placeringsfond skall vara lika stora. Själva huvudprincipen frångås inte, men här föreslås bli stadgat att en fondandel kan delas upp i bråkdelar, om bestämmelser om ett sådant förfarande ingår i placeringsfondens stadgar. Därmed berättigar en hel andel till en lika stor odelad del, men en bråkdelen bara till en så stor del av en del som bråkdelen anger. Det är inte ändamålsenligt att i lagen stadga om i hur många lika stora delar varje andel som kan delas i bråkdelar högst kan delas. Sådana regler förekommer t.ex. i Storbritannien, där tillsynsmyndigheten har bestämt att varje trustandel kan delas i högst fyra lika stora delar. I förslaget utgår man i stället från att det i fondens stadgar skall bestämmas vilken divisor som används. För att säkerställa att fondandelsägarna blir lika behandlade kan det bara finnas en divisor.

Röstretten vid andelsägarstämman bestäms

enligt röstningsstadgandet i 26 § 1 mom. Därmed fastställs röstretten vid andelsägarstämman enligt antalet andelar. Sålunda medför en andel en röst och tre andelar tre röster. De utvecklade datasystemen innebär att det inte finns något hinder för att det vid andelsägarstämman röstas med bråkdelsröster. Röstetalet är i varje händelse alltid bara ett relationstal. Om andelsdivisorn är hundra och en andelsägare före omröstningen i tre repriser har förvärvat 99 hundraedelsandelar och vederbörligen registrerat dem, blir det relativa röstetalet $3 \times 0,99 = 2,97$. Beräkningsmodellen gäller lika för alla andelsägare.

I paragrafens 4 mom. föreslås bli stadgat att fondandelsägarna skall behandlas på ett jämbördigt sätt.

21 §. Paragrafens 2 mom. föreslås bli kompletterat med ett krav på att fondens medel skall hållas åtskilda inte bara från fondbolagets tillgångar, utan också från tillgångar som hör till andra placeringsfonder som förvaltas av samma fondbolag. Trots att en placeringsfond inte är någon juridisk person, utgör dess tillgångar en separat helhet, ett särskilt samägoförhållande. Andelsägarnas äganderätt är av en odelbar karaktär. Fondbolaget förvaltar tillgångarna enligt en särskild fullmakt i fondens stadgar. I motsats till vad som är fallet i vissa stater i Europa, t.ex. Storbritannien och Tyskland, innebär en placering av medel i en placeringsfond inte att äganderätten övergår till fondbolaget, så att andelsägaren åtnjuter endast fördelarna av sin placering (på engelska *beneficial ownership*), till dess han beslutar att lösa in sina andelar. Enligt lagen om placeringsfonder övergår äganderätten inte, varför kravet på att fondens och fondbolagets medel skall hållas åtskilda genomförs på principiell nivå. Eftersom fonden, dvs. samägarna, har tillgångar, kan den på samma sätt också ha sådana skulder som avses i 39 §, för vilka fondens tillgångar svarar.

22 §. I paragrafens 1 mom. föreslås det bli stadgat att trots att en placeringsfond i regel bara har fondandelar av en typ, kan den om stadgarna det medger samtidigt ha två typer av andelar. Fondandelstyperna är avkastnings- respektive tillväxtandelar. På en avkastningsandel utbetalas en i fondens stadgar fastställd avkastning vid tidpunkter som också anges i stadgarna. För tillväxtandelarna däremot kapitaliseras en i stadgarna fastställd avkastning vid en i stadgarna angiven

tidpunkt. Andelarnas karaktär kan inte ändras utan andelsägarens samtycke.

I paragrafens 2 mom. föreslås bli stadgat om placeringsfondens vinstutdelning, i stället för nuvarande 23 §. Enligt förslaget skall bestämmelser om vinstutdelningen ingå i stadgarna. För närvarande skall fonden årligen i vinst betala ut mer än hälften av det sammanlagda beloppet av vinsten enligt balansräkningen och fondens övriga fria kapital, minskat med förlusten enligt balansräkningen. Av särskilda skäl kan finansministeriet bevilja undantag från det i lagen angivna kravet. Sådana undantag har hittills varit rätt sällsynta. Alternativt kan fonden vara en s.k. tillväxtfond som inte delar ut någon årlig vinst utan i stället kapitaliserar den.

Genom att flytta ner bestämmelserna om vinstutdelningen till fondstadgarnas nivå uppnår man flexibilitet och ger fonderna möjlighet att arbeta på längre sikt. Vid behov kan den formel enligt vilken vinstutdelningen eller kapitaliseringen av motsvarande andel beräknas definieras mycket löst, vilket dock klart skall anges i fondens stadgar och i marknadsföringsmaterialet. Vinstutdelningen kunde t.ex. enligt den grund som har använts i den nu gällande lagen uttryckas som en andel av det sammanlagda beloppet av fondens vinst och det övriga fria kapitalet eller som en viss procentuell andel av fondandelens värde. Det senare förfarandet skulle möjliggöra en stabil vinstutdelning, vilket skulle göra det möjligt för andelsägarna att planera inkomstflödet med relativ säkerhet. Syftet med momentet är att komplettera 17 § 5 punkten.

23 §. Här föreslås att till 1 mom. överförs det stadgande som nu ingår i 22 § 3 mom. och som gäller bestämmande av fondandelens värde och tidpunkten för detta. I stadgandet föreslås också en ändring av terminologin. Enligt definitionen är fondandelens värde placeringsfondens värde minus de skulder som avser fonden, dividerat med antalet utelöpande fondandelar.

I 2 mom. ingår stadganden om grunderna för beräkning av fondens värde. Därmed skall de värdepapper och derivatinstrument som hör till placeringsfonden uppskattas enligt sina marknadsvärden. Till tillgodohavanden i depositionsbanker eller i filialer till utländska kreditinstitut skall däremot läggas räntan till utgången av månaden före beräkningsmånaden. Fondandelens värde skall

varje vardag beräknas på detta sätt.

Det har framförts kritik mot att värdet på fondandelen skall bestämmas så ofta, bl.a. därför att det medför extra kostnader att beräkna andelens värde varje dag oberoende av om andelar har givits ut eller inlösts eller inte. Trots det är stadgandet fortfarande motiverat därför att värdet av fondens tillgångar, och samtidigt fondandelens värde, förändras varje dag. För att det skall kunna konstateras att fondens medel har en lagelig struktur måste också fondandelens värde beräknas varje vardag.

I paragrafens 2 mom. föreslås finansinspektionen få rätt att meddela närmare föreskrifter om beräkningen av fondandelsvärdet.

26 §. I paragrafens 2 mom. föreslås bli stadgat om begränsning av rösträtten för pensionsstiftelser och -kassor som hör till samma koncern som fondbolaget enligt vad som nämnts i motiveringen till 15 § 1 mom. I detta lagrum föreslås att rösträtten begränsas totalt. Avsikten är att genom stadgandet begränsa de s.k. institutionella ägarnas andel i placeringsfondernas beslutsfattande. Fondbolagets koncern får sina intressen tillräckligt tillgodosedda redan på den grund att två tredjedelar av medlemmarna i fondbolagets styrelse har tillsatts av fondbolaget. Om de pensionsstiftelser och -kassor som hör till samma koncern som fondbolaget vill utöva sin rösträtt vid andelsägarstämman, är detta möjligt om de placerar sina medel i placeringsfonder som förvaltas av andra fondbolag.

I paragrafens 3 mom. föreslås bli stadgat om ett undantag från den i 1 mom. nämnda huvudregeln, enligt vilken rösträtten vid fondandelsägarstämman utövas i förhållande till ägandet. Eftersom andelsägarstämmans främsta uppgift är att välja andelsägarnas representanter till fondbolagets styrelse, vilken i sin tur enligt 34 § skall se till att de placeringsfonder som förvaltas av fondbolaget sköts enbart med hänsyn till andelsägarnas intresse, kan de olika andelsägargruppernas intressen bäst beaktas så att ingen enskild part med stöd av sitt innehav kan utöva bestämmanderätten vid andelsägarstämman. När röstningsbegränsningen tillämpas skall som en helhet betraktas de bokföringskyldiga vilka på det sätt som avses i 22 b § bokföringslagen har bestämmanderätt i en annan bokföringskyldig eller i ett motsvarande utländskt företag.

För tydlighets skull föreslås till paragrafen bli fogat ett nytt 4 mom. med stadganden om hur begränsningen av rösträtten påverkar beräkningen av rösterna vid beslut som kräver kvalificerad majoritet. Enligt stadgandet kan beslutet anses giltigt, om den kvalificerade majoriteten har beräknats av de enligt 2 mom. räknade rösterna.

27 §. I den nya 27 § 1 mom. föreslås bli stadgat om fondbolagets rätt att i fondverksamheten utnyttja utomstående förvaltnings- och rådgivningstjänster. Det har dock inte ansetts ändamålsenligt att här begränsa arten eller omfattningen av dessa tjänster. Däremot föreslås att bestämmelser om avsikten att utnyttja sådana tjänster skall ingå i placeringsfondens stadgar. Den ledande principen i fondverksamheten är att andelsägarnas intresse skall tillgodoses i alla situationer. Eftersom en placeringsfond också i fortsättningen måste betraktas som ett förplaceringen enkelt placeringsinstrument, skall också eventuella ansvarsfrågor i samband med köp av tjänster skötas så att i sitt förhållande till andelsägaren kan fondbolaget inte genom att köpa förvaltnings- och rådgivningstjänster överföra ansvaret för förvaltningen av placeringsfonden på en tredje part.

I paragrafens 2 mom. föreslås bli stadgat att de som erbjuder sådana förvaltnings- och rådgivningstjänster som avses i 1 mom. är skyldig att hemlighålla vad de i sin syssla har fått veta om den ekonomiska ställningen för fondbolagets kunder eller andra eller om deras affärs- eller yrkeshemligheter. Här hänvisas bara till 58 § 1 mom., vilket innebär att den som erbjuder tjänster inte har rätt att lämna sådana upplysningar till de myndigheter som avses i 58 § 2 mom. Dessa myndigheter måste därför vända sig till fondbolaget för att få de upplysningar de behöver.

29 §. Enligt 1 mom. är fondbolaget skyldigt att till ägaren av en fondandel utfärda ett fondandelsbevis. Men enligt förslaget kan andelsbeviset överlåtas först när teckningspriset för fondandelen i sin helhet har betalats i pengar. *E contrario* stadgandet innebär att andelar inte kan tecknas mot apport. Å andra sidan uppstår andelsägarens äganderätt till andelen mot hela teckningspriset.

Enligt den nuvarande lagen kan ett andelsbevis lyda på en eller flera andelar. I 2 mom. föreslås bli stadgat att ett andelsbevis därtill och enligt definitionen i 1 § 9 mom. kan lyda på bråkdelsandelar. Ett an-

delsbevis kan fortfarande endast ställas till en viss i andelsregistret antecknad person. Däremot föreslås att definitionen av andelsägare utvidgas att omfatta inte bara fysiska och juridiska personer utan också stiftelser. Till denna del följer förslaget samma linje som propositionen i övrigt.

31 §. Paragrafens 1 mom. föreslås bli ändrat så att i andelsregistret inte behöver antecknas andelsägarens medborgarskap, vilket inte längre har samma betydelse som förr, eftersom fondandelar fritt kan säljas utomlands. Det föreslås att lagrummet kompletteras så att i andelsregistret i stället för andelsbevisens ordningsnummer också kan antecknas ordningsnumret för andelsteckningen. Det väsentliga är att varje utgiven andel kan identifieras på basis av anteckningarna. Momentets uppdelning i punkter föreslås också bli slopad.

Paragrafens 3 mom. föreslås bli ändrat så att vem som helst inte längre skall ha rätt att ta del av andelsregistret och mot ersättning av kostnaderna få utdrag och kopior ur det. Eftersom det i den nya 57 c § stadgas att antalet utelöpande fondandelar skall offentliggöras alltid när fondbolaget utger eller löser in andelar och minst två gånger i månaden, kan registrets offentlighet inte längre motiveras med att den betjänar användningen av fondandelsägarnas minoritetsrättigheter. Motsvarande resultat vid andelsägarstämman uppnås så att i momentet intas ett stadgande enligt vilket andelsregistret skall finnas tillgängligt för andelsägarstämman. Andelsregistrets offentlighet kan inte motiveras med de legislativa målen i samband med obligatorisk registrering av aktier och offentligt aktieäggande, för fondverksamheten karakteriseras av att den rösträtt som aktierna i fonden medför primärt inte skall utövas. Därför kan registrets offentlighet inte motiveras med offentlighetsprincipen enligt lagen om aktiebolag. Inte heller stadgandet i 5 kap. 5 § 2 mom. värdepappersmarknadslagen om registret över ägande med insiderställning kan läggas till grund för ett krav att andelsregistret skall vara offentligt, eftersom verksamhet i strid med insiderstadgandet i 15 § lagen om placeringsfonder är straffbar.

Ovanstående bedömningar gäller offentlighetens funktion med tanke på målen för lagstiftningen och verksamheten i fråga. Eftersom uppgifterna närmast utvisar privatpersoners och hushålls ekonomiska ställning, är det motiverat att bedöma offentlighetens be-

tydelse ur denna synvinkel, för offentligheten innebär alltid att en person fräntas rätten att bestämma om information som rör honom själv. I förhållande till de spar- och placeringsformer som privatpersoner vanligen använder, särskilt till bankdepositioner, är skillnaden markant, eftersom det i fråga om dem särskilt har stadgats att uppgifterna om kunderna skall hållas hemliga. Resultatet kan för placeraren vara oförutsägbart särskilt om medel som finns deponerade i en depositionsbank förs över till en placeringsfond som förvaltas av ett fondbolag inom samma koncern, och uppgifterna om tillgångarna blir offentliga. Därför kan förslaget motiveras med att stadgandena om datasekretess förenhetligas när det gäller de vanligaste placeringsformerna som används av enskilda placerare.

Finansinspektionen som är skyldig att allmänt övervaka verksamheten enligt lagen om placeringsfonder, har enligt 11 § 1 mom. lagen om finansinspektionen rätt att på ett förrättningsställe som hör till ett tillsynsobjekt för granskning få tillgång till de handlingar och andra dokument som gäller tillsynsobjektet och dess kunder, vilket innebär att finansinspektionen med stöd av lag också har rätt att få tillgång till uppgifterna i andelsregistret. Enligt 46-48 §§ beskattningslagen (482/58) har myndigheterna rätt att för beskattningen, skattegranskning och fullföljdsärenden i fråga om beskattningen få nödvändiga uppgifter som framgår av handlingar som finns hos någon annan. Trots att andelsregistret inte är offentligt, måste också vissa andra myndigheter få tillgång till det för att kunna sköta de uppgifter som ålagts dem i lag. Eftersom det i lagstiftningen om åklagar- och förundersökningsmyndigheterna tills vidare inte finns stadganden om rätten för dessa myndigheter att få sådana uppgifter som nämns här, måste ett uttryckligt omnämnande av saken tas in i 3 mom. Därtill har varje aktieägare rätt att kontrollera registeranteckningarna om sig själv i enlighet med vad som stadgas i personregisterlagen (471/87).

33 §. Enligt den gällande lagen har en fondandelsägare rätt att få sin andel inlöst av fondbolaget genom att han överläter sitt andelsbevis till fondbolaget. Inlösen har bokstavigt talat inneburit att andelen har återköpts mot kontant betalning. En förutsättning för inlösen är att andelsbeviset överlämnas till fondbolaget. Nu föreslås innehåll-

let i inlösningsskyldigheten bli preciserat så att begreppet inlösen enligt fondens stadgar också gäller de fall då fondandelen återgår till placeringsfonden genom att fondandelen byts ut mot enbart värdepapper som hör till placeringsfondens tillgångar eller mot värdepapper och kontanter. Det primära är dock fortfarande att andelar löses in mot kontant betalning, för det kräver inte enighet av parterna, andelsägaren och fondbolaget. För att en andel skall kunna bytas ut mot värdepapper eller värdepapper och kontanter krävs däremot att den ena parten kommer med ett inlösningsförslag som den andra parten godkänner. Förslaget kan framläggas av både andelsägaren och fondbolaget efter det att andelsägaren har framställt ett krav på att få avstå från sin andel. Fondbolaget skall när inlösningsavtalet görs upp se till att åtgärden inte äventyrar de övriga andelsägarnas intresse. En inlösen mot värdepapper eller mot värdepapper och kontanter är en snabb åtgärd som dessutom ger kostnadsinbesparingar tack vare att fondbolaget inte behöver börja realisera av fondens tillgångar. Å andra sidan kan fondbolaget sikta till att bli av med vissa värdepapper som andelsägaren vill ha. Syftet med förslaget är att göra stadgandet mera flexibelt.

I lagrummet föreslås att grunderna för bestämmande av andelens inlösningspris justeras. Enligt den gällande lagen skall andelen lösas in till sitt värde på inlösningsdagen. För tydlighets skull föreslås här dock en hänvisning till det beräkningssätt som anges i 23 §. För att andelsägarna skall bli behandlade på ett jämbördigt sätt förutsätts också att inlösen under alla förhållanden sker i den ordning som inlösningskraven har framställts.

Begreppet inlösen med medel direkt ur fonden föreslås bli justerat så att inlösen sker direkt om inlösningspriset är fondandelen värde för den dag då kravet på inlösen framställdes. Primärt betalas också inlösenpriset till andelsägaren samma eller senast följande dag, beroende på den tidpunkt enligt vilken andelens värde beräknas och om utbetalning då ännu samma dag kan ske genom förvaringsinstitutet. Inlösenpriset kan dock i vissa situationer betalas till andelsägaren inom en viss skäligen tid. Då förutsätts det att denna möjlighet nämns i fondens stadgar, så att andelsägaren när han fattat sitt placeringsbeslut har varit medveten om att betalningen kan ske med ett visst dröjsmål. I

praktiken kan betalningstiden inte bli längre än några dagar och den måste vara bunden till någon annan grund som går att fastställa objektivt, t.ex. den sedvanliga clearingtiden på penningmarknaden. Trots det skall inlösen ske till inlösningsdagens värde och fondbolaget måste i exempel-fallet realisera de behövliga penningmarknadsskuldebrev den dag kravet på inlösen har framställts.

I paragrafens 2 mom. föreslås tekniska justeringar på grund av att bankinspektionen som behörig myndighet har efterträtts av finansinspektionen.

Till paragrafen föreslås bli fogat ett nytt 3 mom., enligt vilket fondbolaget till de behöriga myndigheterna i de stater inom EES-området där andelar i den återköpsskyldiga placeringsfonden har marknadsförts måste sända ett meddelande om att det i ett visst enskilt fall av finansinspektionen har fått undantagstillstånd att överskrida den fastställda tiden för försäljning av värdepapper, varför återköpen av andelar i praktiken har avbrutits tills vidare. Förslaget bygger på direktivet om fondföretag (artikel 37.3).

5 kap. Fondbolags placeringsverksamhet

35 §. I denna paragraf föreslås en teknisk ändring i enlighet med statsrådets principbeslut av den 13 december 1995 om beredningen av ändringar i ministeriernas verksamhetsområden och av stadganden om verksamhetsområdena. Ordet finansministeriet ersätts med ordet statsrådet.

Innehållsmässigt föreslås paragrafen bli ändrad så att sådan verksamhet som väsentligt hör ihop med fondverksamheten bedöms från fall till fall i statsrådet i samband med ansökan om tillstånd. Något allmänt tillstånd till all slags verksamhet som väsentligt hör ihop med fondverksamheten beviljas inte, utan statsrådet prövar på samma sätt som hittills vilken verksamhet som i varje enskilt fall anses höra väsentligt ihop med fondverksamheten. Tillstånd kan beviljas om fondbolagets bolagsordning och närmast den sektor som anges där täcker den verksamhet som nämns i den aktuella ansökan om tillstånd. Eftersom statsrådet inte längre med stöd av 8 § fastställer ändringar i fondbolagets bolagsordning, skall till ansökan fogas bolagets bolagsordning för att definitionen av verksamhetsområdet skall kunna kontrolleras. Som sådan verksamhet som väsentligt hör ihop med fondverksam-

heten kunde fortfarande betraktas t.ex. förvaltning av en sådan fond som inte hör till lagens tillämpningsområde. En sådan fond kan vara t.ex. en fond som investerar i ädelmetaller. Det kunde också vara möjligt att bedriva samarbete med utländska fondföretag t.ex. i syfte att rationalisera marknadsföringen av deras andelar. Därtill kunde tillstånd beviljas för sådan verksamhet som gäller beräkning av placeringarnas värde och som bygger på ett serviceavtal mellan fondbolaget och en utomstående part. Som verksamhet som väsentligt hör ihop med fondverksamheten betraktas fortfarande inte t.ex. fastighetsinvesteringar, uthyrning av lokaler eller försäljning av datorprogram. Fondbolaget kunde dock, på samma sätt som hittills, äga den lokal där det verkar. Fondbolaget får inte föra över dylika kostnader som härrör från annan verksamhet på de förvaltningsarvodena som uppbärs av placeringsfonderna, eftersom andelsägarnas möjlighet att bedöma riskerna i samband med fondverksamheten då kan bli betydligt sämre. Fondbolagets uppgifter som väsentligt hör ihop med fondverksamheten får inte annars heller vara ägnad att störa den huvudsakliga uppgiften för den som ansöker om tillståndet.

36 §. I paragrafens 3 mom. föreslås tekniska ändringar på grund av att bankinspektionen som behörig myndighet har efterträtts av finansinspektionen. Paragrafens 5 mom. föreslås bli upphävt. Om främjande av en effektiv egendomsförvaltning föreslås bli stadgat i de nya 36 a och 36 b §§.

36 a §. I den nya 36 a § föreslås bli stadgat om fondbolagets rätt att placera av placeringsfondens medel i derivatinstrument. Om främjande av en effektiv egendomsförvaltning stadgas nu i 36 § 5 mom. Därmed kan placeringsfondens medel placeras i standardiserade derivatinstrument enligt lagen om handel med standardiserade optioner och terminer (772/88), på de villkor som finansinspektionen fastställer. Finansinspektionen har den 27 december 1995 meddelat föreskrifter om placering av placeringsfondernas medel i standardiserade och andra derivatinstrument. Finansinspektionen övervakar att de meddelade villkoren iakttas när den fastställer placeringsfondens stadgar samt fortlöpande när den övervakar lagenligheten av placeringsfondens fondverksamhet. Särskilt tillstånd av finansinspektionen krävs om fondbolaget ämnar placera av placeringsfon-

dens medel i derivatinstrument som gäller värdepapper enligt 36 § 2 mom. 2 punkten eller index för sådana värdepapper, eller värdepapper enligt 36 § 2 mom. 3 punkten eller om derivatinstrumenten har till syfte att skydda placeringsfondens medel mot valutakursfluktuationer och ränterisker genom andra en standardiserade valuta- och räntederivatinstrument. Enligt finansinspektionens föreskrifter beviljas ett särskilt tillstånd för en viss tid för att gälla derivatinstrument av en viss typ.

I syfte att precisera lagstiftningen och förtydliga finansinspektionens prövningsrätt föreslås att mera noggranna stadganden om fondbolagets rätt att placera av placeringsfondens medel i derivatinstrument tas in i lagen om placeringsfonder.

Artikel 21 i direktivet om fondföretag, som reglerar fondbolagens rätt att placera av placeringsfondernas medel i derivatinstrument, har tolkats så att man med stöd av den kan göra två slag av placeringar. Å ena sidan kan sådana placeringar göras i syfte att motverka riskerna i placeringsverksamheten och valutakursfluktuationerna och å andra sidan kan man genom att använda derivatinstrument försöka främja en effektiv egendomsförvaltning. Denna direktivets princip som beskriver derivatinstrumentens användningssyften föreslås bli inskriven i lagen om placeringsfonder. Främjandet av en effektiv egendomsförvaltning har i direktivet uppfattats som både passivt och aktivt. Syftet med främjandet av en effektiv egendomsförvaltning är dock inte att man kunde frångå principen om riskspridning genom att t.ex. öka en viss per emittent beräknad risk utöver de normala begränsningarna.

I paragrafens 1 mom. föreslås bli stadgat att placeringsfondens medel i syfte att motverka de risker som placeringsverksamheten medför kan placeras i standardiserade derivatinstrument. Dessa kan gälla både inhemska och utländska värdepapper eller index som gäller sådana värdepapper, så länge de på det sätt som avses i 1 kap. 3 § värdepappersmarknadslagen är föremål för offentlig handel. Fondbolaget kan också för placeringsfondens räkning ingå räntederivatavtal för att skydda placeringsfondens medel mot ränterisker. Också för att undvika risken för förluster i samband med valutakursfluktuationer kan fondbolaget med placeringsfondens medel ingå standardiserade derivatavtal. I derivatinstrument som gäller valutor

kan fondens medel placeras bara om placeringsfonden har medel placerade i värdepapper utställda i utländsk valuta och om syftet är att gardera sig mot valutakursfluktuationer. Om derivatavtal ingås utomlands, måste handeln ske via ett sådant utländskt options-samfund som avses i lagen om handel med standardiserade optioner och terminer. För att minska risken i samband med derivatinstrumenten ges de standardiserade derivatinstrumenten förtur, eftersom de är föremål för tillsyn och reglering.

I paragrafens 2 mom. föreslås att fondbolaget kunde placera av placeringsfondens medel i derivatinstrument också i syfte att främja en effektiv egendomsförvaltning. Ett exempel på sådant främjande av en effektiv egendomsförvaltning är det fall att en s.k. kombinationsfond, vars medel på grund av marknadsläget huvudsakligen har varit placerade på räntemarknaden, ändrar sin placeringspolitik i enlighet med stadgarna och beslutar att gå över till aktiemarknaden. Eftersom det i vissa fall kan vara oändamålsenligt att realisera icke förfallna fordringar, kan det med tanke på andelsägarnas intresse vara förnuftigt att ta derivatinstrument till hjälp för att göra övergången vid en tidigare tidpunkt. Eftersom principen om främjande av en effektiv egendomsförvaltning kan ge en möjlighet till en alltför långt gående tolkning av vilka åtgärder som kan anses höra dit, föreslås att placeringar av fondens medel som sker i syfte att främja en effektiv egendomsförvaltning måste ske enligt finansinspektionens meddelade villkor. Det väsentliga är att man inte genom placeringen vill uppnå en hävstångseffekt. Syftet med stadgandet är därmed att försöka garantera att rena spekulationer inte betraktas som främjande av en effektiv egendomsförvaltning.

Enligt förslaget kunde placeringsfondens medel i vissa fall placeras i enlighet med en mera strikt definition av begreppet derivatinstrument. Därmed kunde medel placeras i andra standardiserade derivatinstrument enligt 1 mom. än derivatinstrument som gäller valutor. Förslaget bygger på direktivet om fondföretag (artikel 21). I syfte att främja en effektiv egendomsförvaltning kunde placeringsfondens medel å andra sidan placeras i icke-standardiserade derivatinstrument. Det är dock inte ändamålsenligt att i lagen stadga om detaljerade villkor för placeringar i derivatinstrument enligt 2 mom., varför det här föreslås att finansinspektionen skall

meddela behövliga föreskrifter om saken.

Vidare föreslås i 2 mom. bli stadgat att finansinspektionen meddelar närmare föreskrifter om fondbolagets rätt att placera av placeringsfondens medel i derivatinstrument i andra stater än sådana som hör till EES-området. En förutsättning är att instrumenten sköts genom förmedling av ett utländskt optionsföretag som motsvarar de optionsföretag som avses i lagen om handel med standardiserade optioner och terminer. När man väljer sådana utländska clearingorganisationer och optionsföretag måste man särskilt beakta hur övervakningen av dem är ordnad och vilka säkerhetskrav som ställs på deras verksamhet samt vilken information det är ändamålsenligt att ge åt andelsägarna och dem som ämnar bli andelsägare.

Både när det gäller motverkande av risker och främjande av en effektiv egendomsförvaltning är avsikten att kontrollera risken. Därför föreslås i 3 mom. bli stadgat, att en affärstransaktion som gäller ett derivatinstrument skall täckas ända till den förmodade maximirisken. Avsikten är dock inte att placeringsfondens alla medel skall vara placerade i derivatinstrument eller ställda som säkerhet för sådana. Därtill föreslås i 3 mom. bli stadgat att finansinspektionen bestämmer under vilka förutsättningar den eventuella risken med en affärstransaktion är täckt på det sätt som avses i lagen.

I placeringsfondens stadgar skall enligt 17 § 2 punkten nämnas de närmare grunderna för bedrivandet av fondverksamheten. Grunderna skall vara sådana att de ger andelsägarna och de placerare som överväger att placera pengar i fonden en möjlighet att bedöma hur fondens värde utformas och vilka risker en placering i fondandelarna innebär. Även om placeringar i derivatinstrument är en del av placeringsfondens placeringsverksamhet, föreslås här på grund av riskerna med sådana placeringar att till paragrafen fogas ett 4 mom. som kompletterar 17 § 2 punkten. Enligt det skall fonden i sina stadgar kunna lägga fram sina placeringsstrategier så exakt att det av dem framgår hur man i placeringsverksamheten förhåller sig till placeringar i derivatinstrument. I stadgarna skall klart anges om fonden placerar medel i derivatinstrument eller inte. Om fondens medel kommer att användas för sådana transaktioner som avses i 1 och 2 mom., skall enligt 4 mom. 1 punkten i fondens stadgar nämnas de slag av derivatinstrument i

vilka placeringsfondens medel kommer att placeras samt syftet med användningen av dem. I stadgarna skall vidare anges hur mycket av fondens medel som samtidigt maximalt kan vara placerade i derivatinstrument. Det skall också anges hur mycket av placeringsfondens medel som kan utgöras av köpta eller sålda derivatinstrument, värderade t.ex. till premiernas marknadspris, och hur mycket av medlen som kan vara bundna i säkerheter.

Enligt momentets 2 punkt skall i fondens stadgar anges den marknad på vilken derivatavtal kommer att ingås samt enligt 3 punkten de både inhemska och utländska optionsföretag som fondbolaget har för avsikt att anlita. I lagrummet hänvisas till lagen om handel med standardiserade optioner och terminer, och de optionsföretag som avses där, både finländska och utländska, är alltid företag som har fått auktorisation inom EES-området. Enligt 3 punkten skall i stadgarna också anges vilka andra utländska optionsföretag än de som avses i den nämnda lagen som fondbolaget ämnar anlita.

Enligt 4 punkten skall i fondens stadgar ytterligare sägas tillräckligt om fondens inställning till riskerna med derivatinstrument, genom att de riskbedömningsmetoder som fonden tillämpar anges. Därmed skall i stadgarna bl.a. nämnas de metoder genom vilka fonden definierar riskpositionen för de totala placeringarna och följer upp de dagliga förändringarna i fondens värde. Vidare skall det nämnas hur fonden ämnar agera när en derivatplacering ger en betydande förlust, hur förlusten anpassas till samtida värdeförändringar i kontantportföljen och om fonden har fastställt gränser för hur stor förlusten av derivatplaceringarna får vara innan kontopositionen måste stängas. Om fondbolaget så önskar kan dessa principer fastställas rätt löst, men detta måste då framhållas i fondprospektet och i all marknadsföring.

36 b §. I den nya 36 b § föreslås att fondbolaget får rätt att för att främja en effektiv egendomsförvaltning ingå låne- och återköpsavtal avseende värdepapper som hör till placeringsfondens tillgångar. Det är karaktäristiskt att placeringsfondernas medel långfristigt placeras i värdepapper. Genom att delta i verksamhet med utlåning av värdepapper kan fonden få en extra avkastning på sina värdepapper. Samtidigt blir verksamheten på marknaden stabilare, likviditeten

förbättras och förtroendet för marknaden förbättras. Å andra sidan ger återköpsavtalen placeringsfonderna en möjlighet att temporärt frigöra kapital som är bundet i värdepapper. Ett behov av detta kan uppkomma t.ex. om någon på fonden har ställt inlösningskrav och fondens likvida medel inte förslår utan att dess värdepapperstillgångar realiseras. Återköpsavtalen kan sålunda användas för att kortvarigt tillfredsställa fondens finansieringsbehov. Eftersom placerares risk i samband med ett återköpsavtal är mindre än vid ett traditionellt penningkreditförhållande, blir också de finansiella kostnaderna för fonden lägre än den vanliga krediträntan. På grund av att återköpsavtal kan jämföras med penningkreditförhållanden, måste stadgandena i 39 § iakttas i tillämpliga delar. Både arten och omfattningen av dessa avtal föreslås bli begränsad.

I paragrafens 1 mom. föreslås bli stadgat om krav på låne- och återköpsavtalens art. Avtalen definieras i 4 kap. 5 a § 3 mom. i den ändring av värdepappersmarknadslagen som är under beredning. Den proposition som gäller ändring av värdepappersmarknadslagen samt annan lagstiftning som gäller clearing av värdepappershandel skall avlåtas till riksdagen under höstsessionen detta år.

I rättsligt hänseende kan låne- och återköpsavtal betraktas som avyttring i förening med en skyldighet eller rättighet för förvärvaren att fullgöra motsvarande värdepappersleverans till avyttraren. Den andra leveransen skall till sin storlek och sina egenskaper exakt motsvara den ursprungliga. Returneringskyldigheten, som samtidigt innebär en rätt att återlämna de värdepapper som utgör föremål för låneavtalet, är emellertid inte sakbunden. Avyttringen och returneringen är sinsemellan fristående rättshandlingar, och det är inte frågan om ett köp i förening med ett resolutivt villkor.

I ett låneavtal överlåter värdepapprens ägare tillfälligt och mot en ersättning värdepapper åt den som behöver lånet. Låntagaren får obegränsad äganderätt till värdepappren, men han förbinder sig att vid lånetidens slut återlämna i alla avseenden likvärdiga värdepapper till långivaren. Av principen med obegränsad äganderätt följer att låntagaren kan utnyttja de förvaltningsbefogenheter som är förknippade med värdepappren, och överlåta dem vidare. Med avvikelse från principen karakteriseras låneavtalet av att lånta-

garen måste betala ersättning till långivaren för värdepapprens avkastning. Låneavtalet kan vara tidsbundet eller gälla tills vidare. När sådana avtal ingås bör man dock minnas att främjandet av en effektiv egendomsförvaltning kännetecknas av att åtgärderna är temporära. Artikel 41 i direktivet om fondföretag förhindrar inte att låneavtal ingås med värdepapper som hör till placeringsfondens tillgångar. Däremot är sådan verksamhet ett exempel på främjande av sådan effektiv egendomsförvaltning som avses i artikel 21.

Ett återköpsavtal eller ett s.k. repoavtal kännetecknas av att värdepapprens ägare, i detta fall fondbolaget för placeringsfondens räkning, säljer av sina värdepapper och samtidigt förbinder sig att köpa tillbaka motsvarande värdepapper efter en viss tid. I avtalet bestäms ett fast återköpspris för de värdepapper som utgör föremål för transaktionen. Återköpsavtalet omfattar två giltiga, i förhållande till varandra omvända värdepappersköp som har knutits ihop genom ett särskilt avtalsarrangemang.

En placeringsfond kan vara part bara i ett sådant standardiserat låne- eller återköpsavtal som clearas inom en clearingorganisation eller ett optionsföretag. Syftet med detta krav är att förbättra parternas och därmed också placerarnas skydd. Eftersom återköpsavtalen kan jämföras med penningkreditförhållanden, och fondbolaget enligt direktivet om fondföretag (artikel 36) inte för placeringsfondens räkning får uppta lån annat än om medlemsstaten beviljar fonden tillstånd till detta och om krediten är temporär, gäller i fråga om återköpsavtal som ingåtts för placeringsfondens räkning i tillämpliga delar vad som stadgas i 39 §.

Vid låneavtal är långivarens och vid återköpsavtal är värdepappersägarens skydd beroende av både säkerhetens karaktär och övervakningen av den. Skyddet är fullständigt om säkerhetens värde förslår för att täcka den förmodade förlusten och när säkerheten övervakas effektivt så att den utan att säkerhetsägaren inskrider kan realiseras i det fall att säkerhetens ägare har misslyckats i sin leverans eller blivit insolvent. Av denna anledning föreslås i 2 mom. att låne- och återköpsavtal beträffande värdepapper som hör till fondens tillgångar kunde ingås bara mot tryggnadssäkerhet. Säkerheten anses vara tryggnad om dess värde när låneavtalet ingås är minst lika högt som det utlånade

värdepapprets. Säkerheten i samband med ett återköpsavtal är tryggande om den är lika stor som skillnaden mellan marknadsvärdet på de värdepapper som avtalet gäller och det avtalsenliga fasta återköpspriset. Fondbolaget skall dagligen beräkna värdet av den behövliga säkerheten och övervaka att säkerheten hela tiden är tryggande. Med tanke på avtalsparternas skydd är det nödvändigt att låntagaren överlåter säkerheten att förvaras av clearingorganisationen eller optionsföretaget för pantinnehavarens räkning till dess att låneavtalet löper ut.

Av den föreslagna 5 mom. 3 punkten framgår att beträffande värdepapper som hör till fondens tillgångar kan ingås låne- och återköpsavtal också utomlands. Enligt de allmänna stadgandena om val av lag regleras avtalen av lagstiftningen i det land där avtalen har ingåtts. I många stater ger dock lagstiftningen parterna en möjlighet att komma överens om vilken lagstiftning som skall tillämpas. När avtal ingås är det skäl att notera att de juridiska frågor som gäller värdepappersutlåning och återköp inte alls är reglerade i vissa stater. Också den reglering som gäller säkerheter varierar från stat till stat. Å andra sidan kan clearingorganisationerna eller optionsföretagen erbjuda tjänster som inte inbegriper förvaring av säkerheten för partens räkning. Därför måste fondbolaget när det ingår låne- och återköpsavtal utomlands försäkra sig om att avtalet garanterar parten ett minst lika gott skydd som de inhemska avtalen. Detta innebär att fonden som avtalspart får ett starkt skydd som bygger på säkerheten om motparten blir insolvent eller annars misslyckas i sin leverans och att fondbolaget har en verklig möjlighet att se till att säkerhetens värde är tryggande under hela den tid avtalet är i kraft.

I paragrafens 3 mom. föreslås bli stadgat att beträffande de värdepapper som ingår i placeringsfondens tillgångar får ingås låneavtal till sammanlagt högst ett belopp som motsvarar en fjärdedel av värdet av fondens placeringar i värdepapper. Begränsningen behöver dock inte tillämpas om fondbolaget enligt villkoren i låneavtalet kan säga upp låneavtalet när som helst, så att de värdepapper som har lånats ut omedelbart återlämnas.

I paragrafens 4 mom. föreslås bli stadgat om hur stor del av fondens tillgångar som samtidigt kan vara föremål för återköpsavtal. Eftersom återköpsavtalen kan jämföras med

penningkreditförhållanden, skall placeringsfondens krediter och återköpsavtal räknas ihop. Det sammanlagda beloppet får inte enligt direktivet om fondföretag överstiga ett belopp som motsvarar en tiondedel av placeringsfondens tillgångar.

Låne- och återköpsavtalen är en del av placeringsfondens placeringsverksamhet. Därför föreslås i paragrafen bli intaget ett 5 mom. som kompletterar 17 § 2 mom. Enligt dess 1 punkt skall i fondens stadgar anges att fondbolaget har för avsikt att ingå låne- och återköpsavtal eller både och avseende värdepapper som hör till placeringsfondens tillgångar. I 2 punkten förutsätts dessutom att det i stadgarna skall anges hur stor del av fondens värdepappersplaceringar eller tillgångar som samtidigt maximalt kan vara föremål för sådana avtal som avses i 1 punkten. Enligt 3 punkten skall i stadgarna ytterligare anges den clearingorganisation eller det optionsföretag vars tjänster fondbolaget ämnar anlita.

En placeringsfond kan inte vara låntagande part i ett låneavtal. Förfarandet skulle strida mot principen i 39 § 1 mom., enligt vilken placeringsfondens medel inte kan ställas som säkerhet annat än i de fall som särskilt nämns i lagrummet. Där uppräknas dock inte låneavtal bland sådana rättshandlingar till säkerhet för vilka fondens tillgångar kunde pantsättas. Av samma anledning kan fonden inte ingå s.k. omvända återköpsavtal (på engelska *reverse repo*) beträffande de värdepapper som hör till dess medel.

Enligt direktivet om fondföretag (artikel 42) är blankning av värdepapper förbjuden. Detta innebär att säljaren gör ett avslut med värdepapper som han inte vid transaktionsögonblicket äger och som han inte annars heller bestämmer över.

I 6 mom. föreslås att finansinspektionen får rätt att meddela föreskrifter om låne- och återköpsavtal som placeringsfonden ingår utanför EES-området. I punkterna 1-5 regleras avtalens art och omfattning, finansinspektionens uppgift blir att bestämma om under vilka förutsättningar, i vilka stater och genom vilka clearingorganisationer och optionsföretag sådana låne- och återköpsavtal som avses i lagen får ingås. Vid valet av dessa utländska clearingorganisationer och optionsföretag bör det särskilt beaktas hur övervakningen är ordnad och vilka säkerhetskrav som ställs på verksamheten samt vilken information det är ändamålsenligt att

lämna till andelsägarna och dem som ämnar bli andelsägare.

37 §. Till 1 mom. föreslås bli fogade nya stadganden om placering av placeringsfondens medel i andelar i s.k. slutna (på engelska *closed end*) placeringsfonder eller fondföretag. En sluten placeringsfond karakteriseras särskilt av att fondbolaget eller fondföretaget inte direkt eller indirekt löser in sina andelar. Det bör dock noteras att t.ex. i Storbritannien är återköp jämställt med en försäkran av fondbolaget att andelsägarna har en möjlighet att sälja sina andelar på en marknadsplats till ett pris som inte märkbart avviker från ett återköpspris beräknat enligt nettovärdet av fondens tillgångar. De slutna placeringsfonderna och de slutna fondföretagen har ofta en rättslig karaktär som gör dem till en helhet som är jämförbar med ett aktiebolag.

Enligt direktivet om fondföretag får en placeringsfond eller ett fondföretag inte förvärva andelar i andra företag för kollektiva investeringar, såvida dessa inte är företag för kollektiva investeringar i den betydelse som avses i första och andra strecksatsen i artikel 1.2 (artikel 24.1). En sådant placeringsfond eller ett sådant fondföretag definieras så att det har till syfte att företa kollektiva investeringar med kapital från allmänheten, att det tillämpar principen om riskspridning och att dess andelar på begäran av innehavaren återköps eller inlöses med medel ur fondens eller företagets tillgångar (artikel 1.2). Däremot ställer direktivet om fondföretag i övrigt inga krav på placeringsfondens eller fondföretagets placeringspolitik. Det innebär att placeringsfondens eller fondföretagets tillgångar kan vara placerade huvudsakligen också i andra objekt än värdepapper. I 3 mom. föreslås det enligt ovan nämnda kriterier bli bestämt hurdana de placeringsfonder och fondföretag med en öppen kollektiv placeringsverksamhet skall vara i vilkas andelar placeringsfondens medel kan placeras.

Paragrafens 3 mom. föreslås vidare bli kompletterat med en begränsning av fondbolagets rätt att placera av placeringsfondens medel i andelar i en och samma placeringsfond eller ett och samma fondföretag. Enligt förslaget kan till placeringsfonden förvärvas högst en tiondedel av andelarna i en och samma placeringsfond eller i ett och samma fondföretag. Förslaget bygger på direktivet om fondföretag (artikel 25.2).

I 4 mom. föreslås en begränsning av pla-

ceringarna i masskuldebrev med en och samma emittent. Enligt denna kan i placeringsfondens tillgångar ingå högst en tiondedel av de masskuldebrev som en och samma emittent har emitterat. Begränsningarna behövs för att den riskspridning som förutsätts i 36 § 1 mom. skall bli genomförd i enlighet med direktivet om fondföretag. Det är inte tillräckligt att placeringarna i värdepapper med samma emittent inte får uppgå till mer än ett belopp som motsvarar en tiondedel av placeringsfondens tillgångar, för i teorin är det möjligt att en placeringsfond som förvaltar stora tillgångar de facto har möjlighet att förvärva en viss emittents alla värdepapper och trots det hållas inom de gränser som anges i 37 § 2 mom.

I 4 mom. i den gällande lagen stadgas att högst 35 % av placeringsfondens medel kan placeras i sådana värdepapper som avses i lagrummet. Dessa stadganden föreslås bli flyttade till 5 mom. och ändrade så att de mera exakt motsvarar det som sägs i artikel 22.3 i direktivet om fondföretag. I förslaget konstateras att i princip kan alla placeringsfondens medel placeras i de ovan nämnda värdepappren, dock med den begränsningen att högst 35 % av placeringsfondens medel kan placeras i värdepapper med en och samma emittent eller garant som finns upptagen i förteckningen. Lagrummet föreslås också bli ändrat så att man vidgar kretsen av de stater, delstater i dem eller andra lokala offentliga samfund som kan stå som emittenter eller garantier för de värdepapper i vilka fondbolaget kan placera den ovan nämnda andelen av placeringsfondens medel. Utom i de här uppräknade värdepappren emitterade eller garanterade av offentliga samfund i Finland och EES-staterna kan placeringsfondens medel också placeras i värdepapper emitterade eller garanterade av andra medlemsstater i Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling, OECD, eller av delstater eller andra lokala offentliga samfund i dem. Enligt den gällande lagen kan motsvarande del av placeringsfondens medel placeras i värdepapper emitterade eller garanterade av ett sådant internationellt offentligt samfund i vilket åtminstone två EES-stater är medlemmar. Detta stadgande föreslås bli ändrat så att kravet på medlemskap lindras så att det anses tillräckligt om en EES-stat är medlem i det internationella offentliga samfundet.

I paragrafens 6 mom. föreslås bli stadgat

om den nu i 5 mom. nämnda utvidgade begränsningen för placeringar i sådana masskuldebrev vilkas emittent är ett kreditinstitut som är underkastat offentlig tillsyn avsedd att skydda skuldebrevsinnehavarna och som har sitt säte i en EES-stat. Regleringen föreslås bli ändrad för att mera exakt motsvara artikel 22.4 i direktivet om fondföretag. I förslaget konstateras att i princip kan alla placeringsfondens medel placeras i de ovan nämnda värdepappren, dock med den begränsningen att högst en fjärdedel av dem kan placeras i dylika masskuldebrev med en och samma emittent. Enligt en ytterligare begränsning får de placeringar som överstiger en tjugonndedel av placeringsfondens tillgångar inte sammanlagt utgöra mer än fyra femtedelar av placeringsfondens tillgångar.

I paragrafens 7 mom. föreslås bli stadgat att fondbolaget med tillstånd av statsrådet får grunda en placeringsfond vars alla medel enligt stadgarna kommer att placeras i värdepapper emitterade eller garanterade av offentliga samfund. Enligt 37 § 7 mom. i den gällande lagen kan finansinspektionen bevilja ett fondbolag ett sådant tillstånd. Tillståndet har dock alltid varit tidsbegränsat och det kan beviljas bara av särskilda skäl. Enligt det föreslagna 7 mom. är tillståndet inte tidsbegränsat, utan syftet med lagrummet är att göra det möjligt att grunda bestående placeringsfonder som enbart placeras i värdepapper emitterade eller garanterade av offentliga samfund. Tillstånd måste beviljas om placeringsfonden uppfyller de krav som ställs på den. För det första skall fondens medel placeras i värdepapper som emitterats eller garanterats av offentliga samfund. Värdepappren skall vara sådana värdepapper som avses i 5 mom. och de skall härröra från minst sex olika emissioner, och i en och samma emission får inte placeras mer än 30 % av fondens medel. I ett extremfall kan placeringsfondens alla medel i praktiken placeras i värdepapper som har emitterats eller garanterats av ett och samma offentliga samfund, så länge värdepappren enligt ovanstående härrör från sex olika emissioner. I fondens stadgar skall vidare nämnas de stater samt lokala och internationella offentliga samfund som står som emittenter eller garanter för de värdepapper i vilka mer än 35 % av fondens medel kommer att placeras. För det andra skall det när tillståndet beviljas säkerställas att andelsägarna i detta slag av fond får motsvarande skydd som andelsä-

garna i en sådan fond som iakttar begränsningarna enligt 2, 4 och 5 mom.

I det nya 8 mom. föreslås bli stadgat att vid beräkning av de i 2 mom. avsedda placeringar som överstiger en tjugonndedel av fondens tillgångar i värdepapper med en och samma emittent, vilka inte sammanlagt får överstiga två femtedelar av fondens tillgångar, inräknas i denna andel på 40 % inte de i 5 mom. avsedda placeringarna i värdepapper emitterade eller garanterade av offentliga samfund eller de i 6 mom. avsedda placeringarna i masskuldebrev emitterade av ett kreditinstitut som står under offentlig tillsyn. I syfte att uppnå en riskspridning föreslås vidare bli stadgat att de i 2, 5 och 6 mom. avsedda placeringarna i värdepapper med en och samma emittent inte får överstiga 35 % av placeringsfondens tillgångar. Syftet med begränsningen framgår t.ex. därav att utan stadgandet i 8 mom. kunde placeringsfondens medel samtidigt placeras enligt 2 mom. i aktier i en viss bank (högst en tiondedel), enligt 5 mom. i sådana av samma bank emitterade värdepapper som har garanterats av t.ex. någon stat inom EES-området (35 %) samt enligt 6 mom. i av banken emitterade masskuldebrevslån (en fjärdedel), vilket innebär att maximalt sju tiondedelar av fondens medel kunde placeras i värdepapper med en och samma emittent. Det föreslagna 8 mom. begränsar dessa kombinationer till högst 35 % av fondens tillgångar. Förslaget bygger på direktivet om fondföretag (artikel 22.5).

37 a §. Till lagen föreslås bli fogad en ny 37 a §, till vilken överförs de stadganden som nu ingår i 37 § 6 och 7 mom., med behövliga ändringar och tillägg. I 1 mom. föreslås bli stadgat om det förbud som nu anges i 37 § 6 mom., enligt vilket fondbolaget inte får placera placeringsfondens medel i en annan placeringsfond som samma fondbolag förvaltar. Undantagsvis är sådana placeringar dock tillåtna om den senare placeringsfonden är en s.k. specialfond. Placeringarna i andelar i en sådan specialfond skall också nämnas i fondens stadgar. Med specialfond avses här en sådan placeringsfond vars medel enligt fondens stadgar placeras inom ett visst geografiskt område eller en viss ekonomisk sektor. Stadgandet bygger på tanken att det är ändamålsenligt att tillåta placeringar i sådana placeringsfonder som i sin verksamhet har specialiserat sig på vissa investeringsobjekt. På detta sätt kan man

uppnå inbesparingar t.ex. i kostnaderna för investeringsundersökningar.

Det ovan nämnda stadgandet föreslås bli kompletterat så att man utvidgar kretsen av fondbolag som förvaltar fonder i vilkas andelar det primärt är förbjudet att placera av placeringsfondens medel. Med samma fondbolag, dvs. det fondbolag som förvaltar fonder vilkas medel placeras i andelar i varandra, jämställs ett sådant annat fondbolag som har gemensam företagsledning med det fondbolag som förvaltar den ifrågavarande fondens tillgångar eller så att bestämmanderätten i båda fondbolagen utövas av samma part eller så att fondbolagen förenas av ett betydande direkt eller indirekt ägoförhållande. Avsikten är också att en s.k. allmän fond placeras i specialfondernas andelar och inte tvärtom. Å andra sidan skall lagrummet tillämpas också om placeringsfondens medel placeras i andelar i ett fondföretag som förvaltas av samma fondbolag eller ett därmed jämförbart fondbolag. Det är nödvändigt att utsträcka stadgandena att gälla också fondföretag för att en enhetlig reglering skall kunna tillämpas på deras överlåtbara andelar och reglerna inte skall kunna kringgå så att man grundar ett fondföretag i en annan stat och därifrån marknadsför andelar i Finland eller utomlands så att de kan förvärfvas till en finsk placeringsfond. Regeln att fondbolaget inte får uppbära provisioner eller ersättningar när medel i de fonder som bolaget förvaltar placeras i varandras andelar, gäller inte enbart provisioner och kostnader i samband med inlösning och utgivning av andelar, utan också förvaltnings- och konsulteringstjänster. Förslagen bygger på direktivet om fondföretag (artikel 24.3, första stycket och 24.4, andra stycket).

I 37 § 7 mom. i den gällande lagen stadgas om möjligheten för placeringsfonderna att av finansinspektionen ansöka om tillstånd till undantag från de förpliktelser eller förbud enligt 37 § 1—6 mom. som gäller fondens placeringsverksamhet. Tillstånd kan av särskilda skäl beviljas för viss tid. I motiveringen till lagrummet nämns som exempel på sådana särskilda skäl det fall att fondens placeringsbegränsningar har överskridits av orsaker som är oberoende av fonden eller på grund av att teckningsrätter har utnyttjats. Också stadgarna för sådana placeringsfonder som enbart placeras i värdepapper emitterade av offentliga samfund har kunnat godkännas med stöd av detta lagrum. Place-

ringspolitiken för de placeringsfonder som placerar sina medel i värdepapper emitterade av offentliga samfund föreslås bli reglerad i det ändrade 37 § 7 mom. Därför behövs förfarandet med undantagstillstånd inte längre.

Enligt direktivet om fondföretag (artikel 26.1, första stycket) behöver en placeringsfond inte iaktta begränsningarna för sin placeringspolitik när den utnyttjar teckningsrätter för värdepapper som ingår i fondtillgångarna. Bestämmelsen medför direkt rättigheter för medlemstaternas rättssubjekt, och den ger inte myndigheterna någon möjlighet att genom ett tillståndsförfarande göra denna rätt tidsbegränsad. Av placeringsfonderna förutsätts bara att de vid sina försäljningstransaktioner prioriterar rättelse av förhållandet med hänsyn till andelsägarnas intressen (artikel 26.2). Samma prioriteringar skall enligt direktivet iakttas om begränsningarna för placeringarna har överskridits av skäl som är oberoende av fonden. Därför föreslås i 2 mom. bli stadgat om rätten för placeringsfonden att inte iaktta kraven enligt 37 § 1—6 mom. när det utnyttjar teckningsrätter eller när begränsningarna för placeringarna har överskridits av orsaker som är oberoende av fonden.

I samma moment föreslås också bli stadgat att begränsningarna enligt 37 § 4 mom. inte behöver iakttas om det vid förvärvstidpunkten inte går att uppskatta bruttomängden av masskuldebrev eller nettomängden av värdepappren (artikel 25.2, andra stycket).

I paragrafens 3 mom. föreslås bli stadgat att en nystartad placeringsfond inte i sin placeringsverksamhet behöver iaktta begränsningarna enligt 37 § 2, 5, 6, 7 och 8 mom. under de första sex verksamhetsmånaderna, om finansinspektionen beviljar fonden tillstånd till detta. Placeringsfondens medel skall trots undantagstillstånd placeras med iakttagande av principen om riskspridning. Enligt den nya 16 a § skall fonden för att kunna fungera lyckas förvärva ett placeringskapital på minst 10 miljoner mark under sex månader från det att stadgarna har godkänts. Eftersom det för en liten fond kan vara svårt att sprida sina placeringar på olika objekt i den omfattning som stadgandena förutsätter, kan fonden beviljas en sådan lättnad för en övergångsperiod. Förslaget bygger på direktivet om fondföretag (artikel 26.1, andra stycket).

37 b §. Till lagen föreslås bli fogad en ny 37 b §, med en definition av begreppet emit-

tent i 37 § 2 mom. Stadgandet motiveras med principen om riskspridning så att risken inte anses ha blivit tillräckligt spridd om medlen placeras i värdepapper som i sig har olika emittenter, men placeringarna koncentreras till en enda koncern. I förslaget betraktas som en helhet i vars värdepapper högst en tiondedel av placeringsfondens medel kan placeras, sådana bokföringsskyldiga i vilka en annan bokföringsskyldig eller ett därmed jämförbart utländskt företag har bestämmanderätt på det sätt som avses i 22 b § bokföringslagen.

38 a §. Till lagen föreslås bli fogad en ny 38 a §, vars 1 mom. ger statsrådet rätt att för en placeringsfond fastställa stadgar som innehåller avvikelser från 23 § 2 mom., 33 §, 36 § 2—5 mom., 37 § 1 och 2 mom. samt 57 c § 1 och 2 mom. En sådan placeringsfond placerar enligt definitionen i 1 § 1 punkten huvudsakligen sina medel i värdepapper. En del av fondens medel kunde dock med avvikelse från vad som stadgas i 36 § placeras t.ex. i fastigheter eller aktier i bostadsaktiebolag. I syfte att underlätta finansieringsläget för små och medelstora företag kunde enligt detta lagrum placeringsfondens stadgar också fastställas med avvikelse från 37 § 1 och 2 mom. samt 36 § 2 mom. 4 punkten. På samma sätt kunde man sporra till frivilligt pensionssparande.

Om placeringsfondens tillgångar delvis består av t.ex. fastigheter eller värdepapper som inte är föremål för offentlig handel, måste förfarandet vid bestämmandet av placeringsfondens och fondandelens värde, på grund av placeringsobjektens specialkaraktär kunna avvika från vad som stadgas i den gällande lagen. Enligt det föreslagna 23 § 2 mom. skall de värdepapper som hör till placeringsfonden uppskattas enligt marknadsvärdet. Placeringsfondernas medel kan inte enligt den gällande lagen investeras i fastigheter. Av fastighetsmarknadens karaktär följer att det för fastigheter inte går att finna något verkligt marknadspris, utan fastighetens värde bygger alltid på en uppskattning av sakkunniga. Därför kan stadgandet i 23 § 2 mom. inte analogt tillämpas på fondens fastighetstillgångar. Motsvarande värderingsproblem gäller tillgångar som utgörs av värdepapper som inte är föremål för offentlig handel.

Den föreslagna nya typen av fonder kan också ha problem med att säkra sin likviditet. Därför kan det under vissa omständig-

heter för att trygga fondens existens och för att förebygga en snedvridning av konkurrensen vara ändamålsenligt att ge avkall på fondens inlösningskyldighet enligt 33 §. Inlösen kunde enligt förslaget ske t.ex. efter vissa i stadgarna fastställda intervaller. Däremot frångår man inte kravet på att fonden fortlöpande skall ge ut nya andelar. Av ovan nämnda orsaker borde man vid behov kunna ge avkall på kravet enligt 57 c § 1 och 2 mom. på offentliggörande av andelens värde samt antalet utelöpande fondandelar.

För att stadgarna och ändringar i dem skall kunna fastställas enligt lagrummet, får de inte strida mot allmänt och andelsägarnas intresse. Statsrådet kunde också efter att ha hört sökanden ställa särskilda villkor och begränsningar för en sådan placeringsfonds verksamhet. Ändringarna i fondens stadgar träder i kraft en månad efter fastställandet, om inte statsrådet bestämmer annat.

I 2 mom. föreslås bli stadgat att vederbörande ministerium vid behov kan meddela närmare föreskrifter om minimiinnehållet i stadgarna för de i 1 mom. avsedda fonderna av olika typ. På samma sätt kan ministeriet bestämma närmare om hur fondens tillgångar skall värderas samt om kompetenskrav för den som utför värderingen. Vidare kan ministeriet också bestämma om vilken specialinformation som skall offentliggöras om dessa fonder.

I 3 mom. föreslås bli stadgat att namnet på en sådan placeringsfond som avses i 1 mom. skall ange på vilket sätt den avviker från de placeringsfonder som grundats enligt den gällande lagen. Namnet skall väljas så att det inte är ägnat att vilseleda placerarna i fråga om fondens karaktär.

I 4 mom. föreslås bli stadgat att utöver vad som i 3 mom. är stadgat om placeringsfondens namn, skall i allt marknadsföringsmaterial som gäller en sådan placeringsfond som avses i 1 mom. betonas att fonden har en särskild karaktär.

De placeringsfonder vilkas stadgar har fastställts enligt 38 a § får inte rätt att marknadsföra av sina andelar inom EES-området med stöd av direktivet om fondföretag.

39 §. Paragrafens 1 mom. föreslås bli ändrat så att fondbolaget med tillstånd av finansinspektionen för placeringsfondens räkning i tillfälligt syfte får uppta penningkredit för fondverksamheten. Ett sådant syfte kan vara t.ex. krediter för att säkra likviditeten i ett fall då de likvida medlen inte förslår för

uppfyllande av inlösningskyldigheten, och marknadsläget inte är särskilt gynnsamt för en realisering av fondens tillgångar med tanke på de övriga andelsägarnas intressen. Krediter kunde också användas om man beslutar att utnyttja teckningsrätter som hör till fondens tillgångar och det inte finns tillräckligt med likvida medel. Krediterna får inte överstiga en tiondedel av värdet av fondens tillgångar. Förslaget bygger på direktivet om fondföretag (artikel 36.2). Enligt 17 § 1 mom. 2 punkten skall det i fondens stadgar nämnas att fonden har en möjlighet att uppta kredit.

Enligt förslaget får fonden också förvärva utländsk valuta i form av s.k. *back-to-back-lån* genom kreditförmedling. Med dessa motsvarighetslån avses lån i utländsk valuta som placeringsfonden får när det köper och innehar utländska värdepapper. Samtidigt skall av fondens medel minst det upplånade beloppet i fondens bokföringsvaluta depone-ras för besittning av långivaren eller en av denna namngiven part. På lån som har upptagits i syfte att undvika kursrisker, tillämpas inte denna lags stadganden, trots att lånen till sina egenskaper motsvarar *back-to-back-lån*. Förslagen motsvarar direktivet om fondföretag (artikel 36.1, andra stycket).

Förbudet att för placeringsfondens räkning bevilja lån av fondens medel eller att ställa borgen eller annan säkerhet för tredje parts förbindelser, som föreslås bli flyttat till ett nytt 4 mom., motsvarar till sitt innehåll den nuvarande lagen. Vidare föreslås att huvudregelns allmänna förbud att lämna av placeringsfondens tillgångar i pant inte skall begränsa fondens rätt att förvärva värdepapper som inte är till fullo betalda. Förvärvet av ett sådant värdepapper skapar en skyldighet att betala den återstående delen till emittenten på anmodan.

Fondbolagets rätt att pantsätta av fondens tillgångar måste utvidgas för att man de facto för placeringsfondens räkning skall kunna uppta sådana tillfälliga krediter för fondverksamheten som nämns i första meningen i 1 mom. I den gällande lagen beviljas fondbolaget rätt att ställa placeringsfondens tillgångar som säkerhet för ansvar till följd av ett standardiserat options- och termsavtal. Det nuvarande 2 mom. föreslås bli ändrat och samtidigt flyttat till ett 3 mom., och rätten att lämna tillgångar i pant enligt 1 mom. i den gällande lagen föreslås bli utvidgad på två sätt. För det första kan placeringsfondens

tillgångar ställas som säkerhet för ansvar som följer av sådana andra än standardiserade derivatinstrument. För det andra kan fondens tillgångar ställas som säkerhet för lån som i enlighet med 1 mom. har upptagits för fondverksamheten.

Den rätt som finansinspektionen i det nya 3 mom. föreslås få att meddela föreskifter om kreditupptagning och om användande av placeringsfondens tillgångar som säkerhet för lån motsvarar den nuvarande lagen.

6 kap. Förvaringsinstitut

40 §. Paragrafens 1 mom. föreslås bli ändrat för att motsvara ändringen i 1 § 4 punkten. Vidare föreslås att i lagrummet stadgas om krav på förvaringsinstitutets säte. Direktivet om fondföretag förutsätter att ett sådant förvaringsinstitut som avses i direktivet regelmässigt skall ha sitt säte i samma medlemsstat som fondbolaget eller att det åtminstone har etablerat sig där, om den har sitt regelmässiga säte i någon annan stat inom EES-området (artikel 8).

Därtill föreslås i 5 mom. tekniska ändringar på grund av att bankspektionen som behörig myndighet har efterträtts av finansinspektionen.

41 §. I paragrafens 1 mom. föreslås tekniska ändringar på grund av att bankspektionen som behörig myndighet har efterträtts av finansinspektionen.

Till paragrafen föreslås bli fogat ett nytt 4 mom., enligt vilket fondbolaget på begäran för en andelsägare eller den som ämnar bli andelsägare skall förete överenskommelsen med förvaringsinstitutet eller en kopia av den.

42 §. Till paragrafen föreslås bli fogat ett nytt 2 mom., enligt vilket en andelsägare kan rikta ett skadeståndskrav antingen direkt till förvaringsinstitutet eller indirekt via fondbolaget, varvid fondbolaget är skyldigt att reagera och att agera för andelsägarens räkning. I praktiken är det lätt att vända sig direkt till förvaringsinstitutet, när det finns ett direkt rättsligt förhållande mellan andelsägaren och förvaringsinstitutet. Annars kan saken skötas via fondbolaget. Fondbolaget är för sin del skyldigt att i enlighet med 60 § ersätta en skada som har åsamkats andelsägaren på grund av att bolaget har försummat sin skyldighet att agera i det fall att förvaringsinstitutet anses ha åsamkat andelsägaren skada. Förslaget motsvarar direktivet om

fondföretag (artikel 9).

7 kap. Revision och bokslut

47 §. Paragrafen föreslås bli ändrad så att kravet på att revisorn minst en gång i månaden skall granska riktigheten av det beräknade värdet av en fondandel och att fonden sköts enligt stadgarna, modifieras så att granskning skall göras minst tre gånger mellan årsberättelsen och halvårsrapporten, och en av dessa gånger skall infalla lämpligt strax innan berättelsen eller rapporten offentliggörs. I sig frångås inte kravet på att revisorn skall sköta granskningsuppgifterna kontinuerligt. Revisorerna kan därmed inom den ram som god revisionssed förutsätter friare än tidigare besluta när det är ändamålsenligt att utföra en granskning och hur ofta en sådan behövs. En övergång till tre mera fritt inplacerade granskningsgångar är motiverad med tanke på att granskningen skall bli ändamålsenligt utförd utan att effektiviteten blir lidande.

Till paragrafen föreslås bli fogat ett nytt 2 mom., enligt vilket revisorn över sin granskning enligt 1 mom. skall skriva en revisionsberättelse som han sänder till fondbolaget för kännedom. Fondbolaget för sin del skall utan dröjsmål sända en kopia av berättelsen till finansinspektionen för kännedom. Skyldigheten att skriva en revisionsberättelse gör det möjligt att övervaka när granskningarna har utförts och vad som har granskats, och är ägnad att säkra att de i lag förutsatta granskningarna sköts vid rätt tidpunkt och i tillräcklig utsträckning. Samtidigt gör det granskningen och de uppgifter som har givits vid den mera tillförlitliga, vilket ökar placerarnas skydd. Stadgandet förtydligar därtill förhållandet mellan lagen om placeringsfonder och bl.a. den allmänna sekretesskyldigheten enligt 25 § revisionslagen.

49 §. I paragrafen föreslås tekniska ändringar på grund av att bankinspektionen enligt lagen om finansinspektionen som behörig myndighet har efterträtt av finansinspektionen.

Enligt paragrafens nuvarande ordalydelse skall fondbolaget till finansinspektionen sända fondbolagets och placeringsfondens bokslutshandlingar, revisionsberättelserna samt de handlingar om skötseln av fondbolaget och placeringsfonden vilka revisorerna har överlämnat till styrelsen. När det i paragrafen föreslås bli stadgat om handlingar vilka i

kopia skall sändas till finansinspektionen, är avsikten inte att de förstnämnda handlingarna skall sändas in i original. Fondbolaget skall själv förvara originalen av boksluts- och revisionshandlingarna för fondbolaget och den placeringsfond som det förvaltar. Därför föreslås paragrafens ordalydelse bli ändrad så att alla de där uppräknade handlingarna skall skickas in som kopior.

50 §. I 2 och 3 mom. föreslås tekniska ändringar på grund av att bankinspektionen enligt lagen om finansinspektionen som behörig myndighet har efterträtt av finansinspektionen.

8 kap. Överlåtande av placeringsfonds-förvaltning

Den nuvarande lagens 8 kap. föreslås bli kompletterat med mera detaljerade stadganden om överlåtande av placeringsfonds-förvaltning, varmed avses att förvaltningen av en placeringsfond överläts från ett fondbolag till ett annat. I undantagsfall, dvs. när förvaltningen av en placeringsfond tillfälligt har övergått på förvaringsinstitutet, sker överlåtandet från ett förvaringsinstitut till ett fondbolag. Överlåtandet av placeringsfonds-förvaltningen kan, på samma sätt som i dag, ske antingen frivilligt genom avtalsrättsliga arrangemang eller på den grund att fondbolaget inte enligt lag har rätt att fortsätta med sin verksamhet. Stadgandena om upplösande av en placeringsfond, som nu också ingår i 8 kap., föreslås bli flyttade till ett nytt 8 c kap., där det också stadgas om upplösande av fondbolag. I samband härmed definieras de fall i vilka ett förvaringsinstitut kan vara part i en rättshandling som gäller överlåtande av placeringsfonds-förvaltning. Detta beror på att förvaringsinstitutets förvaltning av placeringsfonderna har ett organiskt samband med fondbolagets existens.

51 §. Denna paragraf gäller frivilligt överlåtande av placeringsfonds-förvaltning. Under den tid ett fondbolag förvaltar placeringsfonder kan det uppstå situationer när fondbolaget anser det nödvändigt att överlåta förvaltningen av en eller flera placeringsfonder på ett annat fondbolag. Också andelsägarnas intresse kan ligga till grund för åtgärden. I 1 mom. föreslås att fondbolagets förvaltning kunde överlåtas på ett annat fondbolag. I lagrummet anges den huvudprincip enligt vilket det *överlåta*de fondbolaget överlåter förvaltningen av den eller de aktuella place-

ringsfonderna på ett *övertagande fondbolag*. Eftersom myndigheterna måste ha en möjlighet att i fondandelsägarnas intresse ingripa i sådana överlåtelser, skall placeringsfondsförvaltning kunna överlåtas bara med tillstånd av finansinspektionen, vilket är fallet också i dag.

I paragrafens 2 *mom.* föreslås att de fondbolag som deltar i överlåtet av placeringsfondsforvaltningen skall uppgöra en skriftlig överlåtelseplan. Den skall dateras, undertecknas och godkännas av styrelsen för både det överlåtet och det övertagande fondbolaget. Styrelserna fattar sina beslut enligt det förfarande som anges i 14 §, vilket innebär att ett enskilt beslut inte anses vara formellt riktigt, om inte de av fondandelsägarna valda medlemmarna i fondbolagets styrelse förenar sig om det.

I lagrummet föreslås också minimikrav på innehållet i överlåtelseavtalet, för att både fondbolagets styrelser och finansinspektionen säkert skall få tillräcklig information för att kunna fatta beslut i saken. Därmed förutsätts i 1 punkten att i överlåtelseplanen skall anges firma, handelsregisternummer, adress och hemort för de fondbolag som deltar i överlåtet. Om postadressen inte är densamma som besöksadressen, skall båda anges. Enligt 2 punkten skall namnet på den överförda placeringsfonden uppges i överlåtelseplanen. Vidare förutsätts i 3 punkten att man i planen anger orsakerna till överlåtet och i 4 punkten att det nämns vilket vederlag som till fondbolaget betalas för överlåtet av placeringsfondens förvaltning. Enligt 5 punkten krävs också en utredning över att den fond som skall överlåtas inte har sådana krediter som avses i 39 § och enligt 6 punkten ett förslag om när överlåtet skall verkställas.

51 a §. I den nya 51 a § stadgas om ansökan om verkställighetstillstånd i samband med överlåtet av placeringsfondsforvaltning. Enligt paragrafen är det finansinspektionen som behandlar ansökningarna. Syftet med förfarandet är att skydda den fond som är föremål för överlåtet eller dess andelsägare och borgenärer.

I 1 *mom.* stadgas att ansökan om verkställighetstillstånd skall göras inom en månad efter det att överlåtelseplanen har godkänts. Överlåtet av placeringsfondsforvaltningen förfaller om ansökan inte lämnas in till finansinspektionen inom utsatt tid. Genom klara och kortfattade stadganden om tidsfris-

terna vill man förebygga osäkerhet bland andelsägarna om huruvida överlåtet slutligen kommer att verkställas och efter hur lång tid. Enligt stadgandet skall ansökan göras av det överlåtet och det övertagande fondbolaget tillsammans. Det överlåtet fondbolaget kan i det fall som avses i 54 a § motsvaras av förvaringsinstitutet. I praktiken är det tillräckligt om den ena avtalsparten lämnar in ansökan inom utsatt tid. Till ansökan skall fogas överlåtelseplanen med eventuella bilagor samt överlåtelsebeslutet. Utgående från överlåtelsebeslutet kan finansinspektionen försäkra sig om att överlåtelseplanen har godkänts i riktig ordning och att ansökan har inlämnats inom utsatt tid.

I 2 *mom.* föreslås bli stadgat att finansinspektionen inom en månad efter det att ansökan kom in skall besluta om verkställighetstillståndet. Inom denna tid skall finansinspektionen försäkra sig om att överlåtet av placeringsfondsforvaltningen inte är ägnad att skada andelsägarnas intressen. Om finansinspektionen inte beviljar verkställighetstillstånd, förfaller överlåtet.

En överlåtet av förvaltningen av en placeringsfond anses inte kräva offentlig kungörelse, för placeringsfonden får enligt förslaget inte ha sådana skulder som avses i 39 § när överlåtet sker. Att skulderna betalas innan överlåtet genomförs är motiverat därför att sådana krediter som avses i lagrummet kan upptas endast i tillfälligt syfte, vilket innebär att de är av kortfristig natur.

51 b §. I denna paragraf stadgas om anmälningskyldigheten i samband med att verkställigheten av överlåtet av placeringsfondsforvaltningen inleds. För att andelsägarna skall ha en möjlighet att reagera på att förvaltningen av placeringsfondens tillgångar kommer att skötas av ett annat fondbolag än det vars fond placeraren ursprungligen har anförtrött förvaltningen av sina medel, föreslås i 1 *mom.* bli stadgat att de fondbolag som deltar i överlåtet av placeringsfondsforvaltningen skall införa en kungörelse om att finansinspektionen har beviljat verkställighetstillstånd i Officiella tidningen och därtill separat skriftligen underrätta andelsägarna om saken. Kungörelsen skall införas och meddelandet skickas omedelbart efter det att verkställighetstillstånd har erhållits och senast en månad innan överlåtet av placeringsfondsforvaltningen verkställs. I både kungörelsen och

meddelandet skall redogöras för innehållet i verkställighetstillståndet och överlåtelseplanen.

För att det bland andelsägarna inte länge skall råda osäkerhet om huruvida överlåtelsen av placeringsfondsförvaltningen kommer att genomföras i enlighet med överlåtelseplanen, föreslås i 2 mom. bli stadgat att överlåtelsen skall ske senast två månader efter det att finansinspektionen har beviljat tillstånd till den. I annat fall förfaller överlåtelsen av placeringsfondsförvaltningen. I lagrummet föreslås dock bli stadgat att överlåtelsen anses vara giltig om den har skett efter den angivna tidsfristen på två månader, men inom den tid som i överlåtelseplanen anges för överlåtelsens ikraftträdande. Finansinspektionen skall bedöma när den tidpunkt för ikraftträdandet som anges i överlåtelseplanen kan anses vara förenlig med andelsägarnas intressen, om tiden avviker från den huvudregel som anges i lagen. Syftet med lagrummet är inte som sådant att begränsa avtalsfrihetens princip.

När förvaltningen av en placeringsfond överläts innebär det att det överlåtande fondbolagets skyldigheter upphör och att det övertagande fondbolagets skyldigheter börjar. Man kan ställa frågan om dessa skyldigheter delvis kan vara i kraft samtidigt. För andelsägaren har det t.ex. betydelse vem som från och med när sköter utbetalningarna till andelsägarna, inlösen av andelar samt redovisningen av förfallna intäkter. Dessa åtgärder sköts direkt med placeringsfondens medel som förvaltas av förvaringsinstitutet. Därmed överförs t.ex. inlösningspriset inte först till fondbolaget som sedan överför det till andelsägaren, utan betalningen sker direkt från placeringsfondens konto till andelsägarens konto. I motsatt fall är det överlåtande fondbolaget naturligtvis skyldigt att till andelsägaren överlämna medel som tillhör andelsägaren men som bolaget innehar. Eftersom överlåtandet av medlen på fondbolaget har skett innan överlåtelseavtalet verkställs, bestäms fondbolagets skyldigheter också efter det att verkställigheten har slutförts utgående från de stadganden som gäller fondbolaget, när det gäller åtgärder som har inletts därförinnan.

Det överlåtande fondbolaget är skyldigt att till det övertagande fondbolaget överlämna all sådan information som det övertagande fondbolaget behöver för att automatiskt kunna fortsätta förvaltningen av placeringsfon-

den så att andelsägarnas ställning och intressen inte påverkas. Exempelvis överförs skötseln av framställda inlösningskrav som inte har tillgodosetts före verkställigheten på det övertagande fondbolaget. Tanken överensstämmer med principen att bara ett fondbolag samtidigt kan sköta förvaltningen av en placeringsfond. Därmed uppstår det för förvaringsinstitutet inga tolkningsproblem när det gäller vilket fondbolag som i olika situationer kan ge bolaget uppdrag som gäller placeringsfonden. Det är verkställighetstidpunkten som är avgörande.

8 a kap. Fusionering av placeringsfonder

I kapitlet stadgas om fusionering av placeringsfonder. I den nuvarande lagen finns inga stadganden om hur placeringsfonder kan fusioneras, och detta har ansetts vara en brist. Finansinspektionen har tolkat lagen så att placeringsfonderna inte kan fusioneras. I det nya 8 a kap. föreslås ingå stadganden om fusionsförfarandet. De motsvarar i tillämpliga delar de principer som redan ingår och har föreslagits i lagen om aktiebolag. Därmed tillämpas på fusionering av fondbolag och placeringsfonder mycket långt likartade stadganden.

Enligt förslaget startar fusionsförfarandet så att de fondbolag som förvaltar de i fusionen deltagande placeringsfonderna tillsammans uppgör en fusionsplan. Därefter godkänner fondbolagens styrelser fusionsplanen. Ett fusionsbeslut är giltigt bara om de av andelsägarna valda styrelsemedlemmar som deltar i det egentliga beslutet inte motsätter sig den tilltänkta fusionen. Båda styrelserna skall godkänna fusionsplanen som sådan, annars förfaller den. I praktiken kan följden av att planen förfaller bli nya förhandlingar och en ny fusionsplan, för fondbolagens styrelser kan lätt sammankallas, i motsats till vad som är fallet med aktiebolagens bolagsstämmor.

Om fusionsplanen godkänns, skall styrelserna för de fondbolag som deltar i åtgärden inom en månad från det möte vid vilken den sista fondbolagsstyrelsen godkände planen, av finansinspektionen ansöka om tillstånd att verkställa fusionen. Finansinspektionen underrättar skriftligen både den överlåtande och den övertagande fondens andelsägare om den tilltänkta åtgärden och inför en kungörelse om saken i Officiella tidningen. Inom två månader från det att ansökan har

kommit in skall finansinspektionen besluta om verkställighetstillstånd.

Ansökan skall förkastas om den inte har gjorts inom utsatt tid, om det vid fusionsförfarandet har skett ett fel, om den övertagande fonden inte kan anses vara lagenlig eller om fusionen kan anses strida mot andelsägarnas intresse. Verkställighetstillstånd kan inte heller beviljas om den överlåtande fonden har sådana krediter som avses i 39 §.

Fondbolagen skall anmäla fusionen för registrering inom två månader efter att ha fått verkställighetstillstånd. Anmälan görs till finansinspektionen och leder till att den överlåtande fondens tillgångar och ansvar överförs på den övertagande fonden, till att den överlåtande fonden upplöses och till att dess andelsägare får rätt till ett fusionsvederlag. Verkställigheten kan dock inte ske innan en månad har förflutit från det att ett skriftligt meddelande om verkställighetstillståndet har sänts till andelsägarna och det har kungjorts i Officiella tidningen.

52 §. Paragrafen föreslås innehålla vissa definitioner som gäller fusioner. I 1 mom. föreslås att endast sådana placeringsfonder som i sin placeringsverksamhet iakttar likartade principer kan fusioneras med varandra. Därmed kan en aktiefond fusioneras med en eller flera aktiefonder, en räntefond med en eller flera räntefonder och en kombinationsfond med en eller flera kombinationsfonder. Eftersom en förutsättning anses vara att placeringsfonderna i sin placeringsverksamhet skall följa motsvarande principer, kan en placeringsfond med enbart avkastningsandelar fusioneras med en fond som innehåller enbart tillväxtandelar, om stadgarna ändras på behövligt sätt.

I paragrafens 2 mom. föreslås bli stadgat om hur fusionen kan ske. Vid det förfarande som kallas absorptionsfusion fusioneras minst en placeringsfond med en övertagande fond. Med kombinationsfusion däremot förstås att två eller flera fonder fusioneras så att de ombildas till en övertagande fond. Absorptions- och kombinationsfusion är etablerade uttryck i lagen om aktiebolag, och regleringen blir tydligare om termerna används.

Enligt 3 mom. i den föreslagna paragrafen fusioneras en fond med en annan fond så att den överlåtande fondens tillgångar och ansvar utan likvidationsförfarande övergår till den övertagande fonden. Andelsägarna i den överlåtanden fonden får som vederlag ande-

lar i den övertagande fonden. Andelsägarna har under hela delningsförfarandet rätt att få sina andelar inlösta enligt det normala förfarandet. Ett undantagsfall utgör de i 54 § avsedda situationerna.

52 a §. I denna paragraf stadgas om fusionsplanen, och där uppräknas de omständigheter, utredningar och förslag som gäller verkställigheten av fusionen. I lagrummet fastställs minimikraven på fusionsplanens innehåll. Enligt förslaget skall till fusionsplanen fogas uppgifter som beskriver de berörda fondernas ekonomiska ställning under tiden efter det senaste bokslutet eller den senaste halvårsrapporten samt utlåtanden om dem.

Enligt paragrafens 1 mom. skall styrelserna för de fondbolag som ansvarar för förvaltningen av de i fusionen deltagande placeringsfonderna uppgöra och underteckna en fusionsplan, som styrelserna för de nämnda fondbolagen sedan skall godkänna på det sätt som stadgas i 14 §. En förutsättning är att de av fondandelsägarna valda styrelsemedlemmarna inte motsätter sig fusionsplanen.

Enligt momentets 1 punkt skall i fusionsplanen beträffande de fondbolag som beslutar om fusionen nämnas firmor, handelsregisternummer, adresser och hemorter. Om postadressen inte är densamma som besöksadressen skall båda uppges. Besöksadressen kan behövas åtminstone av de andelsägare som är intresserade av fusionsplanen och bilagorna till den. För en andelsägare kan det också ha betydelse vilket fondbolag som kommer att börja förvalta hans medel.

Enligt 2 punkten skall i fusionsplanen nämnas den övertagande och den överlåtande placeringsfondens namn. Om flera placeringsfonder deltar i fusionen, t.ex. en kombinationsfusion, skall alla namnen uppges i fusionsplanen.

Enligt 3 punkten skall i fusionsplanen ingå ett förslag till ändring av stadgarna för den övertagande fonden, om en absorptionsfusion är ägnad att leda till att den övertagande fondens stadgar inte är tillämpliga, på grund av tillgångarnas struktur i den fond som bildas genom fusionen eller av någon annan orsak. Stadgandet innebär att godkännandet av fusionsplanen också inkluderar ett godkännande av behövliga stadgeändringar, och beslut om dem fattas inte separat. Detta beror på att den övertagande fondens stadgar har ett organiskt samband med genomföran-

det av hela fusionsförfarandet. Vid en kombinationsfusion är det frågan om att en ny placeringsfond grundas, och då måste ett förslag till stadgar för den övertagande fonden ingå i fusionsplanen

Enligt 4 punkten skall i fusionsplanen ingå ett förslag till vederlag åt andelsägarna i den överlåtande fonden. Vederlaget utgörs i regel av andelar i den övertagande fonden. I fusionsplanen skall det i de 54 d § avsedda situationerna finnas ett förslag som gäller sättet att beräkna beloppet av inlösen som betalas ut i pengar. Om den överlåtande fonden har både avkastnings- och tillväxtandelar, skall vederlaget anges för de båda slagen av andelar. I planen skall nämnas vilken dag vederlagets värde bestäms.

Enligt 5 punkten skall i fusionsplanen ingå ett förslag om när och i övrigt på vilka villkor vederlaget skall delas ut. Det skall således nämnas hur vederlaget delas ut, med andra ord var och när andelsägarna kan byta ut sina andelar i den överlåtande fonden mot andelar i den övertagande fonden och hur i de 54 d § avsedda situationerna inlösningskraven framställs. Enligt den föreslagna 52 c § blir andelsägarna i den överlåtande fonden berättigade till ett vederlag när finansinspektionen meddelas om verkställigheten av fusionen, och den överlåtande fonden upplöses.

Enligt 6 punkten skall fusionsplanen ange orsakerna till fusionen och grunderna för fastställandet och utdelningen av fusionsvederlaget samt väsentliga värderingsproblem i samband med dessa. Utredningen är avsedd för andelsägarna i de fonder som deltar i fusionen. Avsikten är att andelsägarna när det gäller fusionsplanen skall få en utredning om de faktorer som påverkar dels värderingen av både den egna fonden och de övriga fonder som deltar i fusionen, dels grunden för utdelningen av vederlaget samt om orsakerna till fusionen. Denna utredning ger andelsägarna en möjlighet att göra en välgrundad uppskattning av värdet på alla de i fusionen deltagande fonderna. Dessutom behöver finansinspektionen uppgifterna för att kunna besluta om verkställighetstillståndet. Av utredningen måste också framgå på vilken grund hela vederlaget för den överlåtande fonden delas mellan den överlåtande fondens andelsägare. Om den överlåtande och den övertagande fonden har både avkastnings- och tillväxtandelar, skall i utredningen också läggas fram de grunder som

har använts för att bestämma värdet på de olika slagen av andelar. Utom ekonomiska faktorer skall i utredningen också nämnas sådana juridiska grunder som påverkar fusionen och värderingen av fusionsvederlaget.

Enligt 7 punkten skall i fusionsplanen nämnas den tidpunkt från och med vilken den överlåtande och den övertagande fonden kommer att beräkna fondandelsvärdet på ett enhetligt sätt. Ett enhetligt beräkningssätt för fondandelsvärdet är en förutsättning för att inlösningsvederlaget skall kunna bestämmas rättvist med tanke på andelsägarintresset i de placeringsfonder som deltar i fusionen. Därmed skall vederlaget fastställas först efter det att enhetliga beräkningsmetoder har tagits i bruk.

I 8 punkten förutsätts att den överlåtande fonden inte får ha sådana krediter som avses i 39 §. Stadgandet motiveras med att det för att trygga borgenärernas intresse innan verkställighetstillstånd har beviljats skulle krävas ett komplicerat förfarande som i onödan skulle fördröja hela åtgärden. Ett dröjsmål kan inte anses vara ändamålsenligt med tanke på att de i lagrummet nämnda krediterna är av tillfällig karaktär, och därmed kortfristiga. Därför krävs det att krediterna är betalda innan verkställighetstillstånd beviljas.

Enligt 9 punkten skall i fusionsplanen ingå ett förslag om när fusionen skall träda i kraft. En uppskattning av när fusionen träder i kraft behöver inte bara de fondbolag som förvaltar de i fusionen deltagande fonderna utan också fondandelsägarna och finansinspektionen för beslutet om verkställighetstillstånd enligt 52 b §.

I paragrafens 2 *mom.* föreslås att till fusionsplanen för varje fond som deltar i fusionen skall fogas en av fondbolagets styrelse godkänd redogörelse som beskriver fondernas ekonomiska utveckling och som tar upp sådana händelser efter senaste bokslut eller halvårsrapport som kan anses väsentligt påverka placeringsfondens ekonomiska ställning. Fondens revisorer skall till fusionsplanen foga sitt eget utlåtande om styrelsens redogörelse.

I paragrafens 3 *mom.* föreslås bli stadgat om ett s.k. sakkunnigförfarande, enligt vilket en godkänd revisor som oberoende sakkunnig ger en bedömning om huruvida fusionsplanen innehåller korrekt och tillräcklig information på det sätt som lagen förutsätter. I sitt utlåtande skall denna revisor beakta om man i fusionsplanen har lämnat alla sådana

uppgifter som är väsentliga för bedömningen av orsakerna till fusionen, av värdet på de tillgångar och ansvar som överförs till den övertagande fonden samt av vederlagets värde och utdelningen av det. Syftet med förfarandet är att skydda andelsägarna.

Arvodet till den revisor som är oberoende sakkunnig föreslås i 4 mom. bli fastställt enligt den princip som anges i 2 kap. 4 a § lagen om aktiebolag. Eftersom beredningen av ändringen av lagen om aktiebolag ännu pågår, föreslås att i kraftträdelsestadgandet föreskrivs att 4 mom. skall träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms i förordning.

I syfte att skydda borgenärerna föreslås i 5 mom. bli stadgat att det fondbolag som förvaltar den överlåtande fonden med tillämpning av principen om laga borgen ansvarar för den överlåtande fondens sådana ansvar som har uppkommit innan fusionen verkställs och som vid fusionstidpunkten ännu är obetalda. Som verkställighetstidpunkt betraktas den tidpunkt som avses i 52 b § 4 mom. I praktiken är kretsen av tänkbara borgenärer för en placeringsfond mycket begränsad, för en placeringsfond kan inte ha krediter enligt 39 § annat än för tillfälliga syften. Eftersom det i 52 a § 1 mom. 8 punkten förutsätts att placeringsfonderna vid en fusion inte alls får ha sådana krediter, kan det inte av denna anledning anses motiverat med t.ex. ett kungörelseförfarande. En placeringsfond kan dock när fusionen genomförs vara part i ett sådant avtal där partsställning är jämförbar med galdenärnessättning ur placeringsfondens synvinkel. Ett typiskt sådant avtal kunde vara t.ex. ett derivatinstrument eller ett låne- eller återköpsavtal som gäller värdepapper. Eftersom t.ex. det optionsföretag som clearar derivatinstrumenten enligt etablerad praxis i princip kräver tryggande säkerheter av avtalsparterna, är det för avtalsparterna likgiltigt vilka möjligheter avtalspartnern har att ansvara för sina förbindelser efter fusionen. En motsvarande förutsättning ställs som villkor för lån och återköp av värdepapper enligt 36 a §. I praktiken kan de i 5 mom. avsedda ansvaren ha att göra med obetalda provisioner till värdepappersförmedlare. Till dessa hör också en obetald förvaringsprovision till ett förvaringsinstitut.

52 b §. I denna paragraf föreslås det bli stadgat om ett förfarande med verkställighetstillstånd, som är ett skydd för andelsägarna. I stadgandet nämns således ansökan om

verkställighetstillstånd, förutsättningarna för beviljande av tillstånd, bilagor till ansökan samt kungörelse till andelsägarna, att denna skall införas i Officiella tidningen och skickas till varje andelsägare till den adress som finns upptagen i registret över andelsägarna. Enligt förslaget ansvarar sökandena för kostnaderna för tillståndsförfarandet enligt vad som stadgas i lagen om finansinspektionen.

I paragrafens 1 mom. föreslås att de fondbolag som förvaltar de i fusionen deltagande placeringsfonderna av finansinspektionen skall ansöka om tillstånd att verkställa fusionen. Ansökan om tillstånd skall göras inom en månad från det möte vid vilket den sista fondbolagsstyrelsen beslöt om fusionen. Fusionen förfaller om ansökan inte lämnas in till finansinspektionen inom utsatt tid. Till ansökan skall fogas fusionsplanen, eventuella bilagor till den samt utdrag ur eller kopior av protokollen från de styrelsemöten vid vilka fondbolagens styrelser beslöt om fusionen. Enligt principerna i lagen om förvaltningsförfarande (598/82) skall finansinspektionen vid behov ge sökandena en möjlighet att komplettera ansökan.

I paragrafens 2 mom. föreslås att finansinspektionen skall underrätta andelsägarna i de överlåtande placeringsfonderna om avsikten att fusionera de i ansökan nämnda fonderna. Meddelandet skall vara skriftligt, och därtill skall fusionsansökan kungöras i Officiella tidningen. I meddelandet och kungörelsen skall nämnas innehållet i fusionsplanen enligt vad som stadgas i 52 a § 1—9 punkten. Fondandelsägarna har med stöd av 33 § rätt att när som helst kräva att få sina fondandelar inlösta. Därför behöver det inte i lagen tas in stadganden om ett separat förfarande för framställande av inlösningskrav.

I paragrafens 3 mom. föreslås bli stadgat om förutsättningarna för verkställighetstillstånd. Finansinspektionen skall som behörig myndighet försäkra sig om att fusionsplanen uppfyller lagens krav på att informationen skall vara korrekt och tillräcklig. Finansinspektionen får som en bilaga till ansökan om verkställighetstillstånd ett utlåtande av en oberoende sakkunnig om de ovan nämnda grunderna.

Vid en kombinationsfusion, där det är frågan om att en ny placeringsfond grundas, skall finansinspektionen också fastställa placeringsfondens stadgar. En absorptionsfusion däremot kan leda till ett stadgeändringsförfarande. Därmed är en förutsättning för ett

verkställighetstillstånd att fondens stadgar eller ändringarna i dem följer lagen om placeringsfonder och de föreskrifter som har meddelats med stöd av den.

Finansinspektionen skall meddela sitt beslut på ansökan om verkställighetstillstånd inom två månader från det att ansökan togs emot. Om finansinspektionen med stöd av lagen om förvaltningsförfarande ber sökanden komplettera sin ansökan, räknas tidsfristen från den dag då sökanden lämnade in de begärda uppgifterna till finansinspektionen. Ansökan anses förkastad och fusionen förfallen om beslut om ansökan inte fattas inom utsatt tid.

I 4 mom. föreslås bli stadgat om meddelande om verkställighetstillståndet. När finansinspektionen har gett tillstånd till fusionen skall andelsägarna underrättas skriftligen och därtill skall en kungörelse införas i Officiella tidningen. Det är de fondbolag som har beslutat om fusionen som är skyldiga att skicka meddelandet och att införa kungörelsen. Meddelandet och kungörelsen skall skötas omedelbart och senast en månad innan fusionen verkställs.

52 c §. I paragrafen föreslås bli stadgat attom fusionens rättsliga verkningar samt finansinspektionen skall underrättas om verkställigheten av fusionen. För att andelsägarna inte länge skall behöva sväva i osäkerhet om huruvida fusionen kommer att genomföras planenligt, föreslås i 1 mom. bli stadgat att fusionen skall slutföras senast två månader efter det att verkställighetstillståndet beviljades. I annat fall förfaller fusionen. Genomförandet av verkställigheten övervakas av finansinspektionen, som skall underrättas om att fusionen har slutförts inom den nämnda tiden. Meddelandet skall lämnas av de fondbolag som förvaltar de i fusionen deltagande placeringsfonderna. I lagrummet föreslås dock bli stadgat att fusionen anses giltig om den slutförs inom ramen för den ikraftträdelsestid som fastställts i fusionsplanen. Finansinspektionen skall bedöma när en i fusionsplanen föreslagen ikraftträdelsestidpunkt kan anses vara förenlig med andelsägarnas intressen, om den avviker från den i lagen angivna huvudregeln två månader.

Enligt 2 mom. upplöses den överlåtande fonden och dess tillgångar och ansvar överförs enligt fusionsplanen på den övertagande fonden genom det verkställighetsmeddelande som utförs till finansinspektionen. Tillgångarna och ansvaren överförs utan likvida-

tionsförfarande.

Enligt 3 mom. får den överlåtande fondens andelsägare rätt till vederlag i och med att fonden upplöses. Om andelsägaren vid en absorptions- eller kombinationsfusion har beslutat att bli andelsägare i den nya fonden, blir han till följd av att meddelande om verkställigheten har utförts till finansinspektionen andelsägare i den övertagande fonden i enlighet med fusionsplanen. Utdelningen av vederlaget kan ske så att det fondbolag som förvaltar den överlåtande fonden som sin sista uppgift delar ut vederlaget. I praktiken är det den övertagande fonden som sköter utdelningen. Rättsskyddet för andelsägarna i den överlåtande fonden kräver att det fondbolag som förvaltar denna i egenskap av företrädare för andelsägarna i den överlåtande fonden övervakar utdelningen.

Att en placeringsfond fusioneras med en annan placeringsfond innebär i regel att de tillgångar som hör till den överlåtande fonden kommer att förvaltas av ett annat fondbolag. Vid överföringen av fondbolagets ansvar iaktas den princip som beskrivits i samband med överföring av förvaltningen av en placeringsfond, med andra ord är det verkställighetsögonblicket som är avgörande.

8 b kap. Delning av placeringsfond

I det nya 8 b kap. föreslås bli stadgat om delning av placeringsfonder. Den reglering som gäller för delning motsvarar med vissa undantag regleringen för fusioner. I bolagsrätten beskrivs en delning enbart som en spegelbild av en kombinationsfusion.

En delning kan vara lämplig t.ex. för sådana placeringsfonder för vilka det går att bestämma en viss maximistorlek som är optimal för fonden. Därmed kan situationen i Finland bli ohållbar t.ex. för en fond som investerar i värdepapper på avtalsmarknaden, om efterfrågan på dess andelar är större än vad fondens ekonomiska kalkyler och slutsatserna beträffande riskspridningen tillåter. Då har man försökt begränsa investeringsbenägenheten genom höga teckningsprovisioner.

Delningsförfarandet enligt förslaget utgår från en delningsplan som har uppgjorts av det fondbolag som förvaltar primärfonden. Delningsbeslutet, som i praktiken innebär att delningsplanen godkänns, fattas i enlighet med det förfarande som anges i 14 §.

När delningsplanen har blivit godkänd

skall det fondbolag som förvaltar primärfonden hos finansinspektionen ansöka om tillstånd att verkställa delningsplanen. Ansökan skall göras inom en månad efter det att delningsplanen har godkänts, annars förfaller delningen. Därefter underrättar finansinspektionen skriftligen primärfondens andelsägare om det planerade förfarandet och inför en kungörelse om saken i Officiella tidningen. Andelsägarna har under hela delningsförfarandet rätt att få sina andelar inlösta enligt det normala förfarandet. Därför behövs i lagen inga särskilda stadganden om framställande av inlösningskrav. Finansinspektionen fattar beslut om delningsbeslutet inom två månader från det att ansökan lämnades in. Ansökan skall förkastas om det framkommer att ett fel har begåtts i delningsförfarandet eller i det fall att målfonden inte kan anses vara lagenlig.

Fondbolaget skall anmäla fusionen för registrering senast två månader efter att ha fått verkställighetstillståndet. Anmälan görs till finansinspektionen och den leder till att primärfondens tillgångar och ansvar överförs till målfonden, primärfonden upplöses, om det är frågan om en s.k. total delning, och primärfondens andelsägare får rätt till ett delningsvederlag. Verkställigheten kan dock inte ske innan en månad har förflutit från det att andelsägarna skriftligen har underrättats om verkställighetstillståndet och saken har kungjorts i Officiella tidningen.

53 §. I denna paragraf definieras begreppet delning. Enligt definitionen kan en placeringsfond (*primärfond*) delas så att primärfondens tillgångar och ansvar helt eller delvis utan likvidationsförfarande övergår till en eller flera av fondbolaget grundade placeringsfonder (*målfond*) som allmän följd. När alla primärfondens tillgångar och ansvar har övergått till målfonden, upplöses primärfonden. Enligt förslaget får primärfondens andelsägare i delningsvederlag fondandelar i målfonden. En andelsägare har dock alltid rätt att få sina andelar inlösta ur primärfonden ända tills delningen verkställs, och därefter på normalt sätt ur målfonden.

53 a §. I denna paragraf stadgas om delningsplanen, i vilken skall ingå de omständigheter och utredningar som gäller delningen samt förslag till verkställande av delningen. I lagrummet fastställs vad delningsplanen minst måste innehålla. Enligt förslaget skall uppgifter som beskriver primärfondens ekonomiska situation efter det senaste bok-

slutet eller den senaste halvårsrapporten samt utlåtanden om dem fogas till delningsplanen.

Enligt 1 mom. skall styrelsen för det fondbolag som förvaltar primärfonden uppgöra, datera och underteckna delningsplanen och godkänna den enligt det förfarande som anges i 14 §. Delningen förfaller om en eller flera av de av fondandelsägarna valda styrelsemedlemmarna motsätter sig delningsplanen.

Enligt 1 punkten skall i delningsplanen nämnas firma, handelsregisternummer, adress och hemort för det fondbolag som förvaltar primärfonden. Om postadressen inte är densamma som besöksadressen skall båda adresserna nämnas. Besöksadressen kan behövas åtminstone av de andelsägare som är intresserade av delningsplanen.

Enligt 2 punkten skall i delningsplanen nämnas primärfondens namn och ett förslag till namn för målfonden. Om målfonderna är flera, skall i delningsplanen anges förslag till namn för dem alla.

Enligt 3 punkten skall i delningsplanen finnas ett förslag till stadgar för målfonden. Om målfonderna är flera, skall i delningsplanen inkluderas förslag till stadgar för dem alla. Om primärfonden inte upplöses till följd av delningsförfarandet utan förblir aktiv, och delningen är ägnad att leda till att primärfondens stadgar inte stämmer överens med förhållandena efter delningen, skall i delningsplanen också tas in ett förslag till ändring av primärfondens stadgar. Förslaget för med sig att godkännandet av delningsplanen samtidigt innebär att stadgarna för minst en målfond eller en ändring av primärfondens stadgar fastställs, och beslut om dem fattas inte separat. Detta följer av att delningen inte kan ske enligt delningsplanen om inte den där nämnda målfonden existerar.

Enligt 4 punkten skall i delningsplanen finnas ett förslag till delningsvederlag åt primärfondens andelsägare. Vederlaget utgörs enligt huvudregeln av andelar i målfonden. Om primärfonden har både avkastnings- och tillväxtandelar, skall vederlaget uppges för båda lagen av andelar.

Enligt 5 punkten skall i delningsplanen finnas ett förslag om när och i övrigt på vilka villkor vederlaget skall delas ut. I planen skall således nämnas hur utdelningen av vederlaget kommer att ske, med andra ord var och när andelsägarna kan byta ut andelarna i

primärfonden mot andelar i målfonden. Enligt den föreslagna 53 c § får primärfondens andelsägare rätt till vederlag i och med att meddelande om att delningen har verkställts utförts till finansinspektionen.

Enligt 6 punkten skall i delningsplanen ingå en utredning om orsakerna till delningen och grunderna för fastställandet av vederlaget samt om väsentliga värderingsproblem i samband med dessa. Utredningen är avsedd för primärfondens andelsägare samt för finansinspektionen, för dess beslut om verkställighetstillstånd enligt 53 b § 3 mom. Av utredningen skall framgå på vilken grund vederlaget ur primärfonden delas mellan primärfondens andelsägare. Om primärfonden har både avkastnings- och tillväxtandelar, skall i utredningen också läggas fram de grunder som har använts vid bestämningen av de olika andelsslagens värde. Utom ekonomiska omständigheter skall i utredningen nämnas sådana juridiska grunder som påverkar delningen och bedömningen av delningsvederlaget.

I momentets 7 punkt förutsätts att primärfonden inte får ha sådana krediter som avses i 39 §. Kravet gör det lättare att bedöma huruvida delningen kan anses förenlig med andelsägarnas intresse, och gör också förfarandet enklare, eftersom eventuella borgenärer inte behöver höras. På grund av att de i lagrummet avsedda krediterna är av tillfällig natur är det inte heller för fonden oskäligt att de måste betalas tillbaka. Alternativt kan man vänta till dess att krediterna har betalats tillbaka på avtalad tid, och väntetiden blir då i varje händelse kort.

Enligt 8 punkten skall i delningsplanen finnas ett förslag till uppdelning av de tillgångar och ansvar som vid delningen skall övergå till envar målfond. När förslaget uppgörs skall det särskilt beaktas att fondernas andelsägare behandlas jämbördigt. Vidare måste man minnas att andelsägarnas äganderätt till placeringsfondens tillgångar är odelad.

Enligt 9 punkten skall i delningsplanen finnas ett förslag om när delningen skall träda i kraft. Bedömningen av när delningen kommer att träda i kraft behövs av primärfondens andelsägare och förvaringsinstitutet samt av finansinspektionen när den i enlighet med 53 b § fattar beslut om verkställighetstillstånd.

I paragrafens 2 mom. föreslås att till delningsplanen skall fogas en av styrelsen för

det fondbolag som förvaltar primärfonden godkänd redogörelse för sådana händelser efter senaste bokslut eller halvårsrapport som väsentligt kan anses ha påverkat placeringsfondens ekonomiska ställning. Fondens revisorer skall till delningsplanen foga sitt eget utlåtande om styrelsens redogörelse.

I paragrafens 3 mom. föreslås bli stadgat om det förfarande med sakkunniga som krävs i samband med delningen av en placeringsfond. Enligt det skall en revisor som oberoende sakkunnig ge en bedömning av att den information som har givits i delningsplanen och som krävs i lag är korrekt och tillräcklig. I sitt utlåtande skall den revisor som fullgör uppdraget som oberoende sakkunnig fästa uppmärksamhet vid att man i delningsplanen har gett all den information som är väsentlig för en bedömning av orsakerna till delningen, värdet på de tillgångar och ansvar som övergår till målfonden samt vederlagets värde och utdelningen av det. Genom förfarandet vill man skydda andelsägarna.

Arvodet till den oberoende sakkunniga föreslås i 4 mom. bli bestämt enligt den princip som anges i 2 kap. 4 a § lagen om aktiebolag. Eftersom beredningen av ändringen av lagen om aktiebolag ännu pågår, föreslås att om ikraftträdandet av 4 mom. stadgas särskilt genom förordning.

I syfte att skydda borgenärerna föreslås i 5 mom. bli stadgat att det fondbolag som förvaltar primärfonden med tillämpande av principen om laga borgen ansvarar för primärfondens sådana ansvar som har uppkommit innan delningen verkställdes och som vid delningstidpunkten ännu är obetalda. Som delningstidpunkt betraktas den tidpunkt som anges i 53 c § 1 mom. Till övriga delar motsvarar den motivering som gäller primärfondens borgenärer i tillämpliga delar motiveringen till 52 a § 5 mom.

53 b §. I denna paragraf föreslås bli stadgat om ett förfarande för att skydda andelsägarna och borgenärerna, vilket innebär att ansökan om verkställighetstillstånd måste göras. I paragrafen anges under vilka förutsättningar tillstånd kan beviljas, vilka bilagor som skall fogas till ansökan samt att primärfondens andelsägare skall underrättas och en kungörelse införas i Officiella tidningen samt sändas till andelsägarna till den adress som finns nämnd i andelsägarregistret. Enligt förslaget är det sökanden som ansvarar för kostnaderna för tillståndsförfarandet en-

ligt vad som stadgas i lagen om finansinspektionen.

I paragrafens 1 mom. föreslås att det fondbolag som förvaltar primärfonden hos finansinspektionen skall ansöka om tillstånd att verkställa delningen. Ansökan skall göras inom en månad från delningsbeslutet. Delningen förfaller om ansökan inte lämnas in till finansinspektionen inom utsatt tid. Till ansökan skall fogas delningsplanen, eventuella bilagor till den samt utdrag ur eller kopia av protokollet från det styrelsemöte där beslut om delningen fattades. Enligt principen i lagen om förvaltningsförfarande skall finansinspektionen vid behov bereda sökanden tillfälle att komplettera ansökan.

I 2 mom. föreslås att finansinspektionen skall underrätta primärfondens andelsägare om avsikten att dela fonden. Meddelandet skall vara skriftligt, och en kungörelse om ansökan om delningen skall också införas i Officiella tidningen. I meddelandet och kungörelsen skall anges delningsplanens innehåll enligt vad som stadgas i 53 a § 1—9 punkten. På samma sätt som vid en fusion är det finansinspektionen, i egenskap av den myndighet till vilken ansökan riktas, som skall sköta meddelandena och kungörelserna.

I paragrafens 3 mom. föreslås bli stadgat om förutsättningarna för verkställighetstillståndet. Som behörig tillsynsmyndighet skall finansinspektionen försäkra sig om att delningsplanen uppfyller lagens krav i fråga om att informationen skall vara korrekt och tillräcklig. Finansinspektionen skall när den beviljar verkställighetstillstånd också bedöma om fondens andelsägare behandlas jämbördigt i delningsplanen. I all bedömning skall finansinspektionen som ledande tanke ha att andelsägarnas intresse blir genomfört.

Vid delningsförfarandet grundas alltid minst en ny placeringsfond. Genom att bevilja det verkställighetstillstånd som behövs för delningen fastställer finansinspektionen i praktiken också stadgarna för den nya placeringsfonden. Men om primärfonden inte upplöses utan förblir aktiv, kan delningen leda till att dess stadgar måste ändras. Därför är en förutsättning för verkställighetstillståndet att fondens stadgar eller ändringar i dem skall motsvara lagen om placeringsfonder och de föreskrifter som har meddelats med stöd av den.

Finansinspektionen skall ge beslut på ansökan om verkställighetstillstånd senast när två månader har förflutit från det att ansökan

togs emot. Om finansinspektionen med stöd av lagen om förvaltningsförfarande ber sökanden komplettera sin ansökan, räknas tiden från den dag då sökanden lämnar in de erforderliga uppgifterna till finansinspektionen. Det anses att ansökan är förkastad och delningen har förfallit, om beslut på ansökan inte fattas inom utsatt tid.

I paragrafens 4 mom. föreslås bli stadgat om meddelande om verkställighetstillståndet. Andelsägarna skall få ett skriftligt meddelande om finansinspektionens delningstillstånd och därtill skall en kungörelse om saken införas i Officiella tidningen. Meddelandet skall utföras och kungörelsen införas av det fondbolag som förvaltar primärfonden. Meddelandet och kungörelsen skall göras omedelbart och senast en månad innan delningen verkställs.

53 c §. I paragrafen föreslås bli stadgat om verkställighetens rättsverkningar samt om att finansinspektionen skall få ett meddelande om verkställigheten. För att andelsägarna inte länge skall behöva sväva i osäkerhet om huruvida delningen kommer att genomföras enligt delningsplanen, föreslås i 1 mom. bli stadgat att förfarandet skall slutföras senast två månader från det att tillståndet beviljades. I annat fall förfaller delningen. Verkställigheten övervakas av finansinspektionen, som skall få ett meddelande om att verkställigheten har slutförts inom utsatt tid. Meddelandet skall göras av det fondbolag som förvaltar primärfonden. I lagrummet föreslås dock bli stadgat att delningen anses vara giltig om den har slutförts inom ramen för den tid som anges i delningsplanen. Finansinspektionen skall bedöma om en ikraftträdelsepunkt som avviker från den i lagen fastställda huvudregel på två månader är förenlig med andelsägarnas intressen. När ikraftträdelsepunkten för delningen fastställs och följderna bedöms borde de omständigheter som nämns ovan i i detaljmotiveringen till 52 c § 1 mom. beaktas.

Enligt 2 mom. övergår primärfondens tillgångar och ansvar enligt delningsplanen till minst en målfond genom det verkställighetsmeddelande som görs till finansinspektionen. Tillgångarna och ansvaren övergår utan likvidationsförfarande. Samtidigt upplöses primärfonden, om det inte är frågan om att primärfonden delas bara delvis och förblir aktiv.

Enligt 3 mom. får primärfondens andelsägare rätt till ett vederlag i och med medde-

landet om verkställigheten av delningen. Om en andelsägare har beslutat att bli andelsägare i den nybildade fonden, blir han till följd av verkställighetsmeddelandet andelsägare i målfonden i enlighet med delningsplanen. Utdelningen av vederlaget sköts av det fondbolag som förvaltar primärfonden, och som också förvaltar målfonden. Vederlaget ges ut i form av andelar i målfonden.

8 c kap. Återkallande av fondbolags verksamhetstillstånd samt upplösning av fondbolag och placeringsfond

Det nya 8 c kap. gäller återkallande av ett fondbolags verksamhetstillstånd samt upplösande av fondbolag och placeringsfonder. Om upplösning av ett fondbolag och en placeringsfond stadgas i 8 kap. i den gällande lagen, där åtgärden kallas upphörande med fondverksamhet. Beträffande återkallande av ett fondbolags verksamhetstillstånd gäller det allmänna stadgandet i nuvarande 8 §, enligt vilken finansministeriet kan återkalla ett fondbolags verksamhetstillstånd om bolaget i sin verksamhet i väsentlig grad har brutit mot lagar eller förordningar, föreskrifter som myndigheter har meddelat med stöd av dessa, bolagets bolagsordning, verksamhetstillståndsvillkoren eller stadgarna för de placeringsfonder som bolaget förvaltar eller om fondbolaget inte uppfyller villkoren för verksamhetstillståndet. Detta allmänna stadgande föreslås bli överfört till 8 c kap.

Regleringen föreslås bli strukturerad så att i början av kapitlet anges de allmänna grunder på vilka fondbolagets verksamhetstillstånd kan bli återkallad samt fondbolagets skyldighet att i vissa situationer på eget initiativ ansöka om återkallande av verksamhetstillståndet. Därefter stadgas om upplösning av fondbolag och placeringsfonder på myndigheternas initiativ.

Kapitlets övriga paragrafer gäller frivillig och obligatorisk upplösning av en placeringsfond. Upplösandet av fondverksamheten, dvs. av fonden, skall ske stegvis så att fondbolaget i vissa fall får en möjlighet att förbättra fondens ekonomiska situation så att en upplösning inte behöver tillgripas. Å andra sidan är det med tanke på finansmarknadens stabilitet motiverat att en fond som hotas av upplösning kan fusioneras med en annan fond. Om fondbolaget inte lyckas i sitt försök att rädda fondverksamheten inom utsatt tid eller om en fusion inte visar sig

vara ett genomförbart alternativ, skall fonden upplösas. En räddning av fondverksamheten blir aktuell närmast i sådana fall då placeringsfondens kapital eller antalet andelsägare har blivit mindre än vad som stadgas i lag eller bestäms i fondens stadgar. Att fonden upplöses eller som ett lindrigare alternativ fusioneras blir automatiskt följden när det är frågan om en nygrundad placeringsfond för vilken man inte lyckas få ihop det i lag stadgade eller i stadgarna bestämda minimikapitalet eller minimiantalet andelsägare. För en fusion måste man alltid hitta en sådan annan fusionsvillig fond som följer motsvarande principer för placeringsverksamheten. Begreppet motsvarande principer för placeringsverksamheten har behandlats närmare i detaljmotiveringen till 52 § 1 mom.

54 §. Denna paragraf gäller återkallande av fondbolagets verksamhetstillstånd antingen så att fondbolaget träder i likvidation eller så att det fortsätter som ett vanligt aktiebolag. Om en sådan grund som nämns i lagrummet finns, leder det antingen till att fondbolaget själv ser till att verksamhetstillståndet blir indragen eller bolaget upplöst eller, om bolaget inte vidtar de åtgärder som krävs i lag, att finansinspektionen skall inleda upplösningsförfarandet genom att för statsrådet föreslå att verksamhetstillståndet återkallas. Det väsentliga är att fondbolaget har en möjlighet att sköta det i lagrummet nämnda förfarandet på ett sätt som det finner ändamålsenligt. Om fondbolaget inte vidtar åtgärder inom en skäligen tid, skall finansinspektionen starta förfarandet, och fondbolaget förlorar då sin möjlighet att påverka genomförandet av åtgärden.

Om finansinspektionen inleder förfarandet innebär det att bolaget träder i likvidation och därefter upplöses, vilket antecknas i handelsregistret. På upplösande av ett fondbolag tillämpas med stöd av 5 § den gällande lagstiftningen om aktiebolag, om inte annat stadgas i denna lag. Om förfarandet har initierats av myndigheterna betonas därmed dess sanktionskaraktär genom att bolaget upplöses.

Till 1 mom. föreslås bli överfört det allmänna stadgande om grunderna för återkallande av fondbolagets verksamhetstillstånd som finns i 8 § i den gällande lagen. Därmed kan statsrådet återkalla fondbolagets verksamhetstillstånd, om bolaget i sin verksamhet i väsentlig grad har brutit mot lagar

eller förordningar, föreskrifter som en myndighet har meddelat med stöd av dessa, fondbolagets bolagsordning, verksamhetstillståndsvillkoren eller stadgarna för en placeringsfond som bolaget förvaltar, eller om fondbolaget inte uppfyller villkoren för verksamhetstillståndet. Frågan om återkallande av verksamhetstillståndet kommer vanligen upp på förslag av tillsynsmyndigheten och förutsätter att fondbolaget har gjort sig skyldigt till en väsentlig överträdelse. Det finns naturligtvis inget hinder för att verksamhetstillståndet återkallas på basis av någon sådan omständighet som avses i lagrummet och som verksamhetstillståndsmyndigheten har fått kännedom om på annat sätt. Eftersom ett upplösande av fondbolaget är en extrem åtgärd, som kan åsamka andelsägarna skada, bör andra tvångsmedel i första hand tillgripas. Ett sådant återkallande av verksamhetstillståndet som avses i lagrummet anses i detta sammanhang vara en tillräcklig sanktion. Därför har fondbolaget rätt att fortsätta sin verksamhet som ett vanligt aktiebolag.

Med tanke på övervakningen av placeringsfonden kan återkallandet av fondbolagets verksamhetstillstånd inte anses vara något problem, för enligt 52 § i den gällande lagen, vilken föreslås bli överförd till ett nytt 54 a § 1 mom., skall förvaringsinstitutet genast överta förvaltningen av de placeringsfonder som har förvaltats av ett fondbolag som förlorar sitt verksamhetstillstånd. Åsikten bygger på att enligt 6 § 1 mom, som föreslås bli ändrat, övervakar finansinspektionen också förvaringsinstitutets verksamhet. I sådana situationer då man kan misstänka att fondbolaget tredskas i samband med överlåtandet av förvaltningen kan beslutet om återkallande av verksamhetstillståndet göras villkorligt så att verksamhetstillståndet och samtidigt finansinspektionens tillsyns rätt och rätt att få information upphör först när förvaltningen av placeringsfonderna till fullo har överlåtits på förvaringsinstitutet.

I paragrafens 2 mom. föreslås bli stadgat om det fall att fondbolaget självt kan eller är skyldigt att ansöka om återkallande av verksamhetstillståndet. Fondbolagets verksamhetstillståndet skall återkallas om bolaget inte längre har för avsikt att bedriva fondverksamhet eller sådan därmed väsentligt sammanhörande verksamhet som bolaget i ett enskilt fall av statsrådet har fått tillstånd

till i enlighet med 35 §. Avsikten är att förhindra förekomsten av s.k. spökbolag som har verksamhetstillstånd. Ansökan om återkallande av fondbolagets verksamhetstillstånd görs i det fall som här avses av fondbolaget självt. Till ansökan skall fogas ett beslut av fondbolagets bolagsstämma om att verksamhetstillståndet skall återkallas samt en utredning om vilka åtgärder bolaget har vidtagit vid de placeringsfonder som det förvaltar. Om fondbolaget i sin ansökan har meddelat vilka åtgärder det har vidtagit vid de placeringsfonder som det förvaltar, men statsrådet inte anser att utredningen är tillräckligt detaljerad och förenlig med andelsägarnas intressen, kan statsrådet ställa som villkor för återkallandet av verksamhetstillståndet att fondbolaget vidtar vissa i beslutet nämnda åtgärder. När verksamhetstillståndet har återkallats och fondbolagets bolagsordning är vederbörligen ändrad, kan bolaget fortsätta att fungera som ett vanligt aktiebolag. Förfarandet kan anses motiverat, för återkallandet av verksamhetstillståndet får inte leda till sanktioner i de fall då bolaget har realistiska ekonomiska förutsättningar att leva vidare.

För att ett fondbolag skall kunna upplösas krävs alltid att dess verksamhetstillstånd återkallas. Först när verksamhetstillståndet har återkallats kan det förfarande som anges i lagen om aktiebolag inledas och bolaget träda i likvidation i enlighet med bolagsstämmans beslut. Förfarandet är detsamma oberoende av om det är frågan om en obligatorisk upplösning av bolaget i enlighet med lagen om aktiebolag eller om att aktieägarna av någon anledning utan laga tvång vill avsluta bolagets verksamhet.

I 3 mom. föreslås det bli stadgat om upplösning av ett fondbolag på myndigheternas initiativ. Det kan anses att de situationer som avses i lagrummet redan som omfattades av regleringen enligt 1 mom. De överträdelser som avses i 3 mom. kan dock anses vara av sådan karaktär att det som sanktion inte är tillräckligt att verksamhetstillståndet dras in.

Finansinspektionen skall vidta åtgärder för att förebygga förekomsten av s.k. spökbolag, om den märker att ett fondbolag inte längre förvaltar placeringsfonder enligt lagen om placeringsfonder, och inte med tillstånd av statsrådet bedriver sådan verksamhet som avses i 35 §. Eftersom situationen kan vara temporär, är det fondbolaget som är skyldigt

att visa att det fortfarande har för avsikt att bedriva fondverksamhet eller därmed väsentligt sammanhörande verksamhet. Det är statsrådet som när det meddelar beslutet om återkallande av verksamhetstillståndet bedömer om den verksamhet som avses i 35 § kan anses vara tillfälligt avbruten.

Finansinspektionen är också skyldig att vidta åtgärder för att återkalla verksamhetstillståndet i det fall att fondbolagets bostämman inte har beslutat att bolaget skall träda i likvidation i det fall som avses i lagen om aktiebolag, och fondbolagets styrelse inte hos domstol har ansökt om att träda i likvidation. I teorin kan bolaget till fullo uppfylla det verksamhetstillståndsvillkor som gäller fondbolagets aktiekapital, som skall vara minst en miljon mark, dock alltid minst en hundradedel av de förvaltade placeringsfondernas tillgångar. Eftersom fondbolagets förvaltning enligt 10 § 3 mom. lagen om placeringsfonder förutsätts uppfylla kravet på tillförlitlig fondverksamhet, betraktas som ett sådant krav enligt 1 mom. att fondbolagets styrelse fungerar enligt den tvingande lagstiftningen. Ett förfarande i strid med 13 kap. 2 § 1 mom. lagen om aktiebolag kan betraktas som ett sådant väsentligt brott mot lag som avses i 1 mom.

Enligt förslaget skall fondbolagets aktieägare och revisor få bibehålla sin rätt enligt 13 kap. 2 § 1 mom. lagen om aktiebolag att reagera på bostämmans beslut genom att hos domstol ansöka om ett beslut om att bolaget skall träda i likvidation. För att undvika en behörighetskonflikt tillämpas som ledande princip tidsprioritetsregeln, enligt vilken ett förfarande som en aktieägare eller revisor har inlett vid allmän underrätt för att bolaget skall träda i likvidation, förhindrar finansinspektionen från att inleda ett förfarande för att återkalla verksamhetstillståndet, till dess domstolen har meddelat ett beslut med laga kraft i ärendet. Det avgörande är när ärendet har anhängiggjorts. På ett likvidationsförfarande som inleds vid allmän underrätt tillämpas lagen om aktiebolag. Av övervakningsskäl kan det dock vara nödvändigt att finansinspektionen deltar i likvidationsförfarandet. Enligt 15 § 1 mom. lagen om finansinspektionen kan finansinspektionen alltid av särskilda skäl tillsätta ett ombud för att övervaka fondbolagets verksamhet. Ett sådant ombud kan tillsättas för att arbeta tillsammans med likvidatorerna. Lagen om finansinspektionen ger honom en

möjlighet att få information, men han kan inte delta i det egentliga beslutsfattandet. Trots det har ombudet en möjlighet och samtidigt en skyldighet att informera finansinspektionen om sådana likvidatorernas beslut för vilka finansinspektionen enligt 13 § lagen om finansinspektionen utsätter ett verkställighetsförbud. Verksamhetstillståndet skall dock alltid återkallas innan man vidtar egentliga åtgärder för att upplösa fondbolaget, dvs. realisera dess tillgångar. Av den nedan föreslagna 54 a § framgår att till följd av att bolaget träder i likvidation skall förvaringsinstitutet överta förvaltningen av de placeringsfonder som fondbolaget förvaltar.

Finansinspektionen skall också vidta åtgärder för att upplösa fondbolaget om det har brutit mot förbudet enligt 9 § 1 mom. att börja med fondbolagets verksamhet innan dess aktiekapital är till fullo betalat. I motsats till vad som är fallet för vanliga aktiebolag, är en förutsättning för registrering av ett fondbolag att bolagets aktiekapital är till fullo betalat.

Finansinspektionen skall vidta åtgärder enligt detta lagrum också om det i 9 § 1 mom. nämnda kravet på fondbolagets aktiekapital inte längre uppfylls. För att finansinspektionen skall kunna inleda förfarandet, skall den först ha uppmanat fondbolaget att öka sitt aktiekapital så att det motsvarar den tvingande lagstiftningen. Först när det kan anses sannolikt att fondbolaget inte kommer att vidta denna åtgärd, reagerar finansinspektionen.

Som en grund för ett sådant myndighetsförfarande som leder till att fondbolaget upplöses skall enligt förslaget också betraktas att fondbolaget har förfarit oärligt när det har ansökt om verksamhetstillstånd. Om verksamhetstillståndet av denna anledning har beviljats på felaktiga grunder, blir följden att verksamhetstillståndet återkallas, bolaget träder i likvidation och till slut upplöses.

Det borde inte vara möjligt att upprepade gånger tänja på lagens bokstav på ett sätt som för tillfället råkar vara ändamålsenligt. Därför föreslås sanktioner för ett sådant förfarande i samband med 3 mom. Det förfarande som avses i lagrummet skall dock, på samma sätt som för 1 mom., vara sekundärt och tillgripas bara i extrema fall. I motsats till vad som är fallet i 1 mom. förutsätts här inte att överträdelsen av bestämmelserna skall ha varit väsentlig, utan att den skall ha

upprepats, vilket tyder på en fortsatt likgiltighet för den tvingande lagstiftningen.

I paragrafens 4 mom. föreslås bli stadgat att statsrådet alltid innan det fattar beslut om återkallande av verksamhetstillståndet skall ge fondbolaget tillfälle att bli hört i saken, om inte annat följer av ärendets brådskande natur.

I 5 mom. stadgas att om statsrådet återkallar fondbolagets verksamhetstillstånd på förslag av finansinspektionen, skall det genom samma beslut få bolaget att träda i likvidation och tillsätta likvidatorer, av vilka minst en på förslag av finansinspektionen. Statsrådet beslutar om antalet likvidatorer på basis av arten och omfattningen av fondbolagets verksamhet. En likvidator avsätts av samma instans som har tillsatt honom, och denna skall samtidigt tillsätta en ny likvidator. Man har tolkat 13 kap. 6 § lagen om aktiebolag så att en medlem av bolagets styrelse eller dess verkställande direktör kan väljas till likvidator. Eftersom finansinspektionens ansökan om återkallande av verksamhetstillståndet bygger på att bolagets styrelse har underlåtit att inleda ett förfarande för att upplösa bolaget i de fall som nämns i lagrummet, skall styrelsemedlemmar inte tillsättas som likvidatorer annat än i undantagsfall. Beslutet och tillsättandet av en likvidator skall iakttas oberoende av om ändring har sökts, om inte fullföljmyndigheten bestämmer annat.

I paragrafens 6 mom. föreslås bli stadgat att likvidatorns slutredovisning skall läggas fram för fondbolagets bolagsstämma och sändas in till handelsregistret, men därtill också ges statsrådet för kännedom.

I 7 mom. stadgas att statsrådet skall sända meddelande om att fondbolagets verksamhetstillstånd har återkallats till de behöriga myndigheterna i alla de EES-stater där man har marknadsfört andelar i fonder förvaltade av fondbolaget i fråga. Återkallandet av verksamhetstillståndet har enligt den föreslagna 54 a § i vissa fall till följd att fondbolagets fondverksamhet tas över av förvaringsinstitutet, vilket i sin tur innebär att utgivningen och inlösen av fondernas andelar automatiskt avbryts. Därför skall statsrådet, om dess beslut leder till en sådan situation som beskrivs i 54 a §, samtidigt meddela att inlösen av fondandelarna tillfälligt har avbrutits. Förslaget bygger på direktivet om fondföretag (artikel 52.3), enligt vilket det är medlemsstatens myndigheter som skall sän-

da meddelandet i fråga.

54 a §. Till denna paragraf föreslås bli överförda de stadganden som nu ingår i 52-54 §§. Här anges de fall då förvaltningen av en placeringsfond automatiskt övergår på förvaringsinstitutet och vilka stadganden som skall tillämpas på förvaringsinstitutet när det förvaltar fonden. Principen att förvaringsinstitutet förvaltar fonden bara tillfälligt, står kvar.

I 1 mom. stadgas om de fall då förvaringsinstitutet omedelbart skall överta fondens förvaltning. Så sker om fondbolagets verksamhetstillstånd återkallas, om fondbolaget träder i likvidation eller försätts i konkurs eller om fondbolaget annars upphör med sin verksamhet. En förutsättning är att fondbolaget inte redan har vidtagit sådana av finansinspektionen godkända åtgärder enligt 8 eller 8 a kap. som verkställs samtidigt som någon av de förutsättningar som nämns i detta moment blir uppfylld. Enligt det föreslagna 54 § 2 mom. skall fondbolaget när det av statsrådet ansöker om återkallande av verksamhetstillståndet tillsammans med ansökan lägga fram en utredning om vilka åtgärder bolaget har vidtagit inom de placeringsfonder som det förvaltar. Om någon sådan utredning inte läggs fram, övergår förvaltningen av fonderna automatiskt på förvaringsinstitutet.

I det föreslagna 2 mom. föreslås att på ett förvaringsinstitut som med stöd av 1 mom. sköter förvaltningen av en placeringsfond skall tillämpas vad som är stadgat om fondbolagets rättigheter och skyldigheter vid bedrivande av fondverksamhet. Stadgandena gäller därmed endast förvaringsinstitutets fondverksamhet, inte dess organisation. Därför kan fondandelsägarna inte t.ex. välja in representanter i förvaringsinstitutets förvaltningsorgan. Förvaringsinstitutet skall i övrigt medan den tillfälliga förvaltningen pågår i sin verksamhet iakttä samma regler som när fonden förvaltas av fondbolaget. Om undantag från denna huvudregel stadgas här i 8 c kap.

Eftersom fondandelsägarna inte är företrädda i det förvaringsinstitut som tillfälligt sköter fondbolagets uppgifter, och de således inte kan påverka beslutsfattandet i de fall där andelsägarnas motstånd skulle leda till att ett förslag kullkastas, föreslås i 3 mom. bli stadgat om ett undantag från huvudregeln i 2 mom. Därmed för förvaringsinstitutet inte alls utöva rösträtten för de akter som

hör till placeringsfonden.

I 4 mom. föreslås att inlösen och utgivning av fondandelar automatiskt avbryts samtidigt som förvaltningen av fonden övergår på förvaringsinstitutet. Förbudet att inlösa eller ge ut andelar gäller tills vidare. Syftet är att främja jämbördigheten andelsägarna emellan och skydda dem mot spekulationer som kränker denna och att förhindra att andelarna går ner i värde.

Enligt artikel 37 i direktivet om fondföretag kan ett avbrott i inlösen av andelarna bara vara tillfälligt. Enligt 4 mom. är avbrottet alltid i kraft tills vidare. Direktivets krav blir dock tillgodosett därigenom att det ske när förvaringsinstitutet förvaltar fonden och andelarna således inte kan lösas in, är avsett att vara tillfälligt. Enligt direktivet skall meddelande om att inlösen av andelarna har avbrutits sändas till de behöriga myndigheterna i alla de stater inom EES-området där placeringsfondens andelar har marknadsförts enligt principen om en auktorisation. Enligt förslaget skall meddelandet i detta fall sändas av förvaringsinstitutet.

54 b §. Det är meningen att förvaringsinstitutet skall sköta förvaltningen av placeringsfonden bara tillfälligt. Därför måste i lagen anges de alternativa handlingsmodeller mellan vilka det måste välja när det vidtar åtgärder för att få slut på förvaltningsskedet. Förvaringsinstitutet skall primärt vidta åtgärder för att överlåta fondens förvaltning på ett annat fondbolag på det sätt som föreslås i 8 kap. Om man inte inom rimlig tid lyckas hitta något lämpligt övertagande fondbolag eller om finansinspektionen inte ger sitt godkännande till överlåtelsen, skall förvaringsinstitutet upplösa fonden. Frågan om vad som är en rimlig tid skall bedömas med hänsyn till andelsägarnas intresse.

54 c §. I denna paragraf föreslås bli stadgat om det fall där fondbolaget omedelbart måste avbryta inlösen av fondandelarna. En sådan exceptionell situation uppkommer när placeringsfondens tillgångar eller antalet andelsägare blir mindre än vad som stadgas i lag eller bestäms i fondens stadgar.

Inlösningsförbudet och informationskyldigheten i samband med det är en rätt radikal åtgärd, som det inte är skäl att tillgripa om fondens kapital eller antalet andelsägare bara tillfälligt har gått ner under minimigränsen. Därför föreslås i paragrafen en viss tidsfrist inom vilken situationen kan rättas till, innan inlösningsförbudet träder i kraft.

Denna tidsfrist föreslås bli 30 dagar. Inlösningsförbudet tillämpas dock inte i det skede då fonden grundas, utan först efter det att den i 16 a § nämnda tidsperioden har löpt ut.

Så länge inlösningsförbudet är i kraft kan fondbolaget fortfarande ge ut andelar i fonden, men det skall i allt marknadsföringsmaterial nämna att andelarna tillfälligt inte löses in samt hur länge avbrottet kan pågå och vilka åtgärder det kan leda till.

Enligt lagrummet blir fondbolaget också skyldigt att sända ett meddelande om beslutet att avbryta inlösen till de behöriga myndigheterna i alla de EES-stater där andelar i fonden har marknadsförts. Förslaget bygger på direktivet om fondföretag (artikel 37.3).

54 d §. I denna paragraf stadgas om de fall då fondbolaget skall upplösa fonden eller vidta åtgärder för att fusionera den i den ordning som anges i det föreslagna 8 a kap. Paragrafen beskriver dessutom upplösningförfarandet. Eftersom fonden i de fall som avses i paragrafen står under upplösningstväng, föreslås här att i de fall då fondbolaget inte vidtar åtgärder inom en skälig tid, skall finansinspektionen se till att fonden blir upplöst. I det sistnämnda fallet skall fonden upplösas och fusionsförfarandet är inte ett tillämpligt alternativ.

I 1 mom. stadgas om upplösande av fonden så att åtgärden verkställs av antingen fondbolaget eller förvaringsinstitutet. Alternativt, när fondbolaget tar hand om förfarandet, kan en upplösning förhindras genom en fusion på det sätt som föreslås i 8 a kap.

I lagrummet uppräknas de fall då det fondbolag eller det förvaringsinstitut som ansvarar för fondens förvaltning skall upplösa fonden eller börja bereda en fusion. En sådan situation blir aktuell om fondbolaget inte har förmått uppfylla de krav som nämns i 16 a § eller de strängare krav som ingår i fondens stadgar. Motsvarande åtgärder skall vidtas också om fondbolaget i det fall som avses i 54 c § inte har förmått normalisera fondens situation senast när 90 dagar har förflutit från det att inlösen av andelarna avbröts. Fondens skall upplösas också om en i stadgarna nämnd grund för upplösning blir uppfylld. Då kan en fusion inte komma i fråga.

Enligt 2 mom. avses med upplösning av en placeringsfond att dess tillgångar realiseras och dess skulder betalas eller medel avsätts för betalning av skulderna. När borge-

närerna har förnjöjts fördelas de återstående medlen till andelsägarna. Vid fördelningen används som relationstal antalet fondandelar. Förfarandet skall tillämpas alltid när en placeringsfond upplöses genom frivilliga verkställighetsåtgärder, vare sig detta sker i fall enligt 1 mom. eller annars.

Innan fondbolaget vidtag några egentliga upplösningsåtgärder skall det be finansinspektionen slutgiltigt stoppa utgivningen och inlösen av fondens andelar. Förfarandet behövs därför att ett avbrott genom beslut av fondbolaget enligt direktivet om fondföretag (artikel 37.2) endast kan vara tillfälligt. Förslaget bygger på nämnda artikel i direktivet.

I 3 mom. stadgas om upplösning av en fond på myndigheternas initiativ. Finansinspektionen skall vidta åtgärder för att upplösa fonden när varken fondbolaget eller förvaringsinstitutet har initierat åtgärden i det fall som avses i 1 mom. För att det inte skall uppstå oklarhet om när det skall anses att fondbolaget inte frivilligt har börjat realisera placeringsfondens tillgångar och om när finansinspektionens rätt och samtidigt skyldighet att reagera i en sådan situation inträder, föreslås här bli stadgat om den tid efter vilken det uppstår ett antagande att fondbolaget har försummat sin skyldighet. Denna tid föreslås vara 1 månad räknat från det att förutsättningen enligt 1 mom. har blivit uppfylld.

Som första åtgärd avbryter finansinspektionen utgivningen och inlösen av andelar i fonden. Den skall också omedelbart tillsätta ett ombud enligt 14 § lagen om finansinspektionen. Ombudet skall i enlighet med 1 mom. realisera fondens tillgångar, täcka eller betala skulderna samt bestämma utdelningen och betala ut den till andelsägarna.

I 4 mom. föreslås att finansinspektionen utan dröjsmål skall sända ett meddelande om sitt beslut att upplösa placeringsfonden eller att avbryta inlösen av fondandelarna till följd av upplösningsförfarandet till de behöriga myndigheterna i alla de EES-stater där andelar i fonden har marknadsförts. Förslaget bygger på direktivet om fondföretag (artikel 52.3).

55 §. I denna paragraf stadgas att andelsägarna utan dröjsmål skall få ett skriftligt meddelande om att åtgärder för att upplösa fonden har inletts och att en kungörelse skall införas i Officiella tidningen. I kungörelsen och meddelandet skall anges när, hur och var de medel som nämns i 54 d § står att

lyfta. Meddelandet sänds och kungörelsen skrivs beroende på situationen av fondbolaget, förvaringsinstitutet eller det av finansinspektionen tillsatta ombudet.

55 a §. I paragrafens 1 mom. stadgas att över åtgärder för upplösande av placeringsfonden skall uppgöras en slutredovisning som med bilagor skall utföras till andelsägarna och finansinspektionen. I praktiken avses med slutredovisningens bilagor åtminstone revisorernas utlåtande om förfarandet. Slutredovisningen uppgörs beroende på situationen av fondbolaget, förvaringsinstitutet eller det av finansinspektionen tillsatta ombudet.

Enligt 2 mom. anses fonden vara upplöst först efter det att dess medel har fördelats till andelsägarna. För fördelningen ansvarar den som har uppgjort slutredovisningen, vilken ligger till grund för fördelningen. När fördelningen är verkställd skall den som utförde den anmäla till finansinspektionen att fonden är upplöst.

56 §. I denna paragraf föreslås vissa ändringar i terminologin som ger en modernare ordalydelse. Innehållet ändras till de delar det krävs tekniska tillägg till följd av andra ändringar i 8 c kap. För att föregripa den planerade indragningen av överexekutor föreslås att i 1 mom. hänvisas till medel som har deponerats i enlighet med lagen om deponering av pengar, värdeandelar, värdepapper eller handlingar som betalning eller till befrielse från annan fullgörelseskyldighet (281/31), vilket i sak motsvarar gällande lagstiftning.

Paragrafens 2 mom. föreslås bli ändrat så att de medel som avses i 1 mom. skall deponeras i en depositionsbank eller ett utländskt kreditinstituts filialkontor, om de inte har lyfts inom 14 dagar. Medlen skall deponeras på ett sätt som är både betryggande och inkomstbringande. I syfte att precisera tolkningen av lagrummet föreslås det bli konstaterat att räntorna på de deponerade medlen tillfaller andelsägarna, inte fondbolaget. Slutsatsen är enhetlig med den principen att kapitalavkastningen principiellt hör till ägaren. Räntorna betalas ut till andelsägarna på inlösningsdagen så att varje andelsägare får en så stor del av de dittills upplupna räntorna som hans fondandel berättigar honom till.

Paragrafens 3 mom. ändras att motsvara ändringen i 1 mom.

57 §. I paragrafens 3 mom. föreslås en

teknisk ändring som bygger på statsrådets principbeslut av den 13 december 1995 om beredningen av ändringar i ministeriernas verksamhetsområden och av stadganden om verksamhetsområdena. Enligt beslutet skall det i lagstiftningen inte finnas onödiga hänvisningar till något visst ministerium. Därför ersätts finansministeriet här med uttrycket vederbörande ministerium.

57 a §. Den föreslagna ändringen i 3 mom. motsvarar den ändring som har föreslagits i 57 § 3 mom.

57 b §. Den föreslagna ändringen i 3 mom. motsvarar den ändring som har föreslagits i 57 § 3 mom.

9 kap. Fondbolagens upplysningsplikt

57 c §. I det nya 57 c § 1 mom. föreslås bli stadgat om fondbolagets skyldighet att offentliggöra fondandelens värde samt antalet utelöpande fondandelar alltid då bolaget ger ut eller löser in andelar i placeringsfonden. Enligt 23 § 2 mom. skall fondandelsvärdet beräknas varje vardag. Uppgifterna skall offentliggöras minst två gånger i månaden också i det fall att andelar varken har givits ut eller lösts in. Uppgifterna om fondandelarnas värde samt antalet utelöpande fondandelar kan offentliggöras t.ex. i en tidning eller på någon annan plats som fondbolaget anser vara lämplig och dit allmänheten har fritt tillträde. Platsen skall nämnas i fondens stadgar.

I paragrafens 2 mom. stadgas att värdet på fondandelen kan offentliggöras bara en gång i månaden om finansinspektionen på fondbolagets ansökan beviljar undantagstillstånd till detta. Förfarandet får således inte äventyra andelsägarnas intresse. Förslaget bygger på direktivet om fondföretag (artikel 34).

I paragrafens 3 mom. stadgas att fondbolaget när det har märkt att det vid offentliggörandet i enlighet med fondens stadgar har skett ett väsentligt fel, utan dröjsmål skall försöka rätta det. Fondbolaget skall genast underrätta finansinspektionen om det fel som har inträffat vid offentliggörandet, och finansinspektionen avgör sedan om felet är väsentligt. Syftet är att försöka undvika felaktigheter i marknadsföringen av fondandelarna, vilket kan anses vara lika mycket i fondens, fondbolagets och placerarnas intresse. Detta förutsätter dock inte att oväsentliga och obetydliga fel korrigeras. Som typexempel på ett obetydligt fel kan betrak-

tas en avvikelse med tre penni från det verkliga värdet på en andel värd 1 000 mark, och som väsentlig kan betraktas en avvikelse med 10 mark på en andel värd 120 mark.

10 kap. Särskilda stadganden

63 §. I paragrafens 2 mom. föreslås tekniska ändringar som bygger på att bankinspektionen som behörig myndighet enligt lagen om finansinspektionen har efterträtt av finansinspektionen.

64 §. Till paragrafen föreslås bli fogat ett nytt 4 mom., i vilket det stadgas om att en fusion enligt 8 a kap. lagen om placeringsfond inte påverkar rätten för minoriteten av andelsägarna i den överlåtande placeringsfonden att väcka talan som gäller tiden före fusionen. Minoriteten räknas enligt antalet andelar vid den tidpunkt när fusionen verkställdes.

67 §. I paragrafen föreslås tekniska ändringar som bygger på att bankinspektionen som behörig myndighet enligt lagen om finansinspektionen har efterträtt av finansinspektionen.

67 a §. I denna paragraf stadgas om förbud mot lagstridig marknadsföring som sköts av ett utländskt fondföretag. Den gällande regleringen gäller bara ett förfarande som strider mot 4 § 3 mom. Utom att ett utländskt fondföretag inte i Finland i sin marknadsföring får använda en vilseledande firma, föreslås tillämpningsområdet för 67 a § bli utvidgat så att paragrafen också gäller förfaranden i strid med 2 § 4, 5 och 6 mom. Enligt den gällande lagen kan man inte förbjuda att marknadsföringen fortsätter eller upprepas även om den har inletts före den tidsfrist som nämns i 2 § 4 mom. eller innan tillstånd enligt 2 § 5 mom. har erhållits, trots att den som sådan har sanktionerats enligt 69 § 5 mom. såsom varande lagstridig. Syftet med det föreslagna stadgandet är därmed att effektivisera iakttagandet av 2 § 4, 5 och 6 mom. Också verksamhet i strid med 2 b § föreslås bli omfattad av 67 a §.

11 kap. Straffstadganden

69 §. Hänvisningarna i paragrafen föreslås bli ändrade. I 1 punkten stryks de onödiga hänvisningarna till 20 § 3 mom. och 39 § 1 mom. I stället införs hänvisningar till 19 § och 39 § 4 mom. I 2 punkten stryks hänvisningarna till 22 § 2 mom. samt 54 §. I stäl-

let införs hänvisningar till 20 § 2 och 4 mom., 54 a § 4 mom. samt 57 a, 57 b och 57 c §§.

71—72 §§. I dessa paragrafer föreslås tekniska ändringar på grund av att bankinspektionen som behörig myndighet enligt lagen om finansinspektionen har efterträtts av finansinspektionen.

Ikraftträdelsestadgande. I ikraftträdelsestadgandets 2 mom. stadgas att statsrådets tillstånd inom tre månader från det att lagen har trätt i kraft måste sökas av sådana fondföretag som inte enligt direktivet om fondföretag har rätt att marknadsföra sina andelar inom EES-området, men vilkas andelar marknadsförs i Finland utan tillstånd av statsrådet på den grund att andelarna marknadsförs till en individualiserad och begränsad krets av placerare eller att marknadsföringen till allmänheten har inletts före den 1 januari 1994. Om ansökan om tillstånd för marknadsföringen inte görs och inte ens avses bli gjord inom tre månader från det att denna lag har trätt i kraft, skall verksamheten i Finland upphöra.

I praktiken har det observerats att fondbolagens firmor inte alltid stämmer överens med stadgandet i 4 § 1 mom. Lagrummet förutsätter att ordet fondbolag skall ingå i firman, antingen som sådant eller som sammansättningsled. Genom stadgandet vill man förhindra att fondbolagen förväxlas med de placeringsfonder som de förvaltar. Därför kan ett fondbolags firma, t.ex. X Fond Ab, inte anses uppfylla förutsättningarna enligt 4 § 1 mom. Däremot uppfyller firman X Fondbolag Ab kraven. För att undvika missvisande firmor föreslås i ikraftträdelsestadgandets 3 mom. bli stadgat att de fondbolag vilkas firma inte uppfyller kraven enligt 4 § 1 mom. inom ett år från det att lagen har trätt i kraft skall ändra sin firma så att den motsvarar lagrummet i fråga.

De krav som har föreslagits bli införda i 16 a § innebär att om det när den föreslagna lagen träder i kraft finns en placeringsfond vars tillgångar inte är på den nivå som lagen förutsätter eller som har färre än 50 andelsägare, kunde fonden utan ett särskilt övergångsstadgande fungera utan att beakta att lagen har trätt i kraft. Eftersom syftet med stadgandet är att avvärja s.k. spökfonder, föreslås att i ikraftträdelsestadgandet intas ett 4 mom., enligt vilket alla existerande placeringsfonder skall uppfylla kraven enligt 16 a § 1 mom. inom sex månader från det att

lagen har trätt i kraft. Om kraven enligt 16 a § 2 mom. blir uppfyllda, kan fondbolaget alternativt inom den utsatta tiden hos statsrådet ansöka om undantagstillstånd enligt lagrummet i fråga.

I de föreslagna 52 a § 4 mom. och 53 a § 4 mom. hänvisas till den nya 4 a § 1 2 kap. som förslås bli intagen i lagen om aktiebolag. I ikraftträdelsestadgandets 5 mom. förslås att det genom förordning särskilt skall stadgas om ikraftträdandet av 52 a § 4 mom. och 53 a § 4 mom., när ändringen av lagen om aktiebolag har trätt i kraft.

1.2. Lagen om ändring av värdepappersmarknadslagen

1 kap. Allmänna stadganden

2 §. Paragrafens 1 mom. 4 punkt föreslås bli preciserad så att som sådana värdepapper som hör till lagens tillämpningsområde betraktas inte bara placeringsfundsandelar utan också med dem jämförbara andelar i utländska fondföretag. Enligt förarbetena till lagen (RP 157/88 rd., s. 23) avses här med fondandel en fondandel enligt lagen om placeringsfonder. Enligt 22 § 2 mom. lagen om placeringsfonder avses med fondandel en rätt till en lika stor odelad andel av fondens tillgångar. Enligt förarbetena till lagen om placeringsfonder (RP 309/92 rd., s. 23) innebär hänvisningen i 1 kap. 1 § 3 mom. värdepappersmarknadslagen till att det i lagen om placeringsfonder stadgas om sådan verksamhet där allmänheten erbjuds att delta i gemensamma placeringar i värdepapper, att sådan verksamhet bara får bedrivas som placeringsfundsverksamhet. Däremot vill man inte genom lagrummet lämna fondverksamheten utanför tillämpningsområdet för värdepappersmarknadslagen. Värdepappersmarknadslagen är en allmän lag, som kompletteras av lagen om placeringsfonder, vilken är en speciallag. Därmed stadgas t.ex. om marknadsföring av sådana bevis som avses i 1 kap. 2 § värdepappersmarknadslagen i värdepappersmarknadslagen, om inte annat följer av specialstadganden. I praktiken tillämpas värdepappersmarknadslagen på marknadsföringen av andelar i sådana fondföretag som avses i 2 § lagen om placeringsfonder. Frågan om myndighetsövervakningen och om vilka sanktioner som skall tillämpas avgörs i enlighet med lagen om placeringsfonder.

1.3. Lagen om ändring av 14 § handelsregisterlagen

14 §. Till paragrafen föreslås bli fogat ett nytt 3 *mom.*, som ger registermyndigheten en skyldighet att bereda statsrådet och finansinspektionen en möjlighet att uttala sig om en ändring av ett fondbolags bolagsord

ning innan det egentliga beslutet fattas. För utlåtandena skall reserveras minst 30 dagar. Syftet med stadgandet är att komplettera den föreslagna ändringen av 7 § lagen om placeringsfonder.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om placeringsfonder

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 8 maj 1987 om placeringsfonder (480/87) 7 § 2 mom., 15 § 7 och 9 mom., 36 § 5 mom.,

av dessa lagrum 15 § och 36 § sådana de lyder i lag av den 9 augusti 1993 (748/93),

ändras 1 § 1—6 punkten, 2 § 2—5 mom., 5 § 2 mom., 6 §, 7 §, 8 §, 9 § 1 mom., 10 § 1 och 3 mom., 11 §, 13 § 1 mom., 15 § 1—6 samt 10 mom., 18 § 1 och 3 mom., 21 § 2 mom., 22 §, 23 §, 29 § 1 mom., 31 § 1 och 3 mom., 33 § 1 och 2 mom., 35 §, 36 § 3 mom., 37 § 1 och 3—7 mom., 39 § 1 och 2 mom., 40 § 1 och 5 mom., 41 § 1 mom., 47 § 1 mom., 49 §, 50 § 2—3 mom., rubrik i 8 kap., 51 §, 57 § 3 mom., 57 a § 3 mom., 57 b § 3 mom., 63 § 2 mom., 67 §, 67 a §, 69 § 1 och 2 punkten, 71 § 2 mom. och 72 §,

av dessa lagrum 2 § 2—5 mom. samt 6 §, 8 §, 10 § 1 och 3 mom., 13 § 1 mom., 15 § 1—6 mom., 18 § 3 mom., 31 § 3 mom., 35 §, 36 § 3 mom., 37 § 1 och 3—7 mom., 39 §, 40 § 1 och 5 mom., 41 § 1 mom., 49 §, 57 §, 57 a §, 57 b §, 67 a § och 69 § 2 punkten sådana de lyder i lag av den 9 augusti 1993 (748/93), 1 §, 17 §, 23 §, 33 §, 50 § och 56 § sådana de lyder delvis ändrade genom sistnämnda lag, samt 47 § sådan den lyder delvis ändrad i sistnämnda lag och i lag av den 28 oktober 1994 (943/94), och

fogas till lagen nya 2 a, 2 b, 4 a, 16 a, 20, 27, 36 a, 36 b, 37 a, 37 b, 38 a, 51 a, 51 b §§, nytt 8 a kap. med rubrik samt överförs ändrad 52 § i det, nya 52 a, 52 b, 52 c §§, nytt 8 b kap. med rubrik samt överförs ändrad 53 § i det, 53 a, 53 b, 53 c §§, nytt 8c kap. med rubrik samt överförs ändrade 54—56 §§, 54 a, 54 b, 54 c, 54 d, 55 a, 57 c §§ och till 1 § nya 7—10 punkterna, till 2 § ett nytt 6 mom., till 9 § ett nytt 3 mom., till 13 § ett nytt 5 mom., 17 § 1 mom. nya 11—12 punkterna samt ett nytt 2 mom., 19 § ett nytt 2 mom., till 26 § nya 3—5 mom., till 29 § ett nytt 2 mom., till 33 § ett nytt 3 mom., till 37 § ett nytt 8 mom., till 39 § nya 3 och 4 mom., till 41 § ett nytt 4 mom., till 42 § ett nytt 2 mom., till 47 § ett nytt 2 mom., samt till 64 § ett nytt 4 mom.

av dessa lagrum 2, 19, 37, 39, 41, 42, 47 och 51—55 §§ sådana de lyder i lagen av den 9 augusti 1993 (748/93), samt 1, 13, 17 och 56 §§ sådana de lyder delvis ändrade genom sistnämnda lag som följer:

1 kap.

Allmänna stadganden

1 §

I denna lag avses med

1) *placeringsfond* en fond som består huvudsakligen av värdepapper och som ägs av de personer, samfund och stiftelser som har placerat medel i den,

2) *fondverksamhet* anskaffning av medel från allmänheten till placeringsfonden och placering av dessa medel, huvudsakligen i värdepapper, samt förvaltning av fonden,

3) *fondbolag* ett finskt aktiebolag som bedriver fondverksamhet,

4) *förvaringsinstitut* en värdepappersförmedlare enligt definitionen i 1 kap. 4 § värdepappersmarknadslagen (495/89), som förvarar en placeringsfonds tillgångar samt sköter inbetalningar och utbetalningar som avser fonden,

5) *fondandelsägare* en person, ett samfund eller en stiftelse som äger en eller flera andelar eller bråkdelar av andelar av placeringsfondens tillgångar,

6) *fondföretag* en utländsk placeringsfond och ett därmed jämförbart utländskt företag som bedriver kollektiv placeringsverksamhet,

7) *värdepapper* bevis enligt definitionen i 1 kap. 2 § värdepappersmarknadslagen, med

undantag av bevis över andelar i placeringsfonder och fondföretag,

8) *derivatinstrument* en standardiserad option eller termin enligt 1 kap. 2 § lagen om handel med standardiserade optioner och terminer (772/88) eller ett annat avtal vars underliggande tillgångar är värdepapper, valuta, nyttighet, ränta, derivatinstrument eller ett index som beskriver prisutvecklingen för de underliggande tillgångarna,

9) *fondandel* en lika stor andel eller minst en bråkdel av en andel av fondens tillgångar, om inte annat stadgas nedan, samt

10) *hemstat* den stat i vilken ett utländskt fondföretag har fått auktorisation.

2 §

Ett fondföretag som har fått auktorisation i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som enligt hemstatens lagstiftning uppfyller de krav som uppställts i rådets direktiv om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) (85/611/EEG) samt i rådets direktiv om ändring, såvitt gäller placeringsinriktningen för vissa fondföretag, av direktiv 85/611/EEG (88/220/EEG), får utan hinder av 1 mom. marknadsföra sina andelar i Finland. Ett sådant fondföretag skall iakta vad som i 2 b §, 4 § 3 mom., 67 a § och 69 § 5 punkten stadgas om utbudande av andelar i Finland. I övrigt skall på fondföretaget inte tillämpas vad som nedan i denna lag stadgas om fondbolag och placeringsfonder.

Ett sådant fondföretag som avses i 2 mom. skall innan det börjar marknadsföra sina andelar i Finland till finansinspektionen lämna in

1) ett intyg över att fondföretaget uppfyller de krav som nämns i 2 mom., utfärdat av den behöriga myndighet i hemstaten som motsvarar finansinspektionen,

2) sina stadgar eller sin bolagsordning,

3) fondprospektet, den senaste årsberättelsen, en senare offentliggjord halvårsrapport samt de övriga handlingar och uppgifter som det måste offentliggöra i hemstaten,

4) upplysningar om vilka åtgärder som har vidtagits för marknadsföring av fondföretagets andelar i Finland, såsom marknadsföringsmaterial,

5) upplysningar om vilka åtgärder som har vidtagits med tanke på utbetalningar till an-

delsägarna,

6) upplysningar om hur inlösen av andelar sker i Finland,

7) upplysningar om hur och var de handlingar och uppgifter som fondföretaget är skyldigt att offentliggöra finns tillgängliga, samt

8) annat marknadsföringsmaterial.

Finansinspektionen kan meddela närmare föreskrifter om innehållet i de upplysningar som avses i 3 mom. 4—8 punkten. Förändringar i de uppgifter som nämns i 3 mom. 2—8 punkten skall utan dröjsmål sändas till finansinspektionen för kännedom.

Sådana fondföretag som avses i 2 mom. får inleda marknadsföringen av sina andelar två månader efter att anmälan enligt 3 mom. har gjorts, om inte finansinspektionen under den tiden av särskilda skäl förbjuder fondföretaget att inleda marknadsföringen. De uppgifter som avses i 3 mom. 2—3 punkten skall offentliggöras på finska eller svenska.

Andelar i andra fondföretag än sådana som avses i 2 mom. kan marknadsföras i Finland med tillstånd av statsrådet. Vad som ovan i 3—5 mom. och nedan i 2 b § stadgas om marknadsföring av andelar i fondföretag gäller även i detta moment avsedda fondföretag, om inte statsrådet av särskilda skäl beviljar undantag.

2 a §

Placeringsfondens andelar får enligt principen om en auktorisation marknadsföras i de stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om placeringsfonden uppfyller kraven enligt rådets i 2 § 2 mom. nämnda direktiv.

Innan ett fondbolag inleder marknadsföringen enligt 1 mom. skall det underrätta den behöriga myndigheten i värdstaten samt av finansinspektionen inhämta ett intyg över att placeringsfonden uppfyller kraven enligt rådets i 2 § 2 mom. nämnda direktiv. Finansinspektionen skall utan dröjsmål meddela beslut i ärendet.

2 b §

Marknadsföringen av andelar i placeringsfonder och fondföretag skall ske på finska eller svenska, om finansinspektionen så kräver.

5 §

För fondbolag beviljas sådant tillstånd som

avses i 2 kap. 1 § 2 mom. lagen om aktiebolag av statsrådet.

6 §

Tillsynen över att denna lag, med stöd av den utfärdade stadganden och myndigheters med stöd av dessa meddelade föreskrifter iakttas samt över fondbolagens, förvaringsinstitutens och placeringsfondernas verksamhet och marknadsföringen av fondföretagens andelar utövas av finansinspektionen.

Finansinspektionen har rätt att av ett sådant fondföretag som avses i 2 § få de upplysningar som tillsynen förutsätter och att av företaget få kopior av handlingar som den anser vara nödvändiga för tillsynen.

Om finansinspektionens rätt att lämna uppgifter till utländska tillsynsmyndigheter som sköter motsvarande uppgifter stadgas i lagen om finansinspektionen (503/93).

2 kap.

Fondbolags bildande

7 §

Stiftarna av ett fondbolag skall hos statsrådet ansöka om verksamhetstillstånd för bolaget. Till ansökningen skall fogas stiftelseurkunden och bolagsordningen. Statsrådet har rätt att kräva också andra utredningar som det anser vara nödvändiga. Innan saken avgörs skall statsrådet begära finansinspektionens utlåtande om ansökningen.

8 §

Beslut om ändring av fondbolagets bolagsordning skall utan dröjsmål anmälas för registrering i enlighet med 9 kap. 14 § 2 mom. lagen om aktiebolag (734/78), på det sätt som stadgas i handelsregisterlagen (129/79). Fondbolaget skall omedelbart sända den registrerade ändringen av bolagsordningen till statsrådet och finansinspektionen för kännedom.

9 §

Fondbolagets aktiekapital skall uppgå till minst en miljon mark. Beloppet skall i sin helhet inbetalas i pengar innan bolaget inleder sin fondverksamhet. Aktiekapitalet skall dock alltid utgöra minst en hundraedel av det sammanlagda kapitalet i den placeringsfond eller de placeringsfonder som fondbolaget förvaltar. I fondbolagets bolagsordning kan bestämmas att fondbolagets

aktiekapital inte ökas när det uppgår till minst tio miljoner mark.

Statsrådet kan av särskilda skäl bevilja undantag från det i 1 mom. nämnda kravet beträffande aktiekapital på tio miljoner mark.

10 §

Ett fondbolag vars ekonomiska verksamhetsförutsättningar och förvaltning uppfyller de krav som ställs på tillförlitlig fondverksamhet skall beviljas verksamhetstillstånd, om det enligt den utredning som lämnats in kan antas att fondbolaget kommer att ledas med yrkesskicklighet samt enligt förnuftiga och trygga affärsprinciper.

Ett fondbolags förvaltning skall inte anses uppfylla kraven på tillförlitlig fondverksamhet om inte fondbolagets och förvaringsinstitutets styrelsemedlemmar och verkställande direktör har erforderlig vandel eller om de inte har den erfarenhet som behövs för uppgifterna. Om sammansättningen av fondbolagets eller förvaringsinstitutets styrelse ändras eller om verkställande direktören byts ut, skall finansinspektionen ofördröjligen underättas om saken.

11 §

Fondbolaget skall till finansinspektionen anmäla när det ämnar inleda sin verksamhet.

3 kap.

Fondbolags förvaltning

13 §

Fondbolagets styrelse skall ha minst tre medlemmar. Minst hälften av styrelsemedlemmarna och verkställande direktören skall vara bosatta i Finland eller i någon annan stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Statsrådet kan av särskilda skäl bevilja bolaget tillstånd att göra avsteg från de krav som här stadgas.

En av fondandelsägarna vald medlem i fondbolagets styrelse får inte vara anställd hos fondbolaget eller förvaringsinstitutet. Han får inte heller vara styrelse- eller direktionsmedlem i något annat fondbolag eller något annat förvaringsinstitut.

15 §

Fondbolaget, dess aktieägare, andra samfund än pensionskassor enligt lagen om pensionskassor (1164/92) eller andra stiftelser än pensionsstiftelser enligt lagen om pensionsstiftelser (1774/95), i vilka fondbolaget eller dess aktieägare har bestämmanderätt på det sätt som avses i 22 b § bokföringslagen (655/73), får inte äga andelar i en placeringsfond som fondbolaget förvaltar.

Innehavet av fondandelar i en placeringsfond är offentligt, om andelsägaren (*den anmälningsskyldige*) är:

1) medlem eller suppleant i fondbolagets eller förvaringsinstitutets styrelse, dess verkställande direktör eller verkställande direktörens suppleant, revisor, revisorssuppleant eller för revisionen av fondbolaget eller förvaringsinstitutet huvudansvarig anställd i en revisionssammanslutning,

2) någon annan anställd i fondbolaget som har möjlighet att påverka de beslut som gäller placeringen av fondens medel,

3) någon annan anställd i förvaringsinstitutet som i sitt uppdrag har möjlighet att få information om placeringsfondens placeringsverksamhet, samt

4) ett samfund eller en stiftelse i vilken en i denna paragraf avsedd person ensam eller tillsammans med medlemmar av sin familj eller med någon annan här avsedd person eller någon medlem av dennes familj har bestämmanderätt på det sätt som avses i 22 b § bokföringslagen.

Den som enligt 2 mom. är anmälningsskyldig får inte utan tillstånd av finansinspektionen mot vederlag förvärva värdepapper eller derivatinstrument av en placeringsfond som fondbolaget förvaltar och inte heller mot vederlag överlåta värdepapper eller derivatinstrument åt en sådan placeringsfond, om inte förvärvet eller överlåtelsen sker genom offentlig handel med värdepapper enligt definitionen i 1 kap. 3 § värdepappersmarknadslagen eller genom förmedling av ett sådant optionsföretag som avses i lagen om handel med standardiserade optioner och terminer.

Den som enligt 2 mom. är anmälningsskyldig skall när han tillträder uppdraget underrätta fondbolaget om sitt innehav av sådana aktier och till aktier enligt lagen om aktiebolag berättigande värdepapper i vilka tillgångar i placeringsfonder som fondbolaget förvaltar kan placeras, om avtal och förbindelser om förvärv eller överlåtelse av

dylika värdepapper samt om förändringar i ägandeförhållandet av dylika värdepapper vilka uppgår till minst det belopp som finansinspektionen fastställt.

Den som enligt 2 mom. är anmälningsskyldig skall underrätta fondbolaget om vem som han är förmyndare för, om samfund eller stiftelser som avses i 2 mom. 4 punkten och om andra sådana samfund och stiftelser i vilka den anmälningsskyldige har ett avsevärt inflytande, samt om förändringar i dessa uppgifter. Den anmälningsskyldige har ett avsevärt inflytande i ett samfund eller en stiftelse om han där har en sådan ställning som nämns i 2 mom. eller en därmed jämförbar ställning eller om han är bolagsman i ett öppet bolag eller ansvarig bolagsman i ett kommanditbolag.

Anmälan enligt 2, 4 och 5 mom. skall göras inom 14 dygn efter det att den anmälningsskyldige tog emot ett uppdrag som nämns i 2 mom. eller efter en förändring i dessa omständigheter. Anmälan behöver inte göras om de värdepapper som avses i 4 mom. har införts i värdeandelssystemet och om den som tar emot anmälningarna har organiserat ett förfarande enligt vilket motsvarande uppgifter kan fås ur värdeandelssystemet.

En styrelsemedlem i fondbolaget som valts av fondandelsägarna får inte äga aktier i fondbolaget.

4 kap.

Placeringsfonder

16 a §

Placeringsfondens tillgångar (*begynnelsekapital*) skall uppgå till minst tio miljoner mark och placeringsfonden skall ha minst 50 andelsägare. När antalet andelsägare räknas skall som en helhet betraktas de bokföringskyldiga som har sådan bestämmanderätt som avses i 22 b § bokföringslagen i en annan bokföringskyldig eller ett därmed jämförbart utländskt företag. Beloppet av placeringsfondens begynnelsekapital samt minimiantalet fondandelsägare skall uppnås inom sex månader efter det att placeringsfonden började med sin verksamhet.

Statsrådet kan av särskilda skäl bevilja undantag från det i 1 mom. nämnda kravet på minimiantalet fondandelsägare och från den tid inom vilken placeringsfondens be-

gynnelsekapital samt minimiantalet fondandelsägare skall uppnås.

17 §

I stadgarna för en placeringsfond skall anges åtminstone

10) var och hur fondandelar säljs och inlöses,

11) var, när och hur fondandelens värde offentliggörs, samt

12) hur på vilka grunder de fondandelsägarna valda medlemmarna i fondbolagets styrelse väljs.

Om man i placeringsfondens verksamhet har för avsikt att tillämpa den i lag tillåtna möjligheten, skall i fondens stadgar också anges

1) beloppet av placeringsfondens begynnelsekapital,

2) minimiantalet fondandelsägare,

3) att fondandelar kan delas upp i bråkdelar samt vilken divisor som används,

4) att placeringsfonden ger ut både avkastnings- och tillväxtandelar,

5) den årliga vinstandel som skall utbetalas för avkastningsandelarna respektive kapitaliseras för tillväxtandelarna,

6) utöver vad som stadgas i 1 mom. 2 punkten, de uppgifter som förutsätts i 36 a § 4 mom., om fondbolaget har för avsikt att på det sätt som nämns i 36 a § placera av placeringsfondens medel i derivatinstrument,

7) utöver vad som stadgas i 1 mom. 2 punkten, de uppgifter som förutsätts i 36 b § 5 mom., om fondbolaget har för avsikt att i fråga om placeringsfondens medel ingå låne- eller återköpsavtal,

8) att fondbolaget har möjlighet att placera av placeringsfondens medel i andelar i en placeringsfond eller i ett fondföretag som förvaltas av samma fondbolag eller av ett sådant annat fondbolag som har gemensam affärsledning med den fond eller det fondbolag som förvaltar fondens tillgångar eller så att samma part utövar bestämmanderätten i båda fondbolagen eller så att dessa förenas av ett betydande direkt eller indirekt ägoförhållande. Samtidigt skall det närmare anges att placeringsfonden specialiserar sig på en viss bransch,

9) i det fall som nämns i 37 § 7 mom. de stater, lokala offentliga samfund eller internationella samfund av offentligrättslig karaktär som har utgivit eller garanterat de värde-

papper i vilka fondbolaget ämnar placera mer än 35 procent av placeringsfondens medel,

10) grunderna för upplösande av placeringsfonden,

11) att fondandelarna överförs till värdeandelssystemet, samt

12) att fondbolaget har för avsikt att i sin verksamhet använda förvaltnings- eller rådgivningstjänster samt av vilken art och omfattning.

18 §

För placeringsfondens stadgar och för ändringar i dem skall fastställelse sökas hos finansinspektionen, om inte annat stadgas i 38 a §.

En ändring av placeringsfondens stadgar träder i kraft en månad efter det att finansinspektionen har fastställt ändringen, om inte finansinspektionen bestämmer något annat.

19 §

Fondbolaget skall underrätta finansinspektionen när det ämnar börja med placeringsfondens verksamhet.

20 §

Den som har placerat medel i placeringsfonden har rätt till en fondandel som berättigar till en odelad andel av fondens tillgångar.

Fondandelarna i en och samma placeringsfond skall vara sinsemellan lika stora och de skall medföra lika rätt till fondens tillgångar.

Oberoende av vad som stadgas i 2 mom. kan fondandelarna, om fondens stadgar det medger, delas upp i bråkdelar. I fondens stadgar skall nämnas i hur många lika stora delar varje fondandel delas upp.

Fondbolaget skall i sin verksamhet behandla fondandelsägarna på ett jämbördigt sätt.

21 §

De tillgångar som hör till placeringsfonden skall hållas åtskilda från fondbolagets tillgångar och från tillgångar som hör till andra placeringsfonder som förvaltas av samma fondbolag. Tillgångar som hör till placeringsfonden får inte utmätas för fondbolagets skulder.

22 §

Placeringsfondens fondandelar är antingen avkastnings- eller tillväxtandelar. I placeringsfondens stadgar kan dock bestämmas att fonden har både avkastnings- och tillväxtandelar.

I placeringsfondens stadgar skall bestämmas om den vinstandel som av fondens medel årligen skall utbetalas för avkastningsandelarna respektive kapitaliseras för tillväxtandelarna.

23 §

Fondandelsvärdet är placeringsfondens värde dividerat med antalet utelöpande fondandelar. Placeringsfondens värde beräknas så att från fondens tillgångar avdras de skulder som avser fonden.

De värdepapper och derivatinstrument som hör till placeringsfonden skall uppskattas enligt marknadsvärdet. Till tillgodohavanden i depositionsbanker eller i filialer till sådana utländska kreditinstitut som avses i lagen om utländska kreditinstituts och finansiella instituts verksamhet i Finland (1608/93) skall läggas räntan till utgången av månaden före beräkningsmånaden. Fondbolaget skall varje vardag beräkna fondandelsvärdet.

Finansinspektionen kan meddela närmare föreskrifter om beräkningen av fondandelsvärdet.

26 §

Fondandelar som ägs av en pensionsstiftelse eller en pensionskassa inom samma koncern som fondbolaget medför inte rösträtt vid fondandelsägarstämman.

Vid fondandelsägarstämman får ingen rösta med mera än en tjugonedel av det vid stämman företrädde röstetalet. När begränsningen av rösträtten beräknas skall som en helhet betraktas de bokföringsskyldiga som har sådan bestämmanderätt som avses i 22 b § bokföringslagen i en annan bokföringsskyldig eller ett därmed jämförbart utländskt företag.

Om en förutsättning för att stämmans beslut skall vara giltigt är att beslutet har understötts av en kvalificerad majoritet, skall den kvalificerade majoriteten beräknas av de i enlighet med 3 mom. räknade rösterna.

27 §

Fondbolaget har rätt att använda utomstå-

ende förvaltnings- och rådgivningstjänster, om det i placeringsfondens stadgar finns tillräckliga bestämmelser om deras kvalitet och omfattning. Avtal om överförande av fondbolagets ansvar på tredje part är ogiltigt.

I fråga om den som erbjuder sådana tjänster som avses i 1 mom. gäller vad som stadgas i 58 § 1 mom.

29 §

Fondbolaget är skyldigt att till ägaren av en fondandel utfärda ett fondandelsbevis. Fondandelsbeviset kan överlåtas först när teckningspriset för fondandelen i sin helhet har betalats i pengar.

Ett andelsbevis kan lyda på flera andelar eller bråkdelar av sådana, och det kan endast ställas till en viss i andelsregistret antecknad person eller stiftelse eller till ett visst i andelsregistret antecknat samfund.

31 §

Fondbolaget skall över fondandelarna föra ett fondandelsregister, i vilket antecknas åtminstone fondandelsägarens namn, hemort och postadress, antalet fondandelar och registreringsdatum för varje fondandelsägares fondandelar samt ordningsnummer för fondandelsbeviset eller andelsteckningen.

Registerföraren är skyldig att lämna de uppgifter som avses i 1 mom. till åklagar- och förundersökningsmyndigheten för brottutredningar samt till andra myndigheter som enligt lag har rätt att få uppgifterna. Andelsregistret skall hållas tillgängligt för fondandelsägarstämman.

33 §

Om en fondandelsägare så kräver skall fondbolaget på det sätt som närmare bestäms i placeringsfondens stadgar lösa in en fondandel i en placeringsfond som den förvaltar. Fondandelen skall omedelbart lösas in med medel direkt ur fonden till sitt enligt 23 § beräknade värde på inlösningsdagen. Inlösningarna skall ske i den ordning kraven har framställts. Inlösen kan endast ske under förutsättning att andelsbeviset överläts åt fondbolaget.

Om medel för inlösen måste anskaffas genom försäljning av värdepapper, skall värdepappren säljas utan oskäligt dröjsmål, dock senast två veckor efter det att krav på inlösen framställdes hos fondbolaget. Andelen skall lösas in så snart medlen från för-

säljningen av värdepappren har influtit. Finansinspektionen kan av särskilda skäl bevilja tillstånd till överskridning av tidsgränsen för försäljningen av värdepappren.

Om fondbolaget av finansinspektionen har fått tillstånd att för en viss tid avbryta inlösen av andelar i en placeringsfond som fondbolaget förvaltar, skall det utan dröjsmål sända ett meddelande om att inlösen av andelarna har avbrutits till de behöriga myndigheterna i alla de stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet i vilka andelar i placeringsfonden i fråga har marknadsförts.

5 kap.

Fondbolags placeringsverksamhet

35 §

Fondbolaget får inte bedriva annan verksamhet än fondverksamhet, om inte statsrådet beviljar tillstånd att bedriva verksamhet som väsentligen hör ihop därmed. Till ansökan om tillstånd skall fogas fondbolagets gällande bolagsordning.

36 §

Finansinspektionen kan av särskilda skäl för en viss tid bevilja undantag från förplikelsen enligt 2 mom.

36 a §

I syfte att motverka de risker som placeringsverksamheten samt fluktuationerna i valutakurserna medför kan fondbolaget placera av placeringsfondens medel i sådana standardiserade derivatinstrument som avses i lagen om handel med standardiserade optioner och terminer samt i standardiserade derivatinstrument avseende värdepapper som nämns i 36 § 2 mom. 2 och 3 punkten, om handeln med dem bedrivs vid ett sådant utländskt optionsföretag som avses i den nämnda lagen.

Enligt finansinspektionens meddelade villkor och i syfte att främja en effektiv egendomsförvaltning kan fondbolaget placera av placeringsfondens medel i derivatinstrument som avses i 1 mom. samt i andra än standardiserade derivatinstrument också i annat syfte än det som nämns i 1 mom. I syfte att främja en effektiv egendomsförvaltning kan placeringsfondens medel inte placeras i deri-

vatinstrument som avser valutor. Finansinspektionen kan också meddela närmare föreskrifter om fondbolagets rätt att placera av placeringsfondens medel i derivatinstrument genom förmedling av ett utländskt optionsföretag i en stat som inte hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om detta optionsföretag motsvarar de optionsföretag som avses i lagen om handel med standardiserade optioner och terminer.

En sådan affärstransaktion som avses i 1 och 2 mom. skall täckas ända till den av finansinspektionen fastställda förmodade maximirisken.

Om derivatinstrument används skall i placeringsfondens stadgar anges

1) derivatinstrumentens art samt omfattningen av och syftet med användningen av dem,

2) den marknad där handel med derivatinstrument kommer att bedrivas,

3) det optionsföretag enligt lagen om handel med standardiserade optioner och terminer och det övriga utländska optionsföretag vars tjänster fondbolaget har för avsikt att utnyttja, samt

4) de riskbedömningsmetoder som fondbolaget ämnar tillämpa.

36 b §

I syfte att främja en effektiv egendomsförvaltning kan fondbolaget ingå låne- och återköpsavtal avseende värdepapper som hör till placeringsfondens tillgångar, om de clearas inom en clearingorganisation enligt värdepappersmarknadslagen eller ett optionsföretag enligt lagen om handel med standardiserade optioner och terminer och om finansinspektionen eller motsvarande behöriga myndighet i en annan stat har godkänt villkoren eller optionsföretaget har standardiserat dem.

Värdepapper som hör till placeringsfondens tillgångar kan överlåtas som skuld och återköpsavtal beträffande dem kan ingås endast mot tryggnings säkerhet. Till fondbolagets uppgifter hör att dagligen se till att säkerhetens värde förblir tryggnings under hela den tid låne- eller återköpsavtalet är i kraft. Clearingorganisationen eller optionsföretaget skall för fondens räkning förvara säkerheten till dess att låne- eller återköpsavtalet har löpt ut.

Det sammanlagda beloppet av placeringsfondens låneavtal får inte överstiga en fjärdedel av värdet av fondens placeringar i vär-

depapper. Begränsningen gäller inte låneavtal som kan sägas upp och som avser värdepapper vilka på anmodan omedelbart kan återfås.

Det sammanlagda beloppet av de återköpsavtal som placeringsfonden ingått och av de krediter som avses i 39 § får inte överstiga en tiondedel av värdet av placeringsfondens tillgångar.

I placeringsfondens stadgar skall anges:

1) att fondbolaget har för avsikt att ingå låne- eller återköpsavtal avseende värdepapper som hör till placeringsfondens tillgångar,

2) hur stor del av beloppet av fondens värdepappersplaceringar eller tillgångar som samtidigt maximalt kan vara föremål för sådana avtal som avses i 1 mom., samt

3) den clearingorganisation eller det optionsföretag enligt 1 mom. vars tjänster fondbolaget har för avsikt att utnyttja.

Finansinspektionen kan meddela närmare föreskrifter om fondbolagets rätt att utomlands ingå låne- eller återköpsavtal avseende värdepapper som hör till placeringsfondens tillgångar.

37 §

Fondbolaget får av medlen i de placeringsfonder som det förvaltar, i aktier i ett och samma aktiebolag placera högst ett belopp som motsvarar en tiondedel av bolagets aktiekapital och en tjugonedel av röstetalet för samtliga aktier. Övan nämnda begränsningar skall tillämpas också vid placering av placeringsfondens medel i andelar i sådana placeringsfonder eller fondföretag som inte återinlöses med medel direkt eller indirekt ur dessa företag för kollektiva investeringar.

Fondbolaget får inte äga aktier i något annat fondbolag och inte heller placera medel ur de placeringsfonder som det förvaltar i något annat fondbolags aktier. Fondbolaget får placera högst en tjugonedel av medlen i en placeringsfond som det förvaltar i andelar i placeringsfonder eller i fondföretag förvaltade av något annat fondbolag, om deras syfte är att kollektivt investera av allmänheten insamlade medel, om de fungerar enligt principen om riskspridning och om deras andelar återinlöses med medel direkt eller indirekt ur dessa företag för kollektiva investeringar. Till placeringsfonden kan dock förvärvas högst en tiondedel av andelarna i en och samma placeringsfond eller ett och

samma fondföretag.

Fondbolaget får till en placeringsfond förvärva högst en tiondedel av de masskuldebrev som en och samma emittent har emitterat.

Oberoende av vad som stadgas i 2 och 4 mom. får fondbolaget placera högst 35 procent av placeringsfondens medel i värdepapper med en och samma emittent eller garant, om emittenten eller garanten är finska staten, en finländsk kommun eller samkommun eller någon annan medlemsstat i Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling, OECD, en delstat eller något annat lokalt offentligt samfund i en sådan stat, eller ett internationellt offentligt samfund vilket som medlem har minst en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Oberoende av vad som stadgas i 2 mom. får fondbolaget placera högst en fjärdedel av placeringsfondens medel i masskuldebrev med en och samma emittent, om emittenten är ett sådant kreditinstitut som är underkastat offentlig tillsyn avsedd att skydda skuldebrevsinnehavarna och som har sitt säte i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Placeringarna i masskuldebrev med samma emittent, vilka överstiger en tjugonedel av placeringsfondens tillgångar, får sammanlagt utgöra högst fyra femtedelar av placeringsfondens tillgångar.

Oberoende av vad som stadgas i 2, 4 och 5 mom. samt i 36 § 2 mom. får fondbolaget med tillstånd av statsrådet och med iakttagande av principen om riskspridning placera alla placeringsfondens medel i värdepapper vilka som emittent eller garant har finska staten, en finländsk kommun eller samkommun eller någon annan medlemsstat i Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling, OECD, en delstat eller något annat lokalt offentligt samfund i en sådan stat, eller ett internationellt offentligt samfund vilket som medlem har minst en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Tillstånd skall beviljas om värdepappren enligt fondens stadgar härrör från minst sex olika emissioner, och avsikten inte är att i en och samma emission placera ett belopp som överstiger tre tiondedelar av fondens tillgångar och om andelsägarna anses få motsvarande skydd som andelsägarna i en sådan placeringsfond som iakttar begränsningarna enligt 2, 4 och 5 mom. I fondens stadgar skall uttryckligen nämnas de

stater, lokala offentliga samfund eller internationella samfund av offentligrättslig karaktär som står som emittenter eller garantier för de värdepapper i vilka fondbolaget ämnar placera över 35 procent av placeringsfondens medel.

De värdepapper som avses i 5 och 6 mom. behöver inte beaktas vid tillämpningen av den begränsning på två femtedelar som anges i 2 mom. Placeringarna enligt 2, 5 och 6 mom. i värdepapper med en och samma emittent får inte överstiga ett belopp som motsvarar 35 procent av placeringsfondens tillgångar.

37 a §

Placeringsfondens medel får inte placeras i andelar i en sådan placeringsfond eller ett sådant fondföretag som förvaltas av samma fondbolag eller av ett sådant annat fondbolag som har gemensam företagsledning med det fondbolag som förvaltar den ifrågavarande fondens tillgångar eller så att bestämmanderätten i båda fondbolagen utövas av samma part eller så att fondbolagen förenas av ett betydande direkt eller indirekt ägoförhållande, om inte den sistnämnda fonden eller fondföretaget har specialiserat sig på placeringar inom ett visst geografiskt område eller en viss ekonomisk sektor och om inte möjligheten till sådana placeringar finns nämnd i placeringsfondens stadgar. Fondbolaget får inte uppbära någon ersättning eller provision för sådana placeringar.

Kraven enligt 37 § 1—6 mom. behöver inte iaktas när teckningsrätter i anslutning till värdepapper som hör till fondens medel utnyttjas. Om begränsningarna enligt 37 § 1-6 mom. har överskridits av orsaker som är oberoende av fonden eller på grund av att teckningsrätter har utnyttjats, skall fondens försäljning primärt ske så att situationen korrigeras på ett sätt som gynnar andelsägarnas intresse. De begränsningar som nämns i 37 § 4 mom. behöver heller inte iaktas om det vid förvärvstidpunkten inte går att uppskatta bruttomängden av masskuldebrev eller nettomängden av de emitterade värdepappren.

Med tillstånd av finansinspektionen kan fondbolaget när det placerar av placeringsfondens medel med iakttagande av principen om riskspridning avvika från de begränsningar som anges i 37 § 2, 5, 6 och 7 mom. under högst sex månader från det att fondens stadgar fastställdes.

37 b §

Med en emittent enligt 37 § 2 mom., i vars värdepapper medel ur placeringsfonden kan placeras till ett belopp som högst motsvarar en tiondedel av placeringsfondens tillgångar, jämställs de bokföringskyldiga i vilka en annan bokföringsföringskyldig eller ett därmed jämförbart utländskt företag har bestämmanderätt på det sätt som avses i 22 b § bokföringslagen.

38 a §

Fondbolaget kan med tillstånd av statsrådet grunda en placeringsfond med stadgar som avviker från vad som stadgas i 23 § 2 mom., 33 §, 36 § 2-5 mom., 37 § 1 och 2 mom. samt 57 c § 1 och 2 mom. Statsrådet fastställer på ansökan stadgarna för en sådan placeringsfond och ändringarna i dem, om de är i allmänt och andelsägarnas intresse. När stadgarna fastställs har statsrådet, efter att ha hört sökanden, rätt att uppställa begränsningar och villkor för placeringsfondens verksamhet. I fråga om ikraftträdandet av stadgeändringarna gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i 18 § 3 mom.

Vederbörande ministerium kan meddela närmare föreskrifter om innehållet i stadgarna för en sådan placeringsfond som avses i 1 mom., om bestämmande av värdet av fondens medel samt om den specialinformation beträffande fonden som fondbolaget enligt denna lag är skyldigt att offentliggöra.

Utöver vad som stadgas i 16 § 2 mom. skall namnet på en sådan placeringsfond som avses i 1 mom. ange dess särskilda karaktär. Namnet får inte vara ägnat att vilseleda placerarna.

I allt marknadsföringsmaterial som gäller andelarna i en sådan placeringsfond som avses i 1 mom. skall betonas att placeringsfonden har en särskild karaktär.

39 §

Med tillstånd av finansinspektionen får fondbolaget för placeringsfondens räkning i tillfälligt syfte uppta kredit för fondverksamheten till ett belopp som motsvarar högst en tiondedel av placeringsfondens tillgångar. Till fonden får förvärfvas utländsk valuta genom kreditförmedling.

Fondbolaget får ställa av placeringsfondens tillgångar till säkerhet för en sådan kredit som avses i 1 mom. samt till säkerhet för det ansvar som följer av ett derivatinstrument som avses i 36 a §.

Finansinspektionen kan meddela närmare föreskrifter om kreditupptagning och om användande av placeringsfondens tillgångar som säkerhet för krediter.

Fondbolaget får inte bevilja kredit av placeringsfondens medel och inte heller ställa borgen eller annan säkerhet för tredje parts förbindelser. Till fonden kan dock förvärfas värdepapper som inte är till fullo betalade.

6 kap.

Förvaringsinstitut

40 §

Värdepappren och övriga tillgångar i en placeringsfond skall förvaras i endast ett förvaringsinstitut. Förvaringsinstitutet kan vara en sådan värdepappersförmedlare som avses i 1 § 4 punkten och som har hemort i Finland eller har etablerat sig i Finland och har regelmässigt säte i någon annan stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Förvaringsinstitutet kan anlita utländska kreditinstitut eller nationella värdepapperscentraler för att sköta uppgifter som gäller utländska värdepapper.

Om förvaringsinstitutet beslutar att inte iaktta fondbolagets föreskrifter och bolaget inte återtar dem, skall bolaget inhämta finansinspektionens utlåtande om saken.

41 §

Fondbolaget och förvaringsinstitutet skall ingå en skriftlig överenskommelse om förvaringen och skötseln av tillgångarna. Överenskommelsen skall innehålla bestämmelser om byte av förvaringsinstitut. För överenskommelsen och ändringar i den skall erhållas godkännande av finansinspektionen. Byte av förvaringsinstitut får inte ske utan tillstånd av finansinspektionen.

Fondbolaget skall på begäran för en andelsägare eller för den som ämnar bli andelsägare förete överenskommelsen om förvaringen och skötseln av tillgångarna eller en kopia av den.

42 §

En andelsägare har rätt att yrka ersättning av förvaringsinstitutet, antingen direkt eller genom förmedling av fondbolaget.

7 kap.

Revision och bokslut

47 §

Revisorn skall kontinuerligt och minst omedelbart före offentliggörandet av halvårsrapporten och årsberättelsen samt två gånger under tiden mellan offentliggörandet av berättelsen och rapporten granska riktigheten av det beräknade värdet av en fondandel. Samtidigt skall revisorn granska att fonden sköts enligt stadgarna.

Revisorn skall skriva en revisionsberättelse och sända den till fondbolaget. Fondbolaget skall utan dröjsmål sända en kopia av revisionsberättelse till finansinspektionen för kännedom.

49 §

Fondbolaget skall utan oskäligt dröjsmål till finansinspektionen sända fondens halvårsrapporter samt kopior av

- 1) fondbolagets och placeringsfondens bokslutshandlingar,
- 2) revisionsberättelserna samt av de handlingar beträffande skötseln av fondbolaget och placeringsfonden vilka revisorerna uppgjort och överlämnat till styrelsen, samt
- 3) protokollen från bolagets bolagsstämmor och fondandelsägarstämmorna.

50 §

Finansinspektionen kan meddela närmare föreskrifter och anvisningar om placeringsfondernas bokslut samt om hur bokföringslagen skall tillämpas på placeringsfondernas bokslut och på uppgörandet av dem.

Räkenskapsperioden för fondbolag och placeringsfonder är kalenderåret, om inte finansinspektionen av särskilda skäl beviljar undantag från detta.

8 kap.

Överlåtande av placeringsfondsförvaltning

51 §

Ett fondbolag (*överlåtande fondbolag*) kan med tillstånd av finansinspektionen överlåta förvaltningen av en placeringsfond (*överförd placeringsfond*) på ett annat fondbolag (*övertagande fondbolag*).

De fondbolag som deltar i överlåtandet av förvaltningen av en placeringsfond skall

uppgöra en skriftlig överlåtelseplan som i enlighet med 14 § skall godkännas av styrelserna för det överlåtande och det övertagande fondbolaget. I den daterade och undertecknade överlåtelseplanen skall anges åtminstone

- 1) fondbolagens firmor, handelsregisternummer, adresser och hemorter,
- 2) den överförda placeringsfondens namn,
- 3) de huvudsakliga orsakerna till att förvaltningen av placeringsfonden överläts,
- 4) det vederlag som för överlåtelsen betalas åt det överlåtande fondbolaget,
- 5) att den överförda fonden inte har sådana krediter som nämns i 39 §, samt
- 6) ett förslag om när överlåtelsen skall träda i kraft.

51 a §

De fondbolag som deltar i överlåtandet av placeringsfondens förvaltning eller förvaringsinstitutet skall av finansinspektionen ansöka om tillstånd att verkställa överlåtelsen. Till ansökan, som skall göras inom en månad från det att överlåtelseplanen godkändes, skall fogas överlåtelseplanen med bilagor samt överlåtelsebesluten. Om ansökan inte har gjorts inom utsatt tid, förfaller överlåtelsen av placeringsfondens förvaltning.

Finansinspektionen skall inom en månad från det att ansökan kom in besluta om tillståndet att verkställa överlåtelsen. Tillstånd kan inte beviljas om placeringsfonden har sådana skulder som avses i 39 §. Om tillstånd inte beviljas, förfaller överlåtelsen av placeringsfondens förvaltning.

51 b §

Om finansinspektionen har beviljat ett fondbolag tillstånd att överlåta förvaltningen av en placeringsfond, skall fondbolagen omedelbart införa en kungörelse om saken i Officiella tidningen och separat sända ett skriftligt meddelande till fondandelsägarna senast en månad innan överlåtelsen av placeringsfondens förvaltning verkställs. I kungörelsen och det skriftliga meddelandet skall redogöras för innehållet i verkställighetstillståndet och överlåtelseplanen.

Fondbolagen skall till finansinspektionen sända ett meddelande om att överlåtelsen av placeringsfondens förvaltning har verkställts inom två månader från det att tillståndet beviljades, vid äventyr att överlåtelsen av placeringsfondens förvaltning annars förfaller, om inte annat följer av 51 § 2 mom. 6

punkten.

8 a kap.

Fusionering av placeringsfonder

52 §

En placeringsfond (*överlåtande fond*) kan fusioneras med en annan placeringsfond (*övertagande fond*) om de i sin placeringsverksamhet iakttar samma principer.

Fusioneringen kan ske så att den övertagande fonden och minst en överlåtande fond fusioneras (*absorptionsfusion*) eller så att minst två överlåtande fonder fusioneras, varvid de ombildas till en övertagande fond (*kombinationsfusion*).

En placeringsfond fusioneras med en annan placeringsfond så att den överlåtande fondens tillgångar och skulder utan likvidationsförfarande övergår till den övertagande fonden och andelsägarna i den överlåtande fonden i vederlag får fondandelar i den övertagande fonden (*fusionsvederlag*). Andelsägarna har dock alltid rätt att få vederlaget i pengar.

52 a §

De fondbolag som förvaltar de i fusionen deltagande placeringsfonderna skall uppgöra en fusionsplan, som fondbolagens styrelser godkänner i enlighet med 14 §. I den daterade och undertecknade fusionsplanen skall anges åtminstone:

- 1) fondbolagens firmor, handelsregisternummer, adresser och hemorter,
- 2) den överlåtande och den övertagande fondens namn,
- 3) ett förslag till stadgar eller stadgeändringar för den övertagande fonden,
- 4) ett förslag till vederlag åt andelsägarna i den överlåtande fonden,
- 5) ett förslag om när och i övrigt på vilka villkor vederlaget skall delas ut,
- 6) orsakerna till fusionen och grunderna för fastställandet och utdelningen av fusionsvederlaget samt väsentliga värderingsproblem i samband med dessa,
- 7) den tidpunkt från och med vilken den överlåtande och den övertagande fonden kommer att beräkna fondandelens värde på ett enhetligt sätt,
- 8) att den överlåtande fonden inte har sådana krediter som avses i 39 §, samt
- 9) ett förslag om när fusionen skall träda i kraft.

Till fusionsplanen skall för varje place- ringsfond som deltar i fusionen fogas en av styrelsen för det fondbolag som förvaltar fonden godkänd redogörelse för sådana hän- delser efter senaste bokslut eller halvårsrap- port som väsentligt påverkar placeringsfon- dens ställning samt revisorernas utlåtande om styrelsens redogörelse.

Till fusionsplanen skall därtill fogas ett utlåtande av minst en revisor, som fullgör uppdraget som oberoende sakkunnig, om huruvida fusionsplanen innehåller korrekt och tillräcklig information om de faktorer som är ägnade att väsentligt påverka bedöm- ningen av orsakerna till fusionen, värdet av de tillgångar och ansvar som övergår till den övertagande fonden samt värdet av vederlag- et och utdelningen av det.

I fråga om utlåtandet av den revisor som fullgör uppdraget som oberoende sakkunnig och om hans rätt att få ett arvode för sin verksamhet gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i 2 kap. 4 a § lagen om aktie- bolag.

Det fondbolag som förvaltar den överlä- tande fonden ansvarar i enlighet med 10 kap. 8 § handelsbalken för den överlåtande fondens ansvar som har uppkommit före den i 52 c § 1 mom. avsedda tidpunkten för verkställande av fusionen och som vid tid- punkten i fråga fortfarande är obetalda.

52 b §

De fondbolag som förvaltar de i fusionen deltagande placeringsfonderna skall av fi- nansinspektionen ansöka om tillstånd att verkställa fusionen inom en månad efter det att fusionsplanen har godkänts. Till ansökan skall fogas fusionsplanen med bilagor och fusionsbesluten. Om ansökan inte har gjorts inom utsatt tid, förfaller fusionen.

Finansinspektionen skall sända ett skriftligt meddelande om fusionen till andelsägarna i de överlåtande placeringsfonderna och införa en kungörelse om saken i Officiella tidning- en.

Finansinspektionen skall fatta beslut om ansökan om verkställighetstillstånd inom två månader från det att ansökan togs emot. Om finansinspektionen under denna tid av sökanden ber att få en komplettering av an- sökan, räknas tiden från den dag då finans- inspektionen tog emot kompletteringen. An- sökan anses förkastad och fusionen förfallen om beslut om ansökan inte fattas inom utsatt tid.

Om finansinspektionen har beviljat till- stånd för verkställighet av fusionen, skall de fondbolag som har beslutat om fusionen o- medelbart införa en kungörelse om saken i Officiella tidningen och separat sända ett skriftligt meddelande till fondandelsägarna senast en månad innan fusionen verkställs.

52 c §

De fondbolag som förvaltar de i fusionen deltagande placeringsfonderna skall till fi- nansinspektionen sända ett meddelande om verkställigheten av fusionen inom två må- nader från det att tillståndet beviljades, vid äventyr att fusionen annars förfaller, om inte annat följer av 52 a § 9 punkten.

Den överlåtande fondens tillgångar och ansvar övergår på det sätt som anges i fu- sionsplanen till den övertagande fonden när finansinspektionen har underrättats om verk- ställigheten av fusionen. Samtidigt upplöses den överlåtande fonden.

Den överlåtande fondens andelsägare får i och med meddelandet om verkställigheten av fusionen rätt till vederlag och blir andel- sägare i den övertagande fonden i enlighet med fusionsplanen.

8 b kap.

Delning av placeringsfond

53 §

En placeringsfond (*primärfond*) kan delas så att primärfondens tillgångar och ansvar helt eller delvis utan likvidationsförfarande övergår till minst en placeringsfond (*mål- fond*) som grundats av det fondbolag som förvaltar primärfonden. Andelsägarna i pri- märfonden får som vederlag fondandelar i målfonden.

53 a §

Fondbolagets styrelse skall uppgöra en delningsplan och godkänna den i enlighet med 14 §. I den daterade och undertecknade delningsplanen skall anges åtminstone:

- 1) fondbolagets firma, handelsregisternum- mer, adress och hemort,
- 2) namnet på minst en av de målfonder som primärfonden delas till,
- 3) ett förslag till stadgar för minst en mål- fond,
- 4) ett förslag till vederlag åt andelsägarna i primärfonden,
- 5) ett förslag om när och i övrigt på vilka

villkor vederlaget skall delas ut,

6) orsakerna till delningen och grunderna för fastställandet och utdelningen av vederlaget samt väsentliga värderingsproblem i samband med dessa,

7) att primärfonden inte har sådana krediter som avses i 39 §,

8) ett förslag till uppdelning av de tillgångar och ansvar som vid delningen skall övergå till envar målfond, samt

9) ett förslag om när delningen skall träda i kraft.

Till delningsplanen skall fogas en av styrelsen för det fondbolag som förvaltar primärfonden godkänd redogörelse för sådana handlingar efter senaste bokslut eller halvårsrapport som väsentligt påverkar placeringsfondens ställning samt revisorernas utlåtande om styrelsens redogörelse.

Till delningsplanen skall därtill fogas ett utlåtande av minst en revisor, som fullgör uppdraget som utomstående sakkunnig, om huruvida delningsplanen innehåller korrekt och tillräcklig information om de faktorer som är ägnade att väsentligt påverka bedömningen av orsakerna till delningen, värdet av de tillgångar och ansvar som övergår till målfonden samt värdet av vederlaget och utdelningen av det.

I fråga om utlåtandet av den revisor som fullgör uppdraget som oberoende sakkunnig och om hans rätt att få ett arvode för sin verksamhet gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i 2 kap. 4 a § lagen om aktiefondbolag.

Det fondbolag som förvaltar primärfonden ansvarar i enlighet med 10 kap. 8 § handelsbalken för primärfondens ansvar som har uppkommit före den i 53 c § 1 mom. avsedda tidpunkten för verkställande av delningen och som vid tidpunkten i fråga fortfarande är obetalda.

53 b §

Fondbolaget skall av finansinspektionen ansöka om tillstånd att verkställa delningen inom en månad efter det att delningsplanen har godkänts. Till ansökan skall fogas delningsplanen med bilagor och delningsbesluten. Om ansökan inte har gjorts inom utsatt tid, förfaller delningen.

Finansinspektionen skall sända ett skriftligt meddelande om delningen till andelsägarna i primärfonden och införa en kungörelse om saken i Officiella tidningen.

Finansinspektionen skall fatta beslut om

ansökan om verkställighetstillstånd inom två månader från det att ansökan togs emot. Om finansinspektionen under denna tid av sökanden ber att få en komplettering av ansökan, räknas tiden från den dag då finansinspektionen tog emot kompletteringen. Ansökan anses förkastad och delningen förfallen om beslut om ansökan inte fattas inom utsatt tid.

Om finansinspektionen har beviljat tillstånd för verkställighet av delningen, skall det fondbolag som har beslutat om delningen omedelbart införa en kungörelse om saken i Officiella tidningen och separat sända ett skriftligt meddelande till andelsägarna senast en månad innan delningen verkställs.

53 c §

Fondbolaget skall till finansinspektionen sända ett meddelande om verkställigheten av delningen inom två månader från det att tillståndet beviljades, vid äventyr att fusionen annars förfaller, om inte annat följer av 53 a § 9 punkten.

Primärfondens tillgångar och ansvar övergår på det sätt som anges i delningsplanen till målfonden när finansinspektionen har underrättats om verkställigheten av delningen.

Primärfondens andelsägare får i och med meddelandet om verkställigheten av delningen rätt till vederlag och blir andelsägare i målfonden i enlighet med delningsplanen.

8 c kap.

Återkallande av fondbolags verksamhetstillstånd samt upplösning av fondbolag och placeringsfond

54 §

Statsrådet kan helt eller delvis återkalla ett fondbolags verksamhetstillstånd, om bolaget i sin verksamhet i väsentlig grad har brutit mot lagar eller förordningar, föreskrifter som myndighet har meddelat med stöd av dessa, fondbolagets bolagsordning, verksamhetstillståndsvillkoren eller stadgarna för en placeringsfond som fondbolaget förvaltar, eller om fondbolaget inte uppfyller villkoren för verksamhetstillståndet.

Fondbolaget skall av statsrådet ansöka om återkallande av verksamhetstillståndet, om det inte längre har till syfte att bedriva fondverksamhet eller sådan verksamhet som väsentligen hör ihop därmed och som avses i

35 §. Till ansökan skall fogas ett beslut av fondbolagets bolagsstämma om att ansökan om återkallande av verksamhetstillståndet skall göras, samt en redogörelse för hur fondbolaget har ordnat förvaltningen av de placeringsfonder som det förvaltar.

Statsrådet skall på förslag av finansinspektionen återkalla fondbolagets verksamhetstillstånd och bestämma att fondbolaget skall träda i likvidation, om

1) fondbolaget i det fall som avses i 2 mom. inte har vidtagit åtgärder för att få sitt verksamhetstillstånd återkallat,

2) fondbolagets styrelse inte i det fall som avses i 13 kap. 2 § lagen om aktiebolag har vidtagit behövliga åtgärder för att bolaget skall träda i likvidation,

3) fondbolaget har inlett sin verksamhet innan aktiekapitalet enligt 9 § är inbetalat,

4) kravet på fondbolagets aktiekapital enligt 9 § 1 mom. inte uppfylls, och fondbolaget trots uppmaning av finansinspektionen inte har vidtagit åtgärder för att öka aktiekapitalet,

5) ansökan om verksamhetstillstånd har innehållit väsentligen vilseledande uppgifter, eller

6) fondbolaget upprepade gånger har brutit mot de i 1 mom. avsedda stadgandena också i mindre omfattning än väsentligt.

Innan beslut om återkallande av verksamhetstillståndet fattas skall statsrådet ge fondbolaget en möjlighet att bli hört i ärendet, om inte annat följer av ärendets brådskande natur.

När statsrådet beslutar att fondbolaget skall träda i likvidation, skall det samtidigt tillsätta likvidatorer, av vilka minst en på förslag av finansinspektionen. Statsrådet kan avsätta en likvidator som det tillsatt och välja en ny i hans ställe. Beslutet eller förordnandet skall iaktas oberoende av om ändring har sökts, om inte fullföljdsmyndigheten bestämmer annat.

När likvidatorernas slutredovisning har framlagts för fondbolagets bolagsstämma och fondbolaget anses vara upplöst, skall likvidatorerna underrätta statsrådet och handelsregistret om detta.

Statsrådet skall sända meddelande om att fondbolagets verksamhetstillstånd har återkallats till de behöriga myndigheterna i alla de stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet där andelar i fonder förvaltade av fondbolaget har marknadsförts.

54 a §

Om fondbolagets verksamhetstillstånd återkallas, bolaget träder i likvidation, dess tillgångar överlämnas till konkurs eller bolaget annars upphör med sin verksamhet, skall förvaringsinstitutet omedelbart överta förvaltningen av placeringsfonden.

När förvaringsinstitutet förvaltar en placeringsfond gäller i fråga om dess rättigheter och skyldigheter vid bedrivande av fondverksamheten i tillämpliga delar vad som stadgas om fondbolag, om inte annat följer av detta kapitel.

Oberoende av vad som stadgas i 14 § får förvaringsinstitutet inte utöva rösträtten för de aktier som hör till placeringsfonden.

Under den tid förvaringsinstitutet förvaltar placeringsfonden får det inte ta emot placeringar i fonden eller lösa in fondandelarna. Förvaringsinstitutet skall utan dröjsmål sända meddelande om att inlösen av fondandelarna har avbrutits till de behöriga myndigheterna i alla de stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet där fondandelarna i placeringsfonden har marknadsförts.

54 b §

När förvaringsinstitutet har övertagit förvaltningen av placeringsfonden skall det utan dröjsmål vidta åtgärder för att överföra förvaltningen av fonden på något annat fondbolag eller för att upplösa fonden.

54 c §

Fondbolaget skall avbryta inlösandet av fondandelarna om värdet av placeringsfondens tillgångar eller antalet andelsägare i fonden har blivit mindre än vad som stadgas i lag eller anges i fondens stadgar, om tillståndet inte har korrigerats senast 30 dygn efter det att det konstaterades. Inlösningsförbudet tillämpas dock inte före utgången av den tidsperiod som avses i 16 a §. Fondbolaget skall utan dröjsmål sända meddelande om sitt beslut att avbryta inlösen av fondandelarna till finansinspektionen samt till de behöriga myndigheterna i alla de stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet där fondandelarna i placeringsfonden har marknadsförts. Så länge avbrottet pågår skall i allt material som används vid marknadsföringen av placeringsfonden nämnas att fondens tillstånd är exceptionellt.

54 d §

Fondbolaget skall upplösa placeringsfon-

den eller vidta åtgärder för att på det sätt som anges i 8 a kap. fusionera placeringsfonden, om fondens begynnelsekapital eller minimiantalet andelsägare enligt lag eller fondens stadgar inte har uppnåtts inom sex månader från det att finansinspektionen fastställde fondens stadgar, om placeringsfondens tillgångar eller antalet andelsägare har blivit mindre än vad som stadgas i lag eller anges i fondens stadgar, och tillståndet inte har kunnat korrigeras inom 90 dygn från utgången av den tidsperiod som anges i 54 c §, eller om någon annan i fondens stadgar angiven grund för upplösning blir uppfylld.

Fondbolaget skall i syfte att upplösa placeringsfonden utan dröjsmål be finansinspektionen avbryta utgivningen och inlösningsen av fondandelar. Fondbolaget skall därtill realisera fondens tillgångar och betala dess skulder eller avsätta medel för betalning av dem samt fördela de återstående medlen till andelsägarna i förhållande till antalet fondandelar.

Om fondbolaget inte vidtar åtgärder för att upplösa placeringsfonden eller för att bereda en fusion av placeringsfonder inom en månad från det att någon av de förutsättningar som nämns i 1 mom. har uppfyllts, skall finansinspektionen bestämma att utgivning och inlösen av placeringsfondens fondandelar skall avbrytas, och omedelbart tillsätta ett ombud enligt 15 § lagen om finansinspektionen för att förvalta placeringsfondens tillgångar, realisera dem, betala placeringsfondens skulder eller avsätta medel för betalning av dem samt för att fördela de återstående medlen till andelsägarna i förhållande till antalet fondandelar.

Finansinspektionen skall utan dröjsmål sända meddelande om sitt beslut att avbryta inlösen av fondandelarna i det fall som avses i 2 mom. eller att upplösa placeringsfonden i det fall som avses i 3 mom. till de behöriga myndigheterna i alla de stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet där fondandelar i placeringsfonden har marknadsförts.

55 §

Fondbolaget och i det fall som avses i 54 d § 3 mom. det av finansinspektionen tillsatta ombudet skall utan dröjsmål införa en kungörelse i Officiella tidningen om att förfarandet för att upplösa placeringsfonden har inletts, och därtill separat sända ett skriftligt

meddelande om saken till både placeringsfondens andelsägare och finansinspektionen. I kungörelsen och meddelandet skall nämnas när och hur de i 54 d § 2 och 3 mom. avsedda medlen står att lyfta.

55 a §

Över åtgärderna för upplösande av placeringsfonden skall uppgöras en slutredovisning som med bilagor skall sändas till andelsägarna och finansinspektionen för kännedom. Slutredovisningen uppgörs och fördelningen enligt den verkställs av fondbolaget eller i det fall som avses i 54 d § 3 mom. av det av finansinspektionen tillsatta ombudet.

När placeringsfondens tillgångar har fördelats och fonden har upplösts, skall fondbolaget eller i det fall som avses i 54 d § 3 mom. ombudet utan dröjsmål underrätta finansinspektionen om upplösandet.

56 §

Har någon fondandelsägare inte inom ett år efter att de medel som avses i 54 d § har stått att lyfta anmält sig för att lyfta de medel som han har erhållit vid fördelningen, skall fondbolaget eller det av finansinspektionen tillsatta ombudet utan dröjsmål deponera dem i enlighet med lagen om deponering av pengar, värdeandelar, värdepapper eller handlingar som betalning eller till befrielse från annan fullgörelseskyldighet (281/31).

De medel som avses i 1 mom. skall, om de inte har lyfts inom fjorton dygn, deponeras i en depositionsbank eller ett utländskt kreditinstituts filialkontor på ett betryggande och inkomstbringande sätt.

Har medlen inte lyfts inom tio år från deponeringen enligt 1 mom., förverkas de till staten.

9 kap.

Fondbolagens upplysningsplikt

57 §

Närmare föreskrifter om prospektets innehåll utfärdas genom beslut av vederbörande ministerium.

57 a §

Närmare föreskrifter om halvårsrapportens innehåll utfärdas genom beslut av vederbörande ministerium.

57 b §

Närmare föreskrifter om årsberättelsens innehåll utfärdas genom beslut av vederbörande ministerium.

57 c §

Fondbolaget skall alltid när det ger ut, säljer eller löser in andelar i fonden och minst två gånger i månaden offentliggöra fondandelarnas värde samt antalet utelöpande fondandelar.

Finansinspektionen kan på ansökan ge fondbolaget tillstånd att offentliggöra uppgifterna endast en gång i månaden, om förfarandet inte äventyrar fondandelsägarnas intresse.

Fondbolaget skall utan dröjsmål korrigera väsentliga fel som har skett vid offentliggörandet av fondandelens värde. Om ett fel har skett vid offentliggörandet skall detta omedelbart meddelas till finansinspektionen, som avgör om felet är väsentligt eller inte.

10 kap.

Särskilda stadganden

63 §

Fattas beslut om väckande av skadeståndstalan, skall vid stämman utses ett ombud med rätt att företräda fondandelsägarna i saken. Ombudet skall ges handlingsdirektiv. Kostnaderna i saken och ombudets arvode betalas av placeringsfondens medel enligt en uträkning som finansinspektionen fastställer.

64 §

Det faktum att placeringsfonden fusioneras med en annan placeringsfond som bedriver motsvarande placeringspolitik påverkar inte rätten för minoriteten av andelsägarna i den överlåtande placeringsfonden att väcka talan.

67 §

Finansinspektionen har rätt att för fondandelsägarna föra skadeståndstalan som avses i

59—61 §§, om dessas intresse anses kräva det.

67 a §

Ett utländskt fondföretag som marknadsför sina andelar i strid med 2 § 4, 5 och 6 mom., 2 b § eller 4 § 3 mom. kan förbjudas att fortsätta eller upprepa detta förfarande. Förbudet skall förstärkas med vite, om det inte av särskilda skäl är obehövligt. I fråga om meddelande av förbud gäller i övrigt i tillämpliga delar vad som stadgas i 7 kap. 2 § 2 och 3 mom. värdepappersmarknadslagen.

11 kap.

Straffstadganden

69 §

Den som

- 1) bryter mot ett förbud enligt 15, 19 eller 35 § eller 39 § 4 mom.,
- 2) försummar de skyldigheter för fondbolaget eller förvaringsinstitutet om vilka stadgas i 20 § 2 eller 4 mom., 31 §, 33 §, 34 §, 36 §, 54 a § 4 mom., 57 §, 57 a §, 57 b § eller 57 c §,

71 §

I övrigt får allmänna åklagaren väcka åtal för brott som bestraffas enligt 69 eller 70 § endast om finansinspektionen har anmält brottet för åtal.

72 §

Har ett fondbolag, en medlem i fondbolagets styrelse, bolagets verkställande direktör eller en revisor eller funktionär i ansvarig ställning i bolaget inte i sin verksamhet följt denna lag, fondbolagets bolagsordning, en placeringsfonds stadgar eller finansinspektionens föreskrifter, kan länsstyrelsen på framställning av finansinspektionen vid vite förplikta honom att fullgöra sin skyldighet.

Denna lag träder i kraft den

Ett sådant utländskt fondföretag som inte har rätt att på det sätt som avses i 2 § 2 mom. marknadsföra sina andelar inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, och vars andelar när denna lag träder i kraft

marknadsförs i Finland utan tillstånd av statsrådet, skall inom tre månader från det att lagen har trätt i kraft, av statsrådet ansöka om tillstånd enligt 2 § 6 mom. eller inom sex månader från det att lagen har trätt i kraft upphöra med denna verksamhet.

Ett sådant fondbolag i vars firma inte när denna lag träder i kraft ingår ordet fondbolag, antingen som sådant eller som en sammansättningsled, skall inom ett år från det att denna lag har trätt i kraft ändra sin firma så att villkoren i 4 § 1 mom. blir uppfyllda.

Ett fondbolag som förvaltar en sådan placeringsfond vilken i fråga om tillgångar nas storlek eller antalet andelsägare inte när denna lag träder i kraft uppfyller villkoren enligt 16 a § 1 mom., skall inom sex månader från det att denna lag har trätt i kraft se till att villkoren blir uppfyllda, eller inom nämnda tid hos statsrådet ansöka om undantagstillstånd enligt 16 a § 2 mom.

Genom förordning stadgas särskilt när 52 a § 4 mom. och 53 a § 4 mom. träder i kraft.

2.

Lag

om ändring av värdepappersmarknadslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 1 kap. 2 § 1 mom. värdepappersmarknadslagen av den 26 maj 1989 (495/89) som följer:

1 kap.

Allmänna stadganden

2 §

Denna lag tillämpas på bevis (*värdepapper*) som utfärdas över

4) en placeringsfondsandel eller en därmed jämförbar andel i ett utländskt fondföretag.

Denna lag träder i kraft den

3.

Lag**om ändring av 14 § handelsregisterlagen**

I enlighet med riksdagens beslut
 fogas till 14 § handelsregisterlagen av den 2 februari 1979 (129/79) ett nytt 3 mom. som
 följer:

14 §

Registermyndigheten skall innan den godkänner en ändring av bolagsordningen för ett fondbolag som avses i lagen om placeringsfonder (480/87) ge statsrådet och

finansinspektionen minst 30 dygn att uttala sig om ansökan om ändring av bolagsordningen.

Denna lag träder i kraft den .

Helsingfors den 10 maj 1996

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Minister Arja Alho

1.

Lag

om ändring av lagen om placeringsfonder

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 8 maj 1987 om placeringsfonder (480/87) 7 § 2 mom., 15 § 7 och 9 mom., 36 § 5 mom.,

av dessa lagrum 15 § och 36 § sådana de lyder i lag av den 9 augusti 1993 (748/93),
ändras 1 § 1—6 punkten, 2 § 2—5 mom., 5 § 2 mom., 6 §, 7 §, 8 §, 9 § 1 mom., 10 § 1 och 3 mom., 11 §, 13 § 1 mom., 15 § 1—6 samt 10 mom., 18 § 1 och 3 mom., 21 § 2 mom., 22 §, 23 §, 29 § 1 mom., 31 § 1 och 3 mom., 33 § 1 och 2 mom., 35 §, 36 § 3 mom., 37 § 1 och 3—7 mom., 39 § 1 och 2 mom., 40 § 1 och 5 mom., 41 § 1 mom., 47 § 1 mom., 49 §, 50 § 2—3 mom., rubrik i 8 kap., 51 §, 57 § 3 mom., 57 a § 3 mom., 57 b § 3 mom., 63 § 2 mom., 67 §, 67 a §, 69 § 1 och 2 punkten, 71 § 2 mom. och 72 §, av dessa lagrum 2 § 2—5 mom. samt 6 §, 8 §, 10 § 1 och 3 mom., 13 § 1 mom., 15 § 1—6 mom., 18 § 3 mom., 31 § 3 mom., 35 §, 36 § 3 mom., 37 § 1 och 3—7 mom., 39 §, 40 § 1 och 5 mom., 41 § 1 mom., 49 §, 57 §, 57 a §, 57 b §, 67 a § och 69 § 2 punkten sådana de lyder i lag av den 9 augusti 1993 (748/93), 1 §, 17 §, 23 §, 33 §, 50 § och 56 § sådana de lyder delvis ändrade genom sistnämnda lag, samt 47 § sådan den lyder delvis ändrad i sistnämnda lag och i lag av den 28 oktober 1994 (943/94), och

fogas till lagen nya 2 a, 2 b, 4 a, 16 a, 20, 27, 36 a, 36 b, 37 a, 37 b, 38 a, 51 a, 51 b §§, nytt 8 a kap. med rubrik samt överförs ändrad 52 § i det, nya 52 a, 52 b, 52 c §§, nytt 8 b kap. med rubrik samt överförs ändrad 53 § i det, 53 a, 53 b, 53 c §§, nytt 8c kap. med rubrik samt överförs ändrade 54—56 §§, 54 a, 54 b, 54 c, 54 d, 55 a, 57 c §§ och till 1 § nya 7—10 punkterna, till 2 § ett nytt 6 mom., till 9 § ett nytt 3 mom., till 13 § ett nytt 5 mom., 17 § 1 mom. nya 11—12 punkterna samt ett nytt 2 mom., 19 § ett nytt 2 mom., till 26 § nya 3—5 mom., till 29 § ett nytt 2 mom., till 33 § ett nytt 3 mom., till 37 § ett nytt 8 mom., till 39 § nya 3 och 4 mom., till 41 § ett nytt 4 mom., till 42 § ett nytt 2 mom., till 47 § ett nytt 2 mom., samt till 64 § ett nytt 4 mom.

av dessa lagrum 2, 19, 37, 39, 41, 42, 47 och 51—55 §§ sådana de lyder i lagen av den 9 augusti 1993 (748/93), samt 1, 13, 17 och 56 §§ sådana de lyder delvis ändrade genom sistnämnda lag som följer:

Gällande lydelse

1 kap.

Allmänna stadganden

1 §

I denna lag avses med

1) placeringsfond en fond som består huvudsakligen av aktier och andra värdepapper och som ägs av de personer eller samfund som placerat medel i den,

2) fondverksamhet anskaffning av medel från allmänheten till en placeringsfond och placering av dessa medel i värdepapper samt förvaltning av fonden,

3) fondbolag ett aktiebolag som bedriver fondverksamhet,

Föreslagen lydelse

1 kap.

Allmänna stadganden

1 §

I denna lag avses med

1) *placeringsfond* en fond som består huvudsakligen av värdepapper och som ägs av de personer, *samfund och stiftelser som har placerat medel i den*,

2) *fondverksamhet* anskaffning av medel från allmänheten till placeringsfonden och placering av dessa medel, *huvudsakligen i värdepapper*, samt förvaltning av fonden,

3) *fondbolag* ett *finskt* aktiebolag som bedriver fondverksamhet,

Gällande lydelse

4) förvaringsinstitut sådana kreditinstitut, värdepappersförmedlingsföretag och i Finland placerade filialkontor för utländska kreditinstitut som förvarar en placeringsfonds tillgångar samt sköter inbetalningar och utbetalningar som avser fonden,

5) fondandelsägare varje person eller samfund som äger en eller flera andelar av den egendom som ingår i placeringsfonden, samt med

6) värdepapper bevis enligt definitionen i 1 kap. 2 § värdepappersmarknadslagen (459/89), med undantag av bevis över placeringsfondsandelar.

Föreslagen lydelse

4) *förvaringsinstitut* en värdepappersförmedlare enligt definitionen i 1 kap. 4 § värdepappersmarknadslagen (495/89), som förvarar en placeringsfonds tillgångar samt sköter inbetalningar och utbetalningar som avser fonden,

5) *fondandelsägare* en person, ett samfund eller en stiftelse som äger en eller flera andelar eller bråkdelar av andelar av placeringsfondens tillgångar,

6) *fondföretag* en utländsk placeringsfond och ett därmed jämförbart utländskt företag som bedriver kollektiv placeringsverksamhet,

7) *värdepapper* bevis enligt definitionen i 1 kap. 2 § värdepappersmarknadslagen, med undantag av bevis över andelar i placeringsfonder och fondföretag,

8) *derivatinstrument* en standardiserad option eller termin enligt 1 kap. 2 § lagen om handel med standardiserade optioner och terminer (772/88) eller ett annat avtal vars underliggande tillgångar är värdepapper, valuta, nyttighet, ränta, derivatinstrument eller ett index som beskriver prisutvecklingen för de underliggande tillgångarna,

9) *fondandel* en lika stor andel eller minst en bråkdel av en andel av fondens tillgångar, om inte annat stadgas nedan, samt

10) *hemstat* den stat i vilken ett utländskt fondföretag har fått auktorisation.

2 §

Placeringsfonder som erhållit koncession i en stat som tillhör Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller andra därmed jämförbara företag som bedriver gemensam placeringsverksamhet (*fondföretag*) får likväl med avvikelse från 1 mom. marknadsföra sina andelar till allmänheten i Finland och på dessa skall inte tillämpas vad denna lag nedan stadgar om fondbolag och placeringsfonder.

Sådana fondföretag som avses i 2 mom. skall innan de börjar marknadsföra sina andelar till allmänheten i Finland, om bankinspektionen så kräver, tillstålla inspektionen följande på finska eller svenska:

1) intyg över att företaget erhållit koncession av den myndighet som i den stat där företaget har sitt säte motsvarar bankinspektionen,

2 §

Ett fondföretag som har fått auktorisation i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som enligt hemstatens lagstiftning uppfyller de krav som uppställts i rådets direktiv om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (*fondföretag*) (85/611/EEG) samt i rådets direktiv om ändring, såvitt gäller placeringsinriktningen för vissa fondföretag, av direktiv 85/611/EEG (88/220/EEG), får utan hinder av 1 mom. marknadsföra sina andelar i Finland. Ett sådant fondföretag skall iaktta vad som i 2 b §, 4 § 3 mom., 67 a § och 69 § 5 punkten stadgas om utbudande av andelar i Finland. I övrigt skall på fondföretaget inte tillämpas vad som nedan i denna lag stadgas om fondbolag och placeringsfonder.

Gällande lydelse

2) fondens stadgar eller bolagsordningen,
 3) fondprospektet, den senaste årsberättelsen och den därefter offentliggjorda halvårsrapporten, samt

4) upplysningar om vilka åtgärder som vidtagits för marknadsföring av företagets fondandelar i Finland och för betalningar till andelsägarna.

Sådana fondföretag som avses i 2 mom. får inleda marknadsföringen av sina andelar till allmänheten två månader efter att anmälan enligt 3 mom. gjorts, om inte bankinspektionen under den tiden av särskilda skäl förbjuder inledandet av marknadsföringen. De uppgifter som avses i 3 mom. skall offentliggöras på finska eller svenska och, om bankinspektionen så kräver, skall finska eller svenska användas då andelarna marknadsförs.

Fondföretag som erhållit koncession i en stat utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet kan av finansministeriet få tillstånd att marknadsföra sina andelar till allmänheten i Finland.

Föreslagen lydelse

Ett sådant fondföretag som avses i 2 mom. skall innan det börjar marknadsföra sina andelar i Finland till finansinspektionen lämna in

1) ett intyg över att fondföretaget uppfyller de krav som nämns i 2 mom., utfärdat av den behöriga myndighet i hemstaten som motsvarar finansinspektionen,

2) sina stadgar eller sin bolagsordning,

3) fondprospektet, den senaste årsberättelsen, en senare offentliggjord halvårsrapport samt de övriga handlingar och uppgifter som det måste offentliggöra i hemstaten,

4) upplysningar om vilka åtgärder som har vidtagits för marknadsföring av fondföretagets andelar i Finland, såsom marknadsföringsmaterial,

5) upplysningar om vilka åtgärder som har vidtagits med tanke på utbetalningar till andelsägarna,

6) upplysningar om hur inlösen av andelar sker i Finland,

7) upplysningar om hur och var de handlingar och uppgifter som fondföretaget är skyldigt att offentliggöra finns tillgängliga, samt

8) annat marknadsföringsmaterial.

Finansinspektionen kan meddela närmare föreskrifter om innehållet i de upplysningar som avses i 3 mom. 4—8 punkten. Förändringar i de uppgifter som nämns i 3 mom. 2—8 punkten skall utan dröjsmål sändas till finansinspektionen för kännedom.

Sådana fondföretag som avses i 2 mom. får inleda marknadsföringen av sina andelar två månader efter att anmälan enligt 3 mom. har gjorts, om inte finansinspektionen under den tiden av särskilda skäl förbjuder fondföretaget att inleda marknadsföringen. De uppgifter som avses i 3 mom. 2—3 punkten skall offentliggöras på finska eller svenska.

Andelar i andra fondföretag än sådana som avses i 2 mom. kan marknadsföras i Finland med tillstånd av statsrådet. Vad som ovan i 3—5 mom. och nedan i 2 b § stadgas om marknadsföring av andelar i fondföretag gäller även i detta moment avsedda fondföretag, om inte statsrådet av särskilda skäl beviljar undantag.

2 a §

Placeringsfondens andelar får enligt principen om en auktorisation marknadsföras i

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

de stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om placeringsfonden uppfyller kraven enligt rådets i 2 § 2 mom. nämnda direktiv.

Innan ett fondbolag inleder marknadsföringen enligt 1 mom. skall det underrätta den behöriga myndigheten i värdstaten samt av finansinspektionen inhämta ett intyg över att placeringsfonden uppfyller kraven enligt rådets i 2 § 2 mom. nämnda direktiv. Finansinspektionen skall utan dröjsmål meddela beslut i ärendet.

2 b §

Marknadsföringen av andelar i placeringsfonder och fondföretag skall ske på finska eller svenska, om finansinspektionen så kräver.

5 §

För fondbolag beviljas sådant tillstånd som avses i 2 kap. 1 § 2 mom. lagen om aktiebolag av finansministeriet.

6 §

Tillsynen över att denna lag, med stöd av den utfärdade stadganden och myndigheters med stöd av dessa meddelade föreskrifter iakttas samt över fondbolagens och placeringsfondernas verksamhet och marknadsföringen av fondföretagens andelar utövas av bankinspektionen.

Bankinspektionen har rätt att av ett sådant utländskt fondföretag som avses i 2 § få de upplysningar som tillsynen förutsätter och att av företaget få kopior av handlingar som den anser vara nödvändiga för tillsynen.

Om bankinspektionens rätt att lämna uppgifter till utländska tillsynsmyndigheter som sköter motsvarande uppgifter stadgas i lagen om bankinspektionen.

2 kap.

Fondbolags bildande

7 §

Stiftarna av ett fondbolag skall hos finansministeriet ansöka om koncession för bolaget. Till ansökningen skall fogas stiftelseurkunden och bolagsordningen. Finansministeriet har rätt att kräva också annan utred-

5 §

För fondbolag beviljas sådant tillstånd som avses i 2 kap. 1 § 2 mom. lagen om aktiebolag av statsrådet.

6 §

Tillsynen över att denna lag, med stöd av den utfärdade stadganden och myndigheters med stöd av dessa meddelade föreskrifter iakttas samt över fondbolagens, förvaringsinstitutens och placeringsfondernas verksamhet och marknadsföringen av fondföretagens andelar utövas av finansinspektionen.

Finansinspektionen har rätt att av ett sådant fondföretag som avses i 2 § få de upplysningar som tillsynen förutsätter och att av företaget få kopior av handlingar som den anser vara nödvändiga för tillsynen.

Om finansinspektionens rätt att lämna uppgifter till utländska tillsynsmyndigheter som sköter motsvarande uppgifter stadgas i lagen om finansinspektionen (503/93).

2 kap.

Fondbolags bildande

7 §

Stiftarna av ett fondbolag skall hos statsrådet ansöka om verksamhetstillstånd för bolaget. Till ansökningen skall fogas stiftelseurkunden och bolagsordningen. Statsrådet har rätt att kräva också andra utredningar

Gällande lydelse

ning som ministeriet anser vara nödvändig. Innan saken avgörs skall finansministeriet inhämta bankinspektionens utlåtande om ansökningen.

För fondbolagets bolagsordning och ändringar i den skall fastställelse sökas hos finansministeriet.

8 §

Finansministeriet kan återkalla ett fondbolags koncession, om bolaget i sin verksamhet i väsentlig grad har brutit mot lagar eller förordningar, föreskrifter som myndigheter meddelat med stöd av dessa, bolagets bolagsordning, koncessionsvillkoren eller stadgarna för de placeringsfonder som bolaget förvaltar eller om fondbolaget inte uppfyller villkoren för koncessionen.

9 §

Fondbolagets aktiekapital skall uppgå till minst en miljon mark. Beloppet skall i sin helhet inbetalas i pengar innan bolaget inleder sin verksamhet. Aktiekapitalet skall dock alltid utgöra minst en procent av det sammanlagda kapitalet i den placeringsfond eller de placeringsfonder som fondbolaget förvaltar.

10 §

Ett fondbolag vars ekonomiska verksamhetsförutsättningar och förvaltning uppfyller de krav som ställs på tillförlitlig placeringsfondsverksamhet skall beviljas koncession, om dess bildade inte strider mot ett allmänt intresse.

Ett fondbolags förvaltning anses inte uppfylla kraven på tillförlitlig placeringsfondsverksamhet, om inte fondbolagets och förvaringsinstitutets styrelsemedlemmar och verkställande direktör har erforderlig vandel eller om de inte har den erfarenhet som be-

Föreslagen lydelse

som det anser vara nödvändiga. Innan saken avgörs skall statsrådet begära *finansinspektionens* utlåtande om ansökningen.

(2 mom. upphävs)

8 §

Beslut om ändring av fondbolagets bolagsordning skall utan dröjsmål anmälas för registrering i enlighet med 9 kap. 14 § 2 mom. lagen om aktiebolag (734/78), på det sätt som stadgas i handelsregisterlagen (129/79). Fondbolaget skall omedelbart sända den registrerade ändringen av bolagsordningen till statsrådet och finansinspektionen för kännedom.

9 §

Fondbolagets aktiekapital skall uppgå till minst en miljon mark. Beloppet skall i sin helhet inbetalas i pengar innan bolaget inleder sin *fondverksamhet*. Aktiekapitalet skall dock alltid utgöra minst en *hundraedel* av det sammanlagda kapitalet i den placeringsfond eller de placeringsfonder som fondbolaget förvaltar. *I fondbolagets bolagsordning kan bestämmas att fondbolagets aktiekapital inte ökas när det uppgår till minst tio miljoner mark.*

Statsrådet kan av särskilda skäl bevilja undantag från det i 1 mom. nämnda kravet beträffande aktiekapital på tio miljoner mark.

10 §

Ett fondbolag vars ekonomiska verksamhetsförutsättningar och förvaltning uppfyller de krav som ställs på tillförlitlig *fondverksamhet* skall beviljas verksamhetstillstånd, om *det enligt den utredning som lämnats in kan antas att fondbolaget kommer att ledas med yrkesskicklighet samt enligt förnuftiga och trygga affärsprinciper.*

Ett fondbolags förvaltning skall inte anses uppfylla kraven på tillförlitlig *fondverksamhet* om inte fondbolagets och förvaringsinstitutets styrelsemedlemmar och verkställande direktör har erforderlig vandel eller om de inte har den erfarenhet som behövs för upp-

Gällande lydelse

hövs för uppgifterna. Om sammansättningen av fondbolagets eller förvaringsinstitutets styrelse ändras eller om verkställande direktören byts ut, skall *bankinspektionen* informeras om detta ofördröjligen.

11 §

Fondbolaget skall hos bankinspektionen anmäla när det ämnar inleda sin verksamhet.

3 kap.

Fondbolags förvaltning

13 §

Fondbolagets styrelse skall ha minst tre medlemmar. Minst hälften av styrelsemedlemmarna och verkställande direktören skall vara bosatta i Finland eller någon annan stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Finansministeriet kan av särskilda skäl bevilja bolaget tillstånd att göra avsteg från de krav som här stadgas.

15 §

Fondbolaget, aktieägare i bolaget eller ett samfund som lyder under fondbolagets eller dess aktieägars bestämmanderätt får inte äga andelar i de placeringsfonder som fondbolaget förvaltar.

I fråga om fondbolag eller förvaringsinstitut gäller att

- 1) medlemmar i styrelsen,
- 2) verkställande direktören,
- 3) revisorer och de funktionärer i en revisionsammanslutning som är huvudansvariga för revisionen av bolaget, samt
- 4) någon annan som är anställd hos fondbolaget eller förvaringsinstitutet och som har möjlighet att påverka besluten som gäller placeringen av fondens medel

för egen räkning får förvärva fondandelar i en sådan placeringsfond som fondbolaget i fråga förvaltar och som förvaringsinstitutet i fråga förvarar endast såsom långfristig pla-

Föreslagen lydelse

gifterna. Om sammansättningen av fondbolagets eller förvaringsinstitutets styrelse ändras eller om verkställande direktören byts ut, skall *finansinspektionen* ofördröjligen underättas om saken.

11 §

Fondbolaget skall till *finansinspektionen* anmäla när det ämnar inleda sin verksamhet.

3 kap

Fondbolags förvaltning

13 §

Fondbolagets styrelse skall ha minst tre medlemmar. Minst hälften av styrelsemedlemmarna och verkställande direktören skall vara bosatta i Finland eller i någon annan stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. *Statsrådet* kan av särskilda skäl bevilja bolaget tillstånd att göra avsteg från de krav som här stadgas.

En av fondandelsägarna vald medlem i fondbolagets styrelse får inte vara anställd hos fondbolaget eller förvaringsinstitutet. Han får inte heller vara styrelse- eller direktionsmedlem i något annat fondbolag eller något annat förvaringsinstitut.

15 §

Fondbolaget, *dess aktieägare, andra samfund än pensionskassor enligt lagen om pensionskassor (1164/92) eller andra stiftelser än pensionsstiftelser enligt lagen om pensionsstiftelser (1774/95), i vilka fondbolaget eller dess aktieägare har bestämmanderätt på det sätt som avses i 22 b § bokföringslagen (655/73),* får inte äga andelar i en placeringsfond som fondbolaget förvaltar.

Innehavet av fondandelar i en placeringsfond är offentligt, om andelsägaren (den anmälningsskyldige) är:

- 1) medlem eller suppleant i fondbolagets eller förvaringsinstitutets styrelse, dess verkställande direktör eller verkställande direktörens suppleant, revisor, revisorssuppleant eller för revisionen av fondbolaget eller förvaringsinstitutet huvudansvarig anställd i en revisionsammanslutning,
- 2) någon annan anställd i fondbolaget som

Gällande lydelse

ceringar. En placering är långfristig, om tiden mellan förvärvet av fondandelen och dess överlåtelse mot vederlag, respektive överlåtelse mot vederlag och förvärv, är minst sex månader.

Den begränsning av handeln som avses i 2 mom. tillämpas också på ett sådant samfund i vilket någon som avses i 2 mom. ensam eller tillsammans med medlemmar av sin familj eller med någon annan som nämns i 2 mom. eller en medlem av dennes familj har bestämmanderätten.

Den som avses i 2 mom. får inte utan bankspektionens tillstånd mot vederlag förvärva värdepapper av en placeringsfond som fondbolaget förvaltar och inte heller mot vederlag överlåta värdepapper till en dylik placeringsfond, om inte förvärvet eller överlåtelserna genomförs genom förmedling av sådan offentlig handel som avses i 1 kap. 3 § värdepappersmarknadslagen.

Den som avses i 2 mom. skall när han tillträder uppdraget underrätta fondbolaget om sitt innehav av sådana aktier och till aktier berättigande värdepapper i vilka medel för placeringsfonder som fondbolaget förvaltar kan placeras, avtal och förbindelser om förvärv eller överlåtelse av dylika värdepapper samt de förändringar i ägandeförhållandet av dylika värdepapper som uppgår minst till det belopp som bankspektionen fastställt.

Den som avses i 2 mom. skall underrätta fondbolaget om vem som han är förmyndare för, om samfund som avses i 3 mom. och om andra samfund om stiftelser i vilka han har ett avsevärt inflytande. En person har ett avsevärt inflytande i ett samfund eller en stiftelse, om han där intar en sådan ställning som nämns i 2 mom. eller en därmed jämförbar ställning eller om han är bolagsman i ett öppet bolag eller ansvarig bolagsman i ett kommanditbolag.

Anmälan enligt 5 mom. skall göras inom 14 dygn efter det ett uppdrag som nämns i 2 mom. togs emot eller efter det en ändring skedde i de omständigheter som nämns i 6 mom.

Föreslagen lydelse

har möjlighet att påverka de beslut som gäller placeringen av fondens medel,

3) någon annan anställd i förvaringsinstitutet som i sitt uppdrag har möjlighet att få information om placeringsfondens placeringsverksamhet, samt

4) ett samfund eller en stiftelse i vilken en i denna paragraf avsedd person ensam eller tillsammans med medlemmar av sin familj eller med någon annan här avsedd person eller någon medlem av dennes familj har bestämmanderätt på det sätt som avses i 22 b § bokföringslagen.

Den som enligt 2 mom. är anmälningskyldig får inte utan tillstånd av finansinspektionen mot vederlag förvärva värdepapper eller derivatinstrument av en placeringsfond som fondbolaget förvaltar och inte heller mot vederlag överlåta värdepapper eller derivatinstrument åt en sådan placeringsfond, om inte förvärvet eller överlåtelserna sker genom offentlig handel med värdepapper enligt definitionen i 1 kap. 3 § värdepappersmarknadslagen eller genom förmedling av ett sådant optionsföretag som avses i lagen om handel med standardiserade optioner och terminer.

Den som enligt 2 mom. är anmälningskyldig skall när han tillträder uppdraget underrätta fondbolaget om sitt innehav av sådana aktier och till aktier enligt lagen om aktiebolag berättigande värdepapper i vilka tillgångar i placeringsfonder som fondbolaget förvaltar kan placeras, om avtal och förbindelser om förvärv eller överlåtelse av dylika värdepapper samt om förändringar i ägandeförhållandet av dylika värdepapper vilka uppgår till minst det belopp som finansinspektionen fastställt.

Den som enligt 2 mom. är anmälningskyldig skall underrätta fondbolaget om vem som han är förmyndare för, om samfund eller stiftelser som avses i 2 mom. 4 punkten och om andra sådana samfund och stiftelser i vilka den anmälningskyldige har ett avsevärt inflytande, samt om förändringar i dessa uppgifter. Den anmälningskyldige har ett avsevärt inflytande i ett samfund eller en stiftelse om han där har en sådan ställning som nämns i 2 mom. eller en därmed jämförbar ställning eller om han är bolagsman i ett öppet bolag eller ansvarig bolagsman i ett kommanditbolag.

Gällande lydelse

Bankinspektionen kan av särskilda skäl bevilja undantag från de begränsningar som avses i 2 och 3 mom.

En styrelsemedlem i fondbolaget som valts av fondandelsägarna får inte äga aktier i eller vara anställd hos fondbolaget eller förvaringsinstitutet. Han får inte heller vara styrelse- eller direktionsmedlem i något annat fondbolag eller något annat förvaringsinstitut.

4 kap.

Placeringsfonder

17 §

I stadgarna för en placeringsfond skall anges

Föreslagen lydelse

Anmälan enligt 2, 4 och 5 mom. skall göras inom 14 dygn efter det att den anmälningsskyldige tog emot ett uppdrag som nämns i 2 mom. eller efter en förändring i dessa omständigheter. Anmälan behöver inte göras om de värdepapper som avses i 4 mom. har införts i värdeandelssystemet och om den som tar emot anmälningarna har organiserat ett förfarande enligt vilket motsvarande uppgifter kan fås ur värdeandelssystemet.

(9 mom. upphävs)

En styrelsemedlem i fondbolaget som valts av fondandelsägarna får inte äga aktier i fondbolaget.

4 kap.

Placeringsfonder

16 a §

Placeringsfondens tillgångar (begynnelsekapital) skall uppgå till minst tio miljoner mark och placeringsfonden skall ha minst 50 andelsägare. När antalet andelsägare räknas skall som en helhet betraktas de bokföringskyldiga som har sådan bestämmanderätt som avses i 22 b § bokföringslagen i en annan bokföringskyldig eller ett därmed jämförbart utländskt företag. Beloppet av placeringsfondens begynnelsekapital samt minimiantalet fondandelsägare skall uppnås inom sex månader efter det att placeringsfonden började med sin verksamhet.

Statsrådet kan av särskilda skäl bevilja undantag från det i 1 mom. nämnda kravet på minimiantalet fondandelsägare och från den tid inom vilken placeringsfondens begynnelsekapital samt minimiantalet fondandelsägare skall uppnås.

17 §

I stadgarna för en placeringsfond skall anges åtminstone

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

10) när och hur fondandelar säljs och inlöses.

10) var och hur fondandelar säljs och inlöses,

11) var, när och hur fondandelens värde offentliggörs, samt

12) hur på vilka grunder de fondandelsägarna valda medlemmarna i fondbolagets styrelse väljs.

Om man i placeringsfondens verksamhet har för avsikt att tillämpa den i lag tillåtna möjligheten, skall i fondens stadgar också anges

1) beloppet av placeringsfondens begynnelsekapital,

2) minimiantalet fondandelsägare,

3) att fondandelar kan delas upp i bråkdelar samt vilken divisor som används,

4) att placeringsfonden ger ut både avkastnings- och tillväxtandelar,

5) den årliga vinstandel som skall utbetalas för avkastningsandelarna respektive kapitaliseras för tillväxtandelarna,

6) utöver vad som stadgas i 1 mom. 2 punkten, de uppgifter som förutsätts i 36 a § 4 mom., om fondbolaget har för avsikt att på det sätt som nämns i 36 a § placera av placeringsfondens medel i derivatinstrument,

7) utöver vad som stadgas i 1 mom. 2 punkten, de uppgifter som förutsätts i 36 b § 5 mom., om fondbolaget har för avsikt att i fråga om placeringsfondens medel ingå låne- eller återköpsavtal,

8) att fondbolaget har möjlighet att placera av placeringsfondens medel i andelar i en placeringsfond eller i ett fondföretag som förvaltas av samma fondbolag eller av ett sådant annat fondbolag som har gemensam affärsledning med den fond eller det fondbolag som förvaltar fondens tillgångar eller så att samma part utövar bestämmanderätten i båda fondbolagen eller så att dessa förenas av ett betydande direkt eller indirekt ägoförhållande. Samtidigt skall det närmare anges att placeringsfonden specialiserar sig på en viss bransch,

9) i det fall som nämns i 37 § 7 mom. de stater, lokala offentliga samfund eller internationella samfund av offentligrättslig karaktär som har utgivit eller garanterat de värdepapper i vilka fondbolaget ämnar placera mer än 35 procent av placeringsfondens medel,

Gällande lydelse

18 §
För palaceringsfondens stadgar och för ändringar i dem skall fastställelse sökas hos bankinspektionen.

En ändring av placeringsfondens stadgar träder i kraft en månad efter det bankinspektionen har fastställt ändringen, om inte inspektionen bestämmer något annat.

21 §

Egendom som tillhör placeringsfonden skall hållas åtskild från fondbolagets egendom. Egendomen får inte utmätas för fondbolagets skulder, fränsett skuld som avses 39 §.

Föreslagen lydelse

10) grunderna för upplösande av placeringsfonden,

11) att fondandelarna överförs till värdeandelssystemet, samt

12) att fondbolaget har för avsikt att i sin verksamhet använda förvaltnings- eller rådgivningstjänster samt av vilken art och omfattning.

18 §

För placeringsfondens stadgar och för ändringar i dem skall fastställelse sökas hos finansinspektionen, om inte annat stadgas i 38 a §.

En ändring av placeringsfondens stadgar träder i kraft en månad efter det att finansinspektionen har fastställt ändringen, om inte finansinspektionen bestämmer något annat.

19 §

Fondbolaget skall underrätta finansinspektionen när det ämnar börja med placeringsfondens verksamhet.

20 §

Den som har placerat medel i placeringsfonden har rätt till en fondandel som berättigar till en odelad andel av fondens tillgångar.

Fondandelarna i en och samma placeringsfond skall vara sinsemellan lika stora och de skall medföra lika rätt till fondens tillgångar.

Oberoende av vad som stadgas i 2 mom. kan fondandelarna, om fondens stadgar det medger, delas upp i bråkdelar. I fondens stadgar skall nämnas i hur många lika stora delar varje fondandel delas upp.

Fondbolaget skall i sin verksamhet behandla fondandelsägarna på ett jämbördigt sätt.

21 §

De tillgångar som hör till placeringsfonden skall hållas åtskilda från fondbolagets tillgångar och från tillgångar som hör till andra placeringsfonder som förvaltas av samma fondbolag. Tillgångar som hör till placeringsfonden får inte utmätas för fondbolagets skulder.

Gällande lydelse

22 §

Den som placerat medel i placeringsfonden har rätt till en fondandel.

Fondandelarna skall när det gäller en bestämd placeringsfond sinsemellan vara lika stora, och de skall medföra lika rätt till den egendom som ingår i fonden. Fondbolaget skall i sin verksamhet behandla fondandelsägarna på ett jämbördigt sätt.

Fondandelsvärdet är placeringsfondens värde dividerat med antalet utelöpande fondandelar. Placeringsfondens värde beräknas genom att från tillgångarna avdras de skulder som avser fonden. De värdepapper som tillhör placeringsfonden skall uppskattas enligt marknadsvärdet. Till banktillgodohavandena skall läggas räntan till utgången av månaden före den då tillgodohavandena lyftes. Fondbolaget skall varje vardag beräkna fondandelsvärdet.

23 §

Av det sammanlagda beloppet av den vinst som placeringsfonden enligt fastställd balansräkning uppvisar för senaste räkenskapsperiod och fondens övriga fria egna kapital, minskat med den förlust som balansräkningen utvisar, skall mer än hälften utdelas till fondandelsägarna på det sätt som närmare föreskrivs i placeringsfondens stadgar, om inte finansministeriet av särskilda skäl beviljar undantag.

Oberoende av vad som stadgas i 1 mom. kan placeringsfonden i sina stadgar föreskriva att ingen vinst alls ur fondens tillgångar utdelas till andelsägarna.

Föreslagen lydelse

22 §

Placeringsfondens fondandelar är antingen avkastnings- eller tillväxtandelar. I placeringsfondens stadgar kan dock bestämmas att fonden har både avkastnings- och tillväxtandelar.

I placeringsfondens stadgar skall bestämmas om den vinstandel som av fondens medel årligen skall utbetalas för avkastningsandelarna respektive kapitaliseras för tillväxtandelarna.

23 §

Fondandelsvärdet är placeringsfondens värde dividerat med antalet utelöpande fondandelar. Placeringsfondens värde beräknas så att från fondens tillgångar avdras de skulder som avser fonden.

De värdepapper och derivatinstrument som hör till placeringsfonden skall uppskattas enligt marknadsvärdet. Till tillgodohavanden i depositionsbanker eller i filialer till sådana utländska kreditinstitut som avses i lagen om utländska kreditinstituts och finansiella instituts verksamhet i Finland (1608/93) skall läggas räntan till utgången av månaden före beräkningsmånaden. Fondbolaget skall varje vardag beräkna fondandelsvärdet.

Finansinspektionen kan meddela närmare föreskrifter om beräkningen av fondandelsvärdet.

26 §

Fondandelar som ägs av en pensionsstiftelse eller en pensionskassa inom samma koncern som fondbolaget medför inte rösträtt vid fondandelsägarstämman.

Vid fondandelsägarstämman får ingen röstas med mera än en tjugonedel av det vid stämman företrädde röstetalet. När begränsningen av rösträtten beräknas skall som en helhet betraktas de bokföringsskyldiga som

Gällande lydelse

29 §
Fondbolaget är skyldigt att till ägaren av en fondandel utfärda ett fondandelsbevis. Andelsbeviset kan lyda på flera andelar och kan endast ställas till viss person. Andelsbevis kan utfärdas endast för den som registrerats som ägare.

31 §
Fondbolaget skall föra ett register över samtliga fondandelar. I registret skall antecknas

- 1) fondandelsägarens nämn, medborgarskap, hemort och postadress,
- 2) antalet fondandelar och registreringsdatum för varje fondandelsägares fondandelar samt
- 3) ordningsnummer för andelsbevisen.

Var och en har rätt att ta del av registret och att mot ersättning av kostnaderna få utdrag och kopior ur registret.

Föreslagen lydelse

har sådan bestämmanderätt som avses i 22 b § bokföringslagen i en annan bokföringskyldig eller ett därmed jämförbart utländskt företag.

Om en förutsättning för att stämmans beslut skall vara giltigt är att beslutet har understötts av en kvalificerad majoritet, skall den kvalificerade majoriteten beräknas av de i enlighet med 3 mom. räknade rösterna.

27 §
Fondbolaget har rätt att använda utomstående förvaltnings- och rådgivningstjänster, om det i placeringsfondens stadgar finns tillräckliga bestämmelser om deras kvalitet och omfattning. Avtal om överförande av fondbolagets ansvar på tredje part är ogiltigt. I fråga om den som erbjuder sådana tjänster som avses i 1 mom. gäller vad som stadgas i 58 § 1 mom.

29 §
Fondbolaget är skyldigt att till ägaren av en fondandel utfärda ett fondandelsbevis. Fondandelsbeviset kan överlåtas först när tekningspriset för fondandelen i sin helhet har betalats i pengar.
Ett andelsbevis kan lyda på flera andelar eller bråkdelar av sådana, och det kan endast ställas till en viss i andelsregistret antecknad person eller stiftelse eller till ett visst i andelsregistret antecknat samfund.

31 §
Fondbolaget skall över fondandelarna föra ett fondandelsregister, i vilket antecknas åtminstone fondandelsägarens namn, hemort och postadress, antalet fondandelar och registreringsdatum för varje fondandelsägares fondandelar samt ordningsnummer för fondandelsbeviset eller andelsteckningen.

Registerföraren är skyldig att lämna de uppgifter som avses i 1 mom. till åklagare och förundersökningsmyndigheten för brottutredningar samt till andra myndigheter som enligt lag har rätt att få uppgifterna. Andelsregistret skall hållas tillgängligt för fondandelsägarstämman.

Gällande lydelse

33 §

En fondandelsägare har rätt att få sin andel inlöst av fondbolaget på det sätt som närmare bestäms i placeringsfondens stadgar, genom att överlåta sitt andelsbevis till bolaget. Inlösen skall ske med medel direkt ur fonden, om inte annat stadgas nedan. Andelen skall inlösas till sitt värde på inlösningsdagen, och från det kan göras inlösningsavdrag enligt placeringsfondens stadgar.

Om medel för inlösen måste anskaffas genom försäljning av värdepapper, skall försäljningen ske utan oskäligt dröjsmål, dock alltid inom två veckor efter det krav på inlösen framställdes hos fondbolaget. Inlösen skall ske så snart medlen från försäljningen av värdepapperen har inlutit. Om inte placeringsfondens stadgar föreskriver något annat, skall andelen i överensstämmelse med 1 mom. inlösas till sitt värde på inlösningsdagen. Bankinspektionen kan av särskilda skäl bevilja tillstånd till att den tidsgräns som uppställts för försäljningen av värdepapperen överskrids.

5 kap.

Fondbolags placeringsverksamhet

35 §

Fondbolaget får inte bedriva annan verksamhet än placeringsfondsverksamhet, om inte finansministeriet beviljar tillstånd att bedriva verksamhet som väsentligen hör ihop därmed.

36 §

Bankinspektionen kan av särskilda skäl för en viss tid bevilja undantag från förpliktelsen enligt 2 mom.

På de villkor som bankinspektionen uppställer kan fondbolaget för att främja en ef-

Föreslagen lydelse

33 §

Om en fondandelsägare så kräver skall fondbolaget på det sätt som närmare bestäms i placeringsfondens stadgar lösa in en fondandel i en placeringsfond som den förvaltar. Fondandelen skall omedelbart lösas in med medel direkt ur fonden till sitt enligt 23 § beräknade värde på inlösningsdagen. Inlösningsarna skall ske i den ordning kraven har framställts. Inlösen kan endast ske under förutsättning att andelsbeviset överläts åt fondbolaget.

Om medel för inlösen måste anskaffas genom försäljning av värdepapper, skall värdepappren säljas utan oskäligt dröjsmål, dock senast två veckor efter det att krav på inlösen framställdes hos fondbolaget. Andelen skall lösas in så snart medlen från försäljningen av värdepappren har inlutit. Finansinspektionen kan av särskilda skäl bevilja tillstånd till överskridning av tidsgränsen för försäljningen av värdepappren.

Om fondbolaget av finansinspektionen har fått tillstånd att för en viss tid avbryta inlösen av andelar i en placeringsfond som fondbolaget förvaltar, skall det utan dröjsmål sända ett meddelande om att inlösen av andelarna har avbrutits till de behöriga myndigheterna i alla de stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet i vilka andelar i placeringsfonden i fråga har marknadsförts.

5 kap.

Fondbolags placeringsverksamhet

35 §

Fondbolaget får inte bedriva annan verksamhet än fondverksamhet, om inte statsrådet beviljar tillstånd att bedriva verksamhet som väsentligen hör ihop därmed. *Till ansökan om tillstånd skall fogas fondbolagets gällande bolagsordning.*

36 §

Finansinspektionen kan av särskilda skäl för en viss tid bevilja undantag från förpliktelsen enligt 2 mom.

(5 mom. upphävs)

Gällande lydelse

effektiv egendomsförvaltning placera medel ur placeringsfonden i sådana standardiserade options- och terminsavtal som avses i lagen om handel med standardiserade optioner och terminer (772/88). Med bankinspektionens tillstånd kan fondbolaget placera medel ur placeringsfonden i sådana options- och terminsavtal som gäller i 2 mom. 2 och 3 punkten nämnda värdepapper och som avses ge skydd mot valuta- och ränterisker.

Föreslagen lydelse

36 a §

I syfte att motverka de risker som placeringsverksamheten samt fluktuationerna i valutakurserna medför kan fondbolaget placera av placeringsfondens medel i sådana standardiserade derivatinstrument som avses i lagen om handel med standardiserade optioner och terminer samt i standardiserade derivatinstrument avseende värdepapper som nämns i 36 § 2 mom. 2 och 3 punkten, om handeln med dem bedrivs vid ett sådant utländskt optionsföretag som avses i den nämnda lagen.

Enligt finansinspektionens meddelade villkor och i syfte att främja en effektiv egendomsförvaltning kan fondbolaget placera av placeringsfondens medel i derivatinstrument som avses i 1 mom. samt i andra än standardiserade derivatinstrument också i annat syfte än det som nämns i 1 mom. I syfte att främja en effektiv egendomsförvaltning kan placeringsfondens medel inte placeras i derivatinstrument som avser valutor. Finansinspektionen kan också meddela närmare föreskrifter om fondbolagets rätt att placera av placeringsfondens medel i derivatinstrument genom förmedling av ett utländskt optionsföretag i en stat som inte hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om detta optionsföretag motsvarar de optionsföretag som avses i lagen om handel med standardiserade optioner och terminer.

En sådan affärstransaktion som avses i 1 och 2 mom. skall täckas ända till den av finansinspektionen fastställda förmodade maximirisk.

Om derivatinstrument används skall i placeringsfondens stadgar anges

1) derivatinstrumentens art samt omfattningen av och syftet med användningen av dem,

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2) den marknad där handel med derivatinstrument kommer att bedrivas,

3) det optionsföretag enligt lagen om handel med standardiserade optioner och terminer och det övriga utländska optionsföretag vars tjänster fondbolaget har för avsikt att utnyttja, samt

4) de riskbedömningsmetoder som fondbolaget ämnar tillämpa.

36 b §

I syfte att främja en effektiv egendomsförvaltning kan fondbolaget ingå låne- och återköpsavtal avseende värdepapper som hör till placeringsfondens tillgångar, om de clearas inom en clearingorganisation enligt värdepappersmarknadslagen eller ett optionsföretag enligt lagen om handel med standardiserade optioner och terminer och om finansinspektionen eller motsvarande behöriga myndighet i en annan stat har godkänt villkoren eller optionsföretaget har standardiserat dem.

Värdepapper som hör till placeringsfondens tillgångar kan överlåtas som skuld och återköpsavtal beträffande dem kan ingås endast mot tryggande säkerhet. Till fondbolagets uppgifter hör att dagligen se till att säkerhetens värde förblir tryggande under hela den tid låne- eller återköpsavtalet är i kraft. Clearingorganisationen eller optionsföretaget skall för fondens räkning förvara säkerheten till dess att låne- eller återköpsavtalet har löpt ut.

Det sammanlagda beloppet av placeringsfondens låneavtal får inte överstiga en fjärdedel av värdet av fondens placeringar i värdepapper. Begränsningen gäller inte låneavtal som kan sägas upp och som avser värdepapper vilka på anmodan omedelbart kan återfås.

Det sammanlagda beloppet av de återköpsavtal som placeringsfonden ingått och av de krediter som avses i 39 § får inte överstiga en tiondedel av värdet av placeringsfondens tillgångar.

I placeringsfondens stadgar skall anges:

1) att fondbolaget har för avsikt att ingå låne- eller återköpsavtal avseende värdepapper som hör till placeringsfondens tillgångar,

2) hur stor del av beloppet av fondens värdepappersplaceringar eller tillgångar som samtidigt maximalt kan vara föremål för

Gällande lydelse

37 §
Fondbolaget får av medlen i de placeringsfonder, som det förvaltar, i aktier i ett aktiebolag placera högst ett belopp som motsvarar en tiondedel av bolagets aktiekapital och en tjugonadedel av röstetalet för samtliga aktier.

Fondbolaget får inte äga aktier i något annat fondbolag och inte heller placera medel ur placeringsfonder, som det förvaltar, i något annat fondbolags aktier. Fondbolaget får placera högst en tjugonadedel av medlen för en placeringsfond, som det förvaltar, i andelar i placeringsfonder som något annat fondbolag förvaltar.

Oberoende av vad som stadgas i 2 mom. får fondbolaget placera 35 procent av placeringsfondens medel i värdepapper vilkas emittent eller garant är finska staten, en finländsk kommun eller en finländsk samkommun eller en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, en delstat i en sådan stat eller något annat regionalt offentligt samfund eller ett internationellt offentligt samfund i vilket åtminstone två stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet är medlemmar.

Oberoende av vad som stadgas i 2 mom får fondbolaget placera högst en fjärdedel av placeringsfondens medel i masskuldebrev vilkas emittent är ett sådant kreditinstitut som är underkastat offentlig tillsyn avsedd att skydda skuldebrevsinnehavarna och som har sitt säte i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Dessa placeringar får uppgå till högst fyra femtedelar av placeringsfondens medel.

Föreslagen lydelse

sådana avtal som avses i 1 mom., samt
3) den clearingorganisation eller det optionsföretag enligt 1 mom. vars tjänster fondbolaget har för avsikt att utnyttja.

Finansinspektionen kan meddela närmare föreskrifter om fondbolagets rätt att utomlands ingå låne- eller återköpsavtal avseende värdepapper som hör till placeringsfondens tillgångar.

37 §
Fondbolaget får av medlen i de placeringsfonder som det förvaltar, i aktier i ett och samma aktiebolag placera högst ett belopp som motsvarar en tiondedel av bolagets aktiekapital och en tjugonadedel av röstetalet för samtliga aktier. *Ovan nämnda begränsningar skall tillämpas också vid placering av placeringsfondens medel i andelar i sådana placeringsfonder eller fondföretag som inte återinlöses med medel direkt eller indirekt ur dessa företag för kollektiva investeringar.*

Fondbolaget får inte äga aktier i något annat fondbolag och inte heller placera medel ur de placeringsfonder som det förvaltar i något annat fondbolags aktier. Fondbolaget får placera högst en tjugonadedel av medlen i en placeringsfond som det förvaltar i andelar i placeringsfonder eller i fondföretag förvaltade av något annat fondbolag, om deras syfte är att kollektivt investera av allmänheten insamlade medel, om de fungerar enligt principen om riskspridning och om deras andelar återinlöses med medel direkt eller indirekt ur dessa företag för kollektiva investeringar. Till placeringsfonden kan dock förvärfvas högst en tiondedel av andelarna i en och samma placeringsfond eller ett och samma fondföretag.

Fondbolaget får till en placeringsfond förvärva högst en tiondedel av de masskuldebrev som en och samma emittent har emitterat.

Oberoende av vad som stadgas i 2 och 4 mom. får fondbolaget placera högst 35 procent av placeringsfondens medel i värdepapper med en och samma emittent eller garant, om emittenten eller garanten är finska staten, en finländsk kommun eller samkommun eller någon annan medlemsstat i Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling, OECD, en delstat eller något annat

Gällande lydelse

Placeringsfondens medel får inte placeras i en placeringsfond som samma fondbolag förvaltar, om inte den senare fonden har specialiserat sig på placeringar inom ett visst geografiskt område eller en viss ekonomisk sektor och om inte möjligheten till dylika placeringar nämns i placeringsfondens stadgar. Fondbolaget får inte ta ut avgifter eller kostnader för dylika placeringar.

Bankinspektionen kan av särskilda skäl för viss tid bevilja undantag från en förpliktelse enligt 1—5 mom. och förbudet enligt 6 mom.

Föreslagen lydelse

lokalt offentligt samfund i en sådan stat, eller ett internationellt offentligt samfund vilket som medlem har minst en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Oberoende av vad som stadgas i 2 mom. får fondbolaget placera högst en fjärdedel av placeringsfondens medel i masskuldebrev med en och samma emittent, om emittenten är ett sådant kreditinstitut som är underkastat offentlig tillsyn avsedd att skydda skuldebrevsinnehavarna och som har sitt säte i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Placeringarna i masskuldebrev med samma emittent, vilka överstiger en tjugonedel av placeringsfondens tillgångar, får sammanlagt utgöra högst fyra femtedelar av placeringsfondens tillgångar.

Oberoende av vad som stadgas i 2, 4 och 5 mom. samt i 36 § 2 mom. får fondbolaget med tillstånd av statsrådet och med iakttagande av principen om riskspridning placera alla placeringsfondens medel i värdepapper vilka som emittent eller garant har finska staten, en finländsk kommun eller samkommun eller någon annan medlemsstat i Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling, OECD, en delstat eller något annat lokalt offentligt samfund i en sådan stat, eller ett internationellt offentligt samfund vilket som medlem har minst en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Tillstånd skall beviljas om värdepappren enligt fondens stadgar härrör från minst sex olika emissioner, och avsikten inte är att i en och samma emission placera ett belopp som överstiger tre tiondedelar av fondens tillgångar och om andelsägarna anses få motsvarande skydd som andelsägarna i en sådan placeringsfond som iakttar begränsningarna enligt 2, 4 och 5 mom. I fondens stadgar skall uttryckligen nämnas de stater, lokala offentliga samfund eller internationella samfund av offentligrättslig karaktär som står som emittenter eller garantier för de värdepapper i vilka fondbolaget ämnar placera över 35 procent av placeringsfondens medel.

De värdepapper som avses i 5 och 6 mom. behöver inte beaktas vid tillämpningen av den begränsning på två femtedelar som anges i 2 mom. Placeringarna enligt 2, 5 och 6 mom. i värdepapper med en och samma

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

emittent får inte överstiga ett belopp som motsvarar 35 procent av placeringsfondens tillgångar.

37 a §

Placeringsfondens medel får inte placeras i andelar i en sådan placeringsfond eller ett sådant fondföretag som förvaltas av samma fondbolag eller av ett sådant annat fondbolag som har gemensam företagsledning med det fondbolag som förvaltar den ifrågavarande fondens tillgångar eller så att bestämmanderätten i båda fondbolagen utövas av samma part eller så att fondbolagen förenas av ett betydande direkt eller indirekt ägoförhållande, om inte den sistnämnda fonden eller fondföretaget har specialiserat sig på placeringar inom ett visst geografiskt område eller en viss ekonomisk sektor och om inte möjligheten till sådana placeringar finns nämnd i placeringsfondens stadgar. Fondbolaget får inte uppbära någon ersättning eller provision för sådana placeringar.

Kraven enligt 37 § 1—6 mom. behöver inte iakttas när teckningsrätter i anslutning till värdepapper som hör till fondens medel utnyttjas. Om begränsningarna enligt 37 § 1-6 mom. har överskridits av orsaker som är oberoende av fonden eller på grund av att teckningsrätter har utnyttjats, skall fondens försäljning primärt ske så att situationen korrigeras på ett sätt som gynnar andelsägarnas intresse. De begränsningar som nämns i 37 § 4 mom. behöver heller inte iakttas om det vid förvärvstidpunkten inte går att uppskatta bruttomängden av masskuldebrevens eller nettomängden av de emitterade värdepappren.

Med tillstånd av finansinspektionen kan fondbolaget när det placerar av placeringsfondens medel med iakttagande av principen om riskspridning avvika från de begränsningar som anges i 37 § 2, 5, 6 och 7 mom. under högst sex månader från det att fondens stadgar fastställdes.

37 b §

Med en emittent enligt 37 § 2 mom., i vars värdepapper medel ur placeringsfonden kan placeras till ett belopp som högst motsvarar en tiondedel av placeringsfondens tillgångar, jämställs de bokföringsskyldiga i vilka en annan bokföringsskyldig el-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

ler ett därmed jämförbart utländskt företag har bestämmanderätt på det sätt som avses i 22 b § bokföringslagen.

38 a §

Fondbolaget kan med tillstånd av statsrådet grunda en placeringsfond med stadgar som avviker från vad som stadgas i 23 § 2 mom., 33 §, 36 § 2—5 mom., 37 § 1 och 2 mom. samt 57 c § 1 och 2 mom. Statsrådet fastställer på ansökan stadgarna för en sådan placeringsfond och ändringarna i dem, om de är i allmänt och andelsägarnas intresse. När stadgarna fastställs har statsrådet, efter att ha hört sökanden, rätt att uppställa begränsningar och villkor för placeringsfondens verksamhet. I fråga om ikraftträdandet av stadgeändringarna gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i 18 § 3 mom.

Vederbörande ministerium kan meddela närmare föreskrifter om innehållet i stadgarna för en sådan placeringsfond som avses i 1 mom., om bestämmande av värdet av fondens medel samt om den specialinformation beträffande fonden som fondbolaget enligt denna lag är skyldigt att offentliggöra.

Utöver vad som stadgas i 16 § 2 mom. skall namnet på en sådan placeringsfond som avses i 1 mom. ange dess särskilda karaktär. Namnet får inte vara ägnat att vilseleda placerarna.

I allt marknadsföringsmaterial som gäller andelarna i en sådan placeringsfond som avses i 1 mom. skall betonas att placeringsfonden har en särskild karaktär.

39 §

Fondbolaget får inte uppta kredit för placeringsfondsverksamheten eller bevilja kredit ur placeringsfondens medel. Fondbolaget får inte lämna egendom som tillhör placeringsfonden i pant för något annat syfte än som säkerhet för ansvar till följd av ett standardiserat options- och terminsavtal, inte heller på annat sätt använda sådan egendom som kreditsäkerhet.

Bankinspektionen kan av särskilda skäl för viss tid bevilja undantag från förbudet enligt 1 mom. Bankinspektionen har rätt att meddela föreskrifter om kreditupptagning eller om användning av egendom som kreditsäkerhet.

39 §

Med tillstånd av finansinspektionen får fondbolaget för placeringsfondens räkning i tillfälligt syfte uppta kredit för fondverksamheten till ett belopp som motsvarar högst en tiondedel av placeringsfondens tillgångar. Till fonden får förvärfvas utländsk valuta genom kreditförmedling.

Fondbolaget får ställa av placeringsfondens tillgångar till säkerhet för en sådan kredit som avses i 1 mom. samt till säkerhet för det ansvar som följer av ett derivatinstrument som avses i 36 a §.

Finansinspektionen kan meddela närmare föreskrifter om kreditupptagning och om användande av placeringsfondens tillgångar som säkerhet för krediter.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

Förvaringsinstitut

40 §

Värdepappren och övriga tillgångar i en placeringsfond skall förvaras i endast ett förvaringsinstitut. Institutet kan vara ett kreditinstitut, ett värdepappersförmedlingsföretag eller ett utländsk kreditinstituts filialkontor i Finland. Ett förvaringsinstitut kan anlita utländska kreditinstitut när det sköter uppgifter som gäller utländska kreditinstitut när det sköter uppgifter som gäller utländska värdepapper. Ett fondbolag kan vara förvaringsinstitut endast i de fall om vilka det stadgas i 8 kap.

Om ett förvaringsinstitut beslutar låta bli att iaktta fondbolagets föreskrifter och bolaget inte återkallar dessa, skall bolaget begära utlåtande av bankinspektionen i saken.

41 §

Fondbolaget och förvaringsinstitutet skall ingå en skriftlig överenskommelse om förvaringen och skötseln av tillgångarna. Överenskommelsen skall innehålla föreskrifter om utbyte av förvaringsinstitut. För överenskommelsen och ändringar i den skall begäras godkännande av bankinspektionen. Institutet får inte bytas utan inspektionens tillstånd.

6 kap.

Förvaringsinstitut

40 §

Värdepappren och övriga tillgångar i en placeringsfond skall förvaras i endast ett förvaringsinstitut. *Förvaringsinstitutet* kan vara *en sådan värdepappersförmedlare som avses i 1 § 4 punkten och som har hemort i Finland eller har etablerat sig i Finland och har regelmässigt säte i någon annan stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet*. Förvaringsinstitutet kan anlita utländska kreditinstitut *eller nationella värdepapperscentraler* för att sköta uppgifter som gäller utländska värdepapper.

Om förvaringsinstitutet beslutar att *inte* iaktta fondbolagets föreskrifter och bolaget *inte återtar dem*, skall bolaget *inhämta finansinspektionens utlåtande om saken*.

41 §

Fondbolaget och förvaringsinstitutet skall ingå en skriftlig överenskommelse om förvaringen och skötseln av tillgångarna. Överenskommelsen skall innehålla bestämmelser om byte av förvaringsinstitut. För överenskommelsen och ändringar i den skall erhållas godkännande av *finansinspektionen*. Byte av förvaringsinstitut får inte ske utan tillstånd av *finansinspektionen*.

Fondbolaget skall på begäran för en andelsägare eller för den som ämnar bli andelsägare förete överenskommelsen om förvaringen och skötseln av tillgångarna eller en kopia av den.

42 §

En andelsägare har rätt att yrka ersättning av förvaringsinstitutet, antingen direkt eller genom förmedling av fondbolaget.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

7 kap.

Revision och bokslut

Revision och bokslut

47 §

Revisorn skall kontinuerligt, minst en gång i månaden, granska riktigheten av det beräknade värdet av en fondandel och att fonden sköts enligt stadgarna.

47 §

Revisorn skall kontinuerligt och minst omedelbart före offentliggörandet av halvårsrapporten och årsberättelsen samt två gånger under tiden mellan offentliggörandet av berättelsen och rapporten granska riktigheten av det beräknade värdet av en fondandel. Samtidigt skall revisorn granska att fonden sköts enligt stadgarna.

Revisorn skall skriva en revisionsberättelse och sända den till fondbolaget. Fondbolaget skall utan dröjsmål sända en kopia av revisionsberättelse till finansinspektionen för kännedom.

49 §

Fondbolaget skall utan oskäligt dröjsmål till bankspektionen sända fondbolagets och placeringsfondens bokslutshandlingar, revisionsberättelserna samt de handlingar om skötseln av fondbolaget och placeringsfonden vilka revisorerna överlämnat till styrelsen och kopior av protokollen från bolagets bolagsstämmor och fondandelsägarstämmorna samt fondens halvårsrapport.

49 §

Fondbolaget skall utan oskäligt dröjsmål till finansinspektionen sända fondens halvårsrapporter samt kopior av

1) fondbolagets och placeringsfondens bokslutshandlingar,

2) revisionsberättelserna samt av de handlingar beträffande skötseln av fondbolaget och placeringsfonden vilka revisorerna uppgjort och överlämnat till styrelsen, samt

3) protokollen från bolagets bolagsstämmor och fondandelsägarstämmorna.

50 §

Bankinspektionen meddelar närmare föreskrifter och anvisningar om placeringsfondernas bokslut samt om hur bokföringslagen (655/73) skall tillämpas på en placeringsfonds bokslut och på uppgörandet av detta.

Räkneskapsperioden för fondbolaget och placeringsfonden utgörs av kalenderåret, om inte bankinspektionen av särskilda skäl beviljar undantag från detta.

50 §

Finansinspektionen kan meddela närmare föreskrifter och anvisningar om placeringsfondernas bokslut samt om hur bokföringslagen skall tillämpas på placeringsfondernas bokslut och på uppgörandet av dem.

Räkneskapsperioden för fondbolag och placeringsfonder är kalenderåret, om inte finansinspektionen av särskilda skäl beviljar undantag från detta.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

8 kap.

Överförande av och upphörande med fondverksamhet**Överlåtande av placeringsfondsförvaltning**

51 §

Ett fondbolag kan med tillstånd av bankinspektionen överföra förvaltningen av en placeringsfond på ett annat fondbolag.

51 §

Ett fondbolag (överlåtande fondbolag) kan med tillstånd av finansinspektionen överlåta förvaltningen av en placeringsfond (överförd placeringsfond) på ett annat fondbolag (övertagande fondbolag).

De fondbolag som deltar i överlåtandet av förvaltningen av en placeringsfond skall uppgöra en skriftlig överlåtelseplan som i enlighet med 14 § skall godkännas av styrelserna för det överlåtande och det övertagande fondbolaget. I den daterade och undertecknade överlåtelseplanen skall anges åtminstone

- 1) fondbolagens firmor, handelsregisternummer, adresser och hemorter,*
- 2) den överförda placeringsfondens namn,*
- 3) de huvudsakliga orsakerna till att förvaltningen av placeringsfonden överläts,*
- 4) det vederlag som för överlåtelsen betalas åt det överlåtande fondbolaget,*
- 5) att den överförda fonden inte har sådana krediter som nämns i 39 §, samt*
- 6) ett förslag om när överlåtelsen skall träda i kraft.*

51 a §

De fondbolag som deltar i överlåtandet av placeringsfondens förvaltning eller förvaringsinstitutet skall av finansinspektionen ansöka om tillstånd att verkställa överlåtelsen. Till ansökan, som skall göras inom en månad från det att överlåtelseplanen godkändes, skall fogas överlåtelseplanen med bilagor samt överlåtelsebesluten. Om ansökan inte har gjorts inom utsatt tid, förfaller överlåtelsen av placeringsfondens förvaltning.

Finansinspektionen skall inom en månad från det att ansökan kom in besluta om tillståndet att verkställa överlåtelsen. Tillstånd kan inte beviljas om placeringsfonden har sådana skulder som avses i 39 §. Om tillstånd inte beviljas, förfaller överlåtelsen av placeringsfondens förvaltning.

51 b §

Om finansinspektionen har beviljat ett fondbolag tillstånd att överlåta förvaltningen

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

av en placeringsfond, skall fondbolagen omedelbart införa en kungörelse om saken i Officiella tidningen och separat sända ett skriftligt meddelande till fondandelsägarna senast en månad innan överlåtelsen av placeringsfondens förvaltning verkställs. I kungörelsen och det skriftliga meddelandet skall redogöras för innehållet i verkställighetstillståndet och överlåtelseplanen.

Fondbolagen skall till finansinspektionen sända ett meddelande om att överlåtelsen av placeringsfondens förvaltning har verkställts inom två månader från det att tillståndet beviljades, vid äventyr att överlåtelsen av placeringsfondens förvaltning annars förfaller, om inte annat följer av 51 § 2 mom. 6 punkten.

8 a kap.

Fusionering av placeringsfonder

52 §

Återkallas fondbolagets koncession, träder bolaget i likvidation eller avträds bolagets egendom till konkurs eller upphör bolaget annars med sin verksamhet, skall förvaringsinstitutet omedelbart överta förvaltningen av placeringsfonden.

52 §

En placeringsfond (överlåtande fond) kan fusioneras med en annan placeringsfond (övertagande fond) om de i sin placeringsverksamhet iakttar samma principer.

Fusioneringen kan ske så att den övertagande fonden och minst en överlåtande fond fusioneras (absorptionsfusion) eller så att minst två överlåtande fonder fusioneras, varvid de ombildas till en övertagande fond (kombinationsfusion).

En placeringsfond fusioneras med en annan placeringsfond så att den överlåtande fondens tillgångar och skulder utan likvidationsförfarande övergår till den övertagande fonden och andelsägarna i den överlåtande fonden i vederlag får fondandelar i den övertagande fonden (fusionsvederlag). Andelsägarna har dock alltid rätt att få vederlaget i pengar.

52 a §

De fondbolag som förvaltar de i fusionen deltagande placeringsfonderna skall uppgöra en fusionsplan, som fondbolagens styrelser godkänner i enlighet med 14 §. I den daterade och undertecknade fusionsplanen skall anges åtminstone:

- 1) fondbolagens firmor, handelsregisternummer, adresser och hemorter,
- 2) den överlåtande och den övertagande

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

fondens namn,

3) ett förslag till stadgar eller stadgeändringar för den övertagande fonden,

4) ett förslag till vederlag åt andelsägarna i den överlåtande fonden,

5) ett förslag om när och i övrigt på vilka villkor vederlaget skall delas ut,

6) orsakerna till fusionen och grunderna för fastställandet och utdelningen av fusionens vederlag samt väsentliga värderingsproblem i samband med dessa,

7) den tidpunkt från och med vilken den överlåtande och den övertagande fonden kommer att beräkna fondandelens värde på ett enhetligt sätt,

8) att den överlåtande fonden inte har sådana krediter som avses i 39 §, samt

9) ett förslag om när fusionen skall träda i kraft.

Till fusionsplanen skall för varje placeringsfond som deltar i fusionen fogas en av styrelsen för det fondbolag som förvaltar fonden godkänd redogörelse för sådana händelser efter senaste bokslut eller halvårsrapport som väsentligt påverkar placeringsfondens ställning samt revisorernas utlåtande om styrelsens redogörelse.

Till fusionsplanen skall därtill fogas ett utlåtande av minst en revisor, som fullgör uppdraget som oberoende sakkunnig, om huruvida fusionsplanen innehåller korrekt och tillräcklig information om de faktorer som är ägnade att väsentligt påverka bedömningen av orsakerna till fusionen, värdet av de tillgångar och ansvar som övergår till den övertagande fonden samt värdet av vederlaget och utdelningen av det.

I fråga om utlåtandet av den revisor som fullgör uppdraget som oberoende sakkunnig och om hans rätt att få ett arvode för sin verksamhet gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i 2 kap. 4 a § lagen om aktiebolag.

Det fondbolag som förvaltar den överlåtande fonden ansvarar i enlighet med 10 kap. 8 § handelsbalken för den överlåtande fondens ansvar som har uppkommit före den i 52 c § 1 mom. avsedda tidpunkten för verkställande av fusionen och som vid tidpunkten i fråga fortfarande är obetalda.

52 b §

De fondbolag som förvaltar de i fusionen

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

deltagande placeringsfonderna skall av finansinspektionen ansöka om tillstånd att verkställa fusionen inom en månad efter det att fusionsplanen har godkänts. Till ansökan skall fogas fusionsplanen med bilagor och fusionsbesluten. Om ansökan inte har gjorts inom utsatt tid, förfaller fusionen.

Finansinspektionen skall sända ett skriftligt meddelande om fusionen till andelsägarna i de överlåtande placeringsfonderna och införa en kungörelse om saken i Officiella tidningen.

Finansinspektionen skall fatta beslut om ansökan om verkställighetstillstånd inom två månader från det att ansökan togs emot. Om finansinspektionen under denna tid av sökanden ber att få en komplettering av ansökan, räknas tiden från den dag då finansinspektionen tog emot kompletteringen. Ansökan anses förkastad och fusionen förfallen om beslut om ansökan inte fattas inom utsatt tid.

Om finansinspektionen har beviljat tillstånd för verkställighet av fusionen, skall de fondbolag som har beslutat om fusionen omedelbart införa en kungörelse om saken i Officiella tidningen och separat sända ett skriftligt meddelande till fondandelsägarna senast en månad innan fusionen verkställs.

52 c §

De fondbolag som förvaltar de i fusionen deltagande placeringsfonderna skall till finansinspektionen sända ett meddelande om verkställigheten av fusionen inom två månader från det att tillståndet beviljades, vid äventyr att fusionen annars förfaller, om inte annat följer av 52 a § 9 punkten.

Den överlåtande fondens tillgångar och ansvar övergår på det sätt som anges i fusionsplanen till den övertagande fonden när finansinspektionen har underrättats om verkställigheten av fusionen. Samtidigt upplöses den överlåtande fonden.

Den överlåtande fondens andelsägare får i och med meddelandet om verkställigheten av fusionen rätt till vederlag och blir andelsägare i den övertagande fonden i enlighet med fusionsplanen.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

8 b kap.

Delning av placeringsfond

53 §

Då förvaringsinstitutet förvaltar en placeringsfond gäller i fråga om dess rättigheter och skyldigheter vid bedrivande av placeringsfondsverksamheten i tillämpliga delar vad som stadgas om fondbolag, om inte annat följer av detta kapitel.

Oberoende av vad som stadgas i 14 § får förvaringsinstitutet inte utöva rösträtten för de aktier som hör till placeringsfonden.

53 §

En placeringsfond (*primärfond*) kan delas så att primärfondens tillgångar och ansvar helt eller delvis utan likvidationsförfarande övergår till minst en placeringsfond (*målfond*) som grundats av det fondbolag som förvaltar primärfonden. Andelsägarna i primärfonden får som vederlag fondandelar i målfonden.

53 a §

Fondbolagets styrelse skall uppgöra en delningsplan och godkänna den i enlighet med 14 §. I den daterade och undertecknade delningsplanen skall anges åtminstone:

- 1) fondbolagets firma, handelsregisternummer, adress och hemort,
- 2) namnet på minst en av de målfonder som primärfonden delas till,
- 3) ett förslag till stadgar för minst en målfond,
- 4) ett förslag till vederlag åt andelsägarna i primärfonden,
- 5) ett förslag om när och i övrigt på vilka villkor vederlaget skall delas ut,
- 6) orsakerna till delningen och grunderna för fastställandet och utdelningen av vederlaget samt väsentliga värderingsproblem i samband med dessa,
- 7) att primärfonden inte har sådana krediter som avses i 39 §,
- 8) ett förslag till uppdelning av de tillgångar och ansvar som vid delningen skall övergå till envar målfond, samt
- 9) ett förslag om när delningen skall träda i kraft.

Till delningsplanen skall fogas en av styrelsen för det fondbolag som förvaltar primärfonden godkänd redogörelse för sådana händelser efter senaste bokslut eller halvårsrapport som väsentligt påverkar placeringsfondens ställning samt revisoremas utlåtande om styrelsens redogörelse.

Till delningsplanen skall därtill fogas ett utlåtande av minst en revisor, som fullgör uppdraget som utomstående sakkunnig, om huruvida delningsplanen innehåller korrekt och tillräcklig information om de faktorer som är ägnade att väsentligt påverka bedöm-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

ningen av orsakerna till delningen, värdet av de tillgångar och ansvar som övergår till målfonden samt värdet av vederlaget och utdelningen av det.

I fråga om utlåtandet av den revisor som fullgör uppdraget som oberoende sakkunnig och om hans rätt att få ett arvode för sin verksamhet gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i 2 kap. 4 a § lagen om aktiebolag.

Det fondbolag som förvaltar primärfonden ansvarar i enlighet med 10 kap. 8 § handelsbalken för primärfondens ansvar som har uppkommit före den i 53 c § 1 mom. avsedda tidpunkten för verkställande av delningen och som vid tidpunkten i fråga fortfarande är obetalda.

53 b §

Fondbolaget skall av finansinspektionen ansöka om tillstånd att verkställa delningen inom en månad efter det att delningsplanen har godkänts. Till ansökan skall fogas delningsplanen med bilagor och delningsbesluten. Om ansökan inte har gjorts inom utsatt tid, förfaller delningen.

Finansinspektionen skall sända ett skriftligt meddelande om delningen till andelsägarna i primärfonden och införa en kungörelse om saken i Officiella tidningen.

Finansinspektionen skall fatta beslut om ansökan om verkställighetstillstånd inom två månader från det att ansökan togs emot. Om finansinspektionen under denna tid av sökanden ber att få en komplettering av ansökan, räknas tiden från den dag då finansinspektionen tog emot kompletteringen. Ansökan anses förkastad och delningen förfallen om beslut om ansökan inte fattas inom utsatt tid.

Om finansinspektionen har beviljat tillstånd för verkställighet av delningen, skall det fondbolag som har beslutat om delningen omedelbart införa en kungörelse om saken i Officiella tidningen och separat sända ett skriftligt meddelande till andelsägarna senast en månad innan delningen verkställs.

53 c §

Fondbolaget skall till finansinspektionen sända ett meddelande om verkställigheten av delningen inom två månader från det att tillståndet beviljades, vid äventyr att fusionen

Gällande lydelse

54 §
Under den tid förvaringsinstitutet förvaltar placeringsfonden får det inte ta emot placeringar i fonden eller lösa in fondandelar.

Föreslagen lydelse

annars förfaller, om inte annat följer av 53 a § 9 punkten.

Primärfondens tillgångar och ansvar övergår på det sätt som anges i delningsplanen till målfonden när finansinspektionen har underrättats om verkställigheten av delningen.

Primärfondens andelsägare får i och med meddelandet om verkställigheten av delningen rätt till vederlag och blir andelsägare i målfonden i enlighet med delningsplanen.

8 c kap.

**Återkallande av fondbolags
verksamhetstillstånd samt upplösning av
fondbolag och placeringsfond**

54 §
Statsrådet kan helt eller delvis återkalla ett fondbolags verksamhetstillstånd, om bolaget i sin verksamhet i väsentlig grad har brutit mot lagar eller förordningar, föreskrifter som myndighet har meddelat med stöd av dessa, fondbolagets bolagsordning, verksamhetstillståndsvillkoren eller stadgarna för en placeringsfond som fondbolaget förvaltar, eller om fondbolaget inte uppfyller villkoren för verksamhetstillståndet.

Fondbolaget skall av statsrådet ansöka om återkallande av verksamhetstillståndet, om det inte längre har till syfte att bedriva fondverksamhet eller sådan verksamhet som väsentligen hör ihop därmed och som avses i 35 §. Till ansökan skall fogas ett beslut av fondbolagets bolagsstämma om att ansökan om återkallande av verksamhetstillståndet skall göras, samt en redogörelse för hur fondbolaget har ordnat förvaltningen av de placeringsfonder som det förvaltar.

Statsrådet skall på förslag av finansinspektionen återkalla fondbolagets verksamhetstillstånd och bestämma att fondbolaget skall träda i likvidation, om

1) fondbolaget i det fall som avses i 2 mom. inte har vidtagit åtgärder för att få sitt verksamhetstillstånd återkallat,

2) fondbolagets styrelse inte i det fall som avses i 13 kap. 2 § lagen om aktiebolag har vidtagit behövliga åtgärder för att bolaget skall träda i likvidation,

3) fondbolaget har inlett sin verksamhet innan aktiekapitalet enligt 9 § är inbetalat,

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

4) kravet på fondbolagets aktiekapital enligt 9 § 1 mom. inte uppfylls, och fondbolaget trots uppmaning av finansinspektionen inte har vidtagit åtgärder för att öka aktiekapitalet,

5) ansökan om verksamhetstillstånd har innehållit väsentligen vilseledande uppgifter, eller

6) fondbolaget upprepade gånger har brutit mot de i 1 mom. avsedda stadgandena också i mindre omfattning än väsentligt.

Innan beslut om återkallande av verksamhetstillståndet fattas skall statsrådet ge fondbolaget en möjlighet att bli hört i ärendet, om inte annat följer av ärendets brådskande natur.

När statsrådet beslutar att fondbolaget skall träda i likvidation, skall det samtidigt tillsätta likvidatorer, av vilka minst en på förslag av finansinspektionen. Statsrådet kan avsätta en likvidator som det tillsatt och välja en ny i hans ställe. Beslutet eller förordnandet skall iakttas oberoende av om ändring har sökts, om inte fullföljdsmyndigheten bestämmer annat.

När likvidatorernas slutredovisning har framlagts för fondbolagets bolagsstämma och fondbolaget anses vara upplöst, skall likvidatorerna underrätta statsrådet och handelsregistret om detta.

Statsrådet skall sända meddelande om att fondbolagets verksamhetstillstånd har återkallats till de behöriga myndigheterna i alla de stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet där andelar i fonder förvaltade av fondbolaget har marknadsförts.

54 a §

Om fondbolagets verksamhetstillstånd återkallas, bolaget träder i likvidation, dess tillgångar överlämnas till konkurs eller bolaget annars upphör med sin verksamhet, skall förvaringsinstitutet omedelbart överta förvaltningen av placeringsfonden.

När förvaringsinstitutet förvaltar en placeringsfond gäller i fråga om dess rättigheter och skyldigheter vid bedrivande av fondverksamheten i tillämpliga delar vad som stadgas om fondbolag, om inte annat följer av detta kapitel.

Oberoende av vad som stadgas i 14 § får förvaringsinstitutet inte utöva rösträtten för de aktier som hör till placeringsfonden.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Under den tid förvaringsinstitutet förvaltar placeringsfonden får det inte ta emot placeringar i fonden eller lösa in fondandelarna. Förvaringsinstitutet skall utan dröjsmål sända meddelande om att inlösen av fondandelarna har avbrutits till de behöriga myndigheterna i alla de stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet där fondandelarna i placeringsfonden har marknadsförts.

54 b §

När förvaringsinstitutet har övertagit förvaltningen av placeringsfonden skall det utan dröjsmål vidta åtgärder för att överföra förvaltningen av fonden på något annat fondbolag eller för att upplösa fonden.

54 c §

Fondbolaget skall avbryta inlösendet av fondandelarna om värdet av placeringsfondens tillgångar eller antalet andelsägare i fonden har blivit mindre än vad som stadgas i lag eller anges i fondens stadgar, om tillståndet inte har korrigerats senast 30 dygn efter det att det konstaterades. Inlösningsförbudet tillämpas dock inte före utgången av den tidsperiod som avses i 16 a §. Fondbolaget skall utan dröjsmål sända meddelande om sitt beslut att avbryta inlösen av fondandelarna till finansinspektionen samt till de behöriga myndigheterna i alla de stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet där fondandelarna i placeringsfonden har marknadsförts. Så länge avbrottet pågår skall i allt material som används vid marknadsföringen av placeringsfonden nämnas att fondens tillstånd är exceptionellt.

54 d §

Fondbolaget skall upplösa placeringsfonden eller vidta åtgärder för att på det sätt som anges i 8 a kap. fusionera placeringsfonden, om fondens begynnelsekapital eller minimiantalet andelsägare enligt lag eller fondens stadgar inte har uppnåtts inom sex månader från det att finansinspektionen fastställde fondens stadgar, om placeringsfondens tillgångar eller antalet andelsägare har blivit mindre än vad som stadgas i lag eller anges i fondens stadgar, och tillståndet inte har kunnat korrigeras inom 90 dygn från utgången av den tidsperiod som anges i 54 c §, eller om någon annan i fondens stad-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

gar angiven grund för upplösning blir uppfyllt.

Fondbolaget skall i syfte att upplösa placeringsfonden utan dröjsmål be finansinspektionen avbryta utgivningen och inlösen av fondandelar. Fondbolaget skall därtill realisera fondens tillgångar och betala dess skulder eller avsätta medel för betalning av dem samt fördela de återstående medlen till andelsägarna i förhållande till antalet fondandelar.

Om fondbolaget inte vidtar åtgärder för att upplösa placeringsfonden eller för att bereda en fusion av placeringsfonder inom en månad från det att någon av de förutsättningar som nämns i 1 mom. har uppfyllts, skall finansinspektionen bestämma att utgivning och inlösen av placeringsfondens fondandelar skall avbrytas, och omedelbart tillsätta ett ombud enligt 15 § lagen om finansinspektionen för att förvalta placeringsfondens tillgångar, realisera dem, betala placeringsfondens skulder eller avsätta medel för betalning av dem samt för att fördela de återstående medlen till andelsägarna i förhållande till antalet fondandelar.

Finansinspektionen skall utan dröjsmål sända meddelande om sitt beslut att avbryta inlösen av fondandelarna i det fall som avses i 2 mom. eller att upplösa placeringsfonden i det fall som avses i 3 mom. till de behöriga myndigheterna i alla de stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet där fondandelar i placeringsfonden har marknadsförts.

55 §

Då förvaringsinstitutet har övertagit förvaltningen av fonden, skall det utan dröjsmål vidta åtgärder för att överföra förvaltningen av fonden på något annat fondbolag eller för att upplösa fonden. Överföringen, som kräver tillstånd av bankinspektionen, skall ske så snart det är möjligt med beaktande av fondandelsägarnas intressen. Om överföring inte kan ske, skall institutet vidta åtgärder för att upplösa fonden.

Beslutar förvaringsinstitutet att upplösa fonden, skall det utan dröjsmål sälja de värdepapper som ingår i fonden. Sedan värdepappren sålts och fondens skulder betalats eller medel avsatts därtill, skall institutet utskifta de återstående tillgångarna till fon-

55 §

Fondbolaget och i det fall som avses i 54 d § 3 mom. det av finansinspektionen tillsatta ombudet skall utan dröjsmål införa en kungörelse i Officiella tidningen om att förfarandet för att upplösa placeringsfonden har inletts, och därtill separat sända ett skriftligt meddelande om saken till både placeringsfondens andelsägare och finansinspektionen. I kungörelsen och meddelandet skall nämnas när och hur de i 54 d § 2 och 3 mom. avsedda medlen står att lyfta.

Gällande lydelse

dandelsägarna.

Har förvaringsinstitutet överenskommit om att överföra förvaltningen av placeringsfonden på ett annat fondbolag och av bankinspektionen erhållit tillstånd därtill eller har institutet beslutat upplösa fonden, skall det omedelbart sända en kungörelse härom till Officiella tidningen och separat meddela fondandelsägarna. Om fonden upplöses, skall genom kungörelsen meddelas när och på vilket sätt de medel som avses i 2 mom. kan lyftas.

56 §

Har någon fondandelsägare inte inom ett år efter att de medel som avses i 55 § 2 mom. kunnat lyftas anmält sig för att lyfta de medel som han erhållit vid skiftet, skall förvaringsinstitutet omedelbart deponera dem hos överexekutor i enlighet med lagen om nedsättande i förvar av penningar, värdepapper eller handlingar som betalning eller till befrielse från annan fullgörelseskyldighet (281/31).

De medel som med stöd av denna lag deponerats hos överexekutor skall, om de inte lyfts inom fjorton dagar, insättas i en penninginrättning för att växa med ränta.

Har medlen inte lyfts inom tio år från deponeringen hos överexekutor, förverkas de till staten.

Föreslagen lydelse

55 a §

Över åtgärderna för upplösande av placeringsfonden skall uppgöras en slutredovisning som med bilagor skall sändas till andelsägarna och finansinspektionen för kännedom. Slutredovisningen uppgörs och fördelningen enligt den verkställs av fondbolaget eller i det fall som avses i 54 d § 3 mom. av det av finansinspektionen tillsatta ombudet.

När placeringsfondens tillgångar har fördelats och fonden har upplösts, skall fondbolaget eller i det fall som avses i 54 d § 3 mom. ombudet utan dröjsmål underrätta finansinspektionen om upplösandet.

56 §

Har någon fondandelsägare inte inom ett år efter att de medel som avses i 54 d § har stått att lyfta anmält sig för att lyfta de medel som han har erhållit vid fördelningen, skall fondbolaget eller det av finansinspektionen tillsatta ombudet utan dröjsmål deponera dem i enlighet med lagen om deponering av pengar, värdeandelar, värdepapper eller handlingar som betalning eller till befrielse från annan fullgörelseskyldighet (281/31).

De medel som avses i 1 mom. skall, om de inte har lyfts inom fjorton dygn, deponeras i en depositionsbank eller ett utländskt kreditinstituts filialkontor på ett betryggande och inkomstbringande sätt.

Har medlen inte lyfts inom tio år från deponeringen enligt 1 mom., förverkas de till staten.

Gällande lydelse

9 kap.

Fondbolagens upplysningsplikt

57 §

Närmare föreskrifter om prospektets innehåll utfärdas genom beslut av finansministeriet.

57 a §

Föreskrifter om halvårsrapportens innehåll utfärdas genom beslut av finansministeriet.

57 b §

Närmare föreskrifter om årsberättelsens innehåll utfärdas genom beslut av finansministeriet.

63 §

Fattas beslut om väckande av skadeståndstalan, skall vid stämman utses ett ombud med rätt att företräda fondandelsägarna i saken. Ombudet skall ges handlingsdirektiv. Kostnaderna i saken och ombudets arvode skall betalas av placeringsfondens medel enligt en uträkning som bankinspektionen

Föreslagen lydelse

9 kap.

Fondbolagens upplysningsplikt

57 §

Närmare föreskrifter om prospektets innehåll utfärdas genom beslut av *vederbörande ministerium*.

57 a §

Närmare föreskrifter om halvårsrapportens innehåll utfärdas genom beslut av *vederbörande ministerium*.

57 b §

Närmare föreskrifter om årsberättelsens innehåll utfärdas genom beslut av *vederbörande ministerium*.

57 c §

Fondbolaget skall alltid när det ger ut, säljer eller löser in andelar i fonden och minst två gånger i månaden offentliggöra fondandelarnas värde samt antalet utelöpande fondandelar.

Finansinspektionen kan på ansökan ge fondbolaget tillstånd att offentliggöra uppgifterna endast en gång i månaden, om förslaget inte äventyrar fondandelsägarnas intresse.

Fondbolaget skall utan dröjsmål korrigera väsentliga fel som har skett vid offentliggörandet av fondandelens värde. Om ett fel har skett vid offentliggörandet skall detta omedelbart meddelas till finansinspektionen, som avgör om felet är väsentligt eller inte.

10 kap.

Särskilda stadganden

63 §

Fattas beslut om väckande av skadeståndstalan, skall vid stämman utses ett ombud med rätt att företräda fondandelsägarna i saken. Ombudet skall ges handlingsdirektiv. Kostnaderna i saken och ombudets arvode betalas av placeringsfondens medel enligt en uträkning som *finansinspektionen* fastställer.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

fastställer.

---

67 §

Bankinspektionen har rätt att för fondandelsägarna föra skadeståndstalan som avses i 59—61 §§, om deras intresse anses kräva det.

67 a §

Ett utländskt fondföretag som marknadsför sina andelar i strid med 4 § 3 mom. kan förbjudas att fortsätta eller upprepa detta förfarande. Förbudet skall förstärkas med vite, om det inte av särskilda skäl är obehövligt. Om meddelande av förbud gäller i övrigt i tillämpliga delar vad som stadgas i 7 kap. 2 § 2 och 3 mom. värdepappersmarknadslagen.

11 kap.

Straffstadganden

69 §

Den som

1) bryter mot ett förbud enligt 15 §, 20 § 3 mom., 23 eller 35 § eller 39 § 1 mom.

2) försummar de skyldigheter för fondbolaget eller förvaringsbanken om vilka stadgas i 22 § 2 mom. eller 31, 33, 34, 36, 54 eller 57 §, eller som

---

71 §

I övrigt får allmän åklagare väcka åtal för brott som bestraffas enligt 69 eller 70 § endast om bankinspektionen anmält brottet för åtal.

64 §

Det faktum att placeringsfonden fusioneras med en annan placeringsfond som bedriver motsvarande placeringspolitik påverkar inte rätten för minoriteten av andelsägarna i den överlåtande placeringsfonden att väcka talan.

67 §

Finansinspektionen har rätt att för fondandelsägarna föra skadeståndstalan som avses i 59—61 §§, om dessas intresse anses kräva det.

67 a §

Ett utländskt fondföretag som marknadsför sina andelar i strid med 2 § 4, 5 och 6 mom., 2 b § eller 4 § 3 mom. kan förbjudas att fortsätta eller upprepa detta förfarande. Förbudet skall förstärkas med vite, om det inte av särskilda skäl är obehövligt. I fråga om meddelande av förbud gäller i övrigt i tillämpliga delar vad som stadgas i 7 kap. 2 § 2 och 3 mom. värdepappersmarknadslagen.

11 kap.

Straffstadganden

69 §

Den som

1) bryter mot ett förbud enligt 15, 19 eller 35 § eller 39 § 4 mom.,

2) försummar de skyldigheter för fondbolaget eller förvaringsinstitutet om vilka stadgas i 20 § 2 eller 4 mom., 31 §, 33 §, 34 §, 36 §, 54 a § 4 mom., 57 §, 57 a §, 57 b § eller 57 c §,

---

71 §

I övrigt får allmänna åklagaren väcka åtal för brott som bestraffas enligt 69 eller 70 § endast om *finansinspektionen* har anmält brottet för åtal.

Gällande lydelse

72 §

Har ett fondbolag, en medlem i fondbolagets styrelse, bolagets verkställande direktör eller en revisor eller en funktionär i ansvarig ställning i bolaget inte i sin verksamhet följt denna lag, fondbolagets bolagsordning, en placeringsfonds stadgar eller bankinspektionens föreskrifter, kan länsstyrelsen på framställning av bankinspektionen vid vite förplikta honom att fullgöra sin skyldighet.

Föreslagen lydelse

72 §

Har ett fondbolag, en medlem i fondbolagets styrelse, bolagets verkställande direktör eller en revisor eller funktionär i ansvarig ställning i bolaget inte i sin verksamhet följt denna lag, fondbolagets bolagsordning, en placeringsfonds stadgar eller *finansinspektionens* föreskrifter, kan länsstyrelsen på framställning av *finansinspektionen* vid vite förplikta honom att fullgöra sin skyldighet.

Denna lag träder i kraft den

Ett sådant utländskt fondföretag som inte har rätt att på det sätt som avses i 2 § 2 mom. marknadsföra sina andelar inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, och vars andelar när denna lag träder i kraft marknadsförs i Finland utan tillstånd av statsrådet, skall inom tre månader från det att lagen har trätt i kraft, av statsrådet ansöka om tillstånd enligt 2 § 6 mom. eller inom sex månader från det att lagen har trätt i kraft upphöra med denna verksamhet.

Ett sådant fondbolag i vars firma inte när denna lag träder i kraft ingår ordet fondbolag, antingen som sådant eller som en sammansättningsled, skall inom ett år från det att denna lag har trätt i kraft ändra sin firma så att villkoren i 4 § 1 mom. blir uppfyllda.

Ett fondbolag som förvaltar en sådan placeringsfond vilken i fråga om tillgångarnas storlek eller antalet andelsägare inte när denna lag träder i kraft uppfyller villkoren enligt 16 a § 1 mom., skall inom sex månader från det att denna lag har trätt i kraft se till att villkoren blir uppfyllda, eller inom nämnda tid hos statsrådet ansöka om undantagstillstånd enligt 16 a § 2 mom.

Genom förordning stadgas särskilt när 52 a § 4 mom. och 53 a § 4 mom. träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av värdepappersmarknadslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 1 kap. 2 § 1 mom. värdepappersmarknadslagen av den 26 maj 1989 (495/89) som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 kap.

1 kap.

Allmänna stadganden**Allmänna stadganden**

2 §

2 §

Denna lag tillämpas på bevis (*värdepapper*) som utfärdas över

Denna lag tillämpas på bevis (*värdepapper*) som utfärdas över

4) en placeringsfundsandel.

4) en placeringsfundsandel *eller en därmed jämförbar andel i ett utländskt fondföretag.*

Denna lag träder i kraft den

3.

Lag**om ändring av 14 § handelsregisterlagen**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 14 § handelsregisterlagen av den 2 februari 1979 (129/79) ett nytt 3 mom. som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

14 §

14 §

Registernmyndigheten skall innan den godkänner en ändring av bolagsordningen för ett fondbolag som avses i lagen om placeringsfonder (480/87) ge statsrådet och finansinspektionen minst 30 dygn att uttala sig om ansökan om ändring av bolagsordningen.

Denna lag träder i kraft den